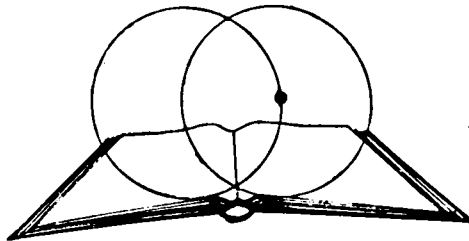

פירוש חי

על

מסכת עירובין

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"א

**יוצא לאור ע"י
מכון "שלם" צפונות קדמונים
ירושלים**

מהדורה חדשה

תשס"ד

כל הזכויות שמורות

לחיים פרוש

רח' ויסבורג 3

בית וגן, ירושלים

02-6422459

"פרנק" שדותי צילום ירושלים

מבוא

ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו על כל הטוב אשר גמלנו כרחמיו וכרוב חסדיו הגדיל אתי שהחייני וקיימני ושם חלקי בין יושבי בית המדרש וזיכני להוציא לאור ספר פירוש חי על מסכת עירובין, ואתפלל לפניו כי יעטרני חסד ואמת להמשיך לשבת בבית ה' כל ימי חיי ולעסוק בתורתו מתוך מנוחה רווחה ברכה והצלחה עם נות ביתי מרת שולמית אסנת תחי' אשר השכילה לאמץ זרועותיה והעמיסה על עצמה עול הבית יעזרנו ה' לבנות ביתנו ולגדל כל יוצאי חלצינו שיחיו לתורה ולמצוות ונראה מהם הרבה נחת.

נתעוררתי להוציא לאור ספר זה בהיותי לומד בדיבוק חברים בכולל "בית מדרש לתורה" ירושלים, בראותי עד כמה גדולה התועלת כאשר רואים את דברי הגמרא במסכת זו ע"י הדגמות מוחשיות לכן חשבתי לזכות את הרבים בחוש הציור שחנן אותי השי"ת וביתר שאת נגשתי למלאכת קודש זו בראותי דברי השל"ה הק' בשער האותיות אות ק' וז"ל בד"ה לתלמוד תורה דרך כלל ישעבד את כל קומתו לתורה המוח שהוא המחשבה והלב יתנם על התורה להיותו חכם ומבין דבר מתוך דבר אזניו יהיו פתוחות לשמוע דברי תורה עיניו תחזינה מישרים בתוך ספרי הקודש וכו' גם בידיו יצייר צורות משמעותות חמורות המוזכרות בתלמוד כמו בעירובין וסוכה והרבה כהם, רגליו ירוצו לתורה לבית המדרש ילך מחיל לחיל הרי נעשה מרכבה שיעור קומה בתלמוד תורה עכ"ל. והשתדלתי מאוד להוציא דבר נאה ומתקבל אך שגיאות מי יבין.

וכאן מקום להביע תודה וברכה להרה"ג ר' דוד לרנר שליט"א שלמדנו בדיבוק חברים מסכת זו. ולאחי הנכבד הרב אלי' פרוש ולהרב יאיר ענבי שליט"א אשר נהנתי מהם בעצה והדרכה באומנות הציור. יתברכו במיטב הברכות מן השמים.

ויהי רצון שיתקיים בנו ומלאה הארץ דעה ויתרבה כבוד שמים ונוכה לביאת משיח צדקנו בב"א.

חיים פרוש

בע"ה ו' אייר תש"ן, ירושלים ת"ו

ספר זה מוקדש

לעילוי נשמות

אבי מורי, הולך תמים ופועל צדק, מוקיר רבן
הר"ר **ליבר מרדכי** בהרב נפתלי צבי **פרוש** ז"ל
אשר כל ימיו עסק בגמילות חסדים במסירות ובנאמנות
נלב"ע כ"ח סיון תשי"ט

אמי מורתי הכשרה והצנועה, טובת לב ועדינת הנפש
מרת **מינקא פרוש** ע"ה
בת הרב מאיר יחיאל יהודה גולדברג ז"ל
נפטרה ט"ז חשון תשט"ז
אשר חינכו אותי לתורה וליראה בדרך ישראל סבא
ת. נ. צ. ב. ה.

★ ★ ★

ולעילוי נשמת

מורי חמי עטרת ראשי
מרבץ תורה ברבים כיובל שנים
מגלה צפונות קדמונים
ומחברם של עשרות ספרים על ש"ס ופוסקים
הגאון הגדול
רבי **משה** ב"ר בנימין **הרשלר** זצ"ל
אשר האציל מחכמתו עלי
לסלול דרך בית ה' להגדיל תורה ולהאדירה
נלב"ע לי ניסן תנש"א

ת. נ. צ. ב. ה.

ברכת הורים

אמרו חכמים: "בשעה שתיקן שלמה ערובין, יצתה בת קול ואמרה בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני" (ערובין כא ב).
ואכן שמח ורחב לבנו לראות את חידושי תורתו של חתני כבן לי הרב הגאון רבי חיים פרוש שליט"א אשר איזן וחקר ותיקן פירושו החשוב "פירוש חיי" על כל מסכת ערובין, שהיא מן המסכתות החמורות בתלמוד, שרובה בנויה על פתחי חכמה וחשבונות, ומבורכת בצורותיה הרבות, חצרות ומבואות, בתים ורשויות, לחיים וקורות, שערים וצורות הפתח, טבלאות וקשתות, מדידות ועיבורי ערים, סולמות ומחיצות, ארחות מזלות ומחולי כרמים, הררים התלויים בצורות וציורים, והן הן גופי תורה. וכל הלומד בהלכות אלו, מבקש ביאור והמחשה בנידון שעוסק בו, ותפיסה בעיון הסוגיא וצורת הדברים, כדי לעמוד על הבנת צורתה מידתה מיקומה ואופן תיקונה. בפרט בהבנת ביאורי רבותינו רש"י ותוספות, שלפי פירושיהם משתנה הדין ואופי משמעות צורת הנידון והבעיה.

הרבה עמל ויגיעה השקיע בהתמדה ובלימוד חברים, בירור אחר בירור ומיצוי אחר מיצוי, כדי להוציא דבר מתוקן לזכותנו בספרו "פירוש חיי", שיפרש לנו את מבואותיה הסבוכים של המסכת, בהמחשה של ציורים המדגימים לנו בצורה ברורה ופתוחה דבר דבר על מכונו וצורתו. נשמה ורוח חיה ממלאה את תוכנה של הסוגיא. ואכן חכמה רבה יש כאן, כשרון הלב והמעשה, הבנה ובהירות, כדי להכניס חיים ואורה בהמחשת הדברים. ונתקבלו הדברים ב"ה אצל הלומדים מסכת זו באהבה רבה ובהערכה. וסיפר לי אחד מהחברים שליט"א שפעם כשנכנס אצל מרן הגר"י קנייבסקי זצוק"ל מצאו רכון ע"ג ה"פירוש חיי" ושקוע בו בעיון רב. וכך ראינו אצל רבנו ותלמידיהוה בפרט לומדי "דף היומי". וכבר אמרו חכמים כל שיש לו יראת שמים דבריו מתקבלים.

ראה אנכי נותן לפניכם, ראה לשון "יחיד", לפניכם לשון "רבים", היחיד אין לו יכולת לראות ולהסביר את הכל, אבל יכול יחיד לפעול עם כח הרבים לצורך הרבים ליצור שיראו הכל, לפניכם לפני הרבים.
יצליח ה' דרכו לראות ברכה בעמלו בחידושו ופירושו, ולהמשיך בעמלו להגדיל תורה ולהאדירה.

בברכת אב וכנפש אוהבו ודורש שלום תורתו

משה הרשלר

לעילוי נשמות

גיסוי הרב שמואל מאיר ויסנשטרן זצ"ל

בן הרה"ג רבי אלקנה זצ"ל

תלמיד חכם, אציל נפש נעים הליכות, נקי לשון,

קיבל יסורים בגבורה מתוך אמונה איתנה.

נלב"ע כ"ט אדר תשנ"א

אחותי הצדקנית טובת העין ורודפת שלום

מרת שרה מלכה ויסנשטרן ע"ה

אלמנת הרב שמואל מאיר זצ"ל

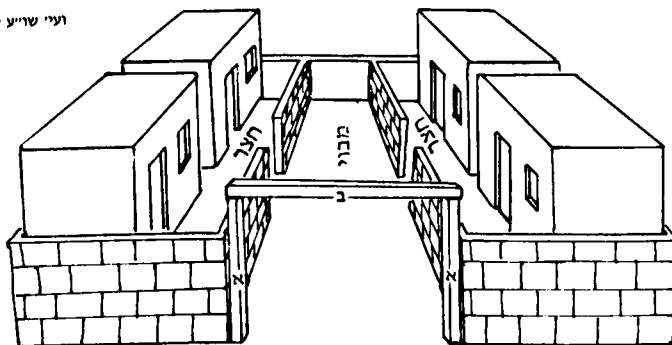
נצרה לשונה מרע, שמחה בשמחת ישראל והצרה בצרתם.

נלב"ע י"ג אלול תשס"ג

ת. נ. צ. ב. ה.

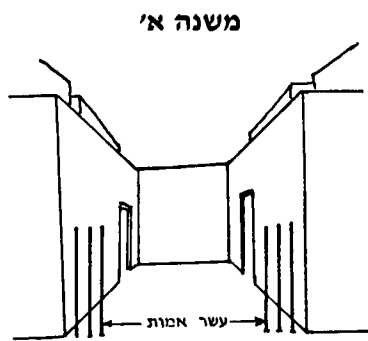
1. מבוי. וברש"י ד"ה צורת הפתח, לחי מכאן ולחי מכאן (ע"י אות א') וקורה על גביהן (ע"י אות ב').

וע"י שריע ס"י שסייב סעי' ו"א

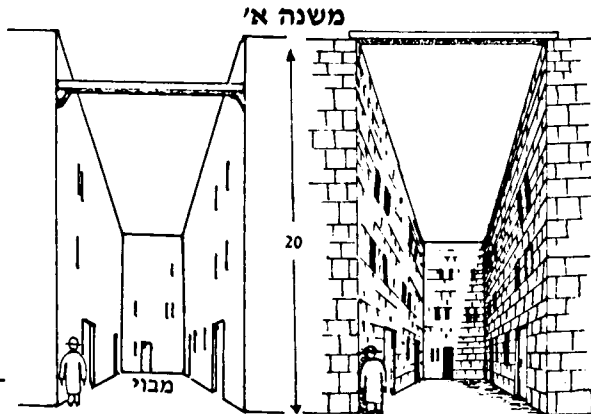
רשות הרבים

משנה א'

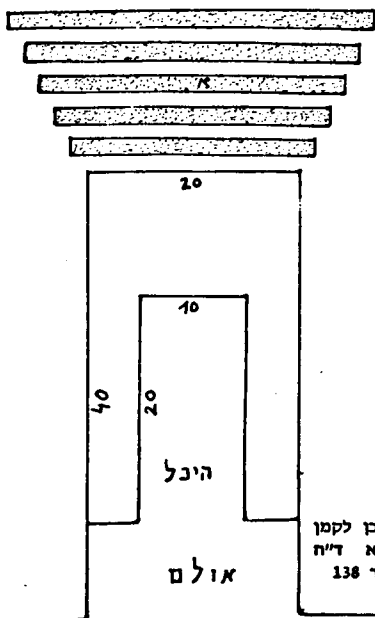
משנה א'

3. והרחב מעשר אמות ימעט, פרש"י ינעוץ קנים למעט רוחב כניסתה.

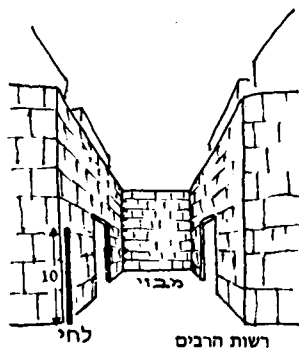
משנה א'

2. מבוי שהוא גבוה למעלה מעשרים אמה, ימעט.

אולם

היכל

משנה ו'

4. לחי.

וע"י שריע ס"י סעי' ב וכ"ז

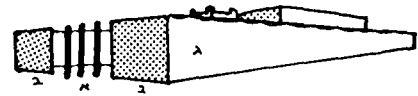
ב

א. אמלרוא, חמש אמלרואות, וכן לקמן פסקי דארא, וע"י ריטב"א ד"ה ומלרואות של מילה, וע"י ציור 138 ב. אמלרוא, קיני ומלע"ד

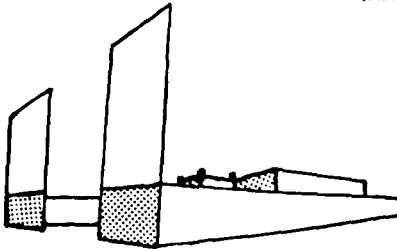
5. דתנן פתחו של היכל גבוה עשרים אמה ורוחבו עשר אמות, (אמלרוא).

דף ב' ע"ב

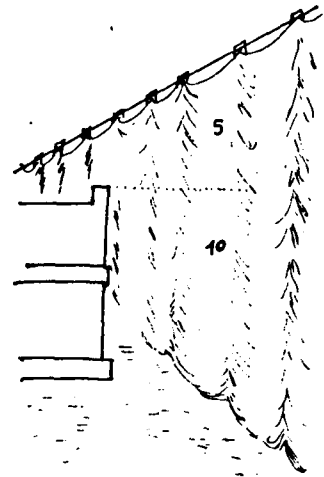
- א. פתח החצר עשרים אמה וגובהו חמש אמות
 ב. חמש עשרה אמה קלעים לכתף
 ג. אורך החצר מאה באמה וקומה חמש אמות

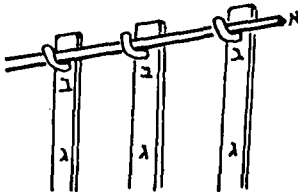
6. מה להלן חמש ברוחב עשרים.
 ותוס' ד"ה בין, דג' עמודין היו עומדים ברוחב הפתח.

7. בגובהה הוא דכתיב, פירש"י שגבהו הקלעים המזרחיות ט"ו אמה יותר משאר קלעי החצר דהו להו גובה כ'.

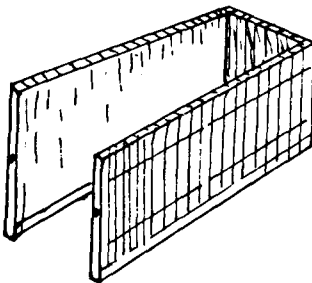

8. רש"י ד"ה משפת בא"ד שהמזבח גובהו עשר והקלעים גבוהות ממנו חמש דהו להו ט"ו.

- א. כלונסות
 ב. וזים
 ג. עמודים

9. תוס' ד"ה ואיבעית אימא, בא"ד שהכלונסות היו על גבי וזי עמודים.

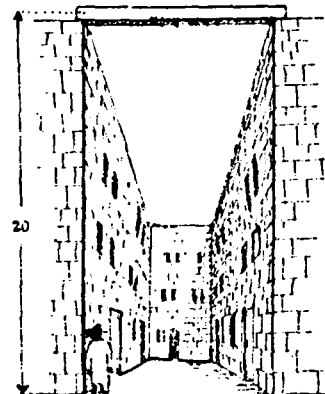

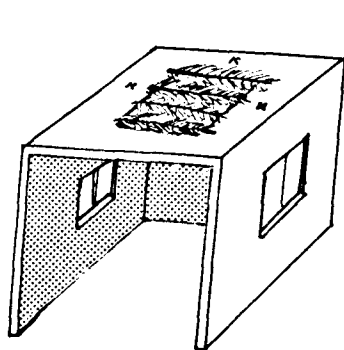
* שם, צורת הפתח שעשאה מן הצד ע"י בציור 145
 10. תוס' ד"ה ליבעו, פתח אהל מועד היה פרוץ במלואו, מהו גיפופי
 ע"י בציור 119 שהפסין הם גיפופי וכן בציורים 162-163

דף ג' ע"א

- * אמלתרא, קיני, פסקי דארזי ע"י ציור 5.
 * רחבה ד' אע"פ שאינה בריאה, ע"י ציור 182

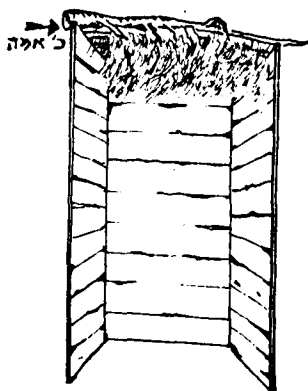
11. מקצת קורה בתוך עשרים ומקצת קורה למעלה מעשרים.

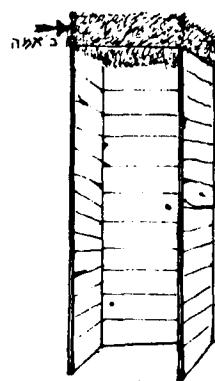

א. אם יש בין סכך כשר
לדופן ד' אמות, פסולה

14. ולדופן עקומה, פירש"י
בית שנפחת וסיכך ע"ג הפחת.

13. תוס' ד"ה א"ל. בא"ד היתה גבוהה
מכ' אמה והוצין יורדים בתוך כ'.

12. מקצת סכך בתוך עשרים
ומקצת סכך למעלה מעשרים.

דף ג' ע"ב

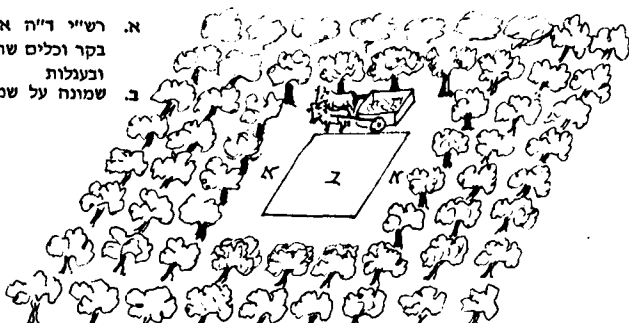
* תוס' ד"ה תניא בא"ד דהן עצבות ע"י ציון 18.

* ולפירצת מבוי, ע"י ציור 26.

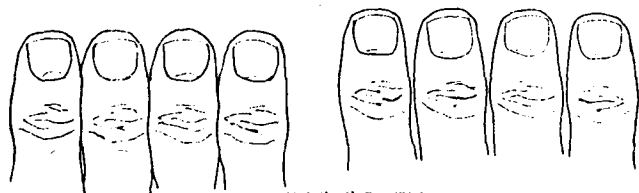
א. רש"י ד"ה אם לאו, ד' אמות כמלא
בקר וכלים שהיו בוצרים אותם בשוורים
ובעגלות
ב. שמונה על שמונה אמות

16. רש"י ד"ה שחרב באמצעיתו, וכן אם
הלכה הקרחה על פני כל רוחב הכרם.

15. קרחת הכרם, אליבא דבית הלל.

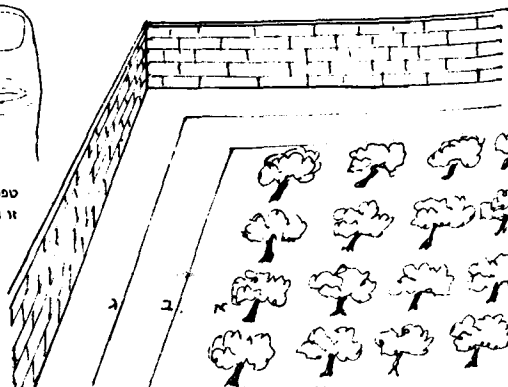
טפח שוחק, פרש"י מודדין בד' אצבעות (נודלים) שאינם נוגעות
זו בזו (ע"י משנה ברורה סי' י"א אות י"ט).

18. הללו שוחקות והללו עצבות.

כך צייר בדרכי חיים וע"י בתוס' יו"ט פ"ד
דכלאים משנה ו עוד כמה אופנים

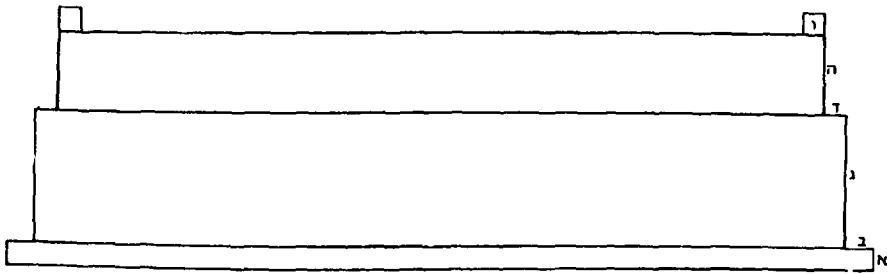
19. תוס' ד"ה כרבנן, שתיים
כנגד שתיים ואחת יוצאה זנב.

17. מחול הכרם.

א. ד' אמות כדי עבודת הכרם
ב. ד' אמות לבי"ה וח' אמות לב"ש
ג. ד' אמות להדי כותל

* תוס' ד"ה והא. ע"י ציורים 226-227 שדומה קצת.
* תוס' ד"ה כל. ע"י ציור 20.

20 מזבח. א. אמת יסוד גובהה 5 טפחים.

ב. רוחב כניסת היסוד אמה בת 6 טפחים.

ג. ח' אמות של עלית גובהה, אמה בת 6 טפחים.

ד. סובב בת 5 טפחים.

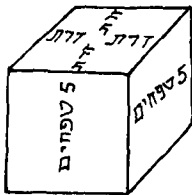
ה. ג' אמות בת 6 טפחים.

ו. קרנות אמה על אמה בת 5 טפחים.

22.

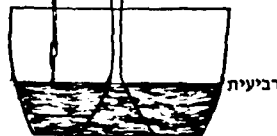
תוס' ד"ה גפן, שיקח כוס מלא יין וישים בו עליו וכו'.

21. רש"י ד"ה אלו הקרנות.

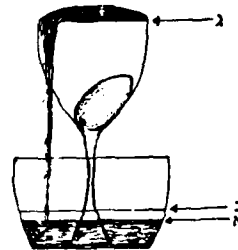

זית אנורי (ששמונו אנור בתוכו ולא יבש) ונותן לתוכו ושופע. ולפני ששם את הזית בכוס הגיע המשקה עד מקום שמצוין באות ג', ואחרי ששם את הזית נשפך מהמשקה לכלי, ובזה יש נפק"מ בין מים ליון, דאילו במים הכלי מתמלא עד אות ב', וביון מתמלא עד אות א' כיון שהיון עב ונשאר מהיון נרץ ונגדש על שפת הכוס).

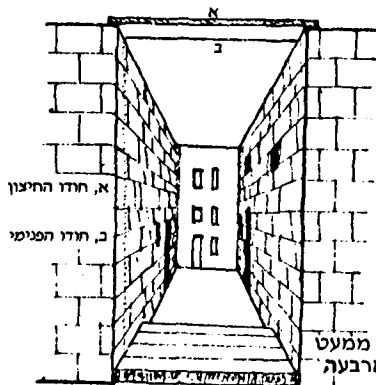
חרצנים (א) ולולבים (ב) ועליו (ג)

רביעית

* ולדופן עקומה, ע"י ציור 14.

א, חדרו החיצון

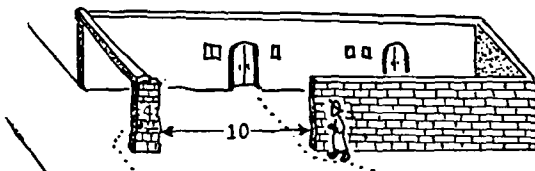
ב, חדרו הפנימי

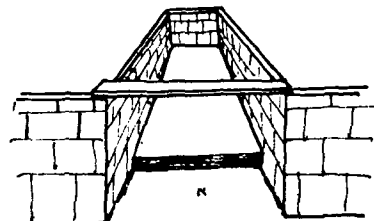
23. תוס' ד"ה שיעורן כרמונים, ג' אחוים זה בזה, גדלים ג' יחד.

24. היה גבוה מל' אמה כמה ממעט ר"י אומר טפח אביי אמר ארבעה

דף ה' ע"א

26. מבוי שנפרץ מצידו כלפי ראשו אם יש בה פס ד' מתיר בפירצה עד י'

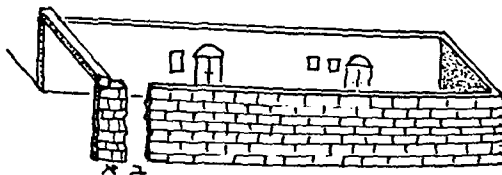

25. מבוי פחות מ' טפחים וחקק בו להשלימו ל'.

א, כ"י יוסף ד' טפחים, לאבי ד' אמות ע"י באבן העזר ס"י שסיג כ"י.

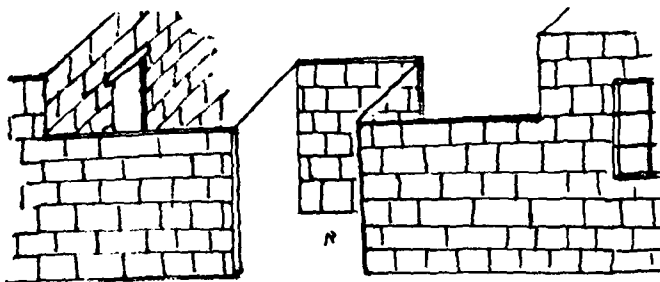
* רש"י ד"ה ומאן דאמר, ובגזוטראות דחנניא בן עקביא, ע"י פ"א צ"ל 80,40.

א. אין בה פס ד' טפחים
ב. פירצה פחות מג'

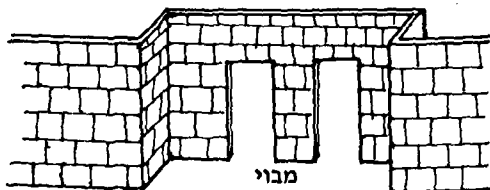
27. שם, ואם לאו פחות משלשה מתיר.

★ רש"י ד"ה בתים, בתים פתוחים לחצרות
וחצרות למבוי, ע"צ 1.
שאחורי הבית מוקצה, ע"צ 9 בפ"ב. או רחבה
ע"צ 81, 91, בפ"ב.

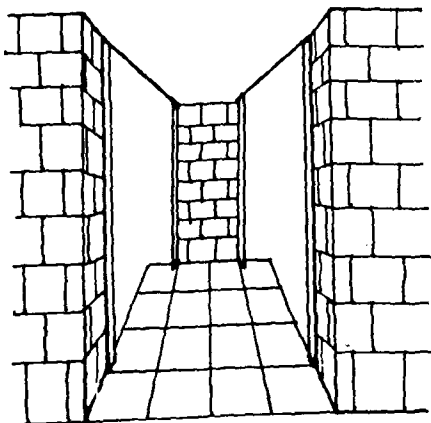
א. מבוי ד' טפחים

28. ואי בד' היכי משכחת לה.

29. וכי תימא דפתח לה בדופן האמצעי.

★ רש"י ד"ה ארכו, פס ד' ע"צ 168.

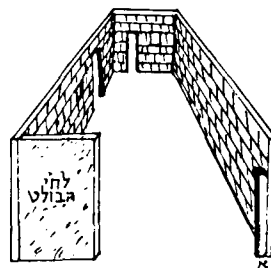

30. דפתח ליה בקרן זוית, פירש"י טפח מן
הפתח בדופן אמצעי וז' טפחים בדופן המשך.

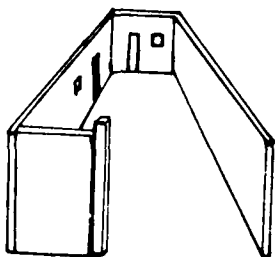
31. תוס' ד"ה דפתח, י"י

מקשה על פירש"י שעדיין אין די באלכסון
כח לחשלים ליותר מד' טפחים דמה
דאמרינן דאמה ברובע הוא אמה ושני
חומשין באלכסון חיינו דוקא כזה.

32. לחי הבולט מדופנו של מבוי.

א. לחי לרב פטא דאמר דמקי לח לאידך ניסא

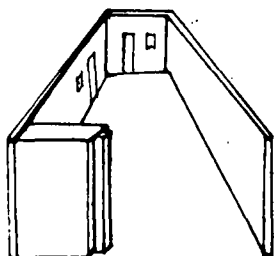

33. דמטפי ביה, וברשיי ד"ה דמטפי גבוה ממנו.

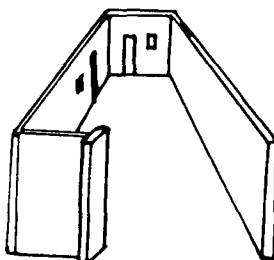
- * תוס' ד"ה אמר אביי, מבוי שרחבו כ' וכו', ע"י ציון 123.
- * תוס' ד"ה לחי, דהתם מושך חוץ למבוי ע"י ציור 120.
- * תוס' ד"ה לחי, לקמן דמבעי ז', ע"י ציור 37, אלא ששם הוא ח'.

דף ה' ע"ב

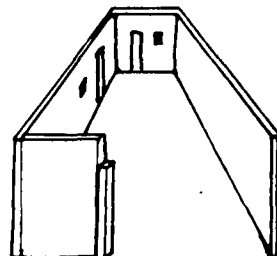
- * תוס' ד"ה פחות, לחי העומד מאליו, ע"צ 199.

36. רשיי שם, או דק ממנו.

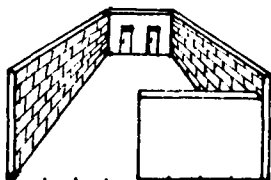

35. רשיי שם, או עב ממנו.

34. דמבצר ביה, וברשיי או נמוך ממנו.

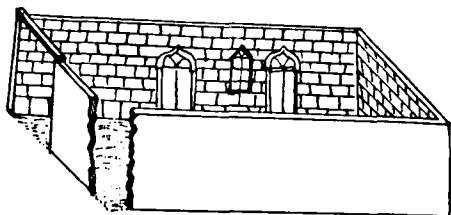
- * ומה חצר שאינו ניתרת בלחי וקורה, וברשיי. ע"י ציור 168.
- * ניתרת בעומד מרובה על הפרוץ, ע"י ציור 139 דשם הפרוץ מרובה על העומד.

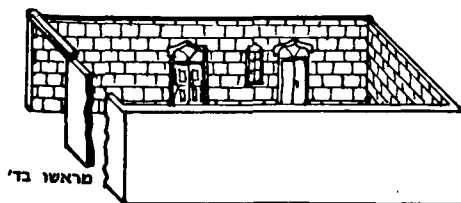
37. במבוי שמנה נמי לא צריך לחי, ובתוס' ד"ה אותו, דברוחב שמנה היכן שיעמדנו יהי עומד מרובה.

- * רשיי ד"ה ארכו, פס ד' ע"צ 168.

דף ו' ע"א

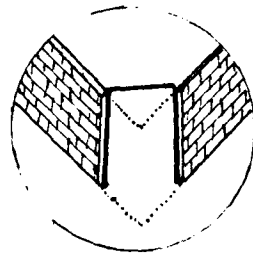

39. דפתחא בקרן זית.

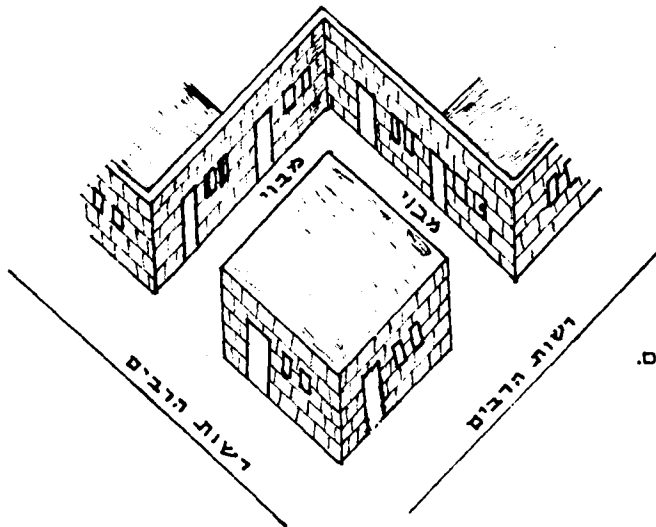

38. מבוי שנפרץ וכו' מראשו בד'.

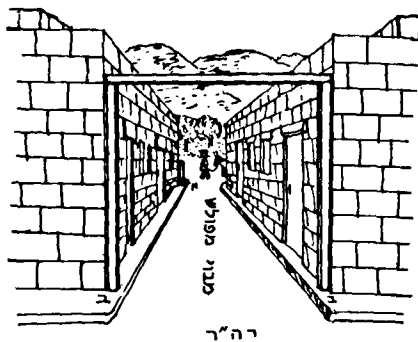
* תוס' אחד זה, מבוי שהוא רחב ט"ו אמות,
עי' ציון 128. דקא ממעט בהילוכא עי' ציון 26.

40. תוס' ד"ה דפתחא, כעין פתח.

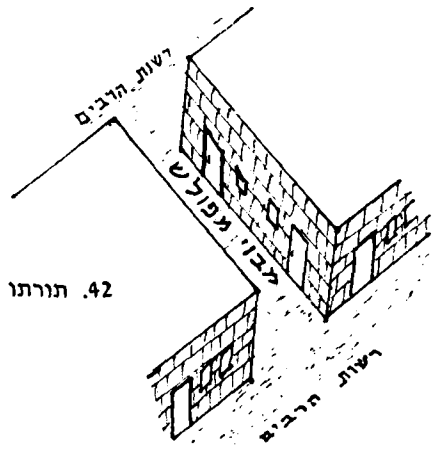

41. מבוי עקום.

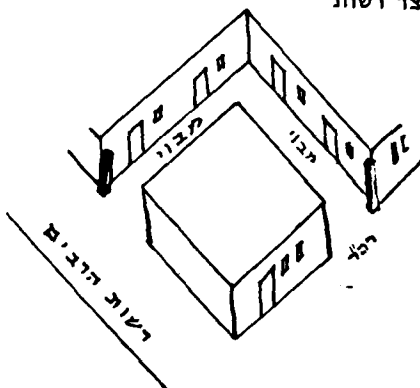

42. תורתו כמפולש, וברש"י.

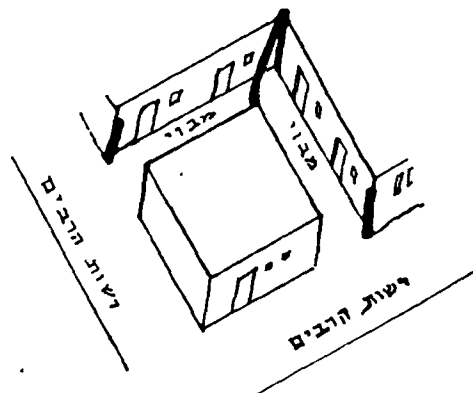
א. לחי
ב. צורת הפתח

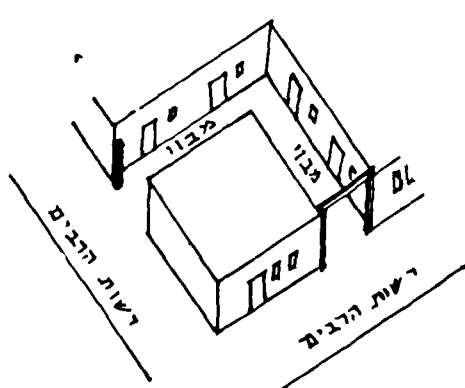

43. רש"י ד"ה תורתו כמפולש, אף זו צריך לשני פתחיו לצד רשות הרבים לחי לכל רוח ובעקמומיתו צריך צורת הפתח.

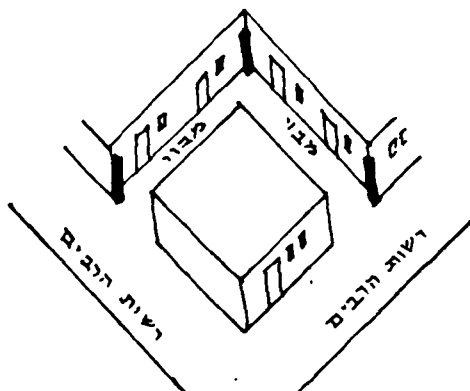

44. רש"י ד"ה תורתו כסתום, אלא אלו עושין לחי לפתחן ואלו עושין לחי לפתחן.

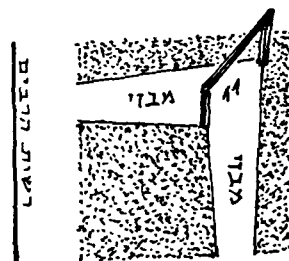
46. תוס' ד"ה רב אמר, דהיינו שצריך לעשות צוה"פ באחד הפתחים ובשני לחי.

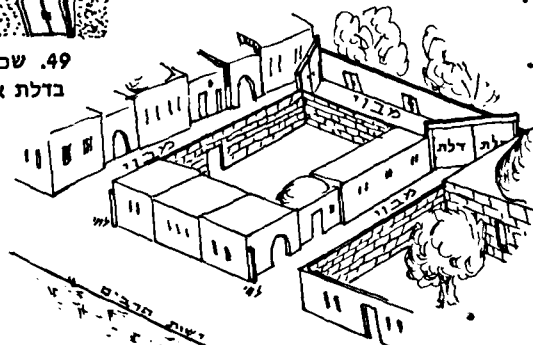
45. רש"י ד"ה ל"א תורתו כסתום, וצריך לעשות לחי לעקמומיתו, ממורי הזקן.

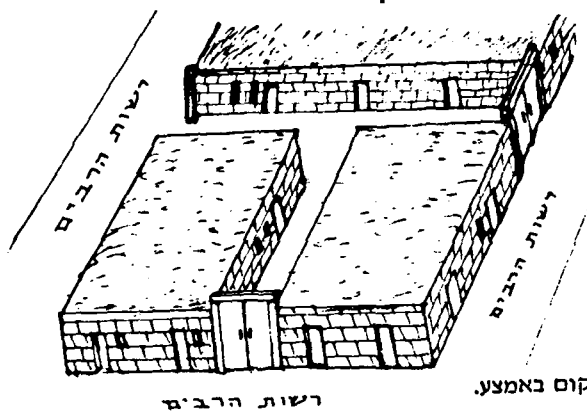
49. שם, דאי לאו חכי די בדלת אחת, ע"י ריטב"א.

47. שם, אבל אי עקמומיתו קאי כדפירש"י וכו'.

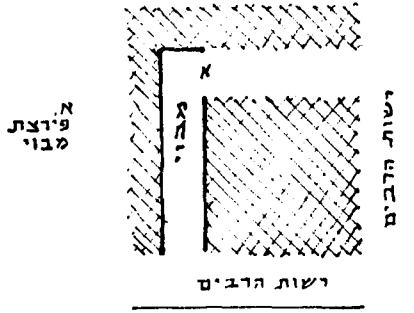

48. שם, ההוא מבוי עקום דהוי בנהרדעי ופירש"י עקום כמין ח' וצריך ב' דלתות.

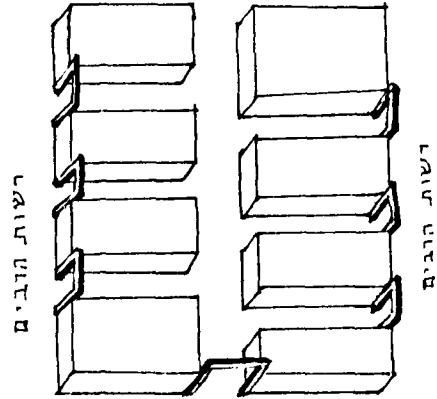

50. שם, דמפולש גמור הוה ועקום באמצע.

* שם, עושה צורת הפתח לכולהו, פ"י לצד מבוי גדול וכו', ע"י ציור 87.

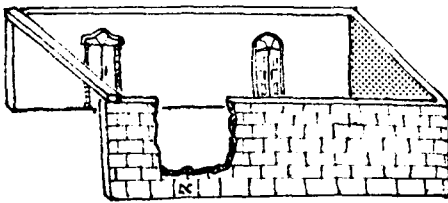
52. אלמא פירצת מבוי מצידו.

רשות הרבים

51. שם, אבל אי קאי הא דקאמר עושה צ"ה לכולהו היינו לצד רה"ר ואיך גיסא קאי אפתח מבוי גדול.

* מ"ש מדרב אמי ומדרב אסי, ע"י ציורים 26-27.

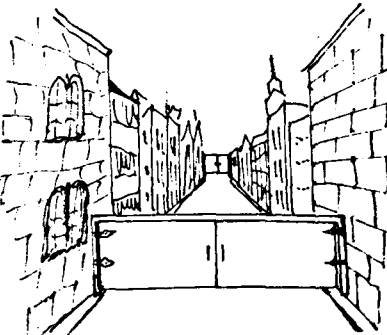

א. גידודי

53. התם דאיכא גידודי.

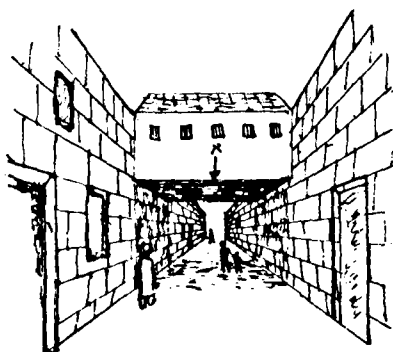
54. כיצד מערבין דרך רה"ר, פירשיי שש עשרה אמות ומצויין בו ששים ריבוא ואין בה חומה.

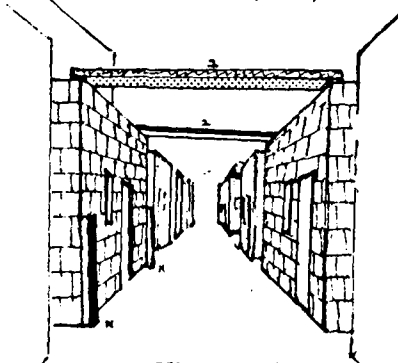
55. חנינא אומר ב"ש אומרים עושה דלת מכאן ודלת מכאן.

56. עושה צורת הפתח א. לחי ב. צורת הפתח עושה צורת הפתח מכאן ולחי מכאן.

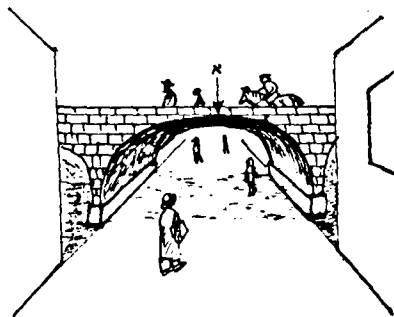
58. רשיי ד"ה יתר על כן, בבונה עליה מבית לבית שבשני צידי רה"ר. א, פי תקרה יורד וסותם

א, לחי ב. קורה
60. מי שהיו לו שני בתים משני צידי רה"ר עושה לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן.

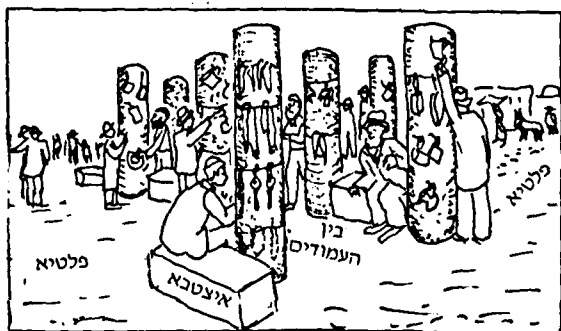
57. ב"ה אומרים עושה דלת מכאן ולחי מכאן. ובתוסי ד"ה ולחי.

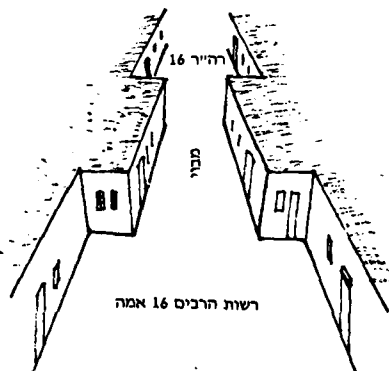
59. שם, וכן גשרים המפולשים לרה"ר. א, פי תקרה יורד וסותם

דף ו' ע"ב

* כיצד מערבין מבואות המפולשין לרה"ר עושה צורת הפתח מכאן ולחי, ע"י ציור 42.

62. שם, בין העמודים.

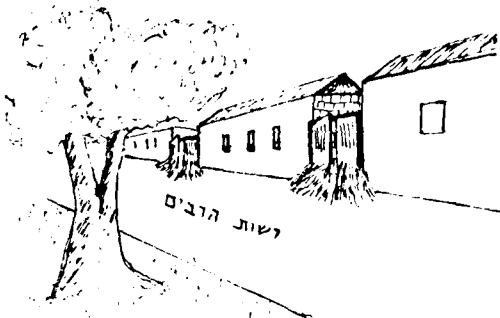
61. תוסי ד"ה וכן, כגון שרה"ר אחת משני צידי המבוי רוחב ט"ז אמות ואורך רה"ר מהלכת דרך מבוי.

* שם, אלא ששני רה"ר עוברות אצל הפתחים. ע"י ציור 42.

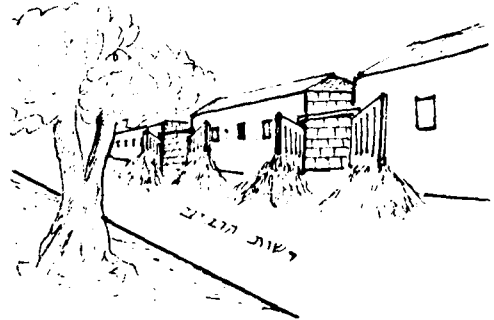
- * סרטיא, מסילה שהולכים בה מעיר לעיר, ע"י ציון 248.
 * פלטיא, רחבה של עיר ששם מתקבצים לסחורה, ע"י ציור 16 בפ"י

63. שם, אחריץ עמוק עשרה טפחים ורוחב ד'.

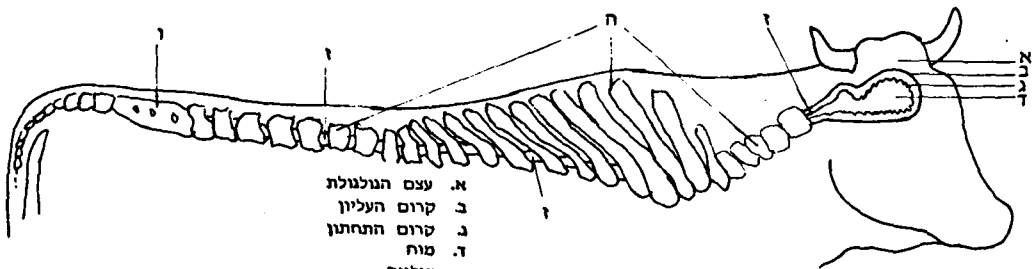
65. מגופות הואי, פירש"י ופתוחות במקצת.

64. הני אבולי דנהרדעא דטימן עד פלגיהו בעפרא, פירש"י ד"ה אבולי דנהרדעא, ראשי מבואות מפולשין לרה"ר.

* ההוא מבוי עקום דהוי בנהרדעא, ע"י ציור 48.

דף ז ע"א

66. השדרה והגולגולת, ובתוס' ד"ה כנון.

כמלא מקדח.

אהלות פרק ב' משנה ג'. כמלא רוחב הנקב שנקבין במרצע, באיזה מקדח אמרו בקטן של רופאים דר"ם, וחכמים אומרים כגדול של לשכה, שהוא נקב כפונדיון.

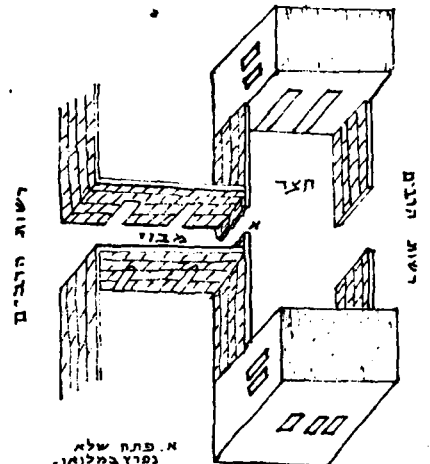
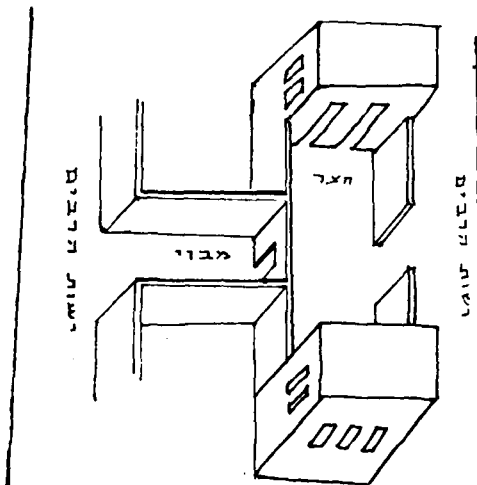
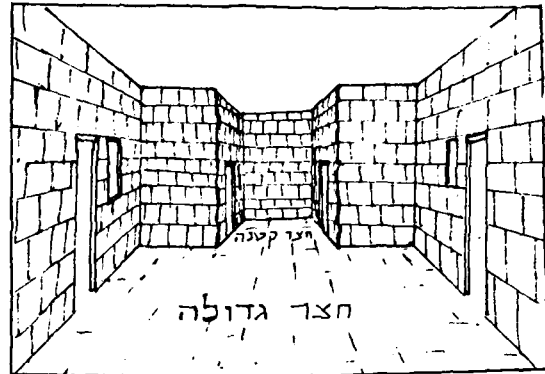

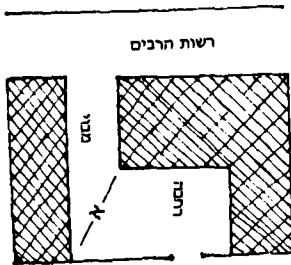
סרטיא (רה"ר)

67. סרטיא מכאן ובקה מכאן.

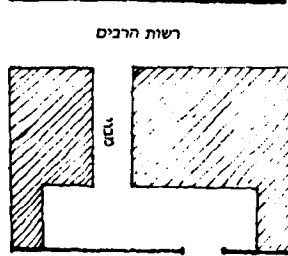
דף ז' ע"ב

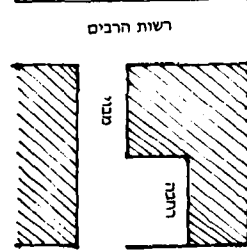
רשות הרבים

75. רש"י ד"ה אבל זה, מידי דהוי אמבוי עקום.
א. יותר מעשר בעקמומיתו

רשות הרבים

74. זה שלא כנגד זה.

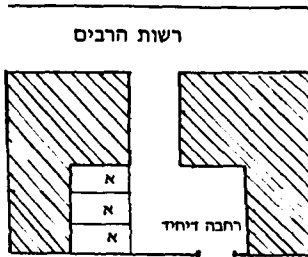

רשות הרבים

73. אבל כלה לצידי רחבה.

* רש"י ד"ה בנראה מבחוץ גיפופי, (אגפ"ם) ע"י ציור 68.

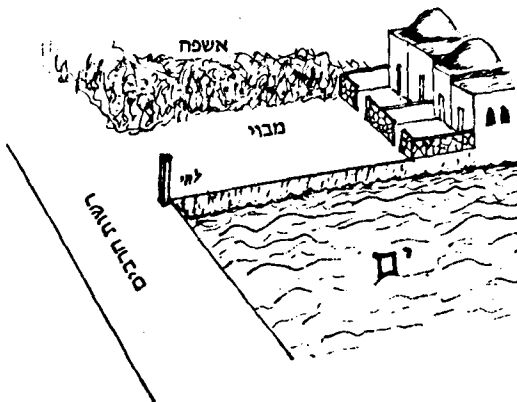
* רש"י שם, בנכנסים כותלי קטנה בגדולה, ע"י ציור 114.

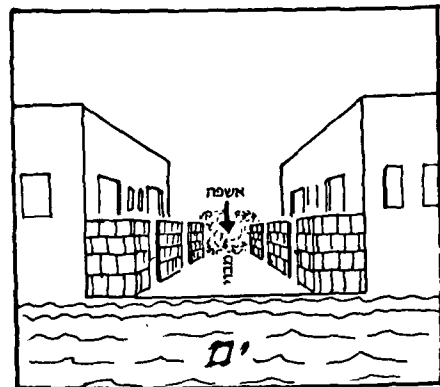
רשות הרבים

א. בתים שהיחיד
יכול לבנות

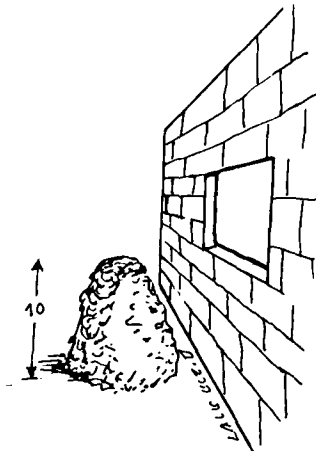
76. אבל רחבה דיחיד זימנין דמימלך עלה ובני לה בתים.

78. רש"י ד"ה צידר.
ע"י בדף י: תוס' ד"ה ואצבעים.
ובשב יעקב ס"י י"ז בא"ד, לבני הלחי.

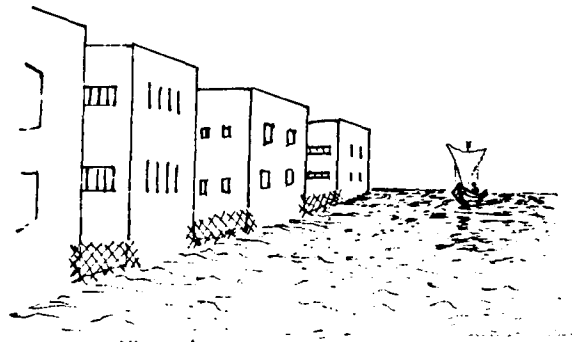
77. מעשה במבוי שצידו אחד כלה לים
וצידו אחד כלה לאשפה, ע"י ריטב"א.

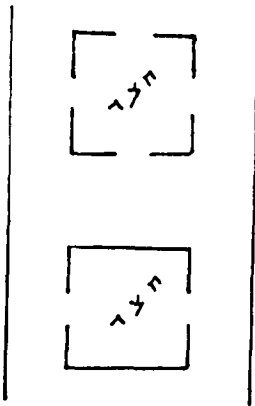
80. אשפה ברה"ר גבוה י' טפחים.
ע"כ 30 בפ"י

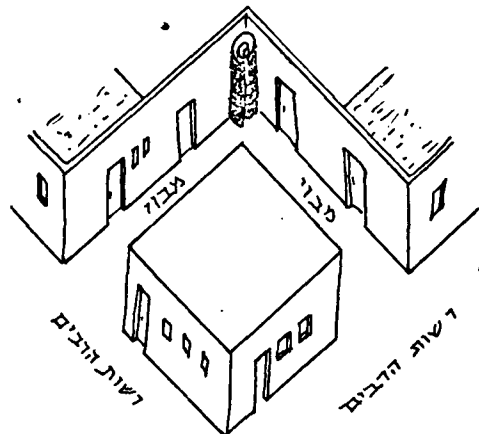
79. רש"י ד"ה ויעלה הים שרטון.

81 מרימר פסיק לה לסורא באוזלי, רש"י.

83-84. חצר שהרבים נכנסין
לה בזו ויוצאין לה בזו.
יש כאן ב' אפשרויות
או שפרוץ מב' צדדין,
או מד' צדדים.

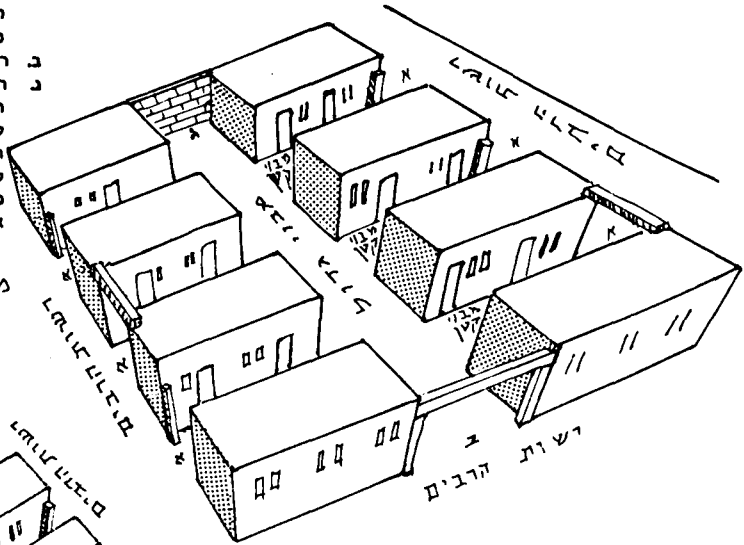
82. ההוא מבוי עקום דהוי בסורא כרוך בודיא.

* לא משנתנו היא זו חצר קטנה שנפרצה לגדולה. ע"י ציור 69.

85. מבוי העשוי כנדל, כפי הביי בסי' שסייד ד"ה ומ"ש ואפ"י, ברש"י.

א. רש"י ד"ה נדל, וראשיתו פתוחין לרה"י, וברש"י ד"ה עושה, והאחרין הקטנים משתרו בלחי וקורה בראשיתו.
ב. רש"י שם, וראשו פתוח לרה"י אחר.
ג. רש"י ד"ה עושה, באחד משני ראשיו ומשמע שבצד זה גם חיח פתוח, ואילו לרש"י הקודם שכתב וראשו ולא כתב וראשיו משמע שבצד זה חיח סתום, וכן לקמן ברש"י ד"ה ח"י' למה, כתב אין פירושו מכוונים משמע שהמבוי הנדול אינו מפולש

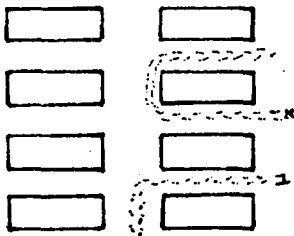
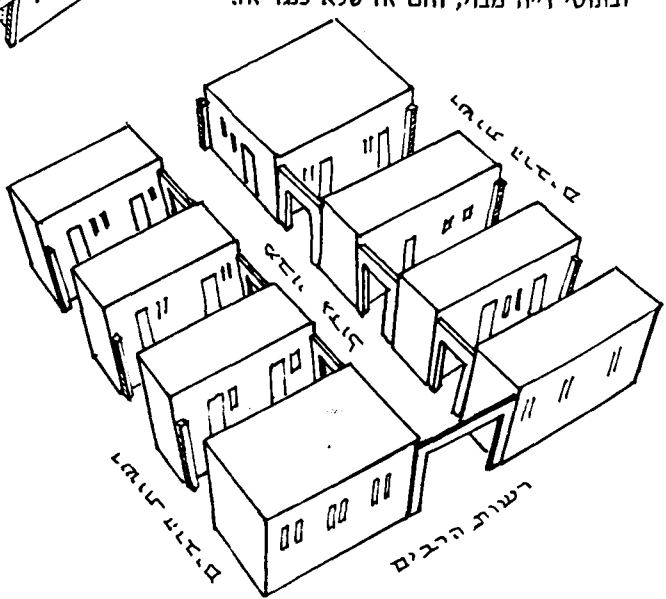
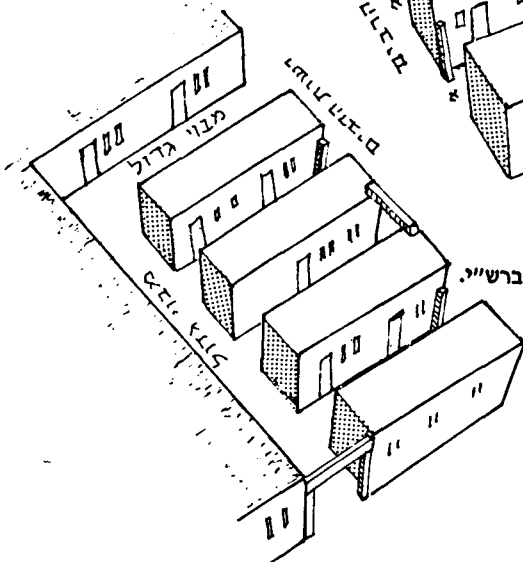
מבוי כהלכתו על ציור 1

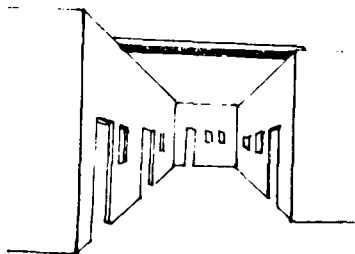
86. מבוי העשוי כנדל, כפי הריטב"א והמהרש"ל ברש"י.

* ההוא מבוי עקום דהוי בנהרדעא, על ציור 48.

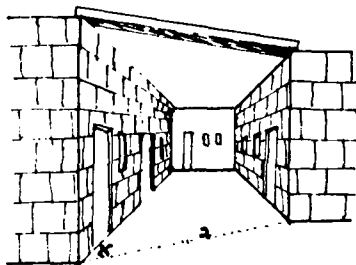
87. אלא אמר רבא עושה צורת הפתח לכולהו להאי גיסא ואידך גיסא מישתרי בלחי וקורה. ובתוס' ד"ה מבוי, והם זה שלא כנגד זה.

88. רש"י ד"ה כמאן, דהא כל מבואות קטנים הללו מבואות עקומות הן נכנס בדרך זה ויוצא בדרך זה.

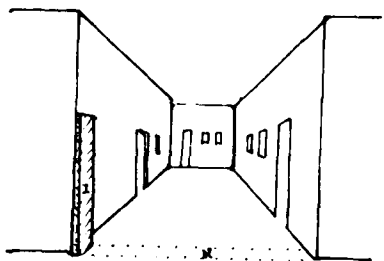

90. יותר מד' מניח את הקורה כנגד הקצר וכן לרבה אחד זה ואחד זה.

89. מבוי שצידו אחד ארוך וצידו אחד קצר פחות מד' אמות מניח את הקורה באלכסון. רש"י ד"ה אם פחות א. כאן בארוכה. ב. כאן בקצרה.

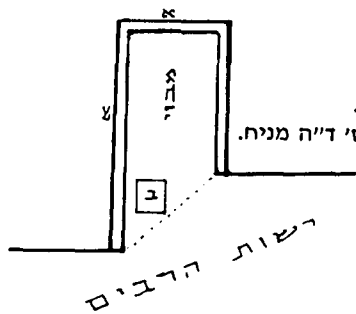
* שם, כדאמר בסמוך. ע"י ציור 94.

א. בין לחיים ב. לחי רחב
93. אמר ר"ח הכל מודים בבין לחיים שאסור.

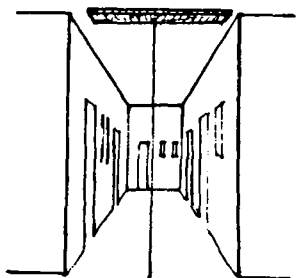
92. אמר ר' כהנא וכו' אבל יש באלכסון יותר מעשר (אמות) אינו מניח אלא כנגד הקצר.

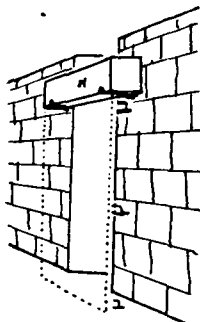
א. ב' מחיצות
ב. אע"ג דאית ביה ד' על ד' (טפחים)

* חודו הפנימי וחודו החיצון, ע"י ציור 24.

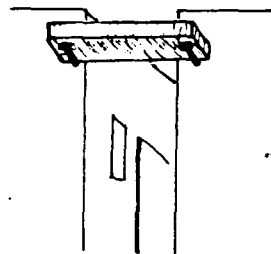
דף ט' ע"א

96. תלויה, רש"י ד"ה או תלויה, וכגון שנעץ קנה כל שהוא באמצע פתח המבוי ונתן על גבו את הקורה.

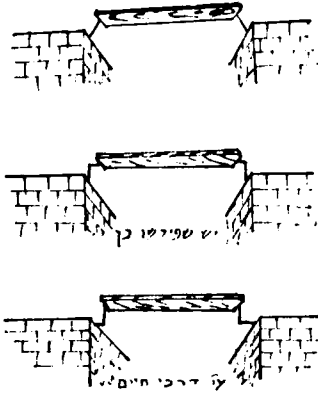
א. קורה
ב. אויר טפח שבין מחיצת הקורה לבין סתל המבוי

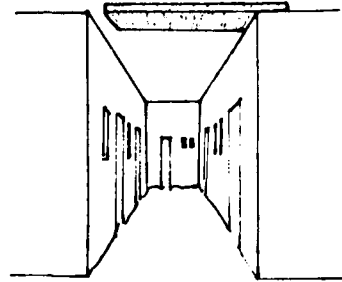
במהרש"א ט: ד"ה ולרשב"א אינה דבוקה בכותל.

95. רש"י ד"ה לדברי המתיר, בא"ד והכא לאו מחיצה ממש הוא להכשיר הפסק אויר שמכאן ומכאן ע"י לבד.

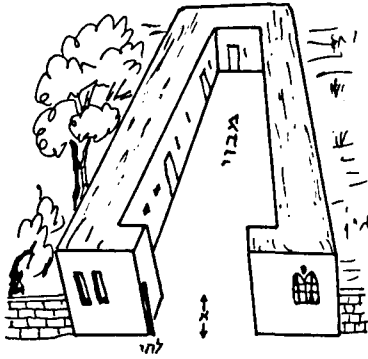
94. נעץ שתי יתידות בשני כותלי מבוי מבחוץ והניח קורה על גביהן.

98. ר' אשי אמר משוכה והיא תלויה.

97. משוכה מרוח אחת.

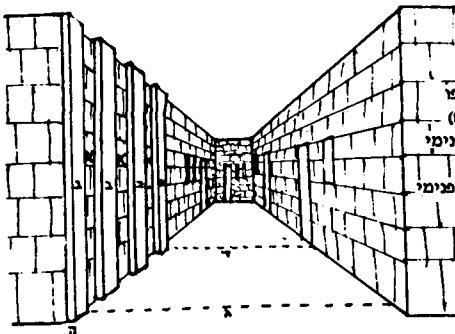

רשות הרבים
ולרבא כרמלית

א. רוחב הפצמין במשך המבוי
100. תוך הפתח צריך לחי אחר להתירו, וברש"י.

ע"י תד"א
ס' עב"ט
99. מקום שאין בו ד' על ד' מותר
לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו.

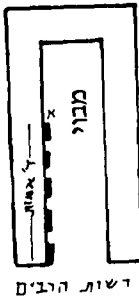
102. מבוי שרצפו בלחין.

- בין לחי ללחי ב' טפחים
- תוס' ט. ד"ה לרשב"י שרצפו בלחיים רחבים ד' (טפחים)
- לרבנן משתמש עד חודו הפנימי של החיצון
- לרשב"י משתמש עד חודו הפנימי
- תוס' שם, עד חודו החיצון של לחי החיצון

101. תוס' ד"ה ורבא,
אסקופה וכו' ופתח נעול.
א. אסקופה

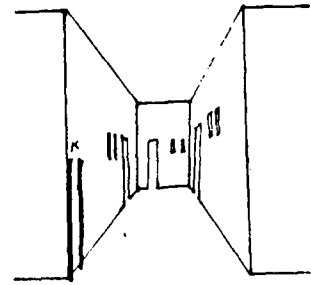
דף ט ע"ב

104. ר' אשי אמר
כגון שרצפו בלחיים
פחות מד' טפחים
במשך ד' אמות.

דשות הרבים

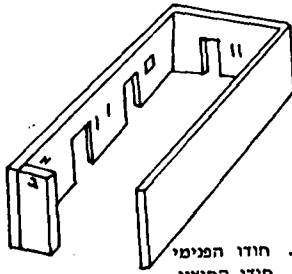
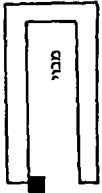
א. מכאן ולפנים מחלוקת ברש"י ד"ח
וצריך אם מותר לטלטל בלא
לחי אחר

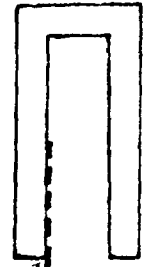
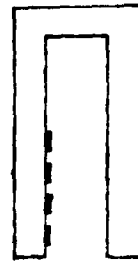
א. ושניהם רצופים פחות מד'
103 תוס' ד"ה ולרשב"ג.

* וצריך לחי אחר להתיירו, ע"י ציור 100.

108.
שם לא משך קצת
רחבו קימעה כלפי חוץ.

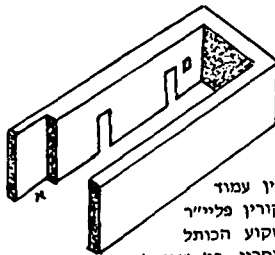
א. חודו הפנימי
ב. חודו החיצון
107. רש"י ד"ה נראה מבפנים.

105. נראה מבחוץ
רש"י ד"ה ולרבי שמעון,
משכו קמעה כלפי חוץ.
אלא בשוה להם, ע"י ציור 104.

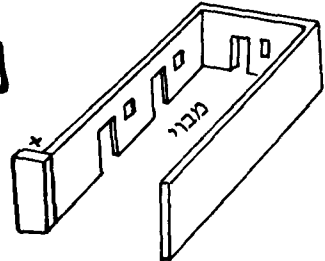
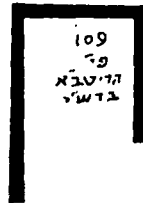
(רש"י כתיי פריז)
בין שכניסתו ונראה מבפנים ושם, מבחוץ
בגין דה (לענין כציור 116)

בין שניאה מבחוץ ושם מבפנים
בזה (לענין כציור 110)

א. כמין עמוד
שקורין פליייר
ששקוע הכותל
מאחריו, פי שכותל
דק מאחריו של כותל
110. שם, ד"ה כותל שצידו, וד"ה בין שכניסתו,

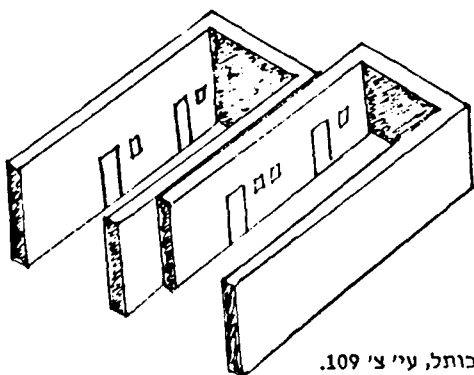
(רש"י כתיי פריז)
לחי נראה מבחוץ
109

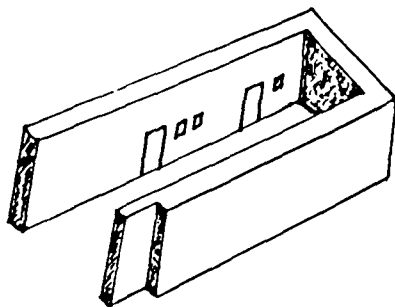
א. שחרי נמשך להלאה מרוחב הכותל
109. שם, ד"ה נראה מבחוץ,
כפ"י הב"י בס"י ש"י, ע"י שם בב"ח.

(רש"י כתיי סמינר)
נראה מבפנים
נראה מבחוץ

שם המצוץ
נראה מבפנים
נראה מבחוץ
ישוה מבפנים
(רש"י דפוס פיזארי)

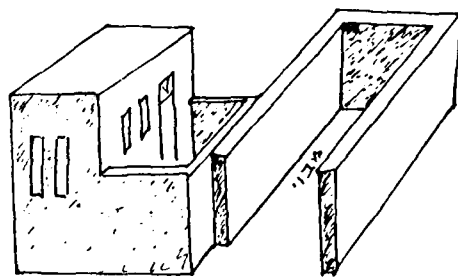
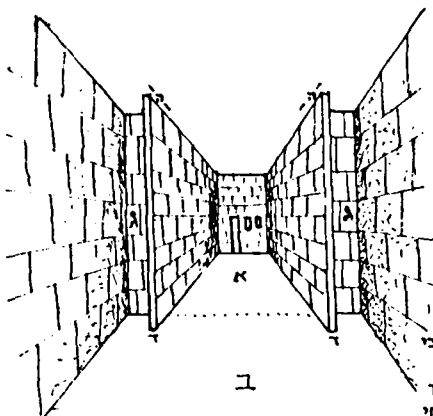

111 שם, ד"ה בין שנראה מבחוץ.

* תוס' ד"ה כותל, דלעיל איירי בלחי שמעמידין אצל הכותל, ע"י צ' 109.

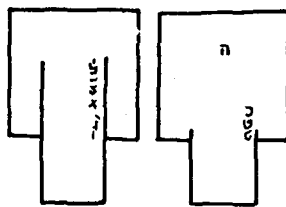
112. תוס' שם, שני מבואות זה אצל זה.

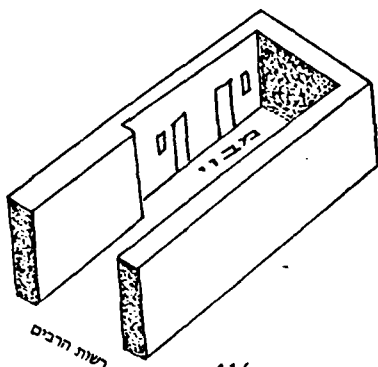
רשות הרבים

113. שם, או בית וחצר אצל המבוי.

- א. חצר קטנה
- ב. חצר גדולה
- ג. ניפוי הגדולה
- ד. נראים שהם עובי
- ה. כותלי קטנה
- ו. ומה שנכנס לתוך
- ז. הגדולה הוי כלחי
- ח. תוס' שם אתי שפיר
- ט. דמיירי כשאין
- י. בעובי טפח

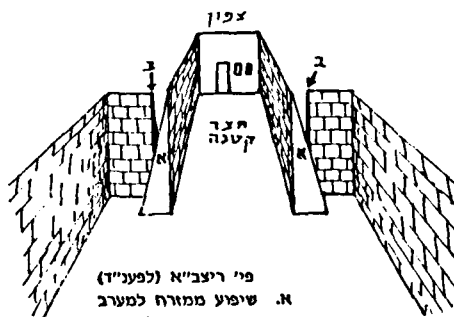

114. שם, בנכנסין כותלי קטנה לגדולה.

רשות הרבים

116

- א. שיפוע ממזרח למערב
- ב. שיפוע מצפון לדרום

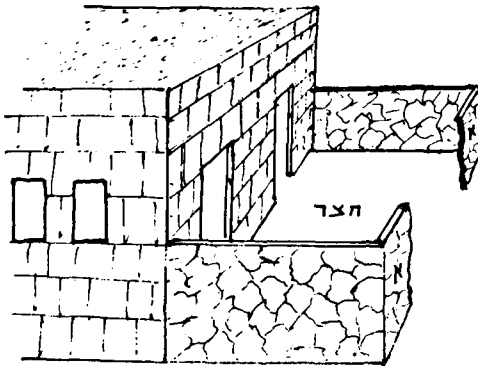
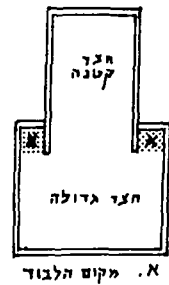
115. שם, שיש היכר.

* חצר קטנה שנפרצה לגדולה, ע"י ציור 69.

* אמר ר' זירא בנכנסין כותלי קטנה לגדולה, ע"י ציור 114.

פ"א

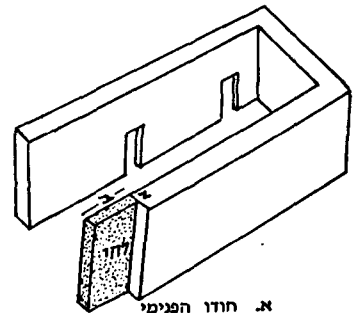
118. במופלגין מכותל
זה בשנים ומכותל זה בד',

119. דתניא חצר ניתרת וכו' רבי אומר בשני פסין.

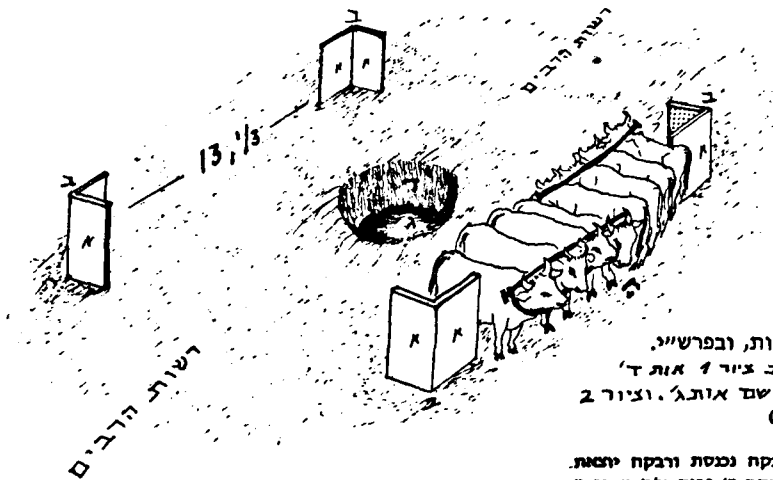
* תוס' ד"ה ושני, וצריך להגביה, עי' לקמן.
* רש"י ד"ה לישמעון, עי' ציור 118.

רשות הרבים

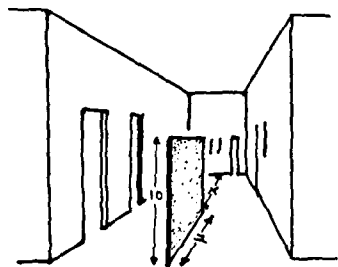
דף י' ע"א

120. לחי המושך עם דופנו של מבו, וברש"י.
* דתני רבי חייא כוותיה, בפרש"י, עי' ציור 110.

א. פסין. עי' לב ציור 1. א. ד'
ב. דיומדין. עי' שם אות ג'. וציור 2
ג. ביראות (באר)
ד. יי טפחים
ה. ב' רבקות רבקה נכסת ורבקה יחזק
ל' יחודה רבקה ד' פרות ול' מאיר ב'
בהמות, כל בהמה אחת וכו' שלש שהם
יחד ל' יחודה 13 ושליש

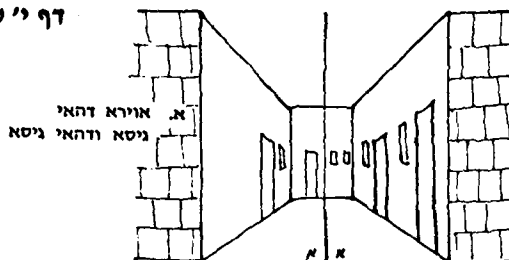
* פרוץ מרובה על העומד, ע"י ציור 139 בדומה לזה.

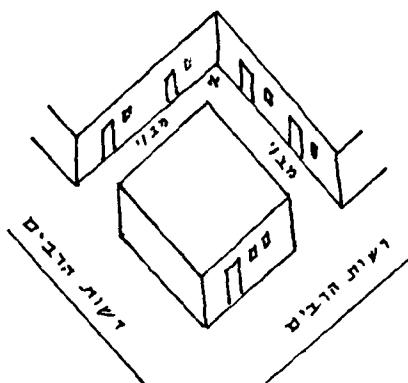
א. מראש חפס של צד פנים עד חנות,
ב. במשך ד' אמות.

123. עושה פס גבוה
עשרה במשך ד' אמות.
ותוסי ד"ה עושה,

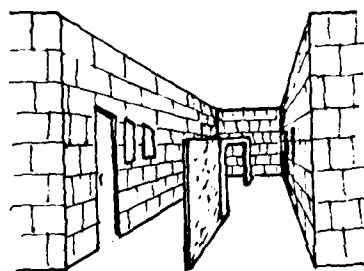
דף י ע"ב

122. תני לוי מבוי שהוא רחב עשרים אמה נועץ קנה באמצעיתו.
רש"י ד"ה אין הלכה, דאתי אורא דהאי גיסא ודהאי גיסא,

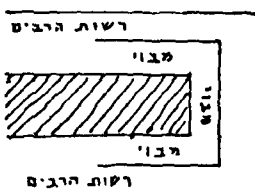
א. דאכתיחת עקמומית
125. תוסי ד"ה עושה,

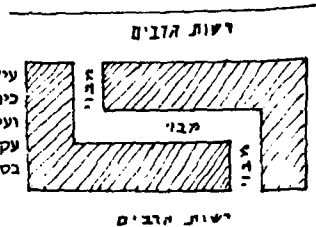
כ פ"י בשפת אמת
124. שם, יותר מעשר צריך למבוי זה צורת הפתח.

* שם, דהוי כמבוי עקום, ע"י ציור 41.

* שם ומבוי עקום [כמין ח] דאצריכוה דלתות, ע"י ציור 48.

כך צייר החזו"א באו"ה סי' ס"ט
א בציור צב בסוף הספר
שם. 127.

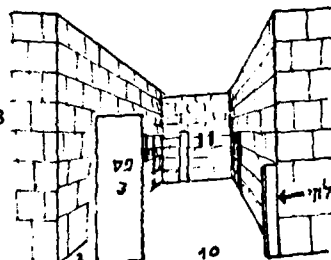

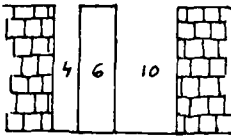
ע"י במהרש"א שכתב בפירוש הראשון
כיון שהם מרוחקין, ובמ"י השני כתב
ועי"ל דההיא דאצרכוה ב' דלתות הוה
עקום (כצורה זו) ולא פירש, ומצאתי
בספר גנזי יוסף שצייר כך.

126. שם, דהוי כמו לא הוי פתוח בשני פתחים לרה"ר אחד.

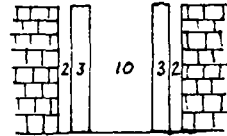
* שם, או יפרש שהוא מפולש משלש רוחות ובאמצע עקום, ע"י ציור 50.

128. דאמר ר"י מבוי שהוא רחב חמש עשרה אמה מרחיק שתי אמות
ועושה פס ג' אמות. ובתוסי ד"ה ועושה, וצריך לחי אחר.

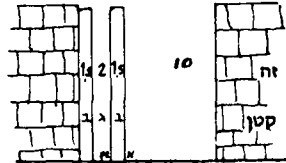

130. שם, או יעשה פס שש אמות וכו'.

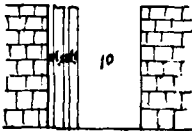

129. רש"י ד"ה מרחיק שתי אמות, והיכא דהוי רוחב כ' יעשה כן גס לצד השני.

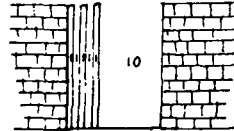

א. אוירא דהאי גיסא
והאירא דהאי גיסא
ב. גיפופי לצד זה ולצד זה
ג. נראה יותר פתח
ובגמ', ונכנס בפתח קטן

131. יעשה פס אמה ומחצה וירחיק ב' ויעשה פס אמה ומחצה, ובתוס' ד"ה ואמאי.

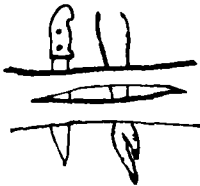

133. וירחיק אמה ויעשה פס אמה ומחצה וירחיק אמה ויעשה פס אמה ומחצה.

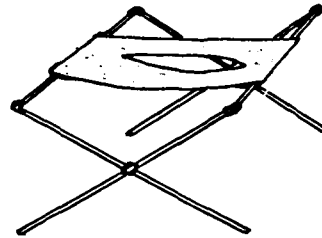

132. ויעשה פס אמה וירחיק אמה וכו'.

* מאי שנא מדרב אמי ורב אסי, ע"י ציורים 26-27.

135. רש"י ד"ה עור העסלא, תחתיו כזית מת וכלים מטמאים באהל.

134. עור דעסלא.

137. תוס' ד"ה עור.

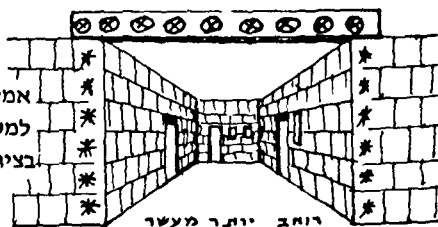
א. ארוכה בבית
ב. טומאה בבית
ג. טומאה כנגד ארוכה

136. שם ד"ה וכמה טפח דאורייתא ד' בגודל חמש באצבע שית בזוטרתי.

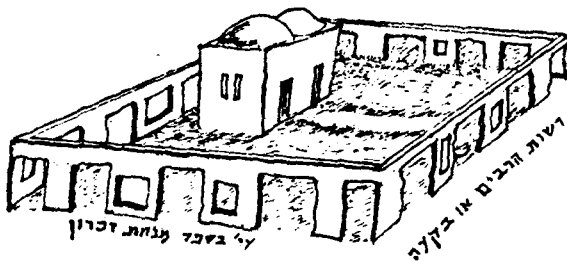
* תוס' ד"ה ואצבעיים, אלא מחיצות קבועות, וכן כההיא דלעיל ע"י ציור 131. שם, גבי מקיפין בחבלים ציור 228, יש שם פס ארבע מתיר פירצה עד י, ע"י ציור 26. בין תחילת מבוי לסוף מבוי, כונתן לסוף מבוי שכבר היה מבוי שלם ונפרץ, תחילת מבוי היינו שבנו מבוי חסר.

138. אמלתרא ברחבו. כתב הב"ח בסי' שס"ג בין שעשה אמלתרא למעלה מן הקורה או בקורה עצמה ובין שהם מצד הפתח, ועיי' בצוירים 5.

דף י"א ע"א

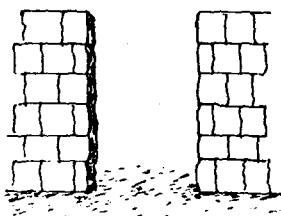
* תוס' ד"ה איפכא, צורת הפתח, עיי' ציור 1.

139. חצר שרובה פתחים וחלונות.

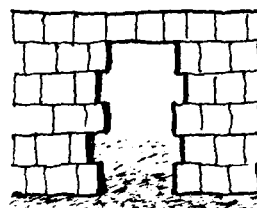
* פסי ביראות, וברש"י ד"ה מה ליותר, כמלא ב' רבקות עיי' ציור 121, ושם בצויר נמצא ד' בקר והוא לר"י, ולר"מ השיעור הוא ג' בסר.
* תוס' ד"ה חצר, דמשני צדדים מודה רב, עיי' צוירים 46-47, הלכה כתי"ק ציור 42.

דלית לחו תיקרה

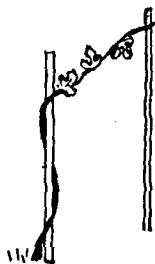

140-141. פתחי שימאי.

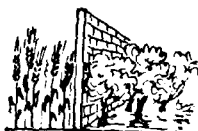
דלית לחו שקפי

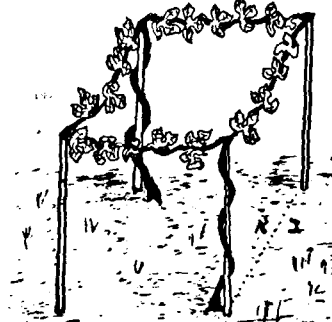
142. ד' קונדיסין בארבע פינות השדה ומתח זמורה עליהם.

144. אילימא מן הצד.

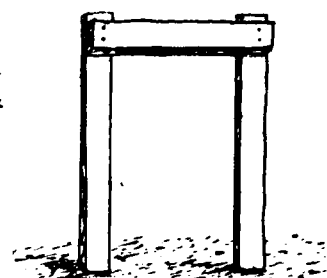
143. רש"י ד"ה לענין כלאים, היה גדר בינתיים זה סומך לגדר מכאן וכו'.

א. מקום הגפנים ב. מקום הארעים

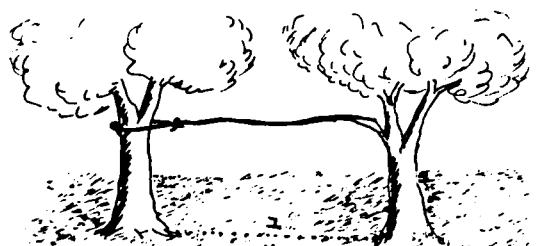
* אלא על גבן, ע"י ציור' 1. 149.

* תוס' ד"ה אילימא, כנהרדעא דאצרכוהו דלתות, ע"י ציור 48, גבי פסי ביראות, ע"י ציור 121, וגבי שיירא נמי אמרינן צריך ג' חבלים, ע"י ציור 228, או קנים, ע"י ציור 229 לענין שבת במפולש דהיינו ב' מחיצות, כעין ציור 60.

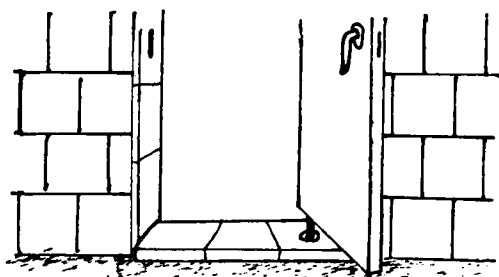
145. צורת הפתח שעשאה מן הצד.

דף י"א ע"ב

א. אי גמלים כאן ב. מחו לזרוע כאן

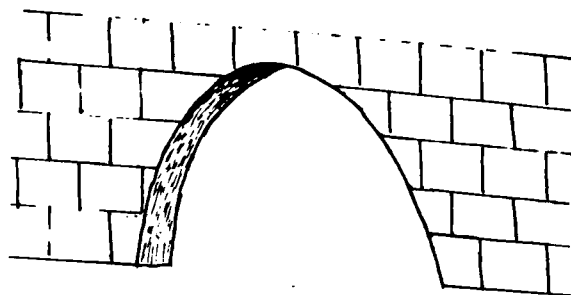
146. מתח זמורה בין אילן לאילן.

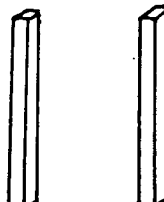
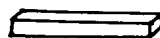
148. אבקתא, חור שציר הדלת סובב בו.

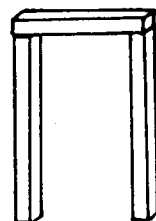
147. קנים הדוקרנים ופאה מלמעלה.

150. שער העשוי ככיפה.

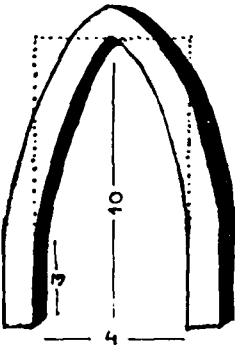

אינו צריך ליגע

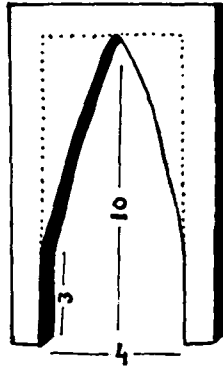

צריך ליגע

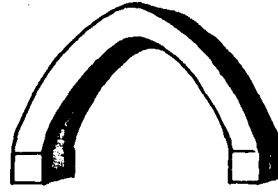
149. צוה"פ צריך ליגע או אינו צריך ליגע.

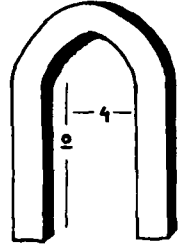
154. אין בו לחקוק, שאם יחקוק יפול ראש העיגול.

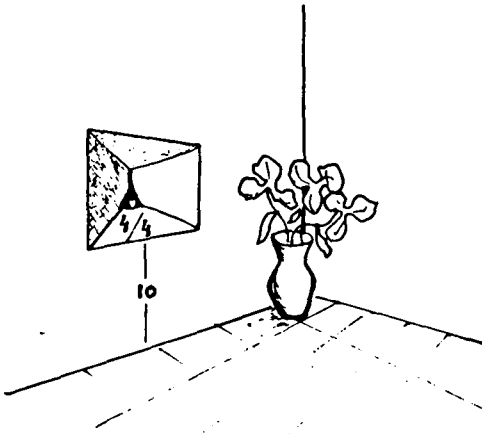
153. ויש בה לחקוק להשלימה לארבעה, רש"י ד"ה חוקקין להשלים רואין שבעה העליונים כאלו הן חקוקים.

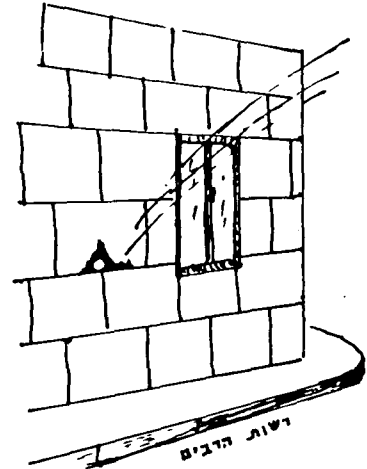
152. גבוהה עשרה ואין ברגליה שלשה, וכן יש ברגליה שלשה ואין בגובהה עשרה.

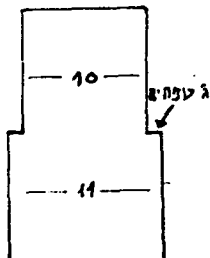
151. ושזין שאם יש ברגליה עשרה שהיא חייבת.

156. שם, דמיירי בחורין שדרך לעשות בשעת בנין שמפולשין לרח"י ולצד רשות היחיד רחבין ד' על ד' (בתוס' בשבת כתוב ד', ולא ד' על ד').

155. תוס' ד"ה כי פליגי, זרק למעלה מ"י והלכה ונחה בחור כל שהוא.

157. קטנה בעשר וגדולה באחת עשרה.

- * דלא כחנניא, ע"י ציור 56. ולא כת"ק, ע"י ציור 55.
- * מבוי סתום, ע"י ציור 1. מבוי מפולש, ע"י ציור 42.

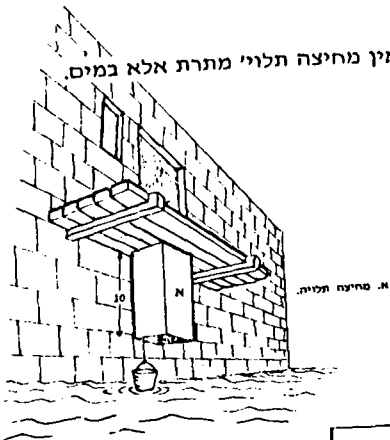
דף י"ב ע"א

- * פסי חצר, ורש"י ד"ה בפסי חצר, ע"י ציור 119.

- * ברוח אחת בארבעה, ע"י ציור 168.

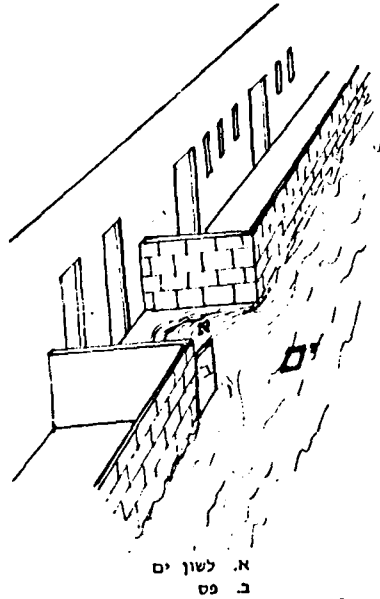
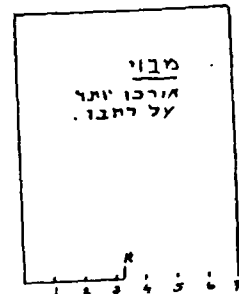
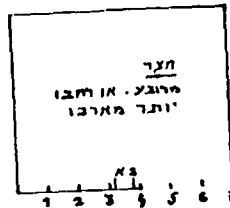

159. מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה

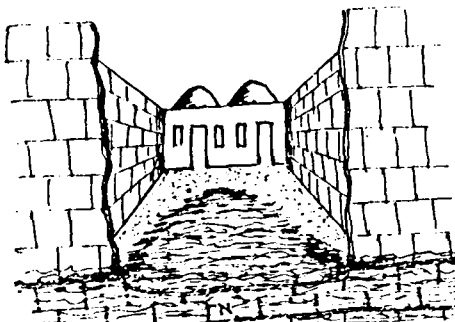

161 בדופן שבעה.

א. ג' ומשחו
ב. עד כאן רוב דופן, ע"י תוס' וכי

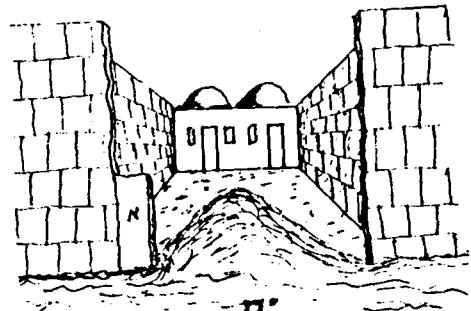

דף י"ב ע"ב

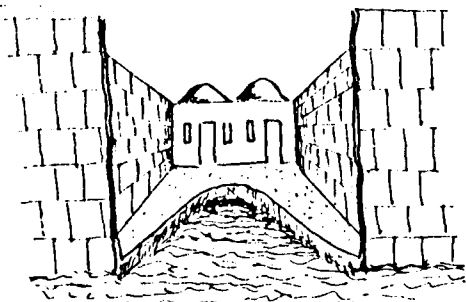
163. הכא במאי עסקין דאית ליה גידודי, פירש"י מה שנשאר מן הפרצה בגובה י' אבל הים מכסהו.

א. גידודי

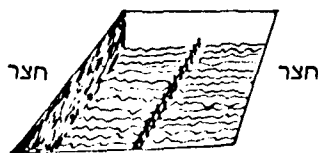

162. תי"ר לשון ים הנכנס לחצר, פירש"י וכשלא נפרץ במלואו עסקין.

א. מחיצה נכוהה י' טפחים שממעתה אוז הפירצה עד לעשר אמות

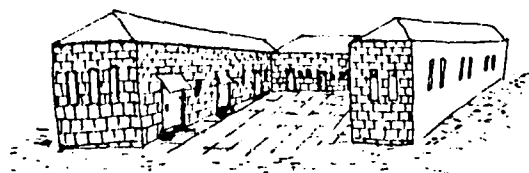

165. שם, פ"י רשב"ם ור"ת.
א. גידודים גבוהים י' לים בתוך החצר

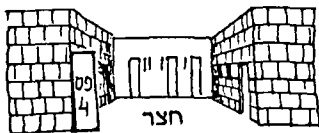
164. תוס' ד"ה הכא, נראים ראשי הקנים.

* שם, ואין לחוש שמא יעלה שרטון, ע"י ציור 79. בא"ד, שגידודים גבוהים יותר פ"י מה שציינתי בציור 165 אות א' גידודים גבוהים עשרה, לאו דוקא עשרה אלא יותר עד שלא נחוש שמא יעלה הים שרטון. בא"ד, או שהם רחוקים משפת הים, פ"י שלשון הים נמשך לתוך החצר והוא מתרחק משפת הים ואין לחוש שיעשה במקום הגידודי רפש וטיט ויתמעט גובה הגידודי, כי בים עצמו יש חשש כזה, ע"י במשנה ברורה ס"י שני"ן אות ט"ז.

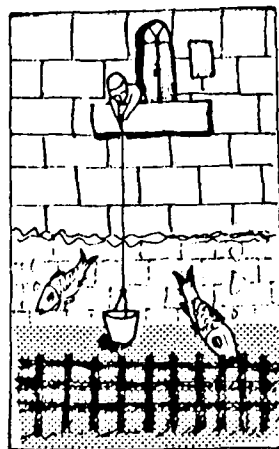
167. חצרות של רבים, פירש"י שפתוחים הרבה בתים לחצר.

- * ומבואות יזאינם מפולשים, ע"י ציור 1.
- * מבוי שאינו דאוי לשיתוף-מפולש, ע"י ציור 42.
- * צריך לחי ודבר אחר, פירש"י צורת הפתח, ע"י שם.
- * מי שיש לו שני בתים בשני צידי רה"ר ע"י ציור 60.

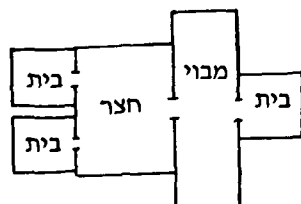

168. חצר שאינה ניתרת בלחי וקורה אלא בפס ד'.

* ובתים וחצרות פתוחים לתוכו, ע"י ציור 1, ע"י ברש"י שכתב ובית פתוח לכל חצר והוא תמוה שלקמן דף ע"ד א', וכן בשבת קל"א א' פירש ב' בתים לכל חצר

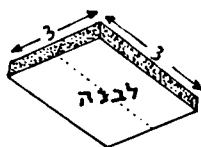
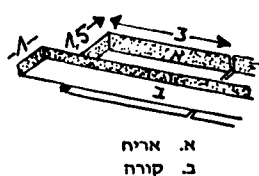

166. שם, הא דקתני בתוספתא פ"ו.
בא"ד וטעמא דעריבי מיא אין אסור משום
דילמא אזיל דלי לאידך גיסא ע"י דף פ"ו:
ציורים 70, 71.

169.

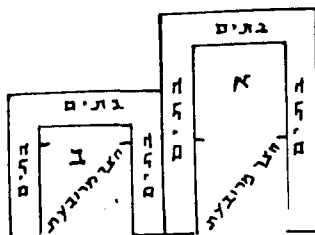
תוס' ד"ה ובתים, ושמואל אמר אפי' בית אחד וחצר אחת, ופ"י רש"י בית אחד במבוי בלא חצר וחצר אחת עם בתים, וע"י רש"י בדף ע"ד ד"ה בית, שכתב: וחצר שבית אחר פתוח לה, ע"י שם במהרש"א.

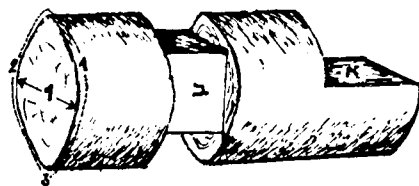
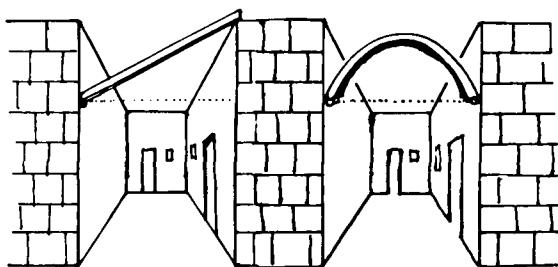
דף י"ג ע"ב

משנה ג'

171. קורה כדי לקבל אריח, היינו קורה חזקה שיכולה להחזיק אריחים על כל אורך הקורה, ולא רק אריח אחד.

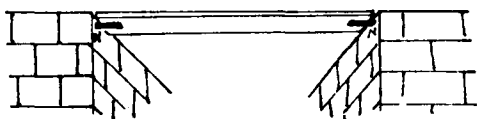
א. עד דאיכא פי שנים ברחבה
ב. משהו יותר
170. עד דאיכא פי שנים ברחבה.

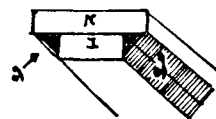
א. רש"י שאם תחלק
יהא רחבה טפח
ב. ע"י רש"י ופריו בעתו

172. עגולה רואין אותה כאילו היא מרובעת, משנה ה' 173. עקומה רואין אותה כאילו היא פשוטה כל שיש בהקיפו ג' טפחים יש בו רוחב טפח.

דף י"ד ע"א

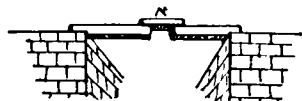

א. מעמיד

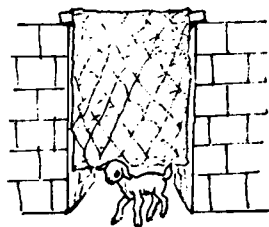
א. אריח
ב. קורה
ג. טיט — טיט

174. מלבין לה בטינא פירש"י מלא אצבע, מעמיד קורה אינם צריכים שיהיו בריאים כדי לקבל קורה ואריח, לפי פירש"י (וע"י שו"ע סי' שס"ג סעי' יח).
175. מעמיד קורה וזו למעשה כל מה שעודף האריח על הקורה.

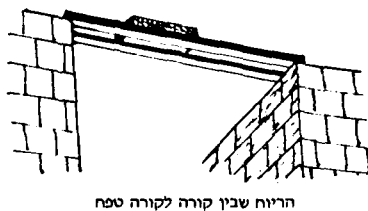
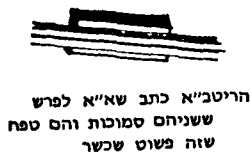

א. קורה אחרת

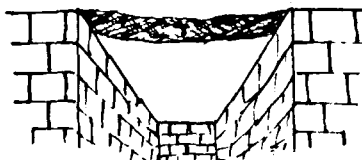
177. וכן שתי קורות אחת יוצאת וכו' ואינם נוגעות זו בזו, שלשה צריך להביא קורה אחרת (או יביא קורה גדולה ויטלק את הקטנות).

176. הניח קורה על גבי מבוי ופרס עליה מחצלת וכו' מחיצה שהגדלים בוקעים בה.

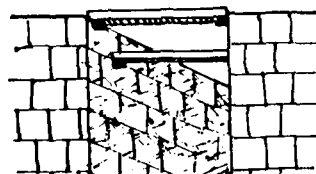
178-179-180. וכן ב' קורות המתאימות וכו' אם מקבלות אריח לרוחבו טפח. הצירים הם לפי הריתב"א. ולרשב"ג אפשר להרחיק את הקורות עד ג' טפחים שיהי' ביניהם ב' טפחים ומחצה. בצירים אשר לפניו האריח מונח לרוחבו ולרשב"ג צריך להניחו לארוכו.

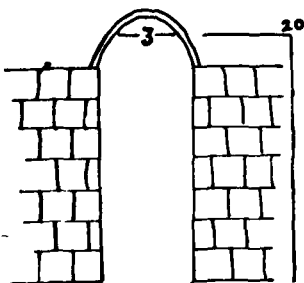
משנה ד'

182.

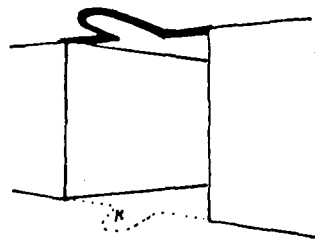
רחבה ד' אע"פ שאינה בריאה,

181. היו אחת למעלה ואחת למטה, וברשי"י ד"ה אחת, שאחת מעמידים שלה.

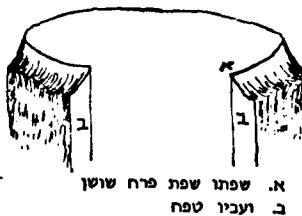
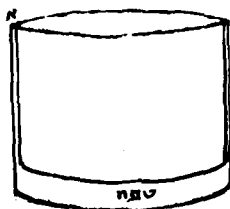
184. היא בתוך עשרים ועקמומיתה למעלה מעשרים רואים כל שאילו ינטל עקמומיתה ואין בין זה לזה שלשה.

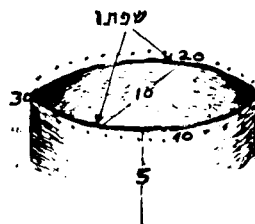
א. דילמא אתי לאמשוכי בתרה

183. היא בתוך המבוי ועקמומיתה חוץ למבוי. דילמא אתי לאמשוכי בתריה.

* כל שיש בהיקפו ג' טפחים יש בו רוחב טפח, ע"י ציור 172.

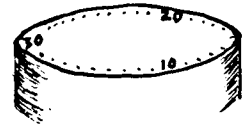
186. 187. שפתו שפת פרח שושן, ועביו טפח.

185. עשר באמה משפתו עד שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה יסוב אותו סביב

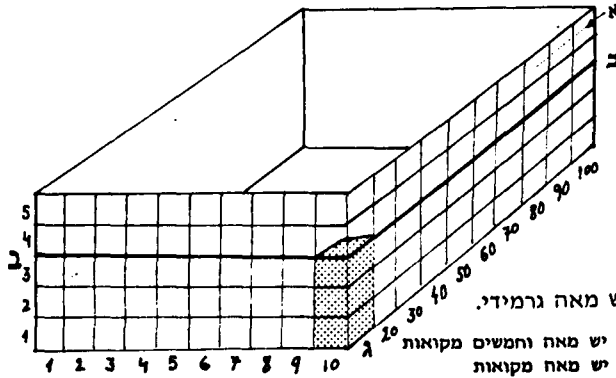
א. בחיקפה ששה

188. כי קא חשיב מגואי.

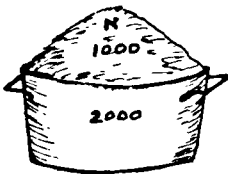
189. תוס' ד"ה והאיכא, לאמצעיתו נגלל, 190. שם, ספר דעזרה לתחילתו נגלל.

דף י"ד ע"ב

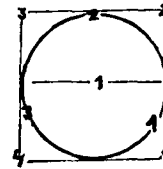
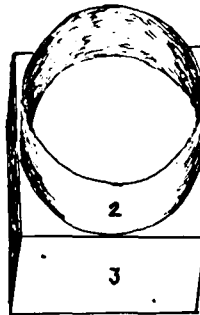

191. כמה הוו להו חמש מאה גרמידי.

- א. עד כאן יש מאה וחמשים מקואות
 ב. עד כאן יש מאה מקואות
 ג. אמה על אמה ברום ג' אמות מכיל, מי סאה

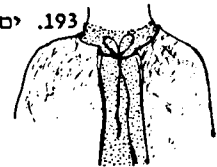
194. גודשא

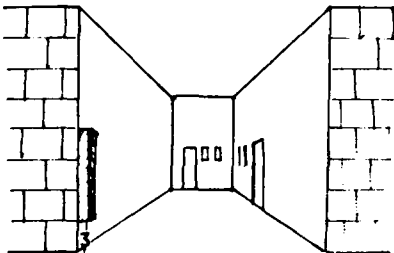
192. רש"י ד"ה מכדי, כמה מרובע יותר על העיגול רביע.

193. ים שעשה שלמה שלש אמות תחתונות מרובעות ושתיים עליונות עגולות.

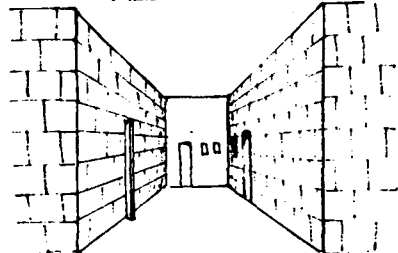
195. חוט הסרביל (כפי המתרגם בשבת ק"א ב').

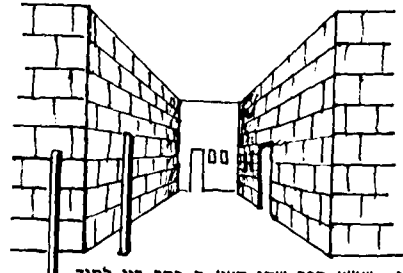

197. אמר רבא עשה לחי והגביהו מן הקרקע ג'.

196 לחי לחצי מבו.

א. שו"ע הרב שסג סעי' ח כתב בין לתוך
חכך ורחב המבוי בין להלאה לצד חוץ.
ע' חדו"א סי' סד סעי' יז אות ד'
198. או הפליגו מן הכותל ג'

198. או הפליגו מן הכותל ג'

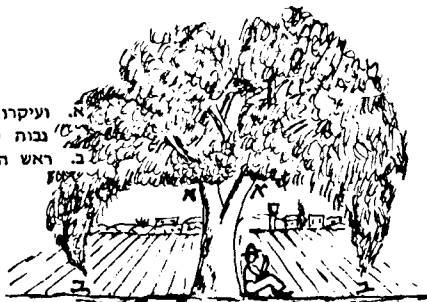

200. העושה סוכתו בין האילנות.

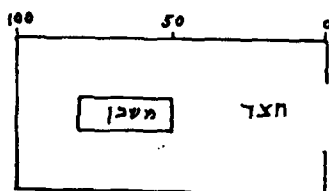

202. שם, רוב דופן מעובי האילו,
ובציור 200 הוי רוב הדופן מן הנוף.

א. ועיקרו במקום שהוא מחובר לאילן
ב. נבנה עשרה
ג. ראש הנוף בפחות מג' לקרקע

205. אילן המיסך על הארץ אם אין נופו גבוה מן הארץ ג' טפחים,
ורש"י ד"ה המיסך. ע"ב 31 ע"א 218

206. רש"י ד"ה אין מטלטלין, בית סאתים כחצר המשכן.

204. כדבעי מיניה אביי מרבה,
שהי מרחק בין קנה לקנה פחות מג'.
ע"י פרק ב' ציור 16

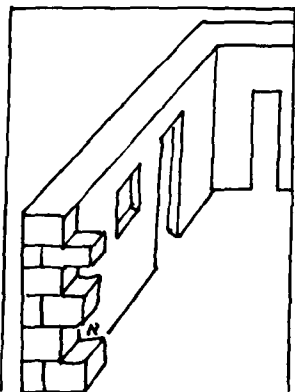
* רש"י ד"ה דיומד, ע"י ציור 121.
* רש"י ולהיקף שלא הוקף לדירה, וכן ברש"י כגון דיר וסהר ומוקצה
וחצר, וכן ברש"י כגון בורגנין, ע"י לקמן. פ"ב צ' 7, 8, 9, 28.

207. שבת בתל שהוא גבוה עשרה והוא מארבע אמות וכו'.

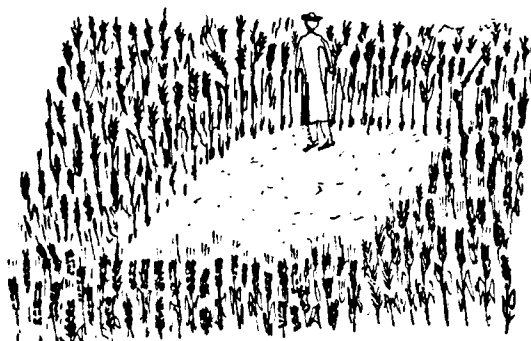

208. וכן בנקע, פירש"י אחד מנקיקי הסלעים.

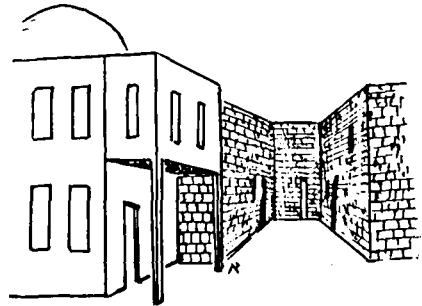
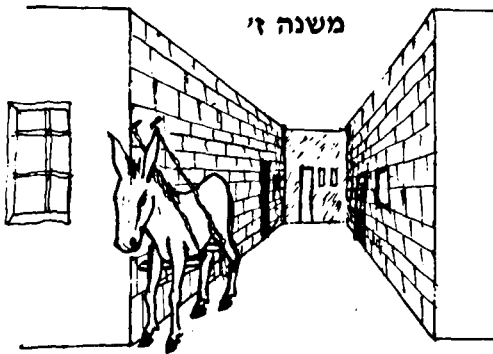
א. מובדלת זו מזו פחות מג' טפחים

210. אבני גדר היוצאות מן הגדר.

209. וקומה קצורה ושיבולות מקיפות אותה.

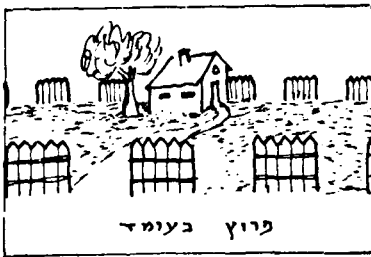
* דתני ר' חייא כותל שצידו אחד כנוס מחבירו, ע"י ציור 110.

211.

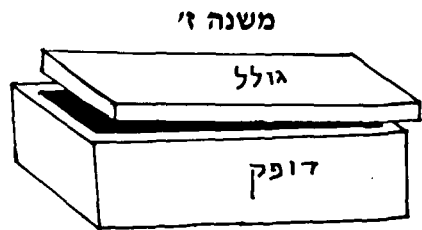
דההוא ברקא דהוה בי בר חבו, וברש"י ד"ה דהוה. 212. בכל עושין לחיין אפי' בדבר שיש בו רוח חיים.

דף ט"ו ע"ב

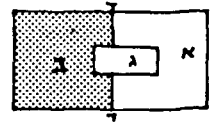
214

213. רש"י ד"ה ולא גולל, גולל הוא כיסוי שנותנין דף על המת.

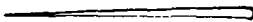
* שיירה שחנתה בבקעה והקיפוחה כלי בהמה, ע"י ציור 222, אלא שבמשנה כל המחיצה הוא מכלי בהמה ובציור מגמלין ואוכפות וכו', ובשניהם גובהן י' טפחים.

- א. חצי עובר שבחוף
- ב. חצי עובר שבפנים
- ג. אבר שרובו בחוף ומעטו בפנים ואם נצרף חלק המועט לרוב שבחוף נמצא שרובו של עובר בחוף
- ד. ואם א"א לצמצם יתכן שחצי החיצון הוא רוב וא"כ לא הועיל לו שחיטת אמו וממילא טעון קבורה.

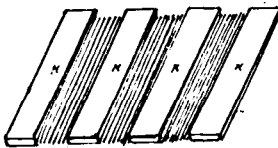

215. תוס' ד"ה פרוץ, כגון שיצא חציו ברוב אבר.

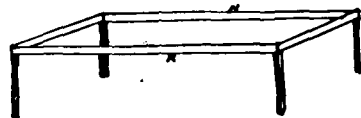
216. שפוד.

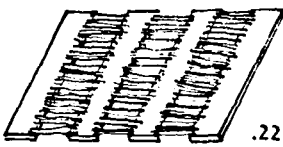
218. יש ריוח ביניהם כמותם.

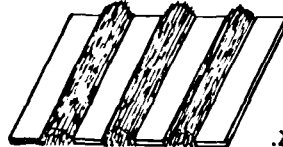
א. ארוכות המטה

א. שני קרשים הארוכים שבמטה נקראים ארוכות המטה. 217. בארוכות המטה.

221.

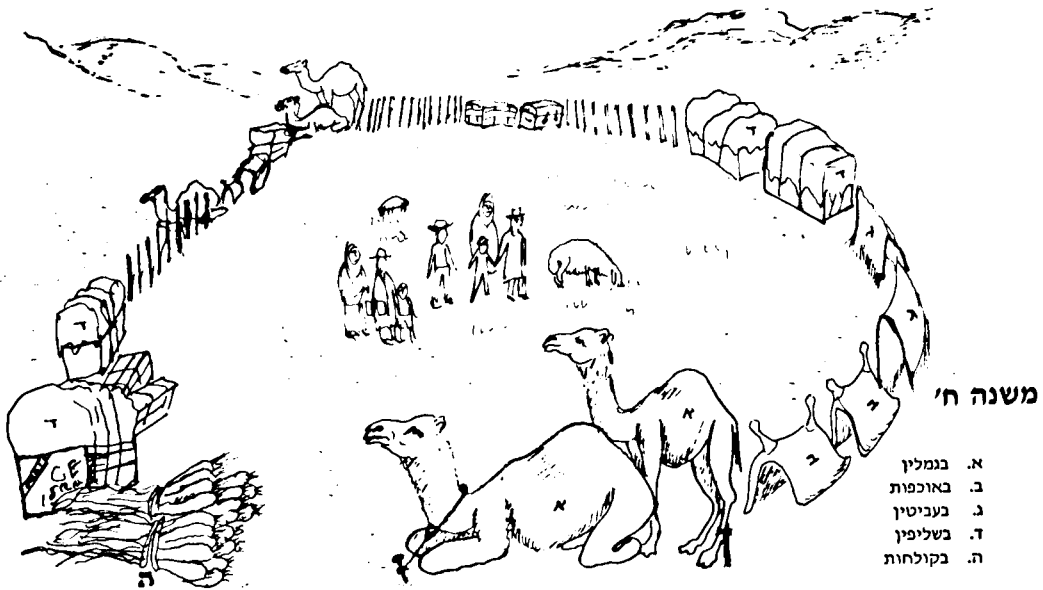

220.

219.

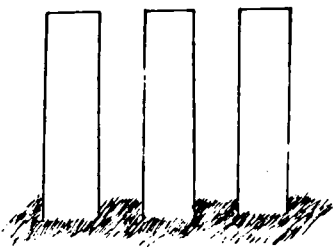
במעדיף, כפי' רש"י. במעדיף, כפי' תוס' (ע"י מהר"ם). רבא אמר אם היו נתונים ערב נותנו שתי וכו'.

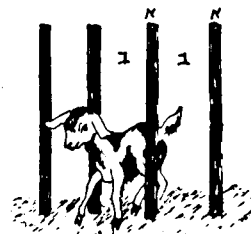
- א. בנמלין
- ב. באוכפות
- ג. בעביטין
- ד. בשליפין
- ה. בקולחות

222. שיירה שחנתה בבקעה והקיפוה בנמלין באוכפות בעביטין בשליפין בקולחות.

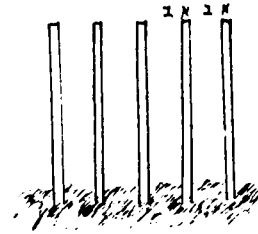
דף ט"ז ע"א

225. כל שהוא ג' ומג' עד ד' צריך שלא יהא בין זה לזה כמלואו.

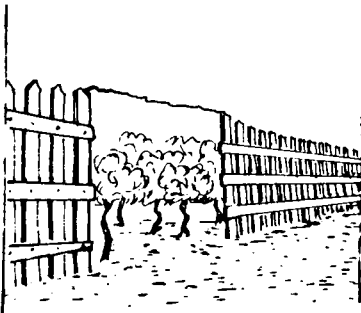

א. קנים של ב' אצבעות
ב. ריוח של ג' טפחים
224. יזדקר הגדי בבת ראש, בלי עיכוב.

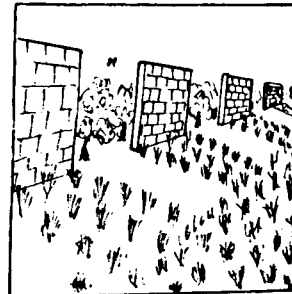

א. קנים של ב' אצבעות
ב. ריוח של ג' טפחים

223. כל שהוא פחות משלשה צריך שלא יהא בין זה לזה שלשה.

227. היו שם קנים הדוקרנים ועושה להם פיאה מלמעלה אפי' יותר מעשר מותר, ועי' ציור 147.

א. פירצה עד עשר אמות

226. ומארבע עד עשר וכו', ואם היה פרוץ כעומד כנגד העומד מותר כנגד הפרוץ אסור.

דף ט"ז ע"ב

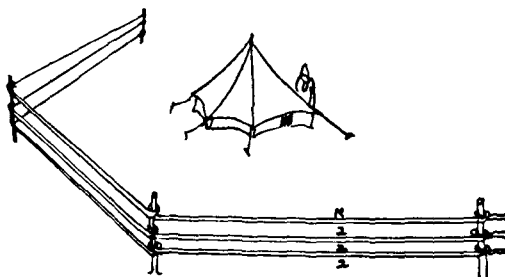
* וכי אמר רשב"ג אמרי' לבד הנ"מ למעלה, ע"י ציור 177.

* כמחיצה שהגדיים בוקעין בה ע"י ציור 176..

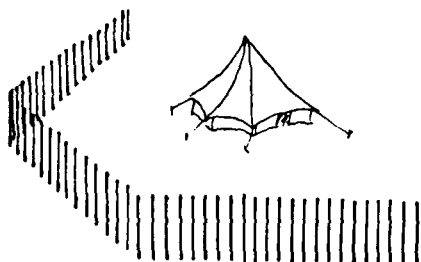
* דפנות הללו שרובן פתחים וחלונות, ע"י ציור 139.

משנה ט'

228. מקיפין שלשה חבלין
זה למעלה מזה (ונקרא ערב).

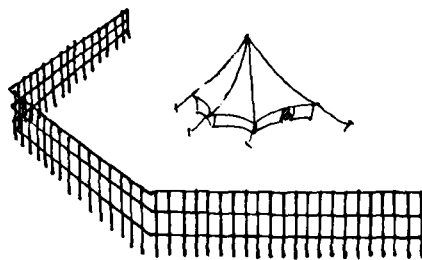

א. עד כאן נבנה עשרה טפחים בצירוף
החבלים
ב. פחות מג' טפחים

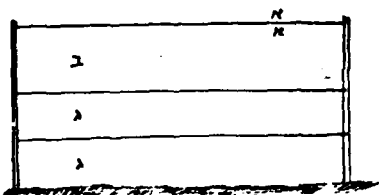
משנה י'

229. מקיפין בקנים (ונקרא שתי).

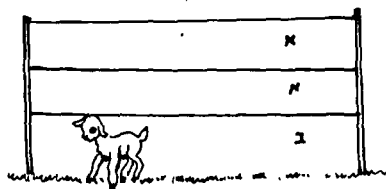

משנה י"

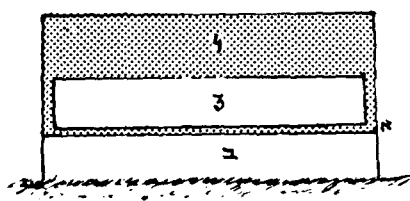
230. כל מחיצה שאינה של שתי וערב
אינה מחיצה דברי ר' יוסי בריי.

א. אתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא
ב. אויר פחות מד'
ג. אויר פחות מג'
232. אתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא.

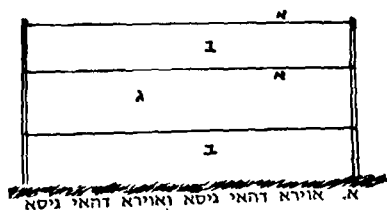

א. אויר פחות מג'
ב. אויר פחות מד'
231. האי פחות מארבע היכא מוקים
ליה, אי מוקים ליה תתאי הוי
לי כמחיצה שהגדיים בוקעין בו.

א. משהו ב. אור פחות מג'.

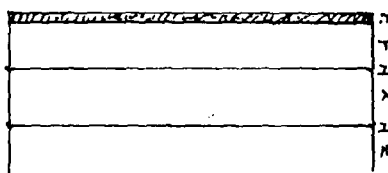
234. דאייתי מחצלת דהוי שבעה ומשהו.

א. אורא דהאי גיסא ואורא דהאי גיסא ומבטל ליה לעילאי לפי התוס' אי.

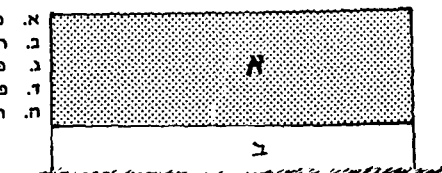
ב. פחות מג' פחות מד'

233. הוי עומד מרובה על הפרוץ משתי צדדים. תוס' ד"ה אי, אורא דהאי גיסא ואורא דהאי גיסא ומבטל ליה לעילאי.

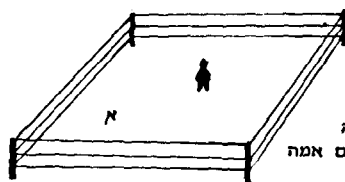
א. פחות מג' ב. חבל משהו ג. פחות מג' וחצי ד. פחות מג' ה. חבל חצי ספח ומשהו

236. תוס' ד"ה אי, ועי' עוד ציור 233.

א. עשרה ב. גבוה ג' או יותר

235. רב אשי אמר מחיצה תלויה איבעיא ליה.

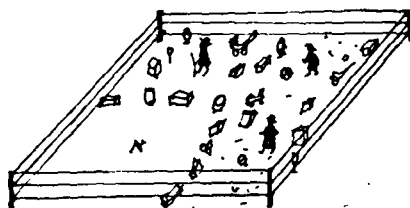
א. בית סאתיים שהם שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים

237. כל מחיצות שבת לא התירו ליחיד יותר מבית סאתים.

* רשיי ד"ה לא, ואף על גב שהוקף לדירה כונתו שהוקף לדור שם

239. פנוי מכלים.

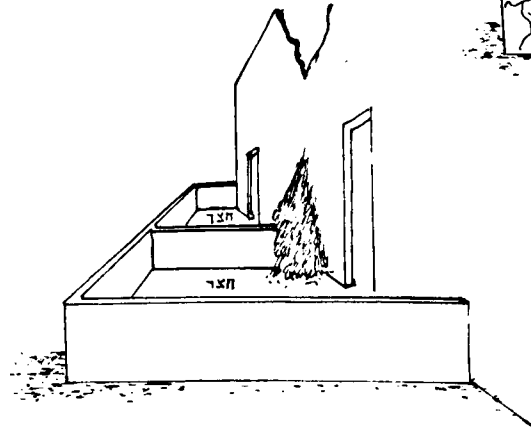
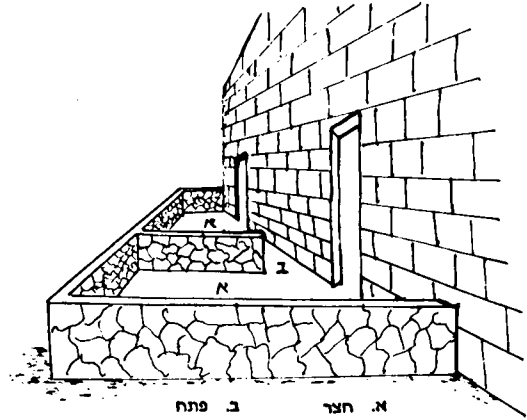

א. בית סאתים פנוי, בין מאדס בין מכלים

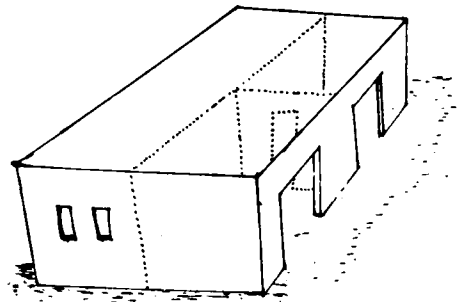
דף י"ז ע"א

238. ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי.

240. עירב דרך הפתח.

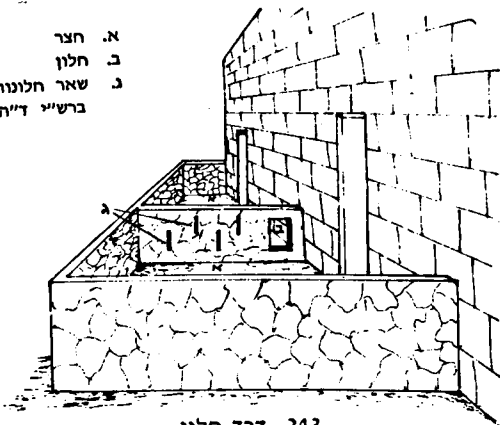
241. ונסתם הפתח.

242. רש"י ד"ה עירב.

ב' חנויות ופתח ביניהם (כנלע"ד)

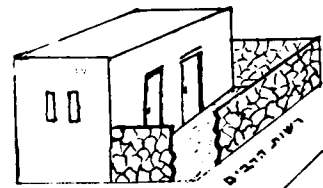
א. חצר
ב. חלון
ג. שאר חלונות
ברש"י ד"ה מהו.

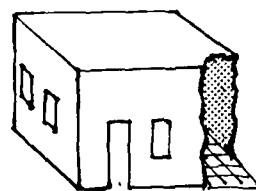
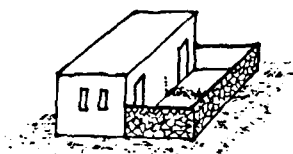
243. דרך חלון.

* ונסתם החלון, כצויר 241.

* רש"י ד"ה מהו, דרך שאר חלונות, ע"י צויר 243.

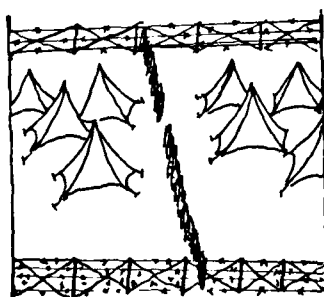

244. חצר שנפרצה משתי רוחותיה.

דלות הרביע

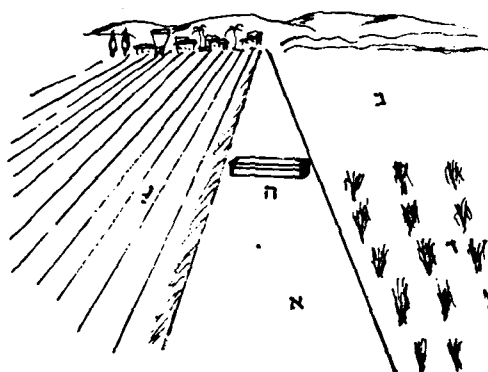
245. וכן בית שנפרץ משתי רוחותיו. 246. תוס' ד"ה עירב, שתי חצרות ונפל כותל שביניהם.

משנה י'

247. ומלערב, פירש"י אם הקיפו אלו ואלו ומחיצה מפסקת ביניהן ויש שם פתח (ע"י בריטב"א כמה הם מחנה).

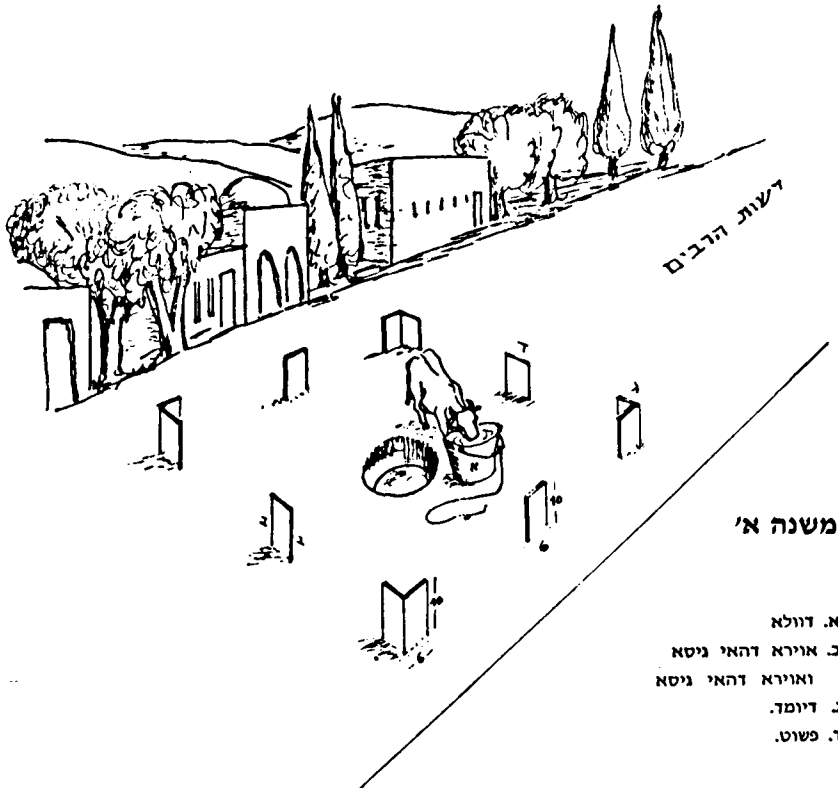
דף י"ז ע"ב

- א. סרטיא
- ב. שדה בור
- ג. שדה ניר
- ד. שדה זרע
- ה. מת מושב
- ו. ברוחב הדרך
- ז. ממצר למיצר

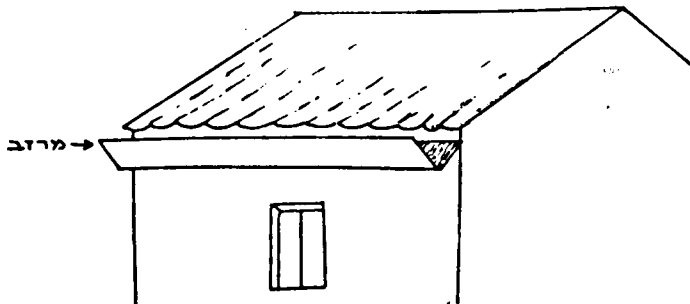
248. במת המוטל על המיצר.

פרק שני

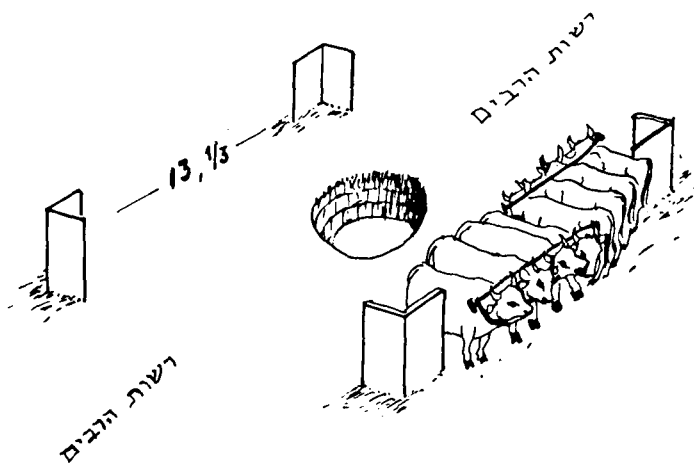

1. עושין פסין לביראות וכו' שמונה נראים כשנים
עשר, ארבעה דיומדין וארבעה פשוטין, גובהן עשרה
ורוחבן ששה טפחים.

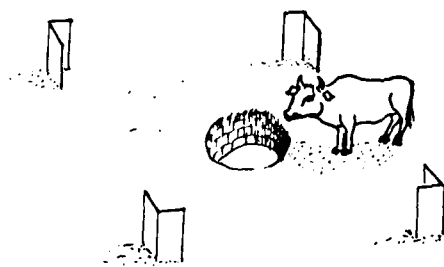
* תוס' ד"ה וארבעה פשוטין, בתו"י גבי עמודי
החצר, ע"י פרק ראשון ציור 6.

2. רש"י ד"ה דיומדין, שעשוי כמרזב.

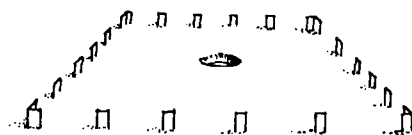

משנה א' 3. וביניהן כמלא שתי רבקות וכו', ר"י אומר של ארבע קשורות.

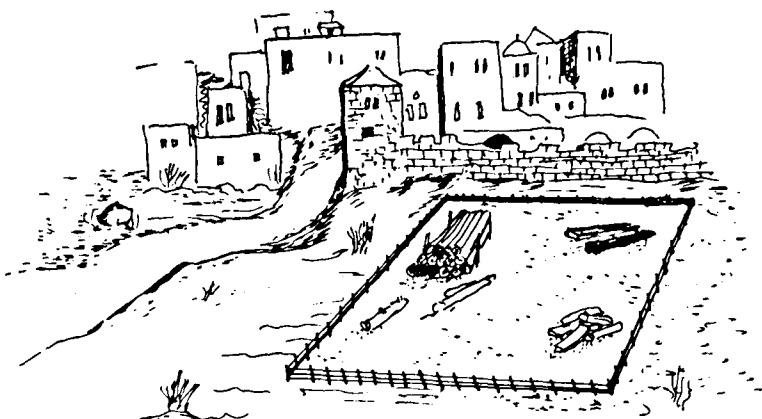

משנה ב' 4. מנתר להקריב לבאר ובלבד שתהא ראשה ורובה בפנים ושותה (ב' אמות).

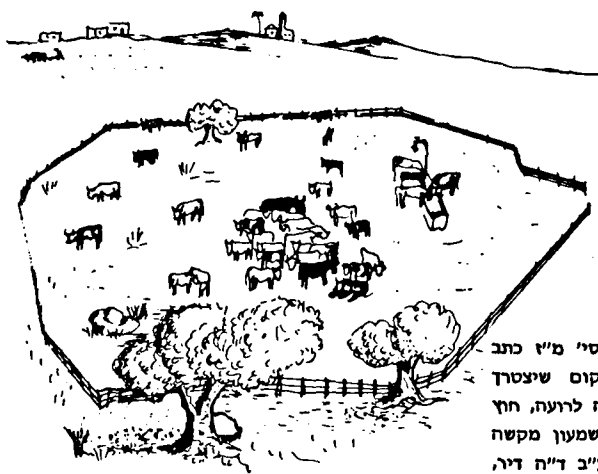
דף יח ע"א

משנה ב' 5. מותר להרחיק כל שהוא ובלבד שירבה בפסין

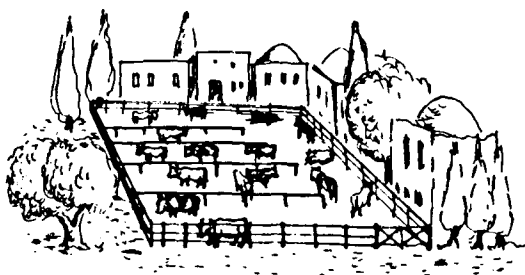
משנה ג' 6. רש"י ד"ה לגינה ולקרפף, קרפף היקף גדול חוץ לעיר להכניס שם עצים לאוצר.

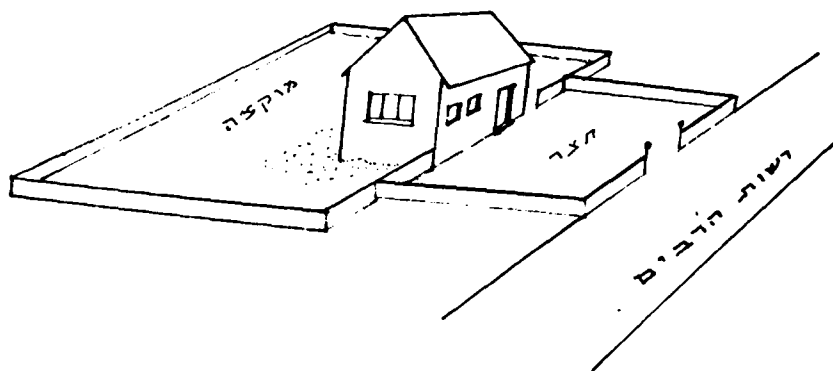
משנה ג'

7. דיר. רש"י ד"ה אבל.

בנו"י או"ח מהד"ת סי' מ"ז כתב
דלא מצינו בשום מקום שיצטרך
להיות בדיר וסתר דירה לרועה, חוץ
מרבנו יחונתן. בשם משמעון מקשה
עליו מרש"י דף י"ט ע"ב ד"ה דיר,
שכתב מוקף לדירה שהרועה דר שם
בלילה.

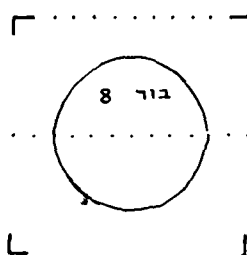
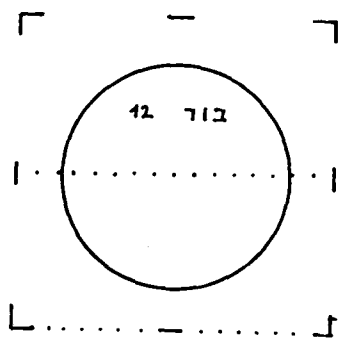
משנה ג' 8. סהר

משנה ג' 9. מוקצה או חצר.

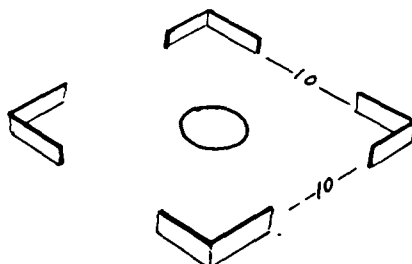
* חבלין לשיירא, עי' פרק א' ציור 228.

דף יט ע"ב

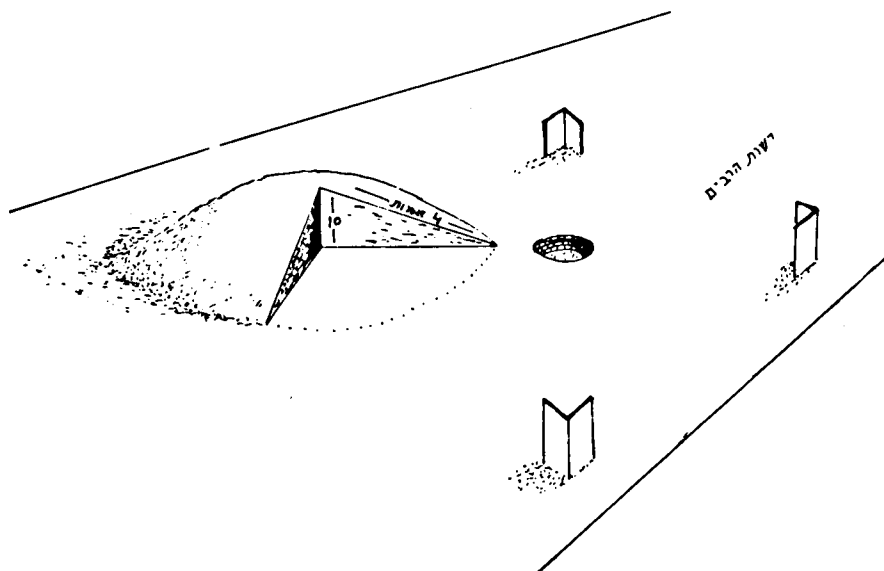

11. בבור שנים עשרה דכ"ע ל"פ דבעינן פשוטין.

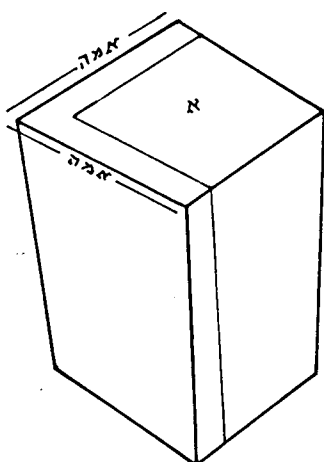
10. אמר ר"פ בבור שמנה דכו"ע ל"פ דלא בעינן פשוטין.

12. האריך בדיומדין כשיעור פשוטין.

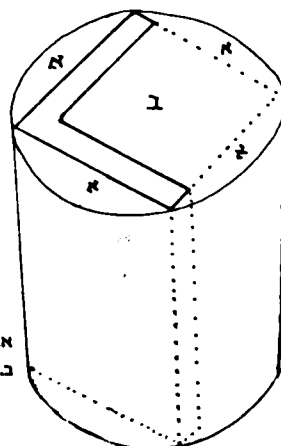

13. תל המתלקט עשרה מתוך ארבע נידון משום דיומד או אינו נידון משום דיומד.

א. עובי שבינתיים.
רש"י ד"ה מרובעת.

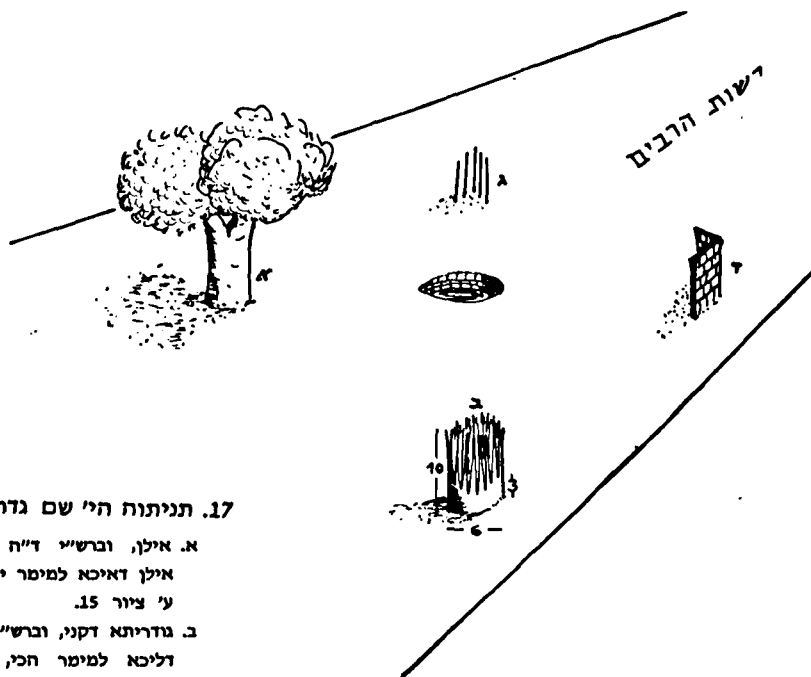
14. אבן מרובעת רואין כל שאילו תחלק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד.

א. חלק זה צריך לחקוק.
ב. חלק זה צריך לחלוק.

15. אבן עגולה רואין כל שאילו תחלק ותחלק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן.

16. חיצת הקנים קנה פחות משלשה.

17. תניתנה ה"י שם גדר או אילן או חיצת הקנים.

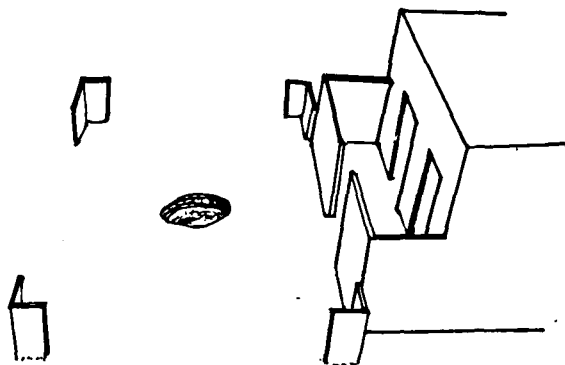
א. אילן, וברש"י ד"ה תרי גזט
אילן דאיכא למימר יחלק ויחלק
ע"י ציור 15.

ב. גדריתא דקני, וברש"י שם, אע"פ
דליכא למימר חכי, ע"י מא"י
דכי תרתי לגרעותא דמי.

ג. חיצת קנים.

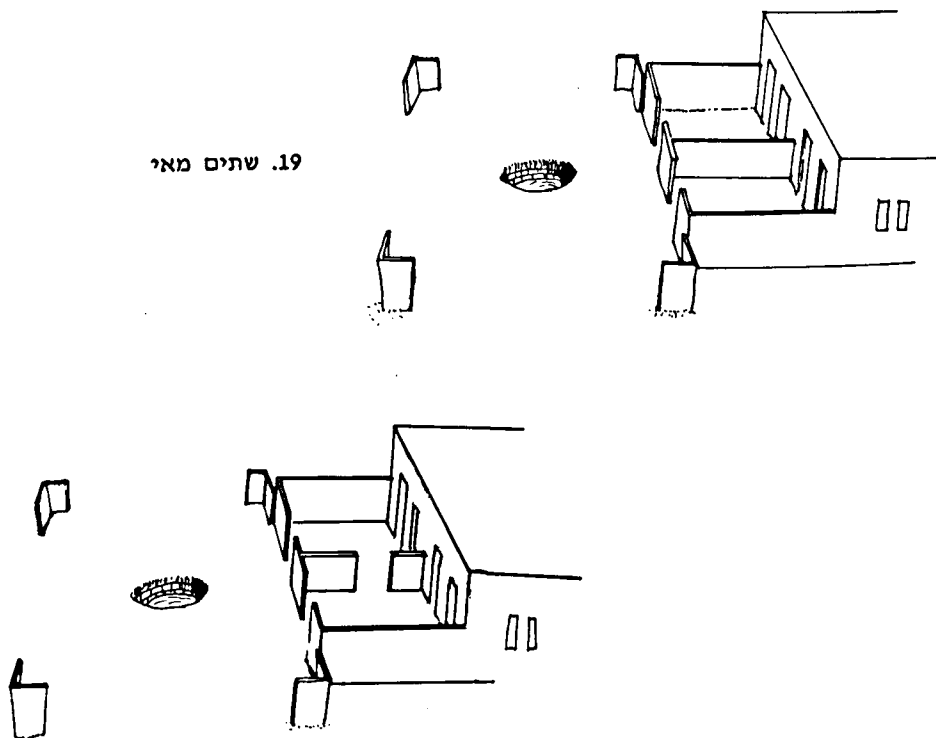
ד. גדר.

דף כ ע"א

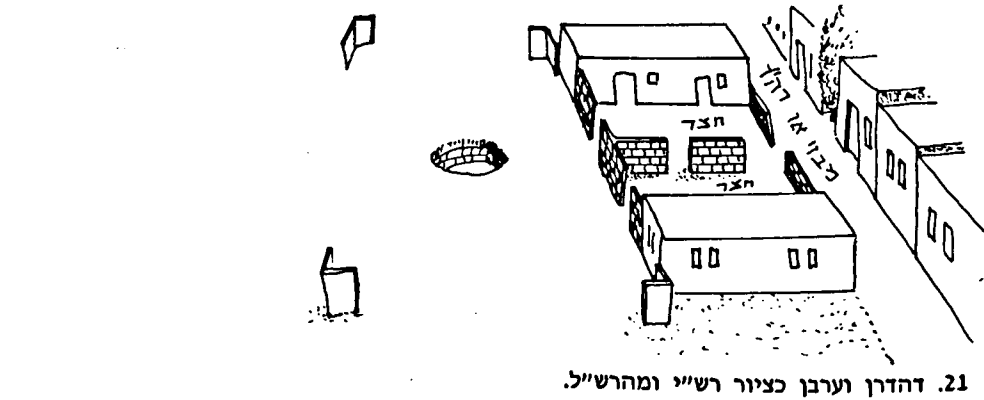

18. בא מיניה אבי מרבה חצר שראשה נכנס לבין הפסין.

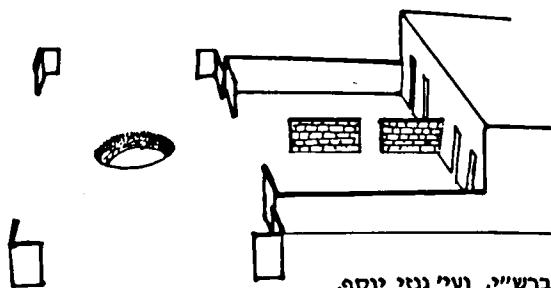
19. שתיים מאי

20. ואפי' עירבו, פרש"י דרך פתח שבמחיצה שביניהן.

21. דהדרן וערבן כציור רש"י ומהרש"ל.

22. דהדרן וערבן כפי' הריטב"א ברש"י, ועי' גנזי יוסף.

23. כעין פסי ביראות, פרש"י בלא בור.

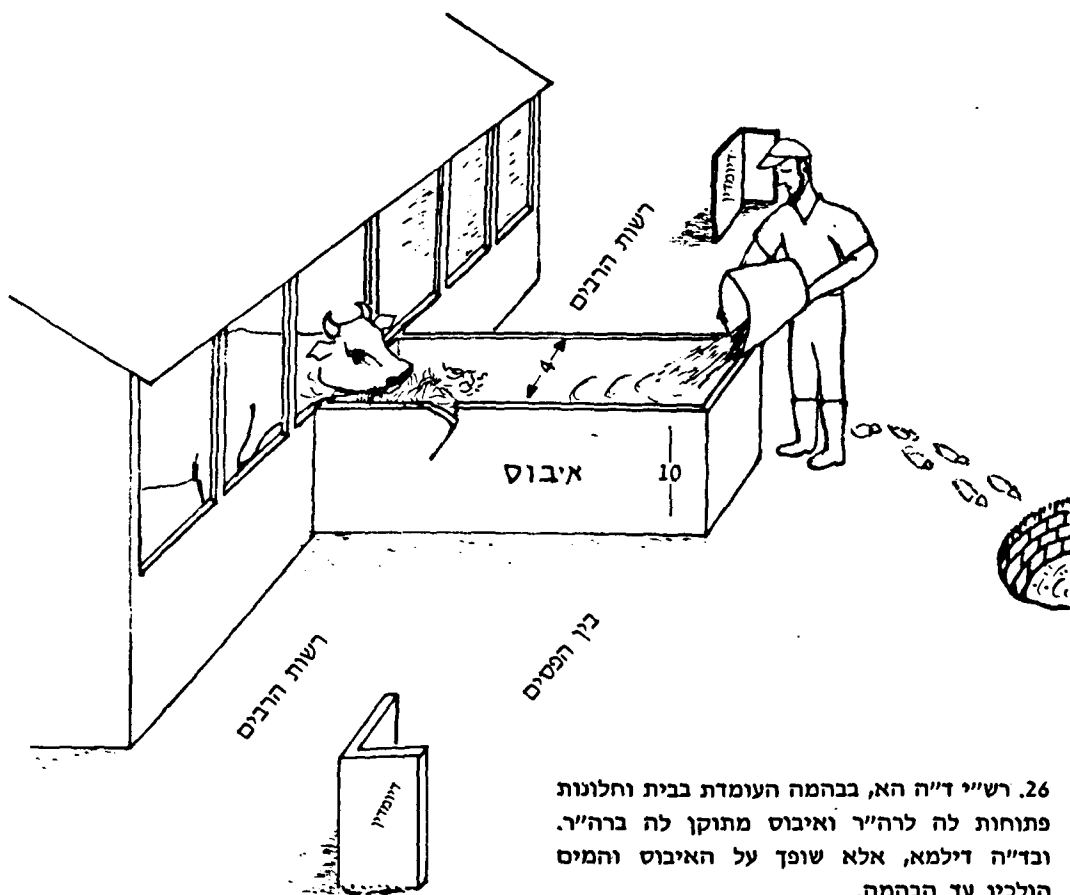
דף כ ע"ב

25. ובלבד שתהא ראשה ורובה מבפנים ושותה מאי לאו דנקיט לה ונקיט מנא.

24. כי תיבעי לך היכא דנקיט מנא ונקיט לה (באפסר) מאי.

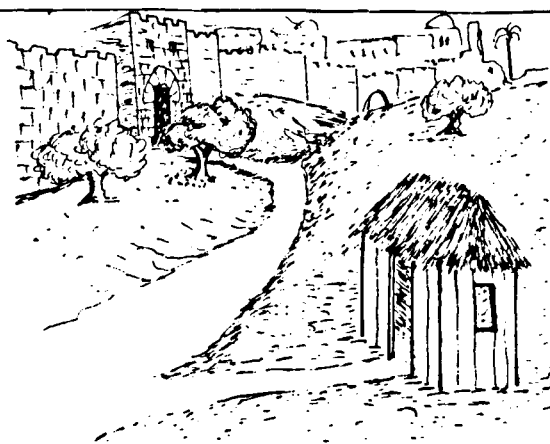
26. רש"י ד"ה הא, בבהמה העומדת בבית וחלונות פתוחות לה לרה"ר ואיבוס מתוקן לה ברה"ר. ובד"ה דילמא, אלא שופך על האיבוס והמים הולכין עד הבהמה.

27. ת"ש גמל שראשו ורובו מבפנים אובסין אותו מבפנים.

א. תפוד

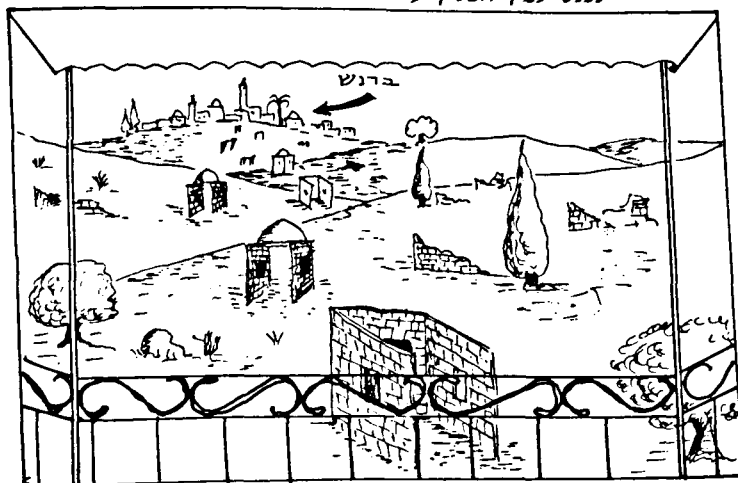
דף כא ע"א

28. בורגנין פרש"י ד"ה אין בורגנין בבבל, ומה הן בורגנין סוכות שעושין שומרי העיר.

* תוס' ד"ה מידי, הא דאמר לעיל חצר שראשה

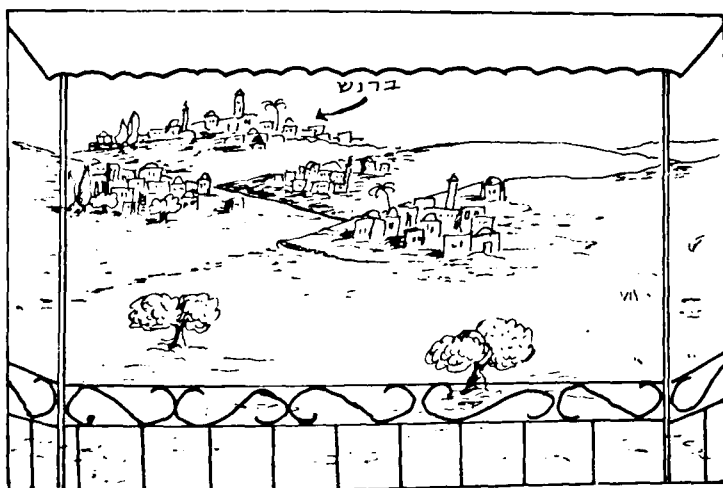
נכנס לבין הפסין ע"י ציור 18.

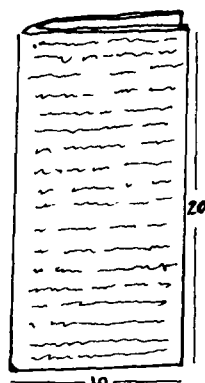
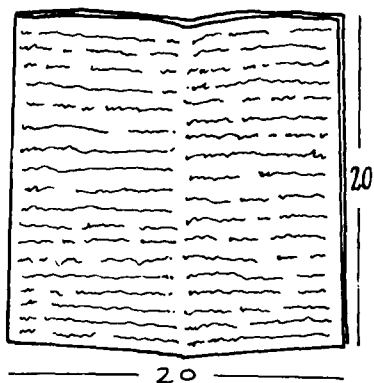
29. נפק ואחוי ליה הנהו מתווא דמבלען בשבעים

אמה ושיריים, ופרש"י בד"ה מתווא, עירות

חריכות ונשאר שם מחיצות מן הבתים.

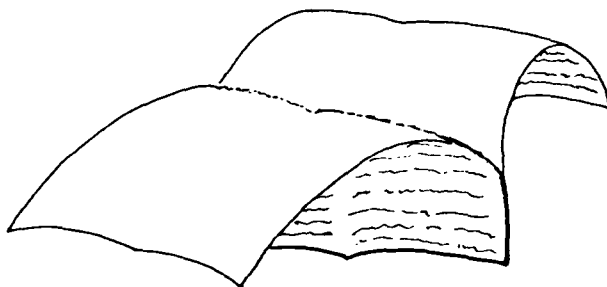

30. תוס' ד"ה אחוי ליה, משמע דכפרים קטנים מקרו מתוותא.

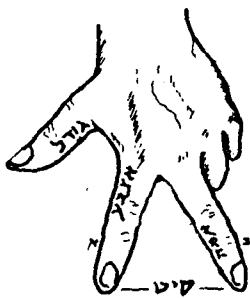

32. וכל פשטת לה הויא לה עשרים בעשרים.

31. אני רואה מגילה עפה (כפולה) ארכה עשרים באמה ורחבה עשר באמה.

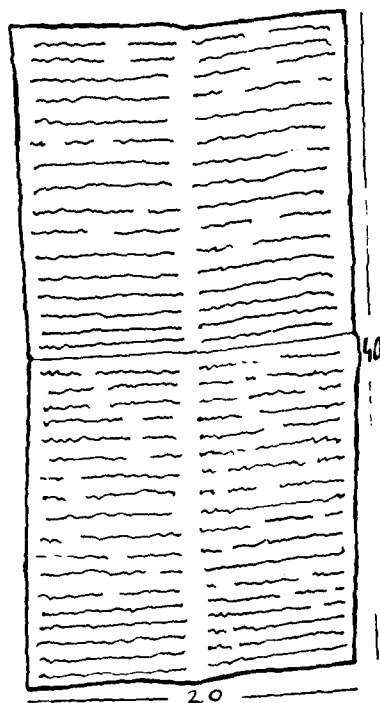
33. וכי קלפת לה.

זרית
ב' עבדים, שלש אמה

35. תוס' ד"ה אחד, והזרת מותחת עד שנים בסיט.
(סיט הוא הפסק שבין אצבע לאמה כמו שאדם
יכול להרחיבו, רש"י שבת קה ע"ב).

א. צודה לפי מסכת יומא.
ב. צודה לר"א הקליר.

34. כמה הויה לה ארבעים בעשרים.

	1	2	3	4	5	6
א						
ב						
ג						

א. תוספות ד"ה אחד וכל אמה
כשתחלקנה לשתי וערב יש בה
ארבע זרתות.

ב. שם. אך תימה כי לפי חשבוננו
היה לו לחלק אמה לט' חלקים.
ג. והוא עושה העולם זרת על אמה.

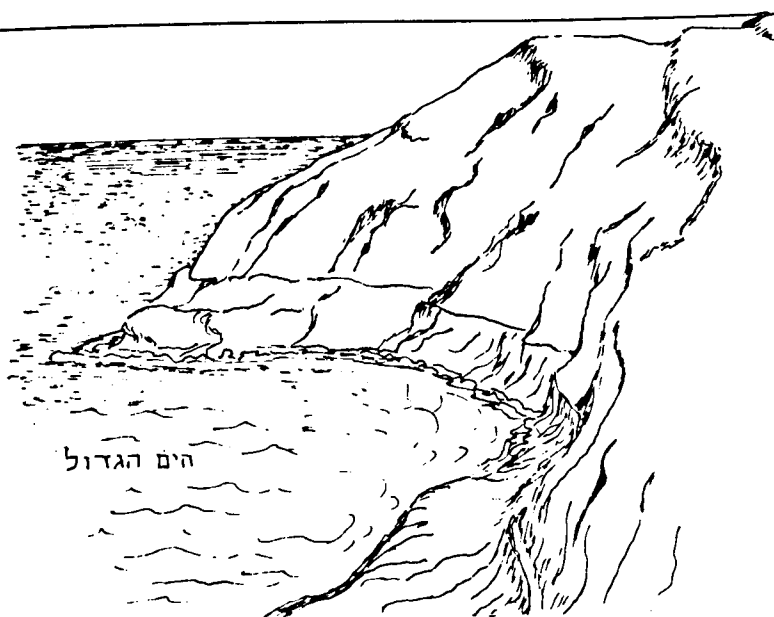
36. רש"י ד"ה ושמים, כיצד עשה מעשרים אמה
רוחב רצועות של רוחב חצי אמה.

דף כב ע"א

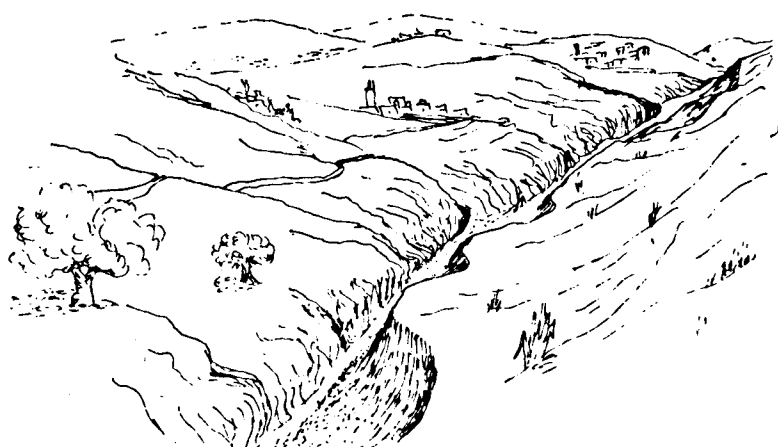

37. בור ונסין.

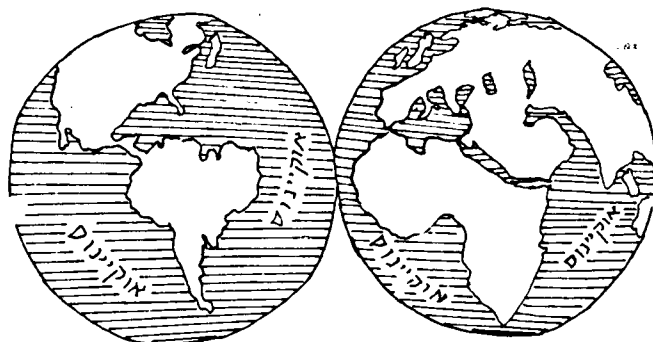
דף כב ע"ב

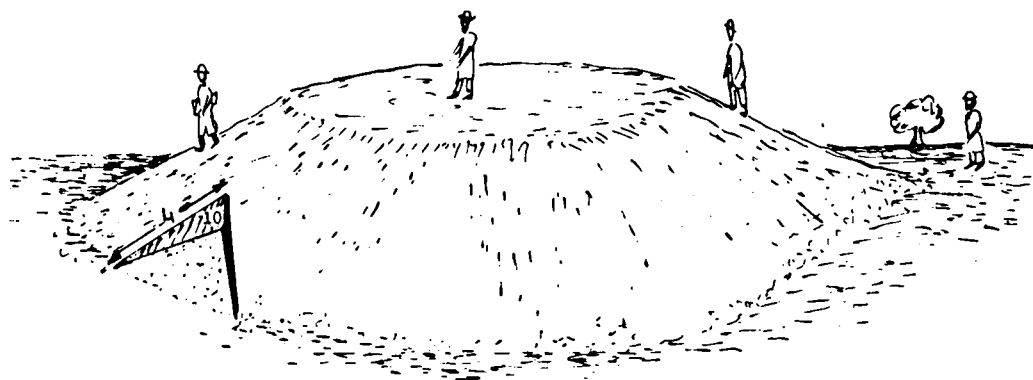
42. סולמא דצור (כנלעני"ד).

43. ומחתנא דגדר מהך גיסא.

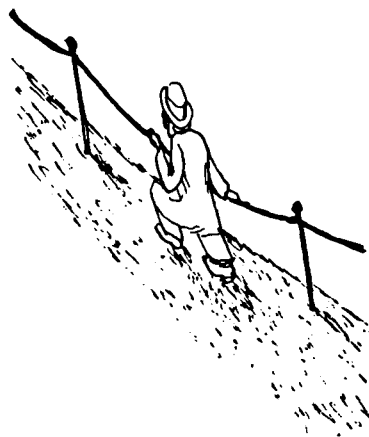
44. דכו"ע נמי מקיף אוקיינוס.

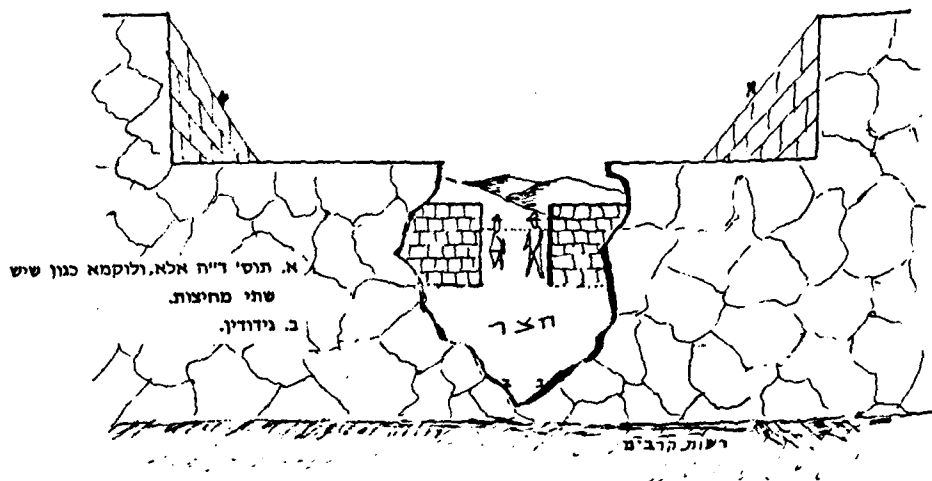
45. מעלות ומורדות שבארץ ישראל, וכן תל המתלקט עשרה מתוך ארבע.

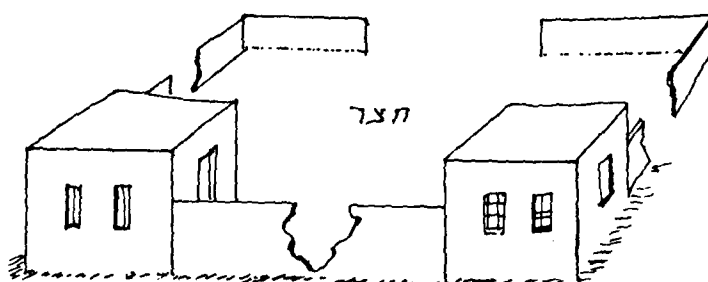
47. מעלות בית מרון.

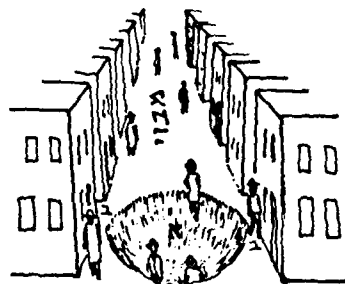
46. ואפי' עולין לו בחבל.

48. חצר שהרבים נכנסים לה בזו ויוצאים בזו.
וברשיי דרך פתחים או פרצות של עשר (עד עשר).

49. תוס' ד"ה אלא, וייל דעי"כ בשנפרצה מד' רוחות.

א. בור, ובתוס' ד"ה ת"ש, ואע"ג שרשות חר' נמי מחלכת בתוכו.
ב. רש"י ד"ה לבורות ובשפה קצרה מחלקין שם עד שעוברין, ובתוס' ד"ה ת"ש, רחוק מן הכותל ב' טפחים מכל צד.

רשות הרבים

50. מבואות המפולשית בבורות וכו'.

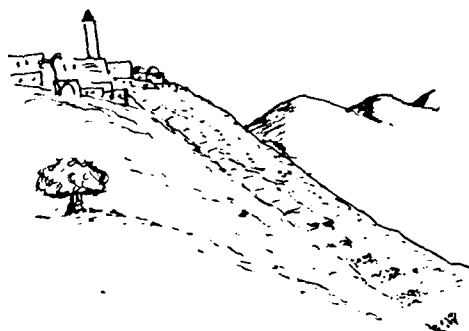

51. שבילי בית גלגול.

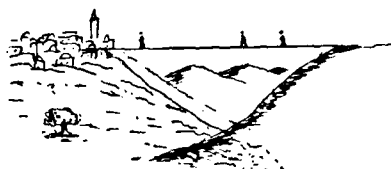

52. שבילי בית גלגול.

כך פי' היעב"ץ וכתב במנחת ישראל
שכן דעת הרע"ב בפ"ו דטחורות

53. תוס' ד"ה ואיזהו, שלא יהא עשוי כעין מדרגה (כנלע"ד).

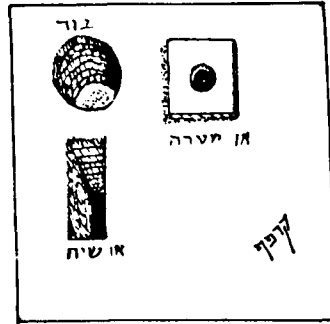

54 שם כפירוש החזו"א. וז"ל
החזו"א סי' קח סעי' י"ג, ר"ל שיהא
גשר מהר להר ובקעה תחתיו וא"כ
נתבטל מחיצת התל דהוי מחיצה
שאינה ניכרת הנדרסת ולא הויא
מחיצה.

דף כג ע"א

משנה ה' * שומירה, ע"י ציור 28.

* או שתהא סמוכה לעיר, ע"י ציור 6.

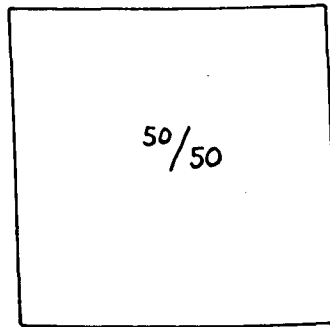
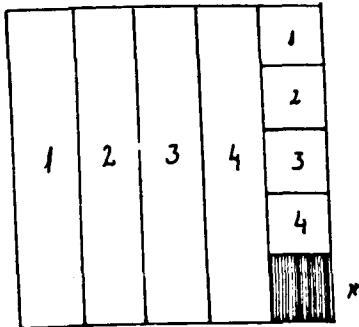

משנה ה' 55 ואפי' אין בה אלא בור ושיח ומערה.

* תוס' ד"ה שהוא, ע"י צורת בית שני מר' יהונתן בן יוסף בכל הש"סים אחרי מסכת מדות.

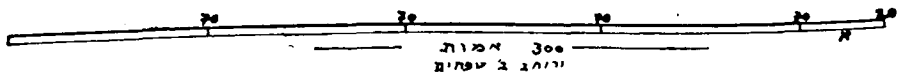
דף כג ע"ב

* וכמה שיעור סאתים כחצר המשכן, ע"י פרק א' ציור 206

56. טול חמשים וסבב חמשים. 57. רש"י ד"ה אלא, עשה מהן חמש רצועות של עשר אמה רוחב וארכן חמשים.

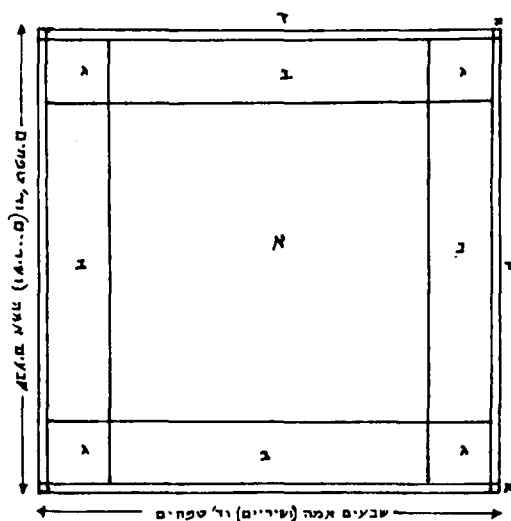
א. שלושים פסים שכל פס ארכו עשר אמות ורוחבו ב' טפחים עשה מהן רצועה אחת ארוכה של שלוש מאות אמה. המשך בציור 58.

58.

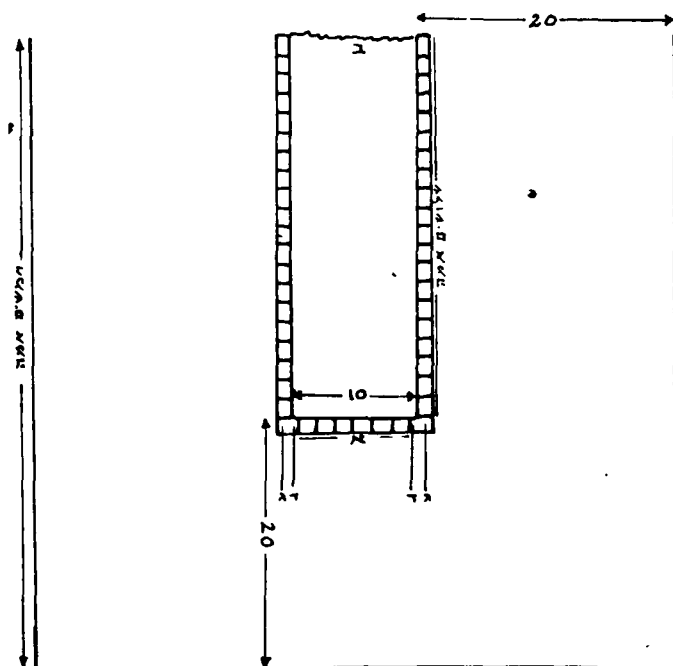
59.

א. מרצועה של עשרים מורידים ח' טפחים להשלים את הקרנות המגומים ב' טפחים על ב' טפחים לכל קרן.

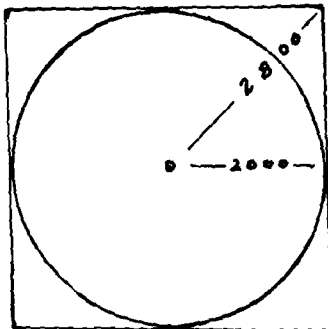

60. א. חמשים על חמשים אמה.
 ב. רצועה חמשים על עשר אמות.
 ג. עשר על עשר אמות.
 ד. רצועה של ע' אמה ברוחב ב' טפ'.
 ה. ב' טפחים על ב' טפחים.

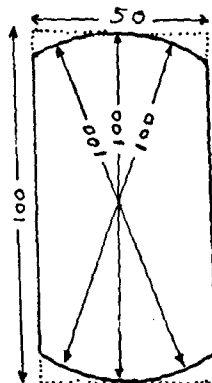
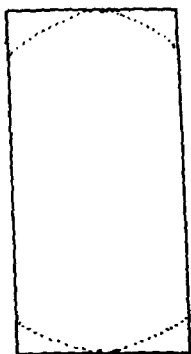
מזרח

61. א. ששה קרשים שחם תשעה אמות.
 ב. מסד, וילון.
 ג. אמה לכסות עוביין של קרשים.
 ד. חצי אמה למלא החלל לעשר.

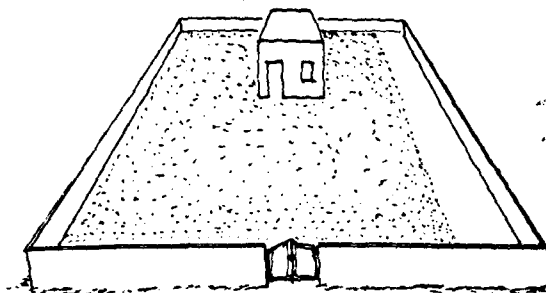

62. תוס' ד"ה איכא, שביתתי במקומי יש לו אלפים אמה לכל רוח עגולות דברי רחב"א, וחכ"א מרובעות כדי שיהא נשכר לזויות.

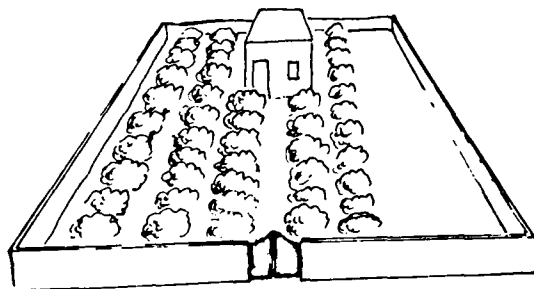

63. שם, והשתא לר"א אי ארכה יותר ע"פ שנים ברחבה אפי' באלכסון אין מטלטלין, פירוש אין מטלטלין אפי"כ הוי כזה, אבל אם היה כציור 64 אין מטלטלין.

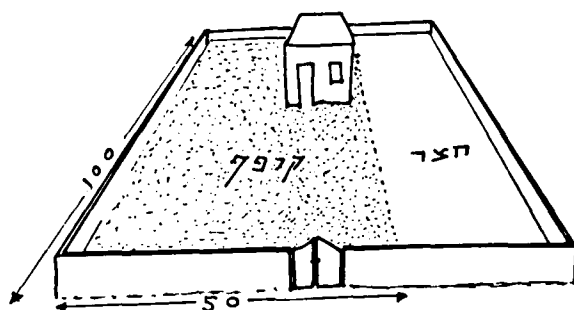
64. ור' יוסי לטפוי קאתי וקאמר דמטלטלין, פי' כחצר המשכן ממש בלא סילוק זויות וישתכר הזויות (לשון הריטב"א).

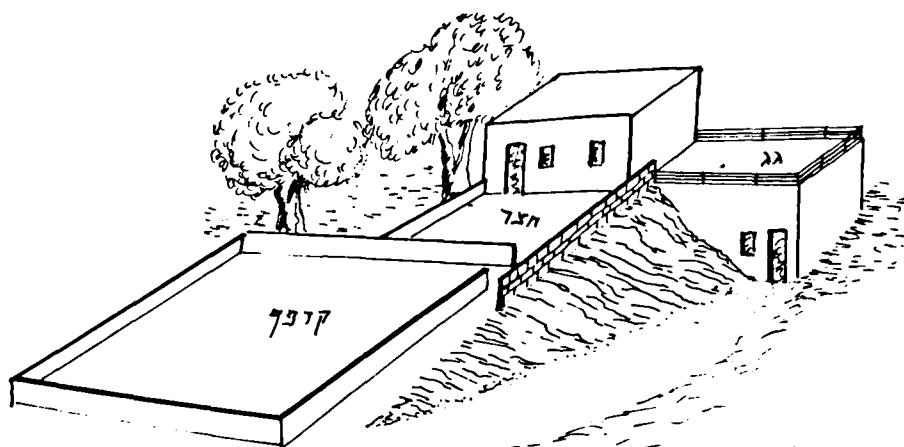
65. קרפף שהוא יותר מבית סאתים שהוקף לדירה נזרע רובו.

66. נטע רובו הרי הוא כחצר.

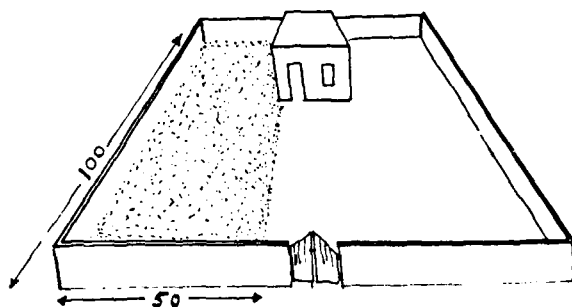
67. אמר ר"ה בריה דר"י לא אמרן אלא יותר מבית סאתים אבל בית סאתים מותר.

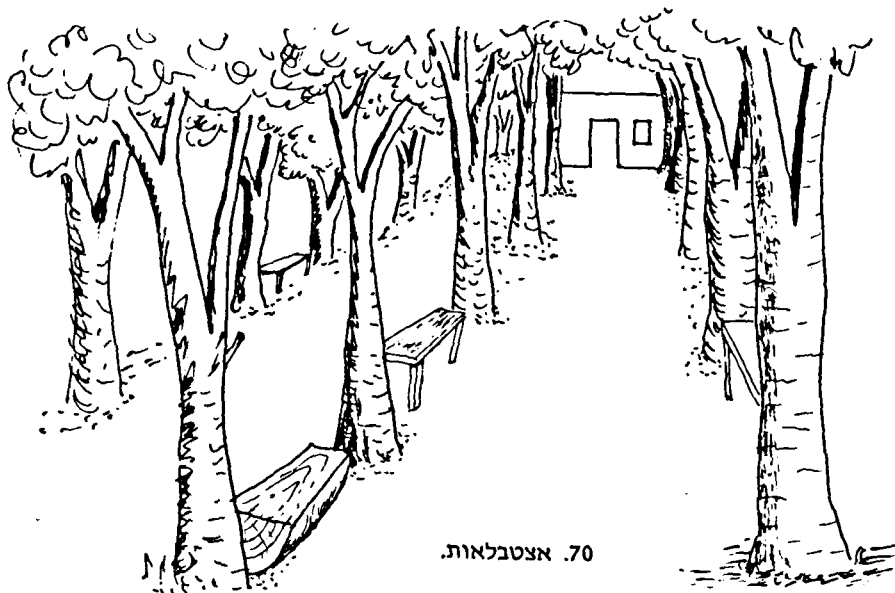
68. דתנן ר' שמעון אומר אחד גגות ואחד חצרות ואחד קרפיפות רשות א' הן לכלים ששבתו בתוכן.

* תוס' ד"ה נזרע, שומירה, ע"י ציור 28. דיר סהר ומוקצה, עי ציורים 7, 8, 9.

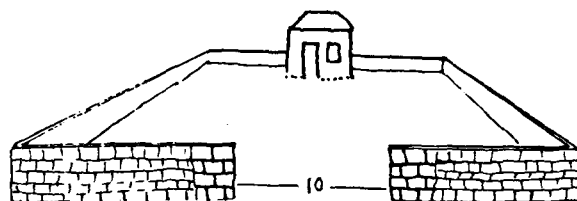
פירוש חי עירובין כד ע"א

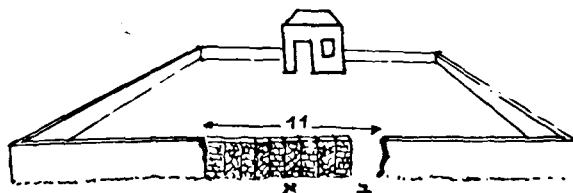
69. אלא אי איתמר הכי איתמר הא מיעוטא שרי וכו' אבל בית סאתים אסור.

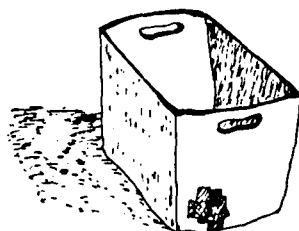
70. אצטבלאות.

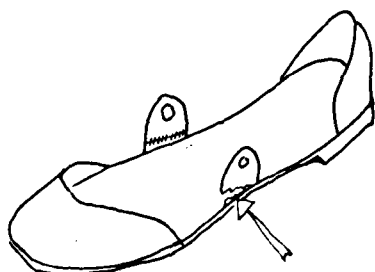
71. פורץ בו פירצה יותר מעשר וגודרו ומעמידו על עשר.

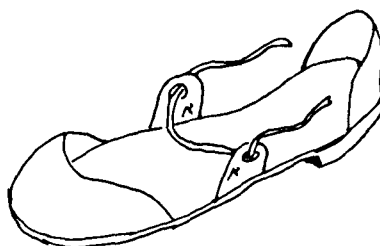
72. איבעיא להו פרץ אמה וגדר אמה עד שהשלימו ליותר מעשר.
א. פרץ אמה וגדר אמה.
ב. אמה שעדיין לא נדר.

73. ניקב כמוציא זית וסתמו וחזר וכו' עד שהשלימו למוציא רמון.

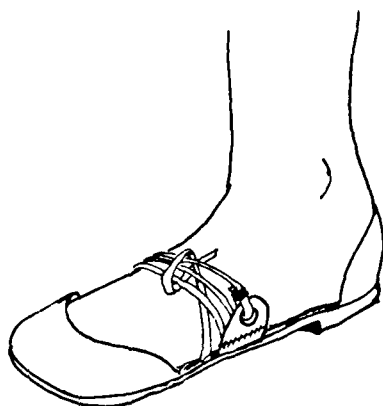

75. רש"י ד"ה אבל, בשעת פרישתו מן האוזן קיבל טומאה מאביו (מאב הטומאה) פי' דא"א לצמצם שלא יגע מעט מעט, כ"כ רש"י בחולין ע"ב ע"ב ד"ה אבל.

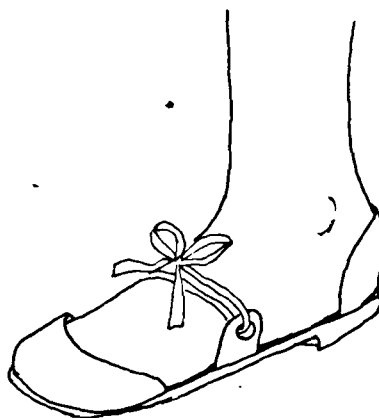

74. סנדל.

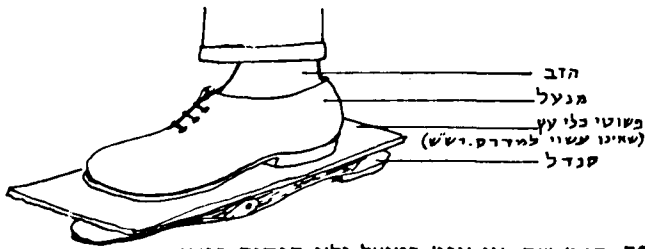
א. אוזן.

77. תוס' ד"ה אבל, דעדיין כלי הוא וחזי למילתא קמייתא, בתפארת ישראל פרק כ"ו מכלים מ"ד, יכין ל"ז כתב שמסובבין חוט ארוך מסביב ודוחף את סוף החוט בין הסובבין.

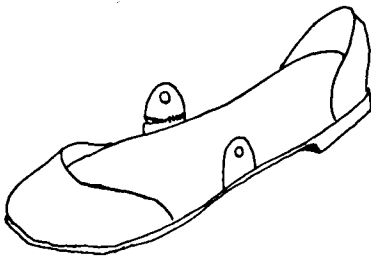

76. אם שניהם קיימים קושרין כך.

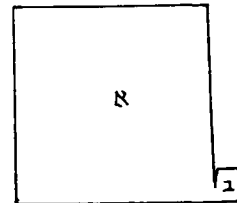

78. תוס' שם, או אפי' במנעל ולא הפסיק בפשוטי כלי עץ (בציור מפסיק פשוטי כלי עץ בין המנעל לסנדל).

* שם, ומה שפי' כאן נמי דבשעת פרישתו מאוזן קיבל טומאה מאביו, עי' ציור 75.

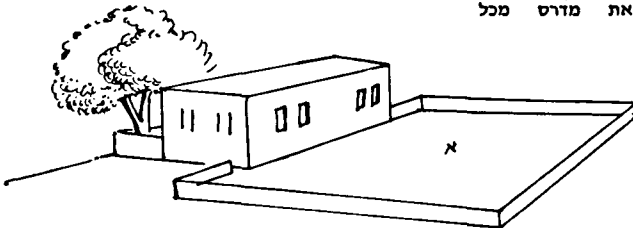

80. שם, ואין לומר דכשתיקן אוזן ראשון לאחר שתפר חציה נעשית מחוברת ובא לה טומאת מדרס שבטלה לסנדל.

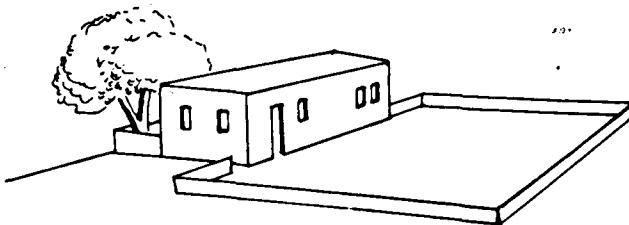

79. תוס' שם בעינן באות מבגד גדול.

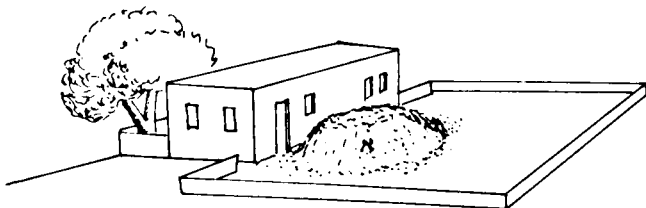
א. בגד גדול שהוא ג' על ג' טפחים.
ב. בגד קטן שהוא ג' על ג' אצבעות,
כשהוא נפרד מהגדול עדיין יש
בגדול טומאת מדרס ומטמא את
הקטן במגעו שאי אפשר שלא
יגע מעט בשעת פרישתו, משא"כ
בסנדל בשעת פרישת אוזן השני
מתבטל טומאת מדרס מכל
הסנדל.

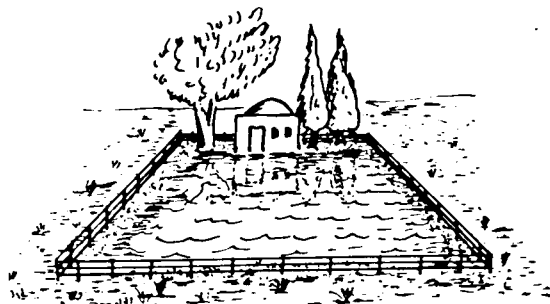
81. אמר רב כהנא רחבה שאחורי הבתים אין מטלטלים בו אלא בד' אמות.
א. רחבה יותר מבית סאתים.

82. אמר ר"נ אם פתח לו פתח מותר לטלטל בכולו.

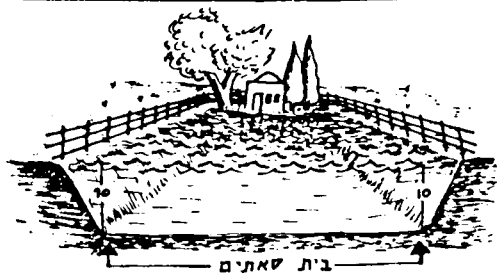

83. לא צריכא דאית ביה בי דרי.
א. גורן.

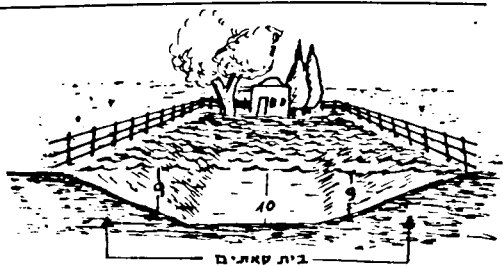

84. קרפף יותר מבית סאתים שהוקף לדירה ונתמלא מים (בתוך השוחה).

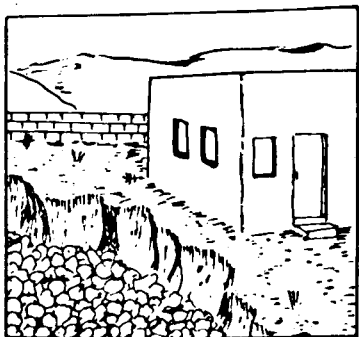
דף כד ע"ב

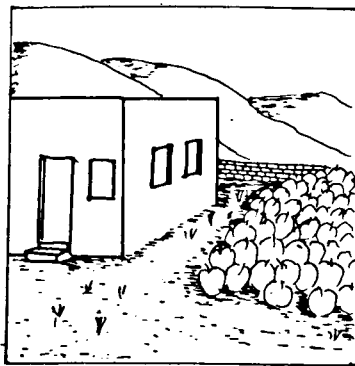
86. אבל אם יש בעומקו יותר מבית סאתים אסור.

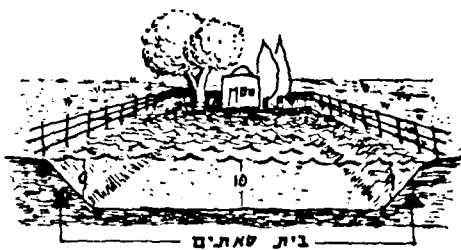

85. אמר רב אשי ודחזיין לתשמישתא נמי לא
אמרן אלא שאין בעומקו יותר מבית סאתים,
ובתוס' ד"ה לא, כגון דהוי מיעוט מים העמוקים.

87. כריא דפירי, פי ראשון ברש"י כרי של פירות גבוה י'. 88. כריא דפירי, פי שני, ברש"י, שוחה עמוק

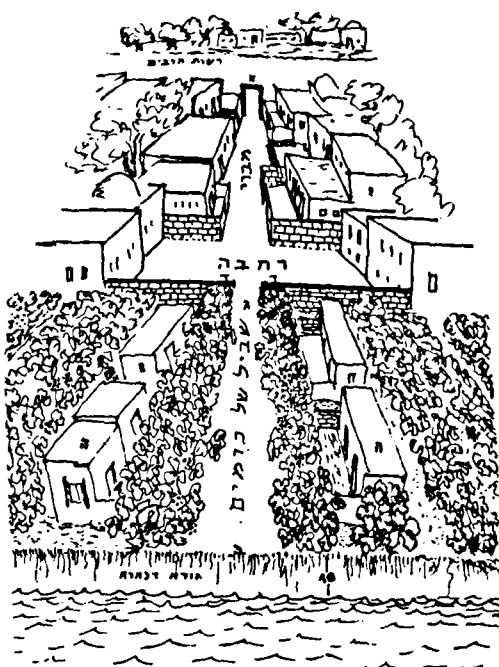

89. תוסי' ד"ה לא, דאי הוה רובא הנך שאין עמוקים עשרה הוי מיעוט ובטלים לגבי הרוב.

שם, דווקא בור המתוקן כהלכתו אבל שוחה לא. בור, ע"י בציר 55, שוחה ע"י ציור 88.

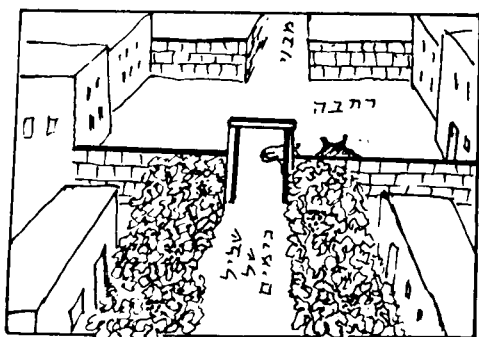

90. רש"י ד"ה שאין בעומקו, ואם היה רסק מים.

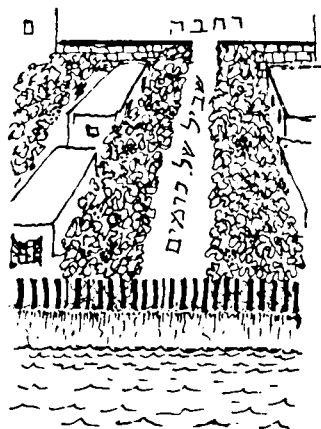

א. צורת הפתח, או שהיה סתום
כמו שכתבו בתוסי' ד"ה והיא.
ב. תוסי' ד"ה ליעבד, שמדובר שהוא
רחב יותר מעשר.
ג. פתח לא יותר מעשר.
ד. גיטופי, מצד הרחבה.
ה. לפי תוסי' לא היו בתים בין
הכרמים.

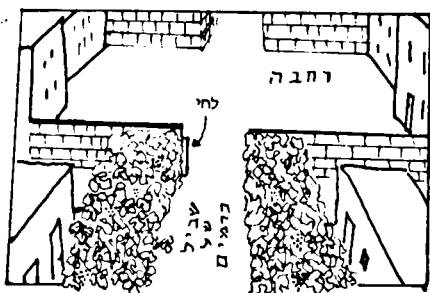
91. ההיא רחבה דהוי בפום נהרא דחד גיסא הוה פתיח למתא וחד גיסא הוה פתיח לשביל של כרמים, ושביל של כרמים הוה סליק לגודא דנהרא.

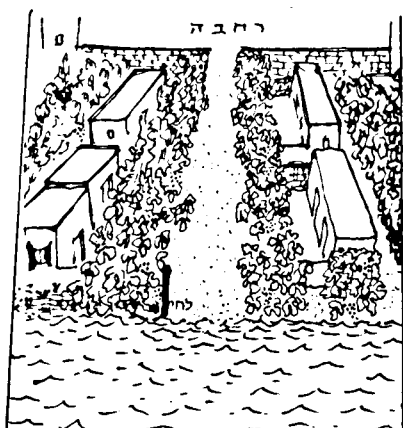
93. וליעבד ליה צורת הפתח אפומא דשביל של כרמים אתו גמלי שדין לה.

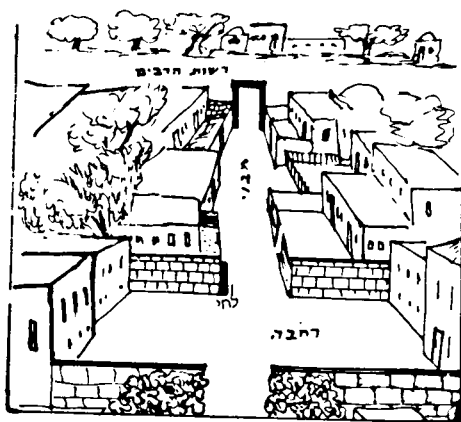
92. ליעביד ליה מחיצה (פרש"י של קנים) אגודא דנהרא.

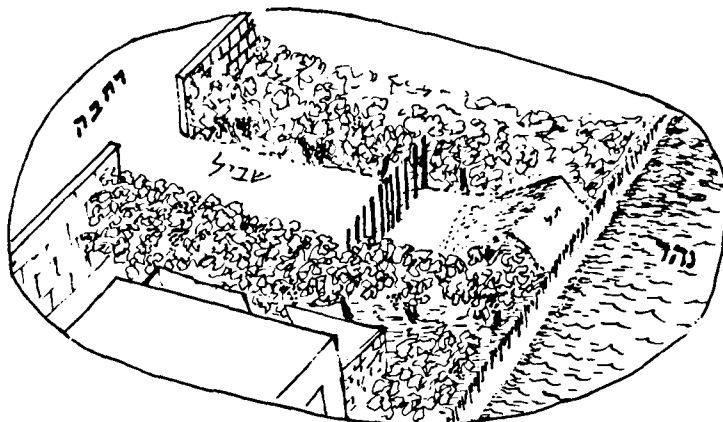
94. אלא אמר אביי ליעביד לחי אפיתחא דשביל של כרמים.

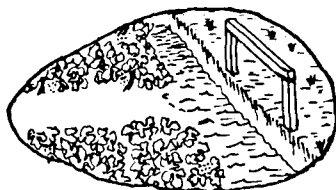
96. תוס' ד"ה ליעבד, דאי בעשר בלאו הכי ה סתום ועומד אפי' אם היה פרוץ במלואו לנהו היה די בלחי משהו.

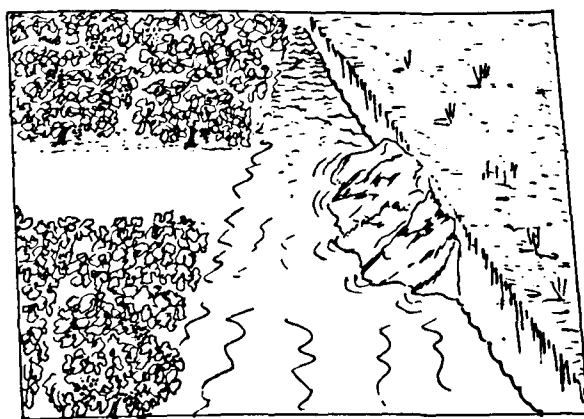
95. אלא אמר רבא עבדין ליה לחי לפיתחא דמתא, רש"י ד"ה דמיגו, והכי נמי ליעבדו בראש המבוי הפתוח לרשות הרבים צורת הפתח והאי לחי דלצד הרחבה שרי לה.

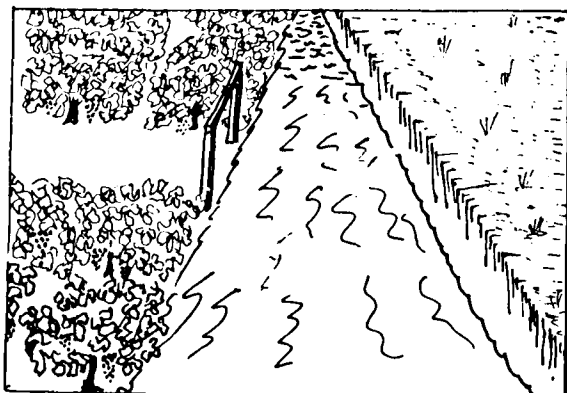
97. תוס' ד"ה אין. וי"ל שהיה שם תל גבוה עשר מן השביל וכו' וא"ת ויעשו מחיצות ברחוק ד"ט.

98. תוס' ד"ה ליעבד צוה"פ, וליעבד מחיצה אגודא שם. וה"ה צורת הפתח דהוי כמחיצה. דנהרא היינו מעבר הנהר.

100. תוס' שם, והשתא נמי לא חיישינן לשרטון דלעולם יהיה מתלקט " מתוך ד'. כתב המהרש"א דמסתמא לא יהיה השרטון כ"כ קרוב לחצי רוחב הנהר גם אם יהיה השרטון עד ד' אמות ברוחב הנהר יהיה מתלקט " מתוך ד' ולא תיבטל הגודא.

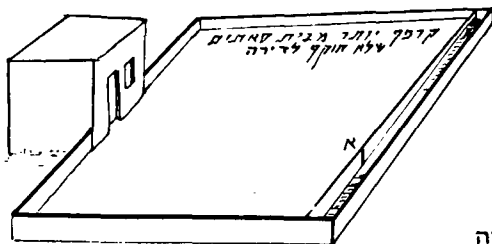

101. תוס' ד"ה ולעביד צוה"פ אפומא דשביל, פ"י אגודא דנהרא בנמוך.

* תוס' ד"ה ולעביד לחי אפיתחא דשביל לצד הרחבה, ע"י ציור 94.

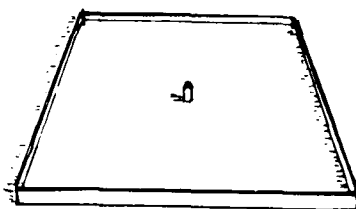
דף כה ע"א

* זימנין דהוי בה דיורין, ע"י ציור 95 אות ב.

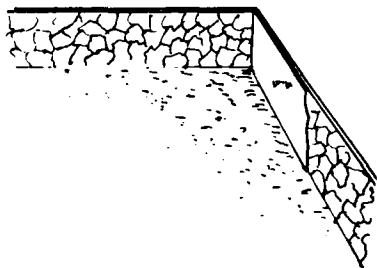

103. הרחיק מן הכותל ד' ועשה מחיצה הועיל.

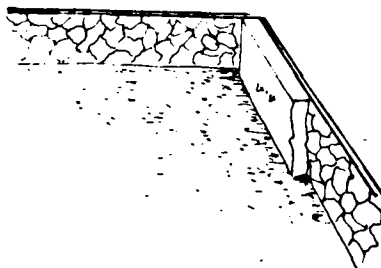
א. להרא"ש די שיעשה מחיצה יותר מעשר, ולהריטב"א צריך שיעשה מחיצה כנגד כל אורך מחיצה ראשונה שטמך לה.

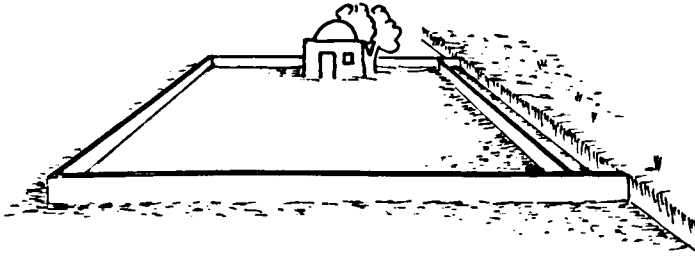
102 קרפף יותר מבית סאתים שלא חוקף לדירה ובנה בו עמוד גבוה עשרה ורחב ד', פירש"י ואפי' באמצע.

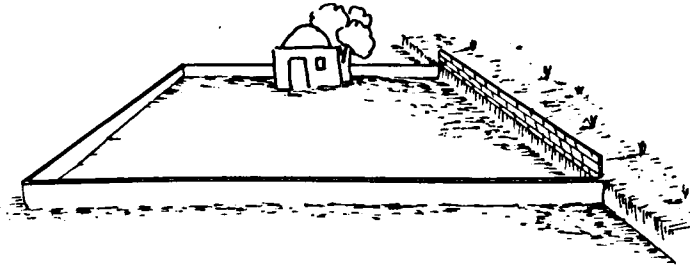
105. טיט שאינו יכול לעמוד בפני עצמו.

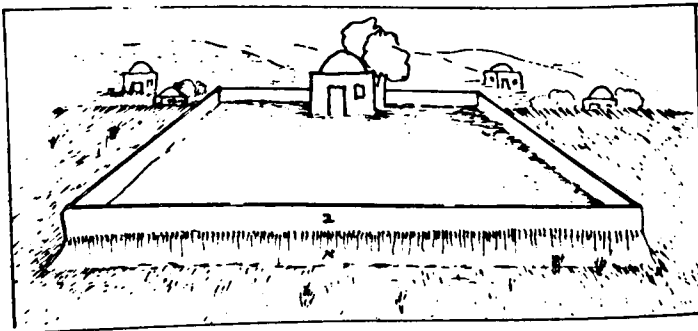
104. טח בו טיט ויכול לעמוד בפני עצמו.

106. הרחיק מן התל ד' ועשה מחיצה.

107. עשה מחיצה על שפת התל.

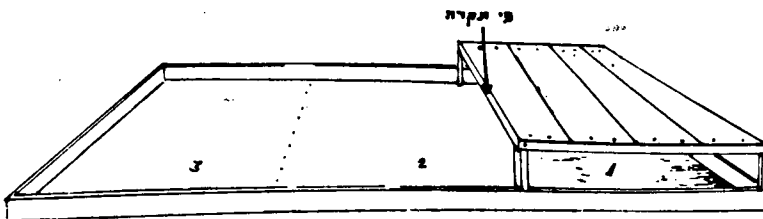

108. ומודה לי רב ששת שאם עשו מחיצה על התל שהועיל.

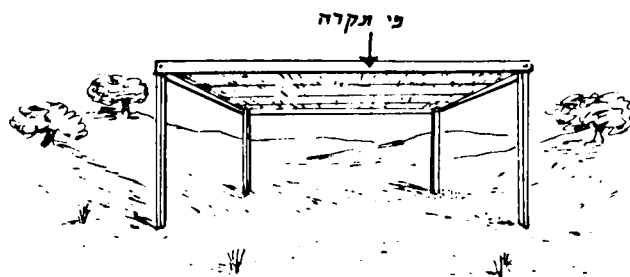
א. תל.

ב. מחיצה שבנה אח"כ על התל,

וה"ה במחיצה אח' סני (ריטב"א)

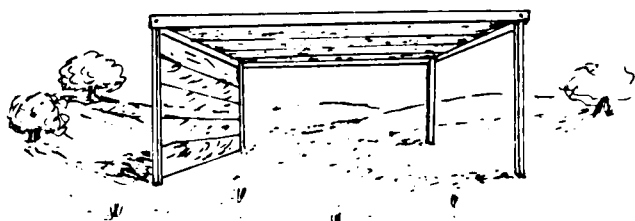

109. קרפף בית שלש וקירה בו בית סאה.

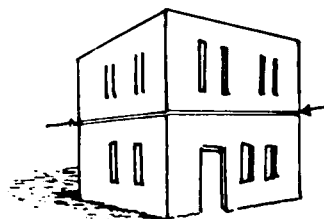
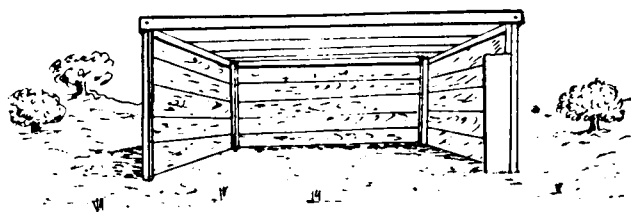

110. אכסדרה בבקעה.

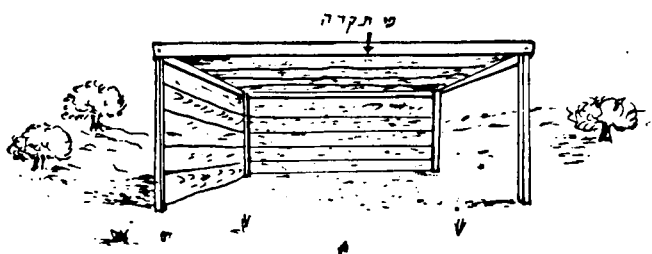
רש"י בדף צ ע"כ כתב פרוצה מד'
רוחותיה ועומד קירייה על ד'
יתדות ונותנין ד' קורות מיתד
ליתד ועליהם מסדירן הנסרים.

112. תוס' ד"ה אכסדרה, אבל בג' אית ליה.

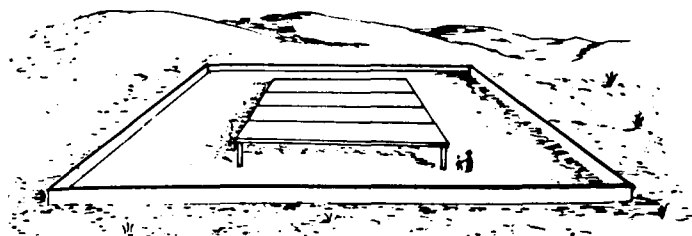
111. רש"י ד"ה אכסדרה,
חלק כעליות שלנו (פריו בעתו)

113. שם. אבל בד' אית ליה, פירוש שיש ג' מחיצות ומעט מן הרביעית.

114. שם. ורב אית ליה פי תקרה יורד וסותם אפי' בשתי מחיצות ובזה שלא כנגד זה.

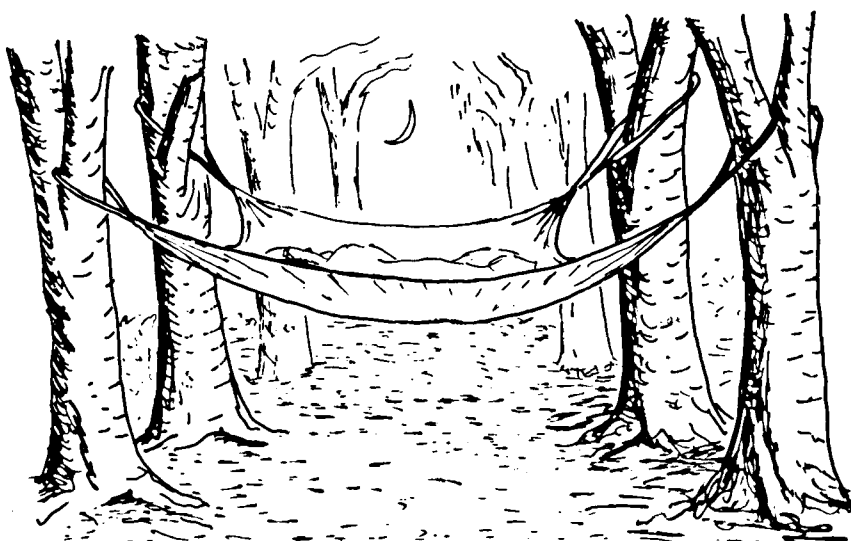
 דף כה ע"ב

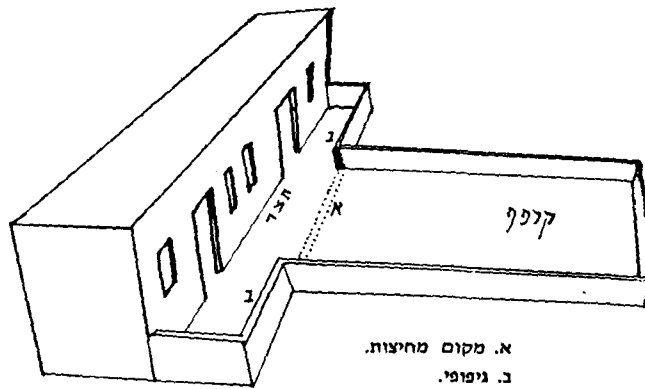
115. אי דעבידא כי אכסדרה הכי נמי (רש"י ע"פ הריטב"א).

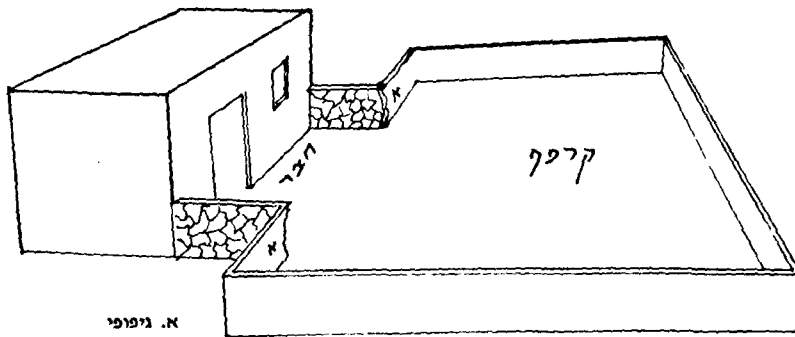
116. הב"ע דעבדה כי אורזילא, פירש"י יציע גג משופע דליכא פה.

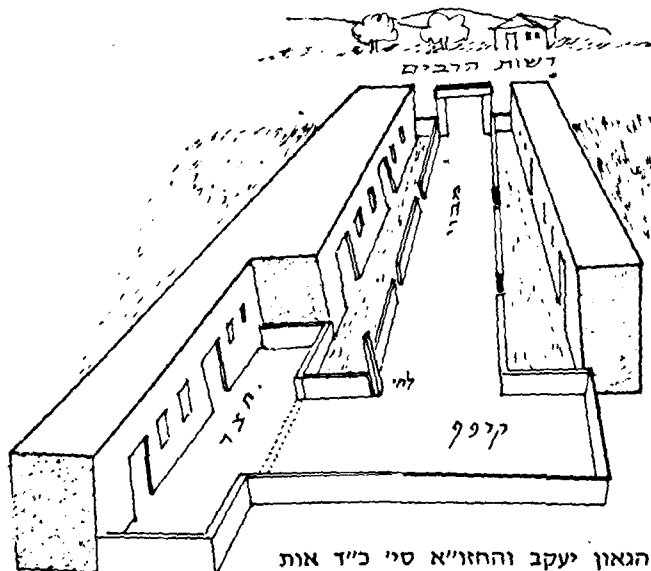
117. תוס' ד"ה חכא, פרסלא וכו' והם חבלים
המתוחין מאילן לאילן כסדר המטה והשומר שוכב
עליה בלילה.

118. ומדינא בקרפף שנפרץ במלואו לחצר.

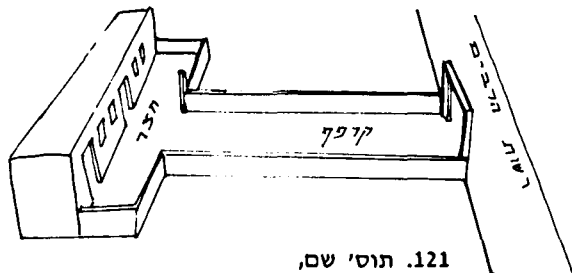

119. והא זימנין דמשכחת לה איפכא.

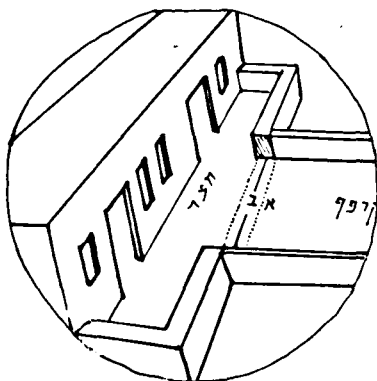
120 פירוש הגאון יעקב והחזו"א סי' כ"ד אות י"ג בתוס' ד"ה וכי אויר, ונפק"מ שאם נפרץ מצד אחד לרה"ר צריך צוה"פ מכאן ולחי מכאן.

עי' לשון הזהב
שמפרש בענין אחר

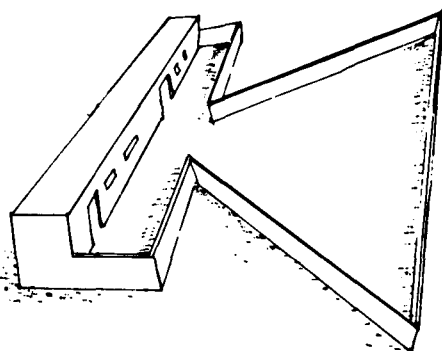
121. תוס' שם,

* שם, כדמשמע בפ"ק דף ז' ע"ב ציור 68.

123. תוס' שם, בסוף דבריו.
א. עד הנקודות (המסמנות את
מקום המחיצה שנפרצה) הוי
הקרפף משהו פחות מבית
סאתים.

ב. עד כאן הוי בית סאתים.

122. תוס' ד"ה קרפף, וי"ל דבמקום שנפרצה לא
הוי יותר מ' אבל מכאן ואילך מתרחבת והולכת.

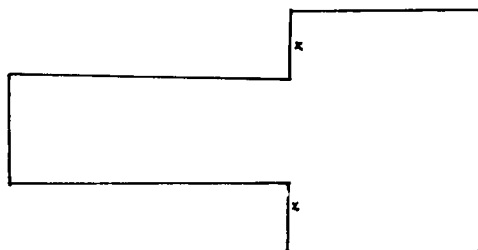
124. ההוא בוסתנא דהוי סמוך לגודא דאפדנא.

א. גודא דאפדנא — אשיתא ברייתא.

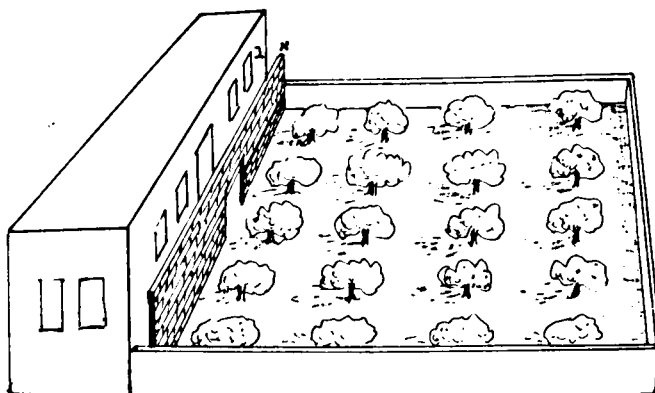

125. נפל אשיתא ברייתא, לפירש"י.

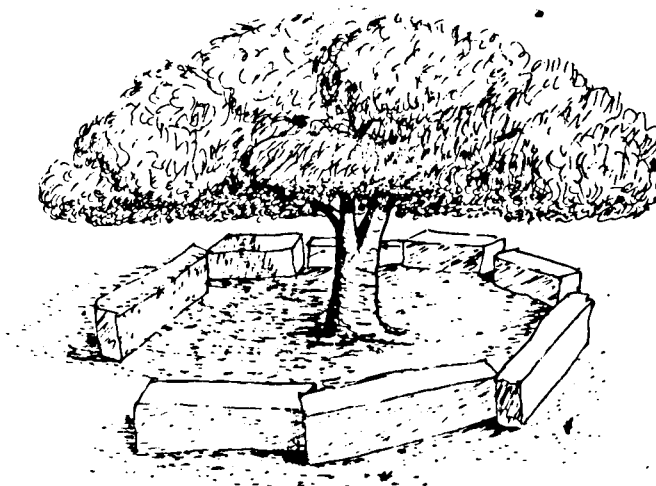
א. גודא גוויאתא, פי' רש"י מחיצות
פנימיות לבית, וכן לקמן רש"י
ד"ה לבראי, תנאי דפירצה ליכא,
כוננו שהרי הכתלים האלו
קיימים, ע"י עוד ציור 126.

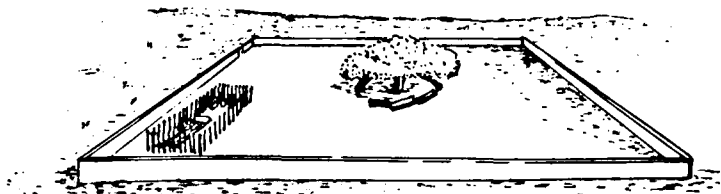
126. רש"י ד"ה לבראי לא עבדינן, ונהי דפירצה
ליכא, כפי' הרשב"א והריטב"א ברש"י.
א. ניפופי בין הבוסתנא לאפדנא.

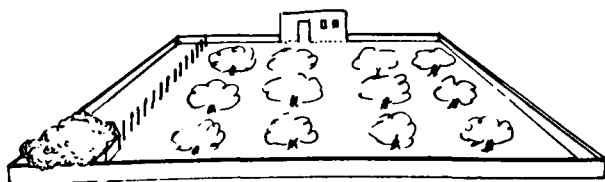
127. תוס' ד"ה ההוא בוסתנא דהוה סמוך לאגודא דאפדנא.
א. אשיתא.
ב. גודא גוויאתא דאפדנא.

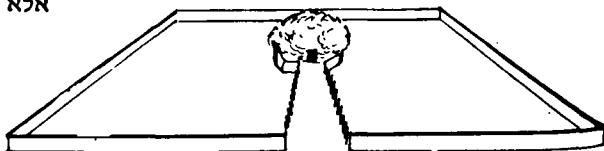
128. אבוורנקי, פרש"י אילן שצילו מרובה וכו',
ועושין אצטבאות תחתיו סביבותיו.

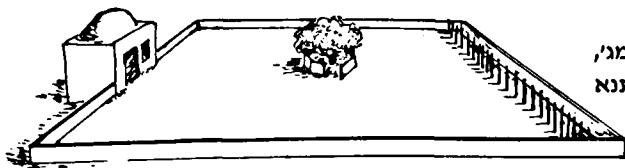
129. עבד קנה קנה פחות מג' טפחים, פרש"י ד' מחיצות כחדר להניח שם בלילה המאכל ולדור שם השומר וכו' דהא אית ביה שומירה וכו' שהקנים משמשים כשומירה ובית דירה, לעיל מצויר שומירה ציור 28.

130. תוס' ד"ה ההוא אבוורנקא, אבל אם היתה עומדת מצד הפרדס לא היה צריך לעשות שביל אלא לחלק הבוסתנא ולמעטה מסאתים.

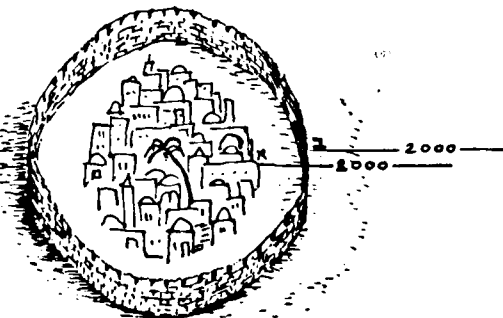
131. שם, או שמא לא היה פתוח שם שום בית.

132 שם, ור"י מפרש דעביד קנה קנה פחות מג', היינו שהרחיק מן הכותל ד' להתיר כל הבוסתנא והיה הבית פתוח לו.

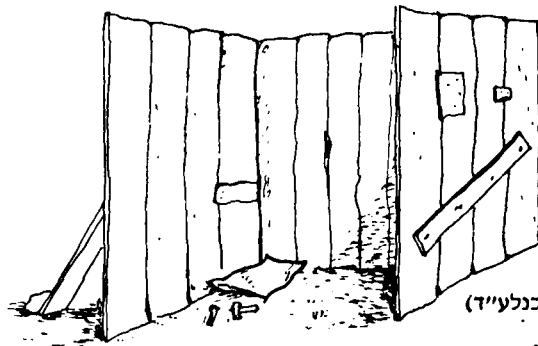
דף כו ע"א

א. אם החומה נבנתה לפני הבתים מודדין מכאן.
ב. אם הבתים נבנו לפני החומה מודדין מכאן.

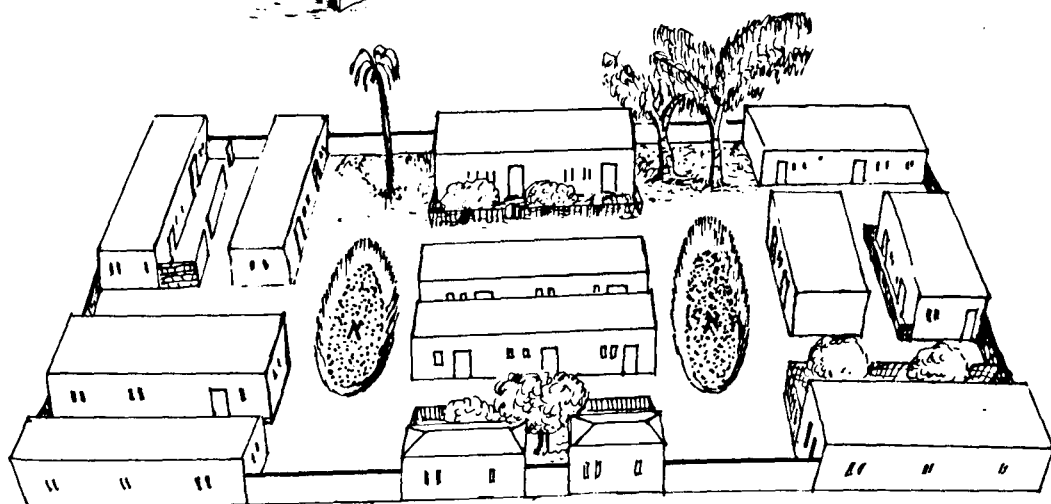

133. עיר חדשה מודדין לה וכו'.

פירוש חי עירובין כו ע"א

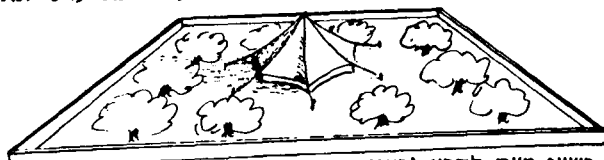

134. מחיצת אדרכלין (ככלע"ד)

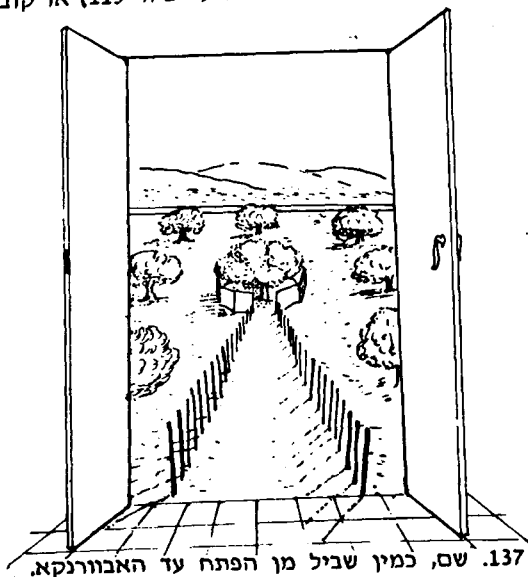

135. רבה בר אבוב מערב לה לכולה מחוזא ערסייתא ערסייתא.

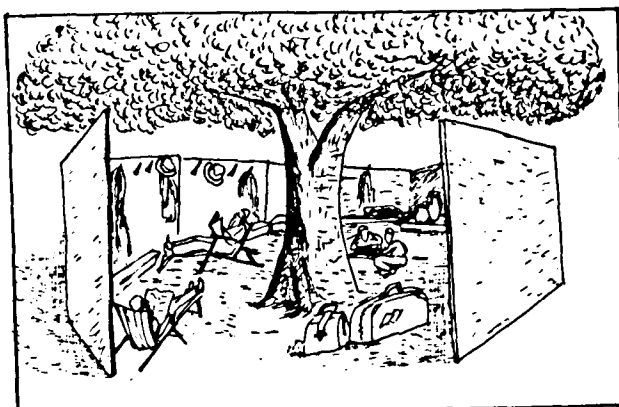
א. פירא דבי תורי.

136. רש"י ד"ה להרע (כעין אכסדרה, ע"י ציור 115) או קובה (אהל).

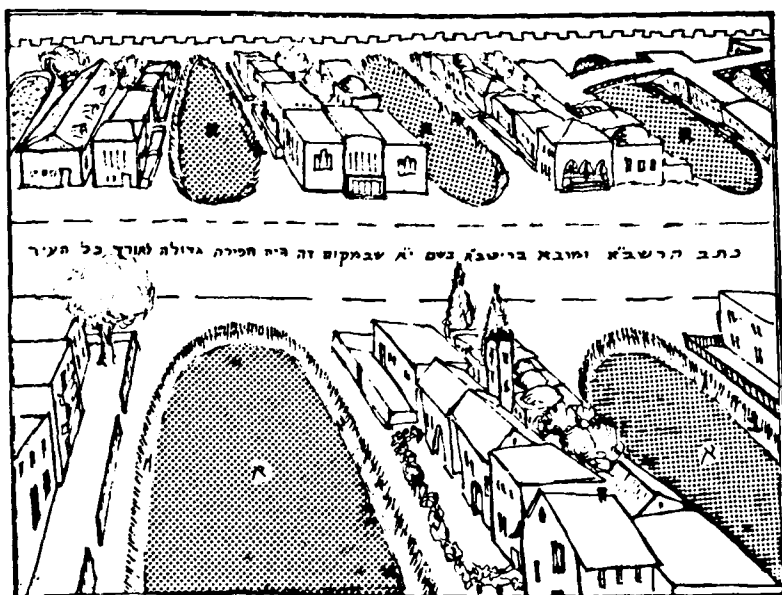
137. שם, כמין שביל מן הפתח עד האבורנקא.

138. שם, ולאחר שגדל האילן עשו האבורנקא סביב וכו' דהא מחיצה דאבורנקא נמי לצניעות עבידא וכו' להניח בה טליתותיהן ולבושיהן שפושטים שם וכן כלי תשמישם.

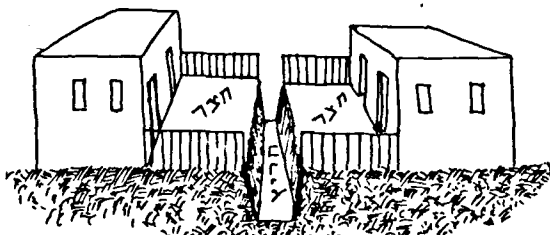
א. מירא דבי תורי יתירה מבית סאתים.

ב. ועמוקה י', וזו מחיצה עשויה לנחת.

כתב הרשב"א ומובא בריש"א בשם י"א שבמקום זה היה חפירה גדולה למדוך כל העיר

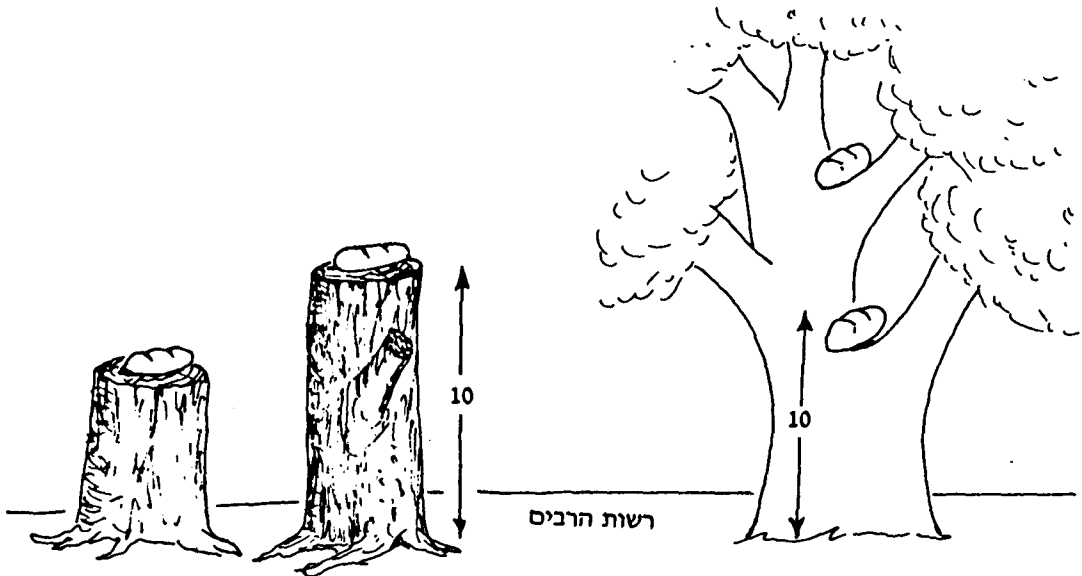
139 תוס' ד"ה דבי תורי, ונראה דמוקפת חומה היתה.

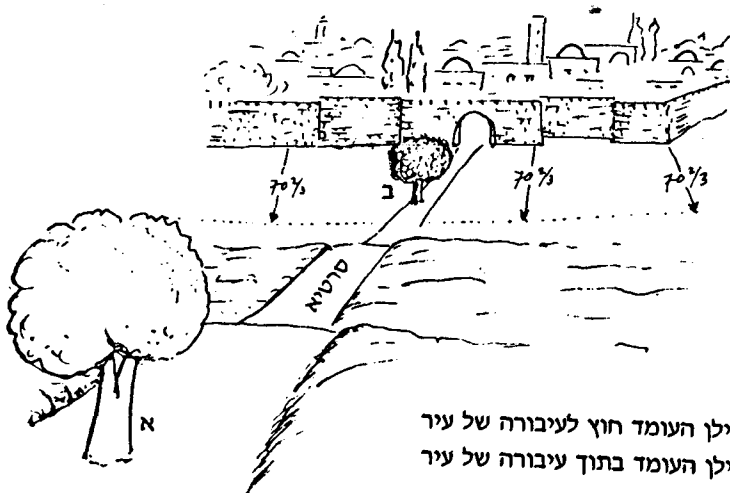
140. שם, והוי כחריץ שבין ב' חצרות.

פרק שלישי

דף לב ע"ב

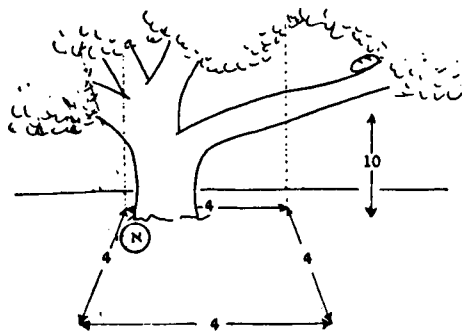
1. נתנו באילן למעלה מעשרה טפחים אין עירובו עירוב, למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב

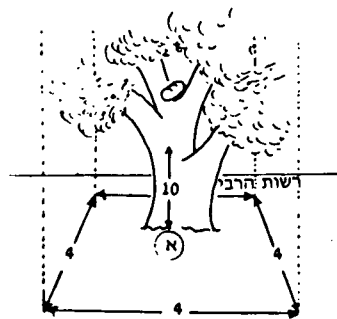
2. א. אילן העומד חוץ לעיבורה של עיר

ב. אילן העומד בתוך עיבורה של עיר

רש"י ד"ה כיון. אנשי עיר גדולה מהלכין
את כל עיר קטנה ע"צ 72 בדף סא.

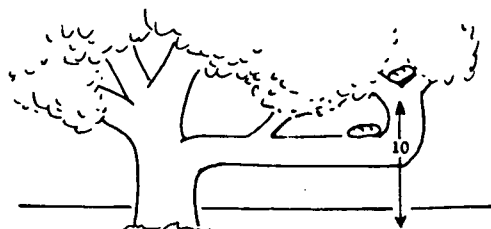

4. הכא באילן הנוטה חוץ לארבע אמות.
א. נתכוין לשבות בעיקרו

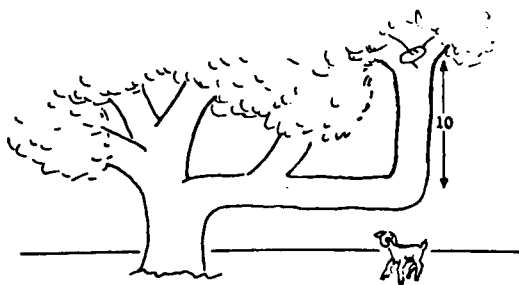
3. הנותן עירובו יש לו ארבע אמות
א. נתכוין לשבות למטה

דף לג ע"א

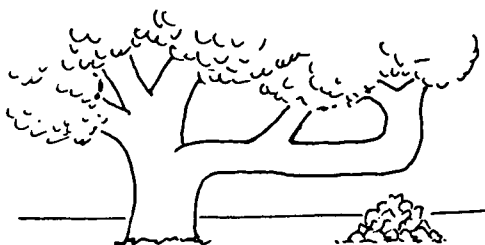

5. דהדר זקיף

★ תוסי' ד"ה דהדר, ואפי' ריב"ר יהודה לא שרי אלא בהדרן מחיצות ע"צ 93 בפרק ח'.

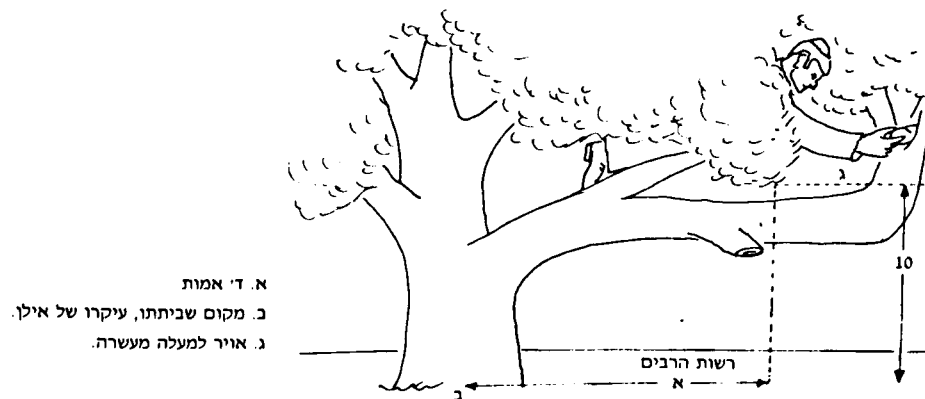

7. שם, כגון שיש גובה י' באותו זקיפה

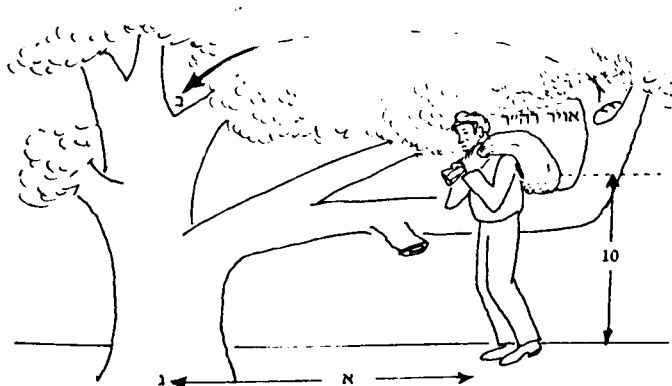

6. שם, כגון שסתום תחת הזקיפה

★ שם, כמו בעגלות, ע"צ 12 בפרק ט'

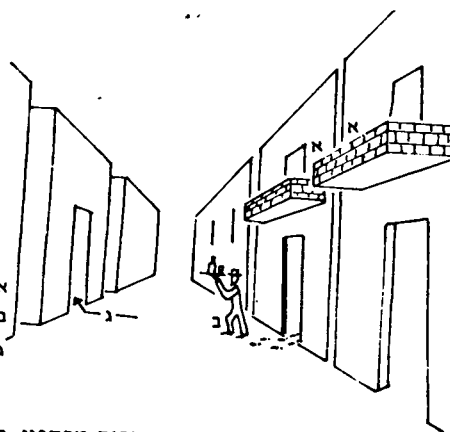
8. אי בעי מייתי לה דרך עליו, פירשיי הרי יכול לעלות לאילן וכו'.

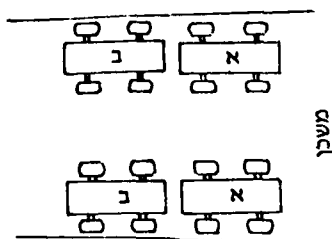
9. כשרבים מכתפין עליו.

א. ד' אמות ממקום שביתה
ב. תוסי' ד"ה והא, אי בעי זריק ליה עד נגד מקום השביתה.
ג. מקום השביתה

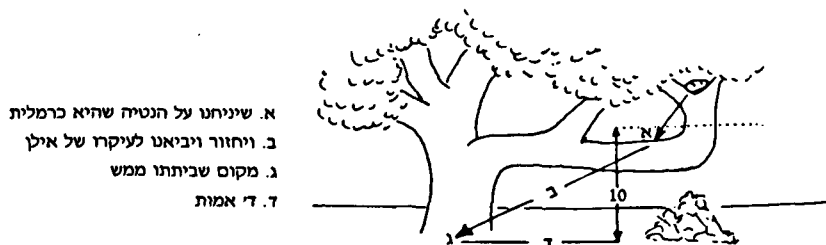
א. שתייהן בדיטא אחת, הזורק פטור המושיט חייב.
ב. תוסי' ד"ה והא, אייר אלעזר המוציא משוי למעלה מעשרה.
ג. שם, והנחתו הוי רה"י.

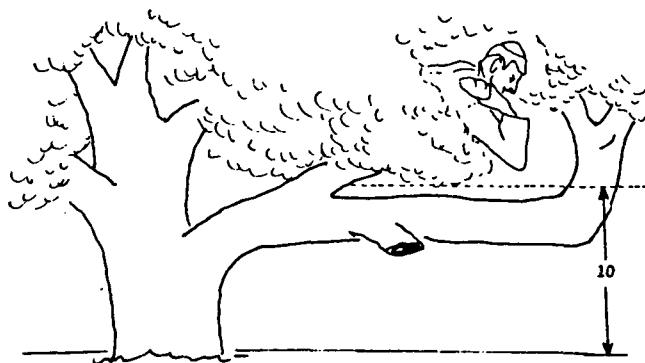
10. רשיי ד"ה כשרבים מכתפין, במושיט מרה"י לרה"י דרך אויר רה"י. (מא' לא')

11. שם, שכך הייתה עבודת הלויים, (שקרשי המשכן מעלין לעגלה ומעגלה אי מעבירים לעגלה כו.).

12. תוסי' ד"ה והא, ורי"י מפרש והא אי בעי מייתי ליה דרך עליו.

13. שם, דכי מטי ליה עד מקום הנטייה יניח על כתיפו.

14. שם, גבי אסקופה דאם נטל ונתן שלשתן פטורים.
★ נותנו באילן למעלה מעשרה טפחים, וברשי"י, ע"צ 5.

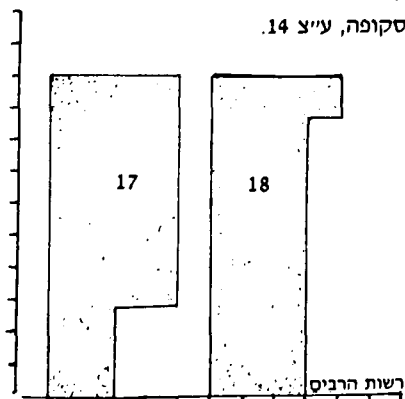

15. בתוך שלשה מותר ליטלו.

★ רש"י ד"ה מותר ליטלו, היו שרשים גבוהים מן הארץ ג' לא ישב עליהן, ע"צ 32 בפרק י'.

16. נתנו בכלכלה ותלאו באילן אפ"י למעלה מעשרה טפחים.

★ רש"י ד"ה מקום פטור, עומד אדם על האסקופה, ע"צ 14.

17. תוסי ד"ה וכלכלה, ולא הוי רה"י אלא א"כ מתחיל להיות רחב ארבעה בתוך ג' הסמוכין לארץ.

18. שם, עמוד גבוה י' ובראשו רחב ארבע אם למטה הוי רחב שלשה.

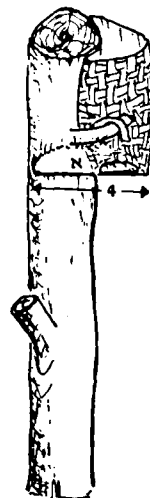
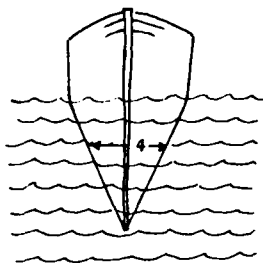
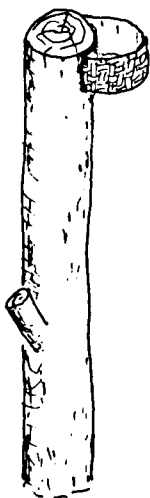
★ שם, וצריך לומר באין בתחתיתו ג', ע"צ 16 שאין באילן רוחב ג'.

דף לג ע"ב

19. חוקקץ להשלים.

★ רש"י ד"ה וסבר, גבי כיפה, ע"צ 152 בפרק א'.

20. שם, גבי בוצינייתא דמישן וע"צ 52,99 בפרק ח'.

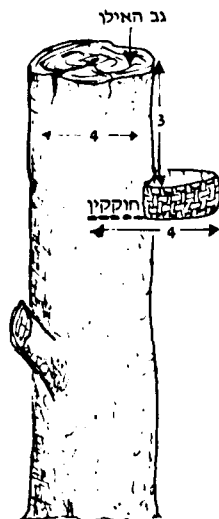
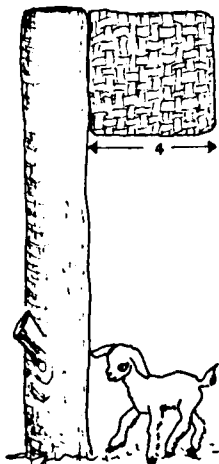
21. תוסי ד"ה ורבי, אם היא שוה לאילן.

א. חוקקין, רואין כאלו הן חוקקין.

22. שם, או תלויה למטה בפחות מג' לגבי אילן. ע"י רש"י.
 ★ שם, וי"ל כגון שפי הכלכלה שוה לגבי האילן וכו', והעירוב מונח בשולי הכלכלה שהיא רחוקה ג', ע"צ 16. ולהכי צריך חקיקה, ע"צ 19.
 ★ שם, והא דלא מוקי שהעירוב בפי הכלכלה, כציור 21.

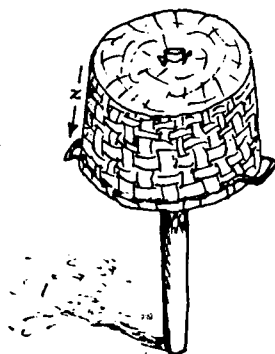
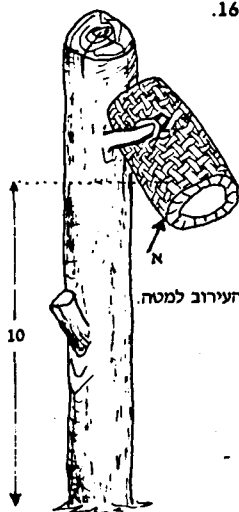
23. שם, אפי' יש באילן ד' אם לא מטעם חקיקה, דרחוקה מגב האילן.

24. שם, או שהכלכלה רחבה ד' וכו'.

★ שם, אפי' לר' יוסי ברבי יהודה דחשוב טרסקל וכו' הדרך מחיצתא ע"צ 25.

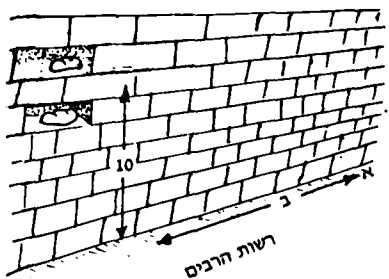
★ שם, הלכך ע"כ אויר דשולי הכלכלה רחוק שלשה מגב האילן, כציור 16.

25. נעץ קנה ברשות הרבים והניח בראשו טרסקל.

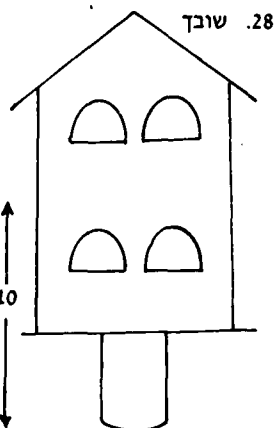
★ רש"י ד"ה הכא לא הדרך מחיצתא, בבוצינייתא דמישן, ע"צ 20.

26. רבי ירמיה אמר שאני כלכלה הואיל ויכול לנטותה ולהביאה לתוך עשרה.

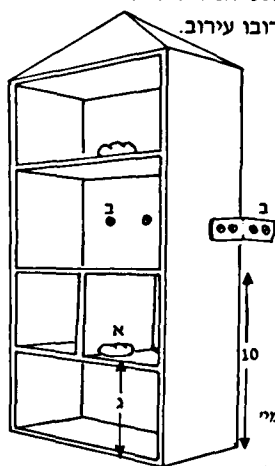

27. נתכון לשבות ברה"ר והניח עירובו בכותל למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב, למעלה מ" טפחים אין עירובו עירוב.

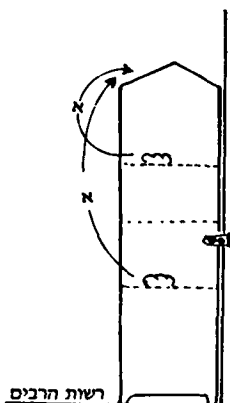
א. מקום שביתתו
ב. ד' אמות

29. בראש המגדל למעלה מ" טפחים עירובו עירוב למטה מ" טפחים אין עירובו עירוב.

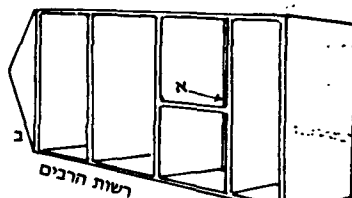

א. רש"י ד"ה למטה מ', והניחו בעליה שלמטה מ'
ב. לקמן, במגדל מסומר
ג. תוסי ד"ה או, לכך נראה דלא הוי כרמלית אלא ר"ה, שהוא בטפח תשיעי.

א. אויר רח"ר

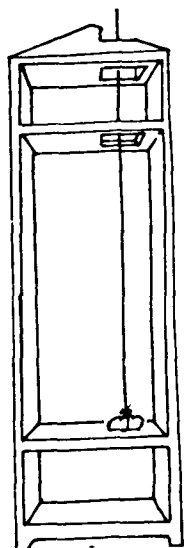
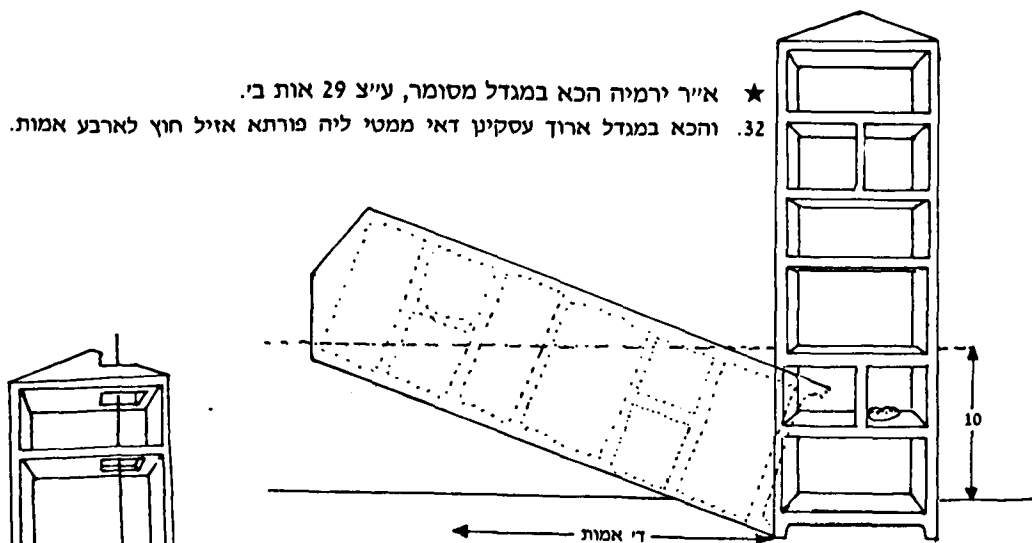
30. רש"י ד"ה אס, דהא ממטי ליה מרח"י לרח"י דרך אויר רח"ר.
★ רש"י ד"ה אין עירובו עירוב, דממטי ליה דרך אויר רח"ר לרשות חיחיד ע"צ 30 אות ב'.

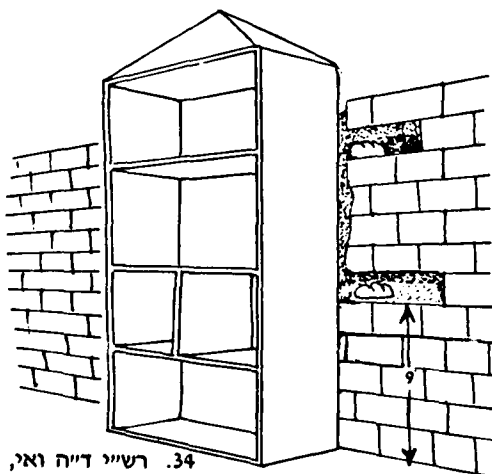
א. מקום עירובו
ב. מקום שביתתו

31. נימא הואיל ויכול לנטותו ולהביאו לתוך עשרה, וברש"י ד"ה ואמאי.

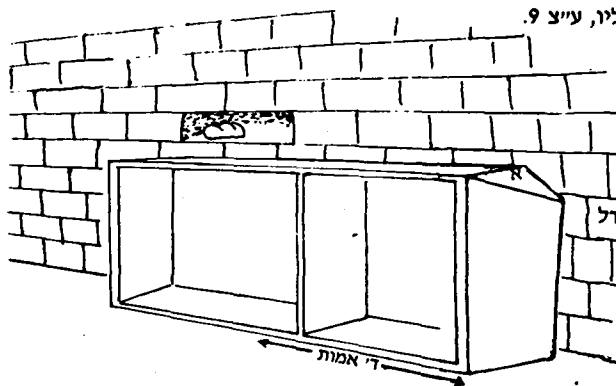
★ א"ר ירמיה הכא במגדל מסומר, ע"צ 29 אות ב'.
 32. והכא במגדל ארוך עסקינן דאי ממטי ליה פורתא אזיל חוץ לארבע אמות.

33. אי דאיכא כוונתא ומתנא,
 פרשיי כוונתא, חלון. מתנא, חבל.

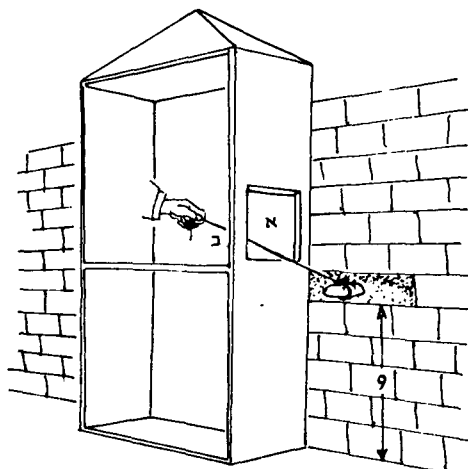
34. רשיי דייה ואי, ל"א שמעתי נתכוון לשובת בראש המגדל וכי' אהניח
 עירובו בכותל קאי וכי' למטה מ" כגון בטפח תשיעי. ורבים מכתפים
 עליו, ע"צ 9.

35. רשיי דייה ל"א, הואיל ויכול לנטות המגדל
 של מקום שביתה ולהביאו לתוך רה"ר.

א. ראש המגדל כרמלית דרחב ד' ואינו גבוה י'.

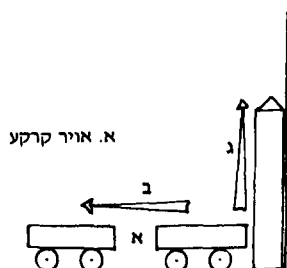
א. כוּתָּא ב. מִתְנָא

36. שם, מִתְנָא חבל כוּתָּא חלון אם יש חלון במגדל כנגד מקום שהעירוב שם ויש חבל קטן בידו וקשור חבל בעירוב.

★ שם, כדנתן בריש המוצא תפילין היה קורא בראש הגג וכו' ע"צ 12 אות ד' בפרק י'.

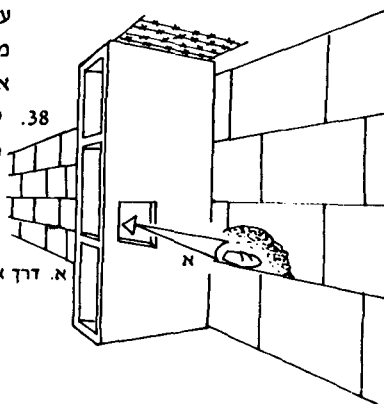
★ תוסי' ד"ה או בראש, לכך נראה דלא הוי כרמלית אלא רה"ר ע"צ 29 אות ג'.

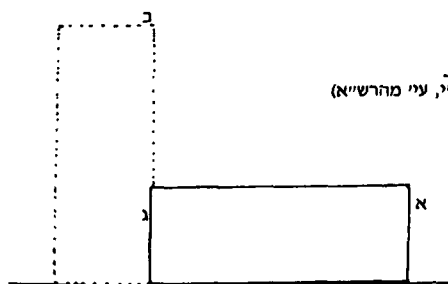
37. שם, וצ"ע דכי נמי הוי רה"ר אם בכה"ג הוי מושיט, כתב המהרש"א

דהוי מושיט ולא מוציא, כיון שהמוציא אינו עומד במקום שמוציא, אלא עומד על המגדל. וזה נקרא מושיט ולא מוציא. וכונת תוסי' להקשות דלא מצינו מושיט אלא דרך קרקע כעין עבודת הלויים (כאות ב') ולא דרך אויר מעלה (כאות ג').

38. שם, ואי לא הוי מושיט צ"ל דמיירי דאי אפשר להושיט מראש המגדל וליטול אלא דרך כוּתָּא שכנגד העירוב צריך להביאו לתוך המגדל.

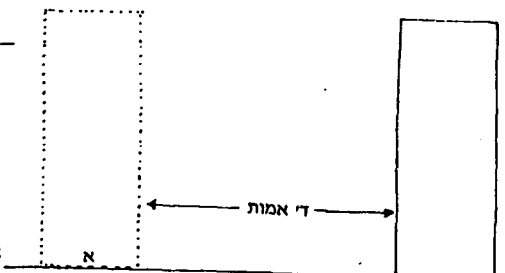
א. דרך אויר קרקע (ולשון ב' ברש"י, עיי' מהרש"א)

39. תוסי' ד"ה הכי

א. הוי שביתתו בראש המגדל.
ב. במקום שהיה ראשו בתחילה.
ג. הראש התחתון.

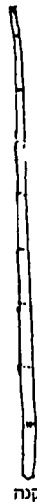
א. דהשתא שביתתו בקרקעית המגדל.

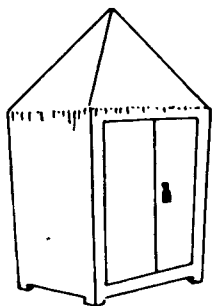
40. שם, והוי כאלו מסיר כל המגדל ממקומו הראשון ומעמידו חוץ לד' אמות.

41. נתנו בראש הקנה או בראש הקונדס.

משנה ג

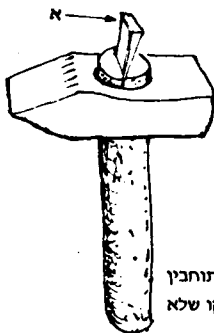
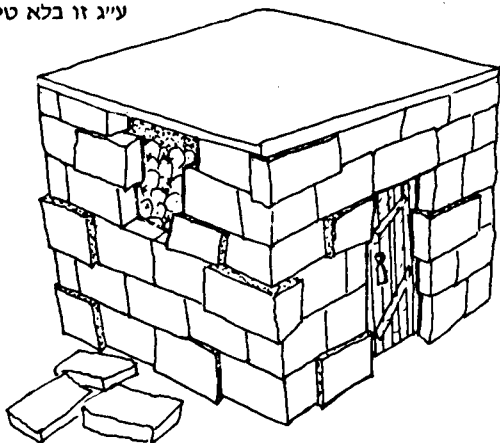
42. רשיי ד"ה אפי', ואעיג דלמעלה ד'.
משנה ג

משנה ג

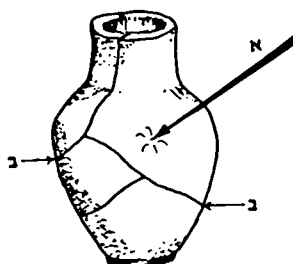
43. נתנו במגדל ואבד המפתח,
(בגמי' מוקי מתני' במגדל של לבנים כצויר 44).

44. בית שמילאהו פירות סתום ונפחת, באוירא דליבנא פרשיי סדורות זו עיג זו בלא טיט ביניהן.

א. רשיי בשבת קב: ד"ה עייל, שופתא יתד קטן שתוחבין
בתוך בית יד של מרא בהיותו בנקב הברזל להדקו שלא
יצא.

45. תוסי' ד"ה ואמאי, האי מאן דעייל שופתא בקופינא דמרא.

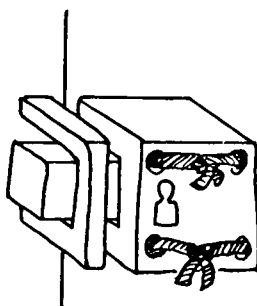
46. שם, מהו למיברז (לתחוב) חביתא בבורטיה (ברומח, לתוחבו בדופניה לנקוב).

א. רומח, בורטיה.

ב. מוסתקי, חתיכות המדובקות יחד.

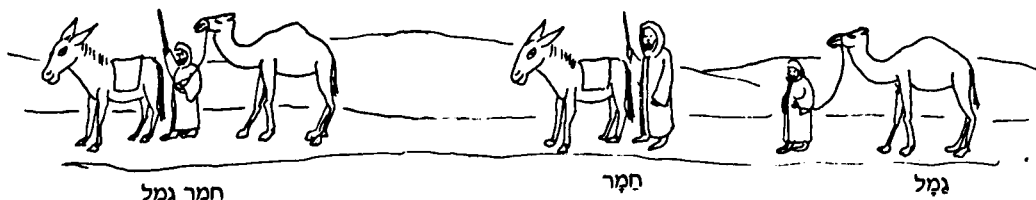
דף לה ע"א

★ שידה תיבה ומגדל, ע"צ 95,96,97 בפרק י'.

47. קטיר במיתנא.

משנה ד

חמר גמל

חמר

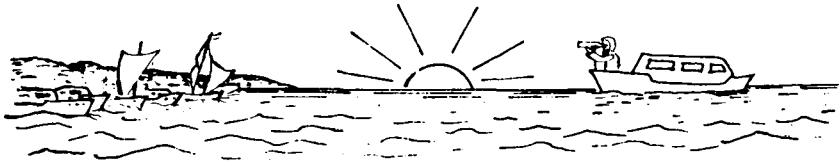
גמל

48. הרי זה חמר גמל, פרש"י כאדם המנהיג חמור וגמל, שהחמור הולך לפניו, והגמל הוא מושך, וצריך לפנות לפניו ולאחריו.

פרק רביעי

★ נתנוהו בדיר או בסהר, ע"צ 8 7 בפרק ב'.

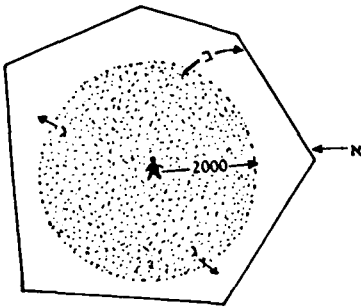
משנה א

1. שכבר הייתי מסתכל והיינו בתוך התחום.

משנה ב

דף מב ע"א

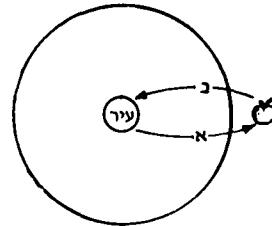

3. שבת בבקעה והקיפה נכרים מחיצה.

א. מחיצה של נכרים

ב. מטלטל בכולה ע"י זריקה

ג. שנמצא במלואה למקום האסור לה.

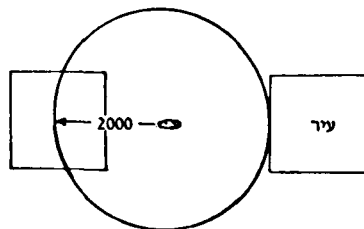

2. רשיי ד"ה אלא לאו, ותרתי קולי אית ליה.

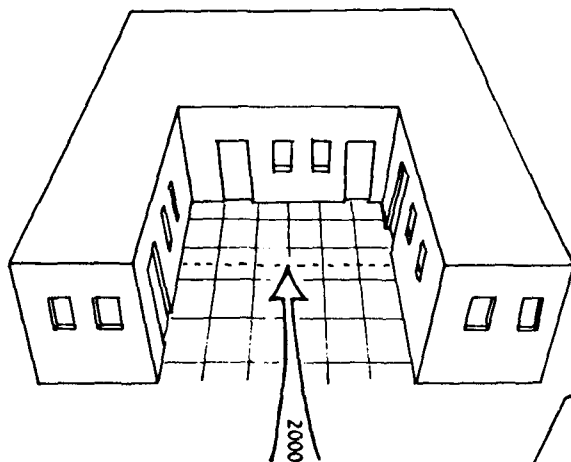
א. פירות שיצאו חוץ לתחום בשוגג יאכלו.

ב. אף במזיד שרי היכא דחזורו.

דף מב ע"ב

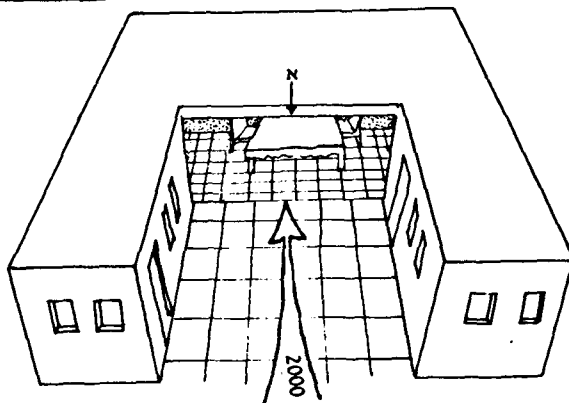

4. היה מודד ובא, פרשיי הנותן עירובו ובא לילך ממקום עירובו אלפים וכלתה מדתו בחצי עיר אחרת.

5. היה מודד ובא וכלתה מדתו בחצי החצר

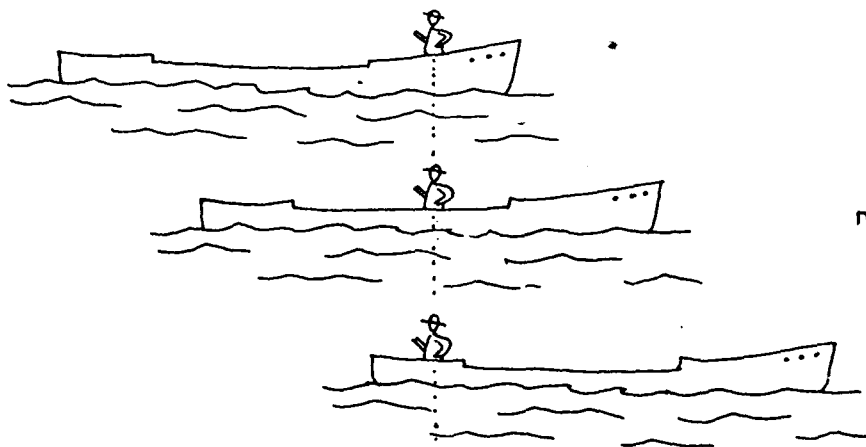
א. שפת התקרה

6. היה מודד ובא וכלתה מדתו על שפת תקרה
★ תוסי' ד"ה וכלתה, שאפי' כלתה מדתו במערה, ע"צ 136 בפרק הי.

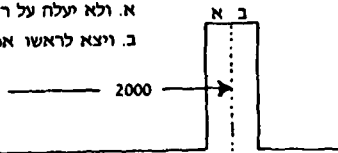
מערב

מזרח

7. רשיי' ד"ה נוטלתו, ל"א כגון שהספינה הולכת למזרח והוא מהלך בתוכה למערב וכו'.

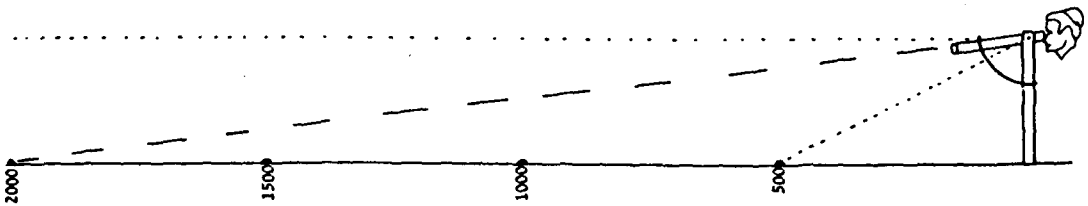
א. ולא יעלה על ראשו שבתוך התחום
ב. ויצא לראשו אחר

9. רשיי ד"ה בעמוד גבוה עשרה ורחב ארבע.

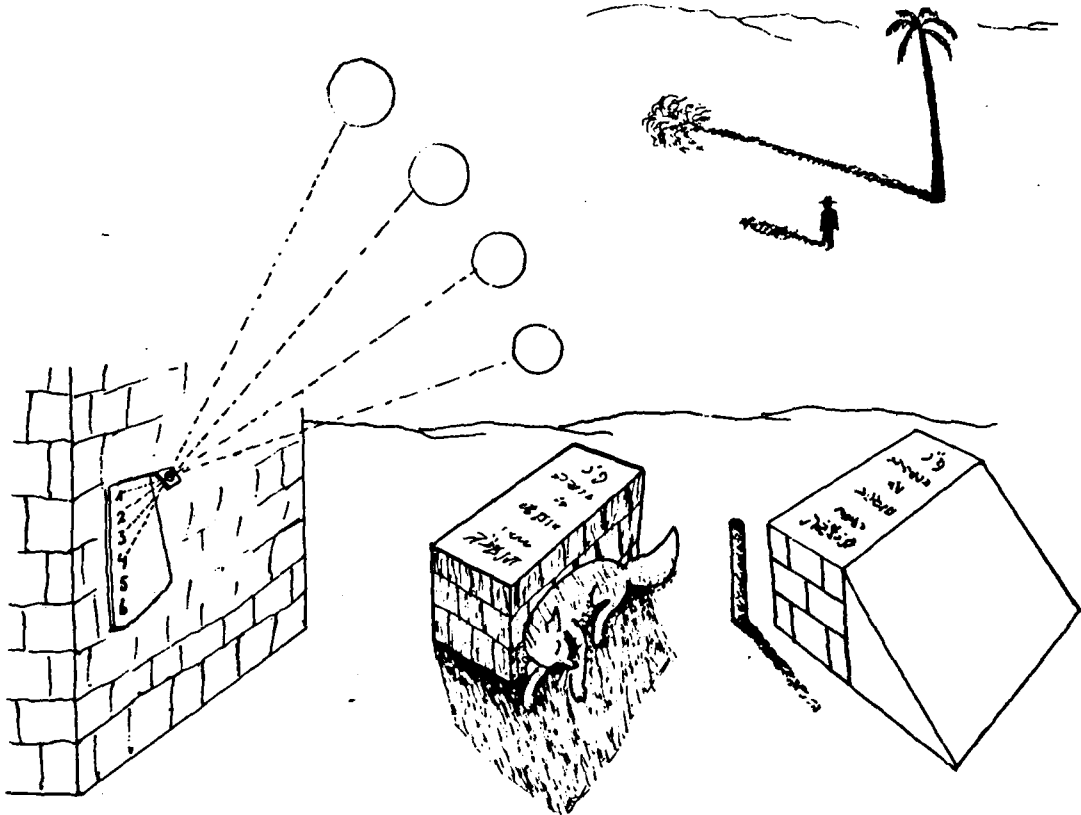
8. תוסי ד"ה הלכה. חבית של שייטין (כנלעיד).

דף מג ע"ב

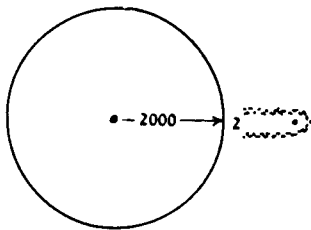

10. תנא שפופרת היתה לו לרבן גמליאל, עיי בבית הבחירה דף מג ע"ב.

11. והרוצה לידע כמה גובהו של דקל מודד קומתו וצלו קומתו.

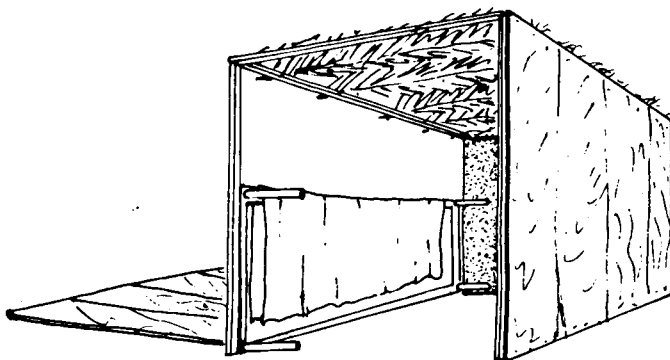
12. הרוצה שלא תשרה חיה בצל קבר נועץ קנה בדי שעות ביום וכו'.

★ מחיצה של בני אדם, ע"צ 17.

13. נחמ"י בריה דר"ח משכתייה שמעתא ונפק חוץ לתחום וכו' עשה לו מחיצה של בני אדם, וברש"י ד"ה הלכה, דלא מלו ליה גברי עד תוך התחום אלא עד ב' אמות סמוך לתחום.

דף מד ע"א

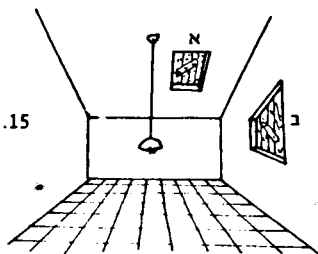

14. ויזקוף את המטה ויפרוס עליה סדין.

★ פקק החלון, ע"צ 79 בפרק ח'.

15. תוסי' ד"ה פקק, פ"ה דהאי חלון הוי למעלה בגג אבל מן הצד וכו'.

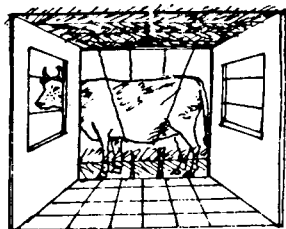
א. חלון למעלה בגג
ב. חלון מן הצד

★ שם, אמר שמואל נגודו ליה גלימא, ע"צ 68 בפרק ט'.

★ שם, מצאו סדינים פרוסין, ע"צ 78 בפרק ח'.

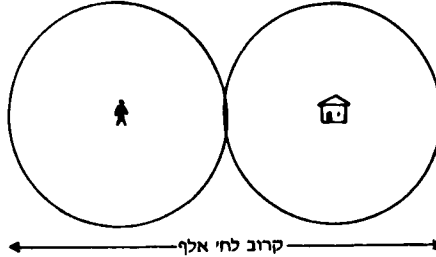
★ שם, גבי הני דיכרי דביממא בעו טולא ובליילא בעו אוירא, ע"צ 85 בפרק י'.

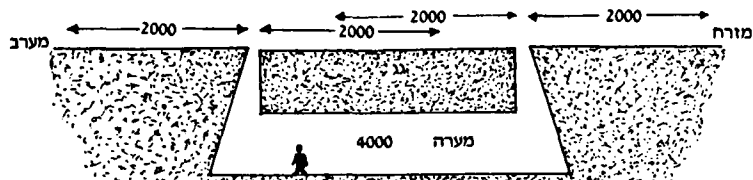
16. עשאה לבהמה דופן לסוכה.

17. הנהו זיקי דהוה שדיין בריסתקא דמחוזא בהדי דאתא רבא מפירקיה וכי.

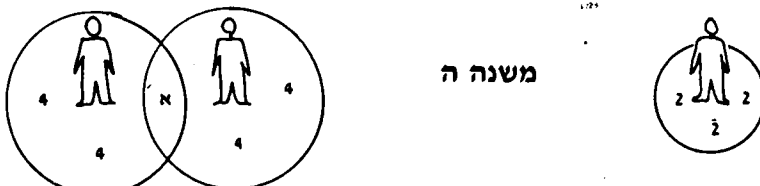
18. אם היו תחומין שנתנו לו חכמים מובלעין בתוך התחום שלו.

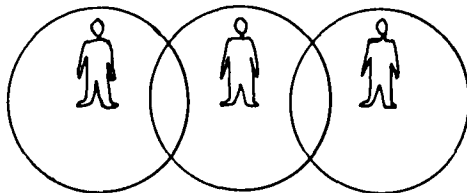
19. אילו שבת במערה שבתוכה ארבעת אלפים ועל גגה פחות מארבעת אלפים.

דף מה ע"א

20. רבי אליעזר אומר והוא באמצע.

21. ר' יהודה אומר לאיזה צד שירצה ילך, היו שנים מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה.
א. מביאין ואוכלין באמצע

משנה ו

22. היו שלשה והאמצעי מובלע ביניהן.

★ למה זה דומה לשלש חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות לרשות הרבים, ע"צ 38 בפרק ט.

★ אוקיינוס, ע"צ 44 בפ"ב.

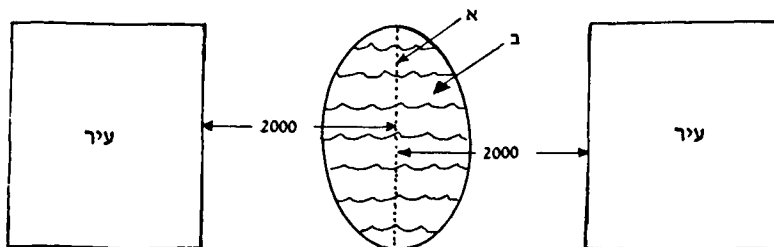
★ תוסי' ד"ה לימא, מן הכיפה, מן המים העליונים.

דף מז ע"ב

★ כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים דיורין ע"צ 100 בפרק ה'.

דף מז ע"ב

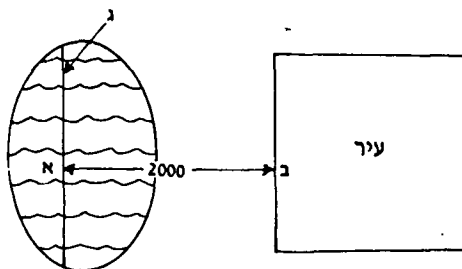
★ תוסי' ד"ה דכולה, חוץ לעיבורה של עיר ע"צ 2, בתל ונקע ע"צ 207-208 בפרק א'.

23. חרם שבין תחומי שבת.

א. חרם, פרש"י מצודת דגים ומפסיק במים בין בי תחומין של בי עיירות.

ב. ור"ת מפרש נקע מלא מים, וכן פרי"ח חרם, לשון חרץ (כל השטח אשר בו המים נקרא חרם).

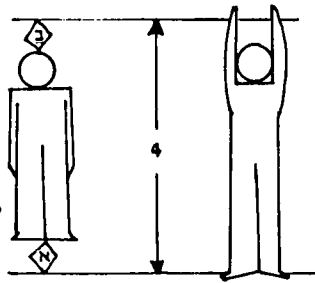
24. תוסי' ד"ה חרם, אבל אין לפרש דלריב"י קונין שביתה במקומן.

א. שמקצת המים רחוקים מן העיר יותר מאלפים אמה.

ב. בתחילת העיר כלו האלפים של מים.

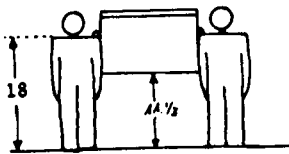
ג. מחיצה של ברזל.

★ מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה, א"ל אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים, ע"צ 159,160 בפ"א.

25. כדי לפשוט ידיו ורגליו.

26. שיטול חפץ מתחת מרגלותיו (א)
ומניח תחת מראשותיו (ב)

27. תוסי' ד"ה גופו, כל טונא דמידלי במוטה, תילתא מלעיל ותרתא תילתי מלתתא.

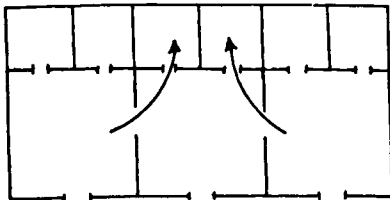
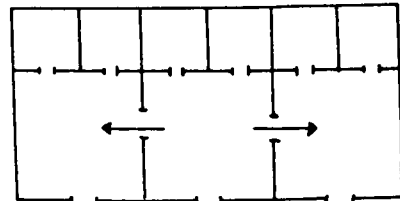
★ שם, וגבי כוכין ע"י ציורים בב"ב דף קא.

★ רש"י ד"ה שלמקדש, שתי אמות שהיו בשושן הבירה, (מקום הוא על חומת שער המזרחי של הר הבית ושושן הבירה מצויירת בו מבחוץ) ע"צ 74 בפירוש חי למסכת סוכה.

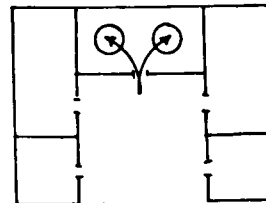
דף מח ע"ב

★ תוסי' ד"ה רשות גבי שתי חצרות וחורבה אחת ביניהן ע"צ 42 בפרק ט'.

28. כגון שנתנה אמצעית עירובה בזו ועירובה בזו.

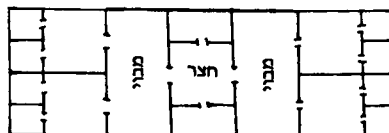

29. כגון שנתנוהו בשני בתים.

30. חמשה שגבו את עירובן ונתנוהו בשני כלים.

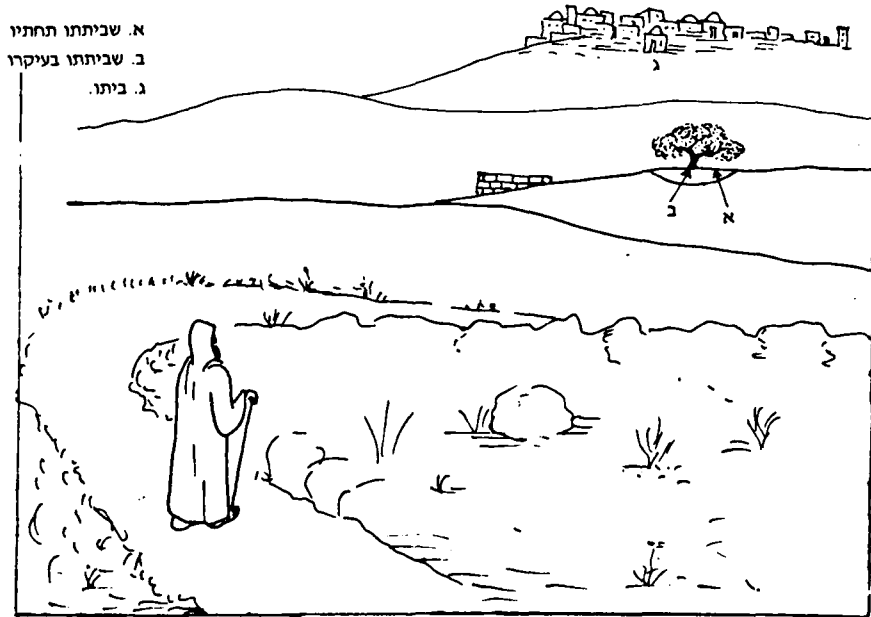
דף מט ע"א

31. חצר שבין שני מבואות.

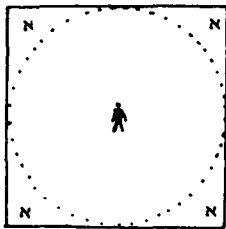
משנה ז

32. מי שבא בדרך וכו' והיה מכיר אילן או גדר.

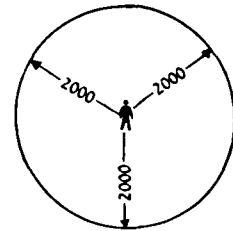
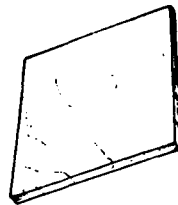
33. אלפים אמה לכל רוח עגולות דברי רחבי"א.

34. וחכמים אומרים מרובעת כטבלא מרובעת כדי שיהיה נשכר לזוויות.

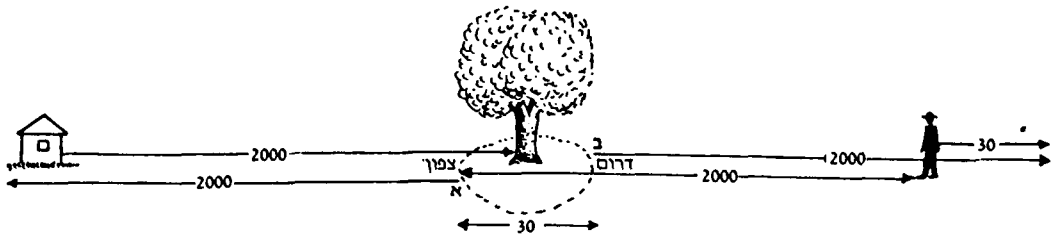

א. זוויות

משנה ח

35. כטבלא מרובעת (ע"י בפי' המשניות להרמב"ם והרע"ב).

36. רשיי די"ה ושמואל אמר, כגון דקאי כל נופ של אילן בתוך אלפים למקום רגליו וכו' דהא ביתו רחוק מעיקרו אלפים.

א. בא למדוד מן הצפון.

ב. בא למדוד מן הדרום.

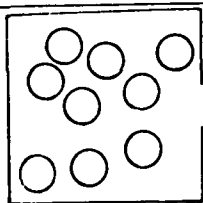

2000

37. רשיי ד"ה מודדין, ל"א ושמואל אמר לא אמר כלום לביתו שאין לו מן האילן. לצד ביתו כלום אבל לתחתיו של אילן מצי אזיל דקסבר שמואל דקנה לו שביטה בבי מקומות (במקום רגליו ותחת האילן)... או כאן או כאן.

דף ג ע"א

עשירי

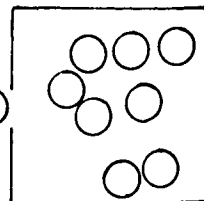
38. יצאו שנים בעשירי וקראן עשירי.

עשירי

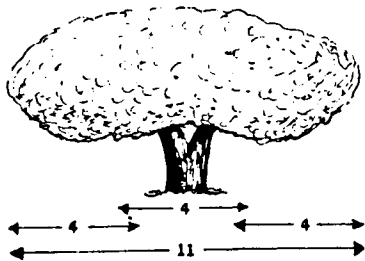
עשירי

עשירי

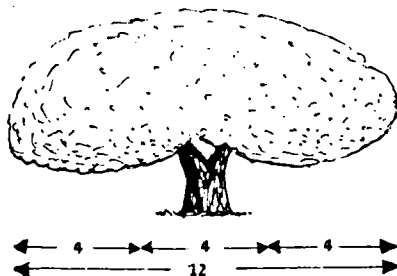

39. דתנן קרא לתשיעי עשירי, ולעשירי תשיעי, ולאחד עשר עשירי.

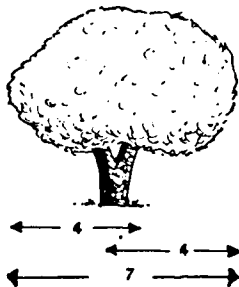
דף ג ע"ב

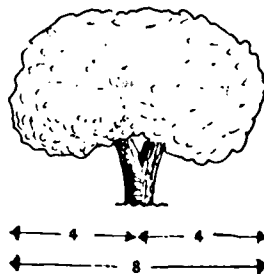
41. אבל באילן שאין תחתיו י"ב.

40. לא שנו אלא באילן שתחתיו י"ב.

43. אבל באילן שתחתיו ז'.

42. לא שנו אלא באילן שתחתיו ח'.

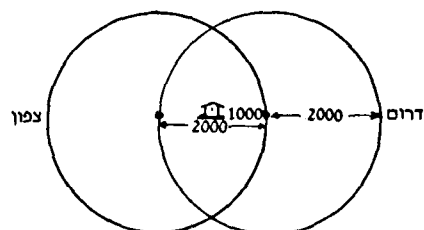
★ כגון ששבת בתל וכו' וכן בבקעה שהיא עמוקה י' וכו' ע"צ 207,208 בפרק א'.

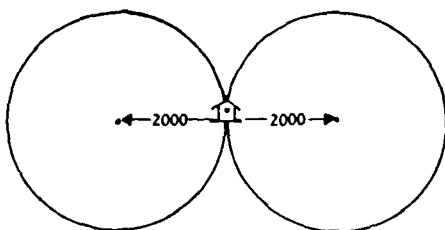
44. הבי"ע כגון דאיכא ממקום רגליו ועד עיקרו תרי אלפי וארבע גרמידי,

דאי מוקמית ליה באידך גיסא דאילן (אות א').

★ רש"י ד"ה דאי, בא למדוד מצפון של אילן לצד ביתו אלפים, ע"צ 36.

45. טעה ועירב לשתי רוחות וכו' אחד עירב לצפון ואחד עירב לדרום.

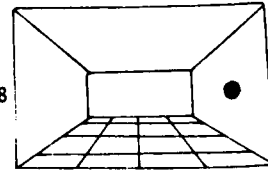
46. ואם מיצעו עליו את התחום.

★ רש"י ד"ה לימא, מתחילת אילן לצד רגליו (מאות ב' בציור 36) ליתב ליה אלפים לצד ביתו.

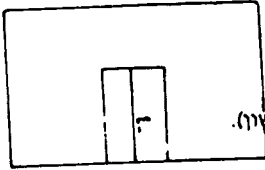
דף נא ע"א

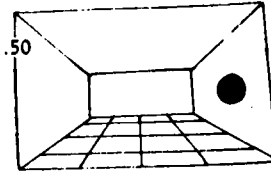
47. דיקלא דסביל אחוהי.

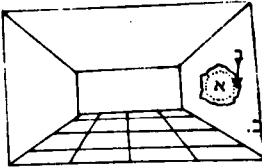
48. ויקרא, י"ד, ל"ז, והנהגה בקירות הבית.

49. שם, ל"ח, והסגיר את הבית שבעת ימים (הסגר ראשון).

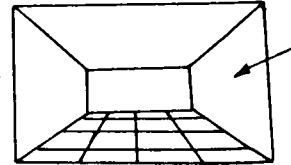

50. שם, ל"ט. ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע.

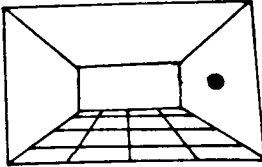

א. מקום האבנים
ב. מקום הטיח שסביב אבני הנגע

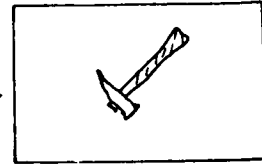
51. שם, מ', מ"א, וחלצו את האבנים, ואת הבית יקצע מבית סביב.

52. שם, מ"ב, ולקחו אבנים אחרות וכו' וטח את הבית.

53. שם, מ"ג, ואם ישוב הנגע ופרח בבית.

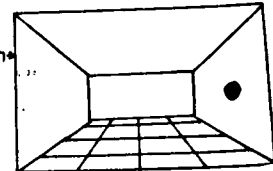
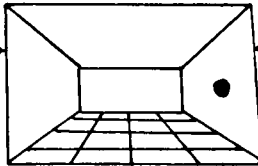
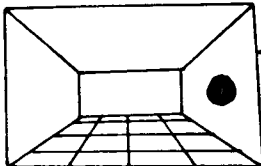

54. שם, מ"ה, ונתץ את הבית.

★ רש"י ד"ה ושב, יכול חזר ופרח בו ביום יהא טמא, נאמר ואם ישוב הנגע (מ"ג) ונאמר ושב הכהן (ל"ט) מה שיבה האמורה להלן (ל"ט) בסוף שבוע, אף שיבה האמורה כאן (מ"ג) בסוף שבוע.

★ שם, ותניא ופרח, יכול לא יהא טמא עד שיחזור ויפשה ת"ל צרעת ממארת בבתים (פסוק מ"ד) ונאמר צרעת ממארת בבגדים (פסוק י"ג) מה בבגדים טמא את החזור אע"פ שאינו פושה אף בבתים טמא את החזור אף שאינו פושה.

וא"ת הרי כתוב בפסוק מ"ד, ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע, מפרש רש"י בחומש (ע"ש שפתי חכמים צ') שחצי הראשון של פסוק מ"ד עד צרעת ממארת, מקומו אחרי פסוק מ"ז, ובא ללמד על ציור 55.

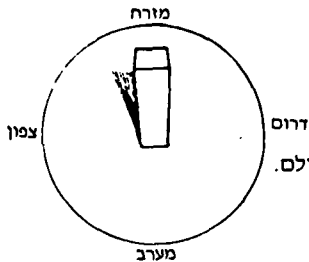
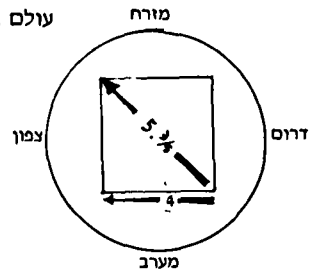

55. רש"י ד"ה ושב, מנין לנגע שעמד בעיניו בראשון שלא פשה וכו' והמתין

שבוע שני ופשה, מניין שהוא חולץ וקוצה (ע"צ 51) וטח (ע"צ 52) ת"ל ובא הכהן וראה והנה פשה.

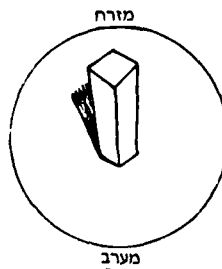
ומקשה רש"י שאחרי הפסוק ובא הכהן וראה והנה פשה כתוב בתורה נתיצה, ולא חולץ וקוצה וטח, ומתרץ יליף בגי' "נאמר כאן בפשה בשני ובא הכהן, ונאמר בפשה בראשון (ע"צ 50) ושב הכהן וכו'."

56. תוסי' ד"ה כזה, מצפון לדרום חייב בד"א לחודיה, ואם לאלכסונו של עולם אינו חייב עד שיזרוק או יעביר ד"א ואלכסון.

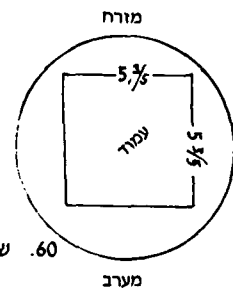
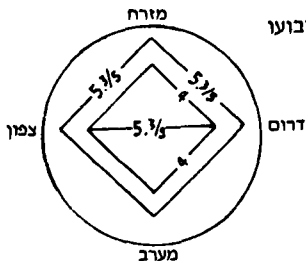

57. שם, כשמעמיד אלכסון העמוד לאלכסון העולם.

58. שם, העמיד האלכסון ממזרח למערב וכו'.

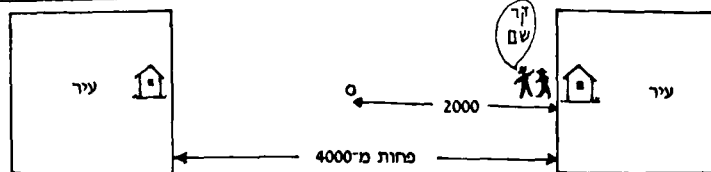

59. שם, לא סגי בדי' על די' מרובעות (והזורק עליו אינו חייב עד שיהא ריבועו חי' טפחים וגי' חומשים, עיי' תוסי' יומא ס"ז סוף ד"ה וכולן).

60. שם, ור"ת מפרש וכו' ועמוד נמי צריך שיהא בו שש אמות פחות בי' חומשין.

דף נב ע"א

משנה י

61. מי שיצא (מעיר) לילך בעיר שמערבין בה (לילך לעיר שאפשר להגיע לשם עיי' עירוב).
★ חמר גמל, עיי' 48 בפ"ג.

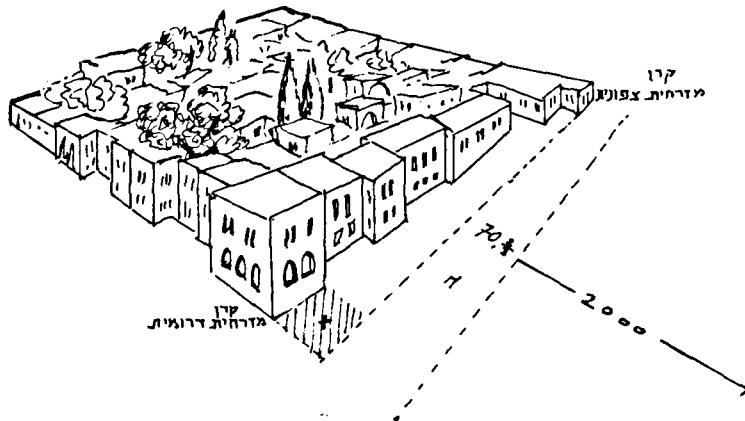
דף נב ע"ב

★ ולמודד שאמרו נותנים לו אלפים אפי' סוף מדתו כלה במערה, עיי' 136 בפ"ה.

★ רש"י ד"ה מפני, שאין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה. עיי' 67 בפ"ה.

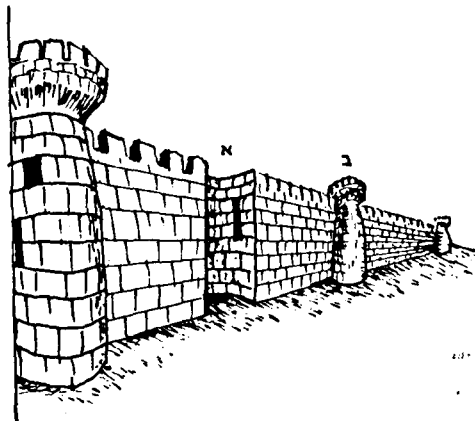
פרק חמישי

- * רש"י ד"ה כיצד, דתנן לקמן הנותן עירובו בעיבורה של עיר ציור 120.
 * שם ד"ה בית, שור איגר, חומת גג. כל' שהגגות הן החומות. (מגילה ה: ערכין לב.)

משנה א' 1. בית נכנס בית יוצא.

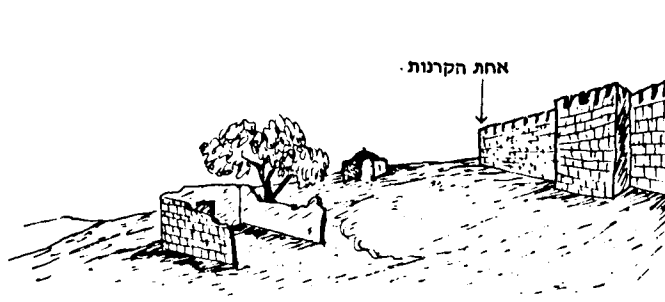
- א. רש"י דף נג ע"א ד"ה מוציאין, רואין כאילו יש בליטה אחרת כנגדה וכו' וחוט מתוח מזו לזו.
 ב. שבעים אמה ושיריים חוץ מהעיבור שנתנו לעיר ע"י הבתים הבולטים, כ"כ הרמ"א סי' שצ"ח סעי' ה', ועי"ש בביאור הלכה שכתב שיש להחמיר כשיטת הראב"ד והרשב"א שמביא דעת הראב"ד והריטב"א שרק משלימים מהבית הבולט עד שיושלם השבעים אמה ושיריים מהעיר.

משנה א'

2. פגום נכנס פגום יוצא, וברש"י ד"ה בית, שהיתה עיר מוקפת חומה ויש מגדלין עגולין בולטים בחומה פעמים שבולטים בפנים^א פעמים שבולטים בחוץ^ב.

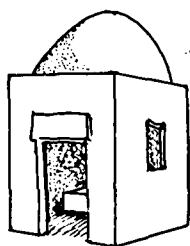
תוס' ד"ה כיצד, מביא פי' ר"ח, וכתב הריטב"א שדעת ר"ח כפי' רש"י.

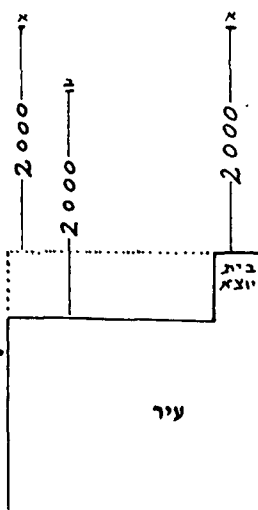
משנה א' 3. גדודיות גבוהות עשרה טפחים. וברש"י, שברי חומה של חרבות בתים.

דף נג ע"א

★ וגשרים, ע"י לקמן ציור 32.

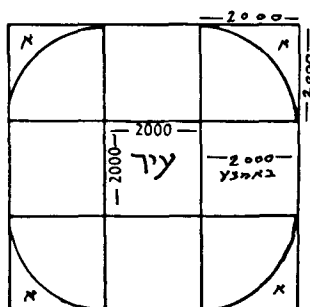
4. ונפשות, ציון. ובתוס' ד"ה וגשרים, דנפש בנין שעל הקבר כדפ"ה בגמ'. בערוך מפרש נפש ציון.

משנה א'

5. מוציאים את המדה כנגדן.

א. ברש"י, ומודד מן החוט ולחוץ כדי שיהא התחום שוה לשתי קרנות.
ב. ולא יהא כאן קצר

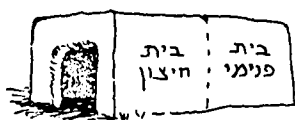
א. זוויות.

משנה א'

6. כמין טבלא מרובעת כדי שיהא נשכר את הזוויות, וברש"י.

7. רש"י ד"ה ועושין אותן, בא"ד שהרי רחבן למידת העיר וכו' וארכן אלפים.

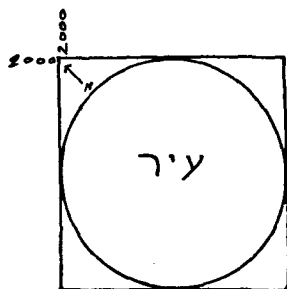
8. שני בתים זה לפניו מזה.

דף נד ע"ב

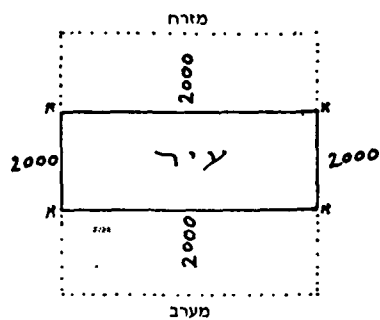
9. נסתלקו בניו אלעזר ישב לימין משה ואיתמר לשמאל אהרן.

דף נה ע"א

11. עגולה עושין לה זווית.
רש"י ד"ה עגולה, ואח"כ
ימדוד תחומי קרנות ע"י ציור 48.

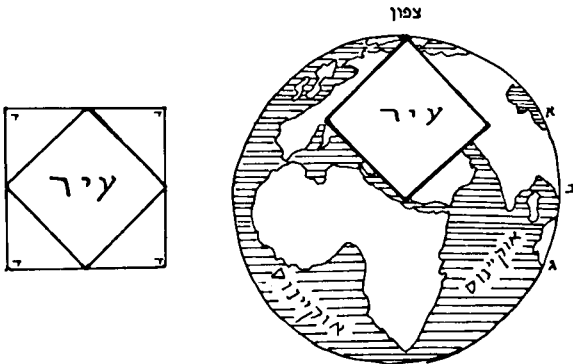
א. רש"י, שאם בא לצאת דרך קרן העיר, וע"י רש"ש.

10. ארוכה כמות שהיא, דאריכא וקטינא.

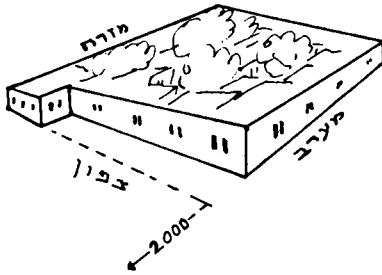
א. פיאות.

✱ רש"י שם, דמרובע יותר על העיגול רביעי, עי' פ"א צ"ר 192.

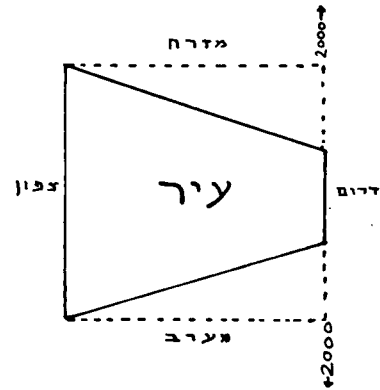

- א. כאן זורחת השמש בתמוז.
- ב. כאן זורחת השמש בתשרי וניסן.
- ג. כאן זורחת השמש בטבת.
- ד. זויות.

13-12. מרובעת אין עושין לה זויות, לקמן דמרבעא, ולא מרבעא בריבוע עולם.

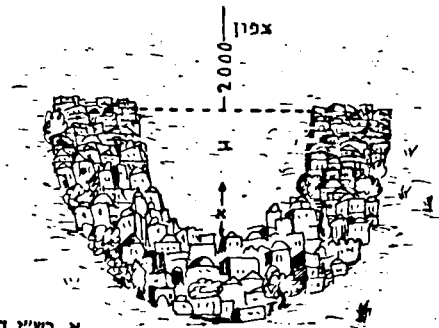
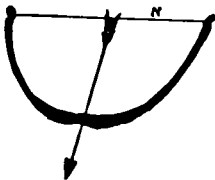

15. היה בית אחד יוצא כמין פגום וכו' רואין אותו כאילו חוט מתוח עליהן ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה.

14. היתה רחבה מצד אחד וקצרה מצד אחר רואין אותה כאילו היא שוה.

א. חבל, חנקרא יתר.

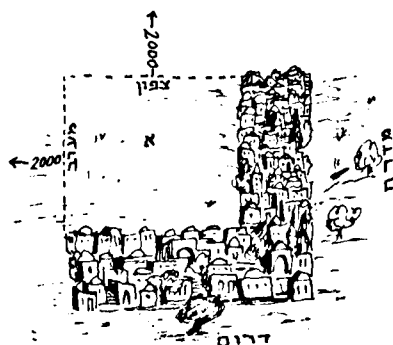

א. רש"י ד"ה רואין, והדר בקשת לא יתחיל למדוד מביתו ולצפון.

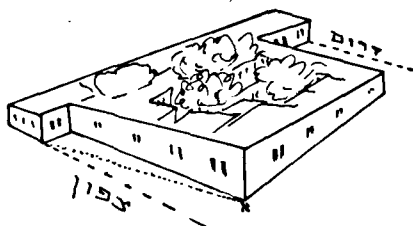
ב. רואין את המקום שבין היתר לקשת כאילו היא מלאה בתיים.

17-16. היתה עשויה כמין קשת.

18. או כמין גאם, וברש"י ד"ה רואין. עי' ביאור
הלכה סי' שצ"ח סעי' ח' ד"ה רפ"ג בסוף דבריו.
א. רואין אותה כאילו היא מלאה בתיים.

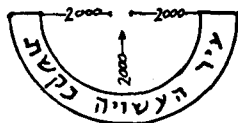
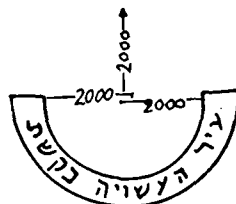
- * לא צריכה דאריכא וקטינא, עי' ציור 10.
* לא צריכא דמרבעא, ולא מרבעא בריבוע עולם. עי' ציור 12.

19. לא צריכא משתי רוחות.

א. תוס' נד' ע"ב ד"ה אם, עד ראש הא' של העיר
ועוד שם, דחא רחבה מן הצד, עי' ציור 14.

20. אמר רב הונא עיר העשויה כקשת אם יש בין שני ראשיה פחות
מארבעת אלפים אמה מודדין לה מן היתר (יש כאן הבלעת
תחומין).

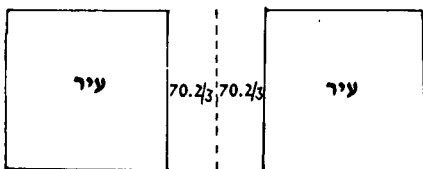
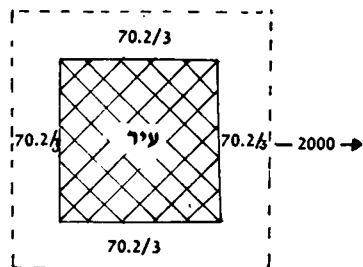
21. ואם לאו (פי' שיש יותר מארבעת אלפים אמה
בין ראשי הקשת) מודדין לה מן הקשת.

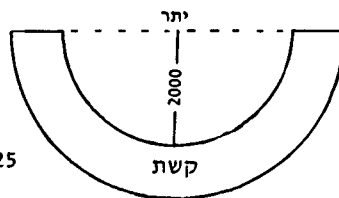
22. חומת העיר שנפרצה במאה וארבעים ואחת ושליש וכו' משתי
רוחות. רש"י ד"ה חומת, והיוצא מזו (שבצד מערב) לזו (שבצד
מזרח) ללכת דרך זו (שבצד מזרח) חוצה לה (אלפים אמה).

א. רש"י ד"ה וחא, וכגון שאין ישוב בחלל העיר.

23. נותנין קרפף לעיר דברי רבי מאיר.

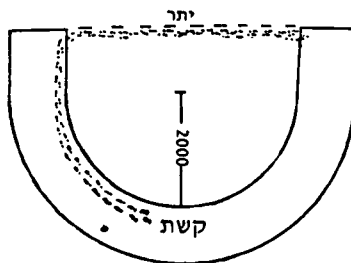

24. וחכמים אומרים לא אמרו קרפף אלא בין שתי עיירות וכו' קרפף לזו וקרפף לזו.

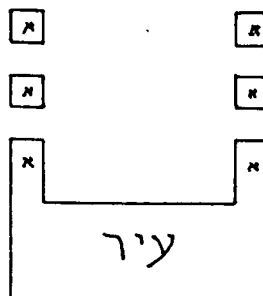

25. וכמה הוי בין יתר לקשת, רבה בר ר"ה אמר אלפים אמה.

26. רבא בריה דרב ר"ה אמר אפי' יתר מאלפים וכו' דאי בעי הדר אתי דרך בתים, רש"י ד"ה דאי, יכול להלך עד שמגיע לאחד מן הראשין ומשם יכול להלך לראשו האחר שהרי תחומיהן נבלעין זה בזה.

27. תוס' ד"ה עיר, הא דלא נקט ר"ה מלתיה אשני פגומים. * שם, וכיון דהוי תוך עיבור העיר וכו' כאילו חוט מתוח עליהם ע"י ציור 1.

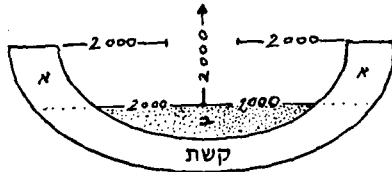
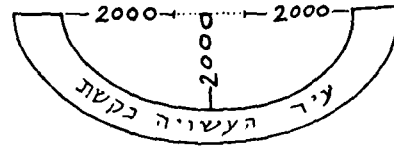

א. פגום.

28. שם, ואפי' יש פגומין הרבה זה אחר זה.

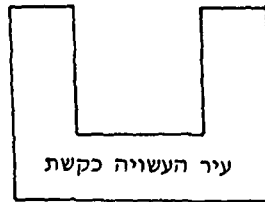
* שם, אפי' אין שם הבלעת תחומין. כמו בציור 21. * שם ולכן בעי שיהא שם הבלעת תחומין, כמו בציור 20.

29. תוסי' ד"ה פחות. אם אין בין יתר לקשת אלא אלפים וכו' אפי' יש יותר מדי אלפים בין שני ראשי הקשת.

א. דלא גרע מאילו ניטל אותו של מעלה.
ב. לרבא בריה דרב"ה צ"ל שהמרחק בין הקשת לקו אלפים אמה. ע"י מהרש"א ושפ"א ד"ה פחות.

30. תוסי' ד"ה ואם, לא מן הקשת ממש אלא ממקום שמתקצר בפנים ואין שם ד' אלפים.

31. שם, ור"ח פירש עיר העשויה כקשת שאין מתקצר והולך.

* שלש מחיצות שאין עליהם תקרה וכו' שתי מחיצות ויש עליהן תקרה מהו, ע"י ציור 3.

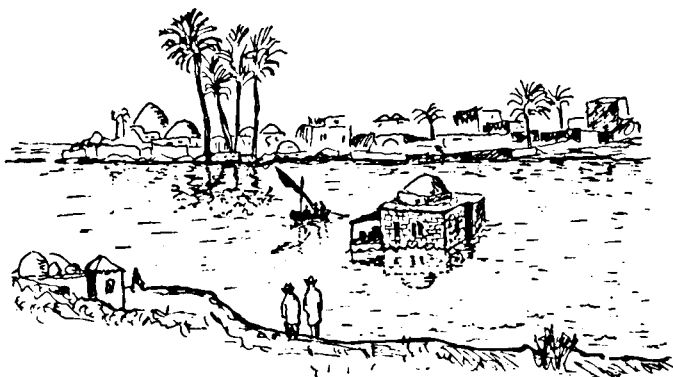
* נפש, ע"י ציור 4.

32. והגשר, שיש בו בית דירה.

* והאורות והאוצרות שבשדות ויש בהם בית דירה. כתב בחזו"א ליקוטים סי' ב' כ"ח דהאי בית דירה היינו שהשומר ישן שם, ולא שיש לו חדר גדור לדירה, וע"י בספר מנחת ישראל ח"ב דף קי"ז ד"ה בגמ' והאורות.

* והבורגנין, פ"ב ציור 28 וע"י שיערי תשובה סי' שצ"ח ס"ק ה'

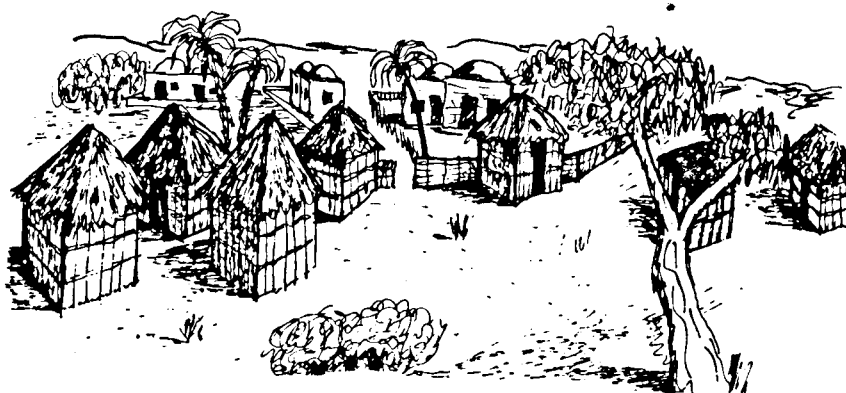
33. והבית שבים.

* ובור ושיח, עי' פ"ב ציור 55.

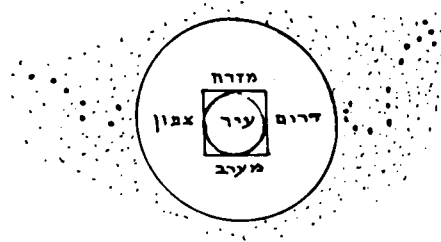
* וגדר, בשו"ע הרב סי' שצ"ח סעי' ח' כתב ג' מחיצות אע"פ שאין עליהם תקרה חשובות כבית גמור. שדרים ביניהם או שנשארו מבית גמור.

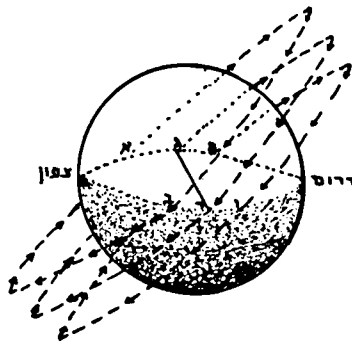
34. מקרה מתעברת עמה אמר אב"י כשיש בנין על פיה וכו' להשלים, ובתוס' ד"ה לא.

35. יושבי צריפין (דירה של הוצין וערבה) אין מודדין להם אלא מפתח בתיהן וכו', אם יש שם שלש חצרות של שני בתים הוקבעו.

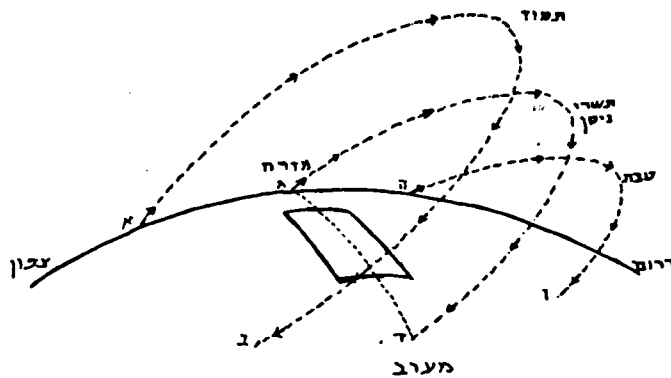

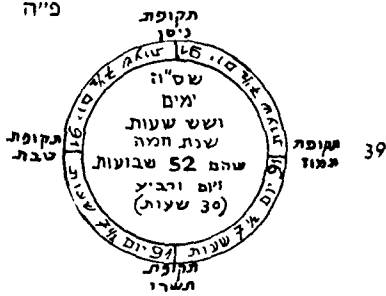
36. וסימניך עגלה בצפון ועקרב בדרום (כנלע"ד).

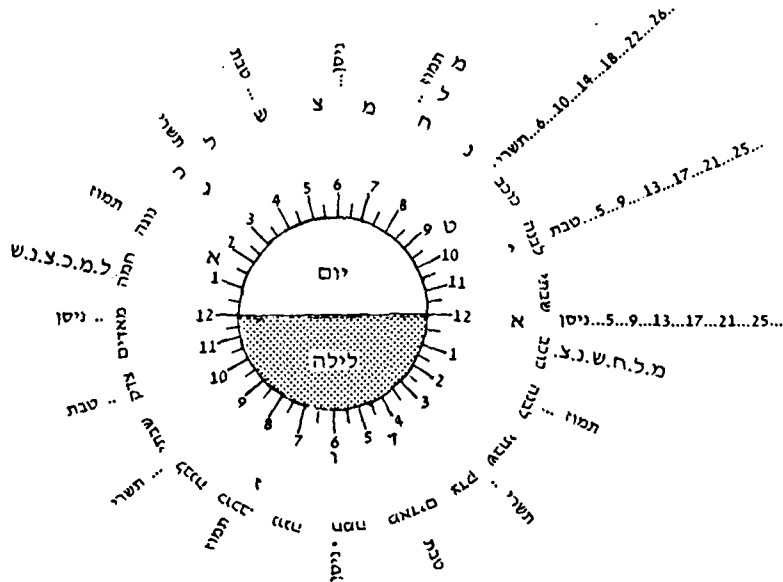
37-38. ר' יוסי אומר וכו' מרבעה כמין התקופה

- א. קרן מזרחית צפונית.
- ב. כאן יוצאת חמה ביום ארוך, בתקופת תמוז.
- ג. כאן החמה שוקעת ביום ארוך.
- ד. מזרח, החמה זורחת בניסן ובתשרי.
- ה. מערב, החמה שוקעת בניסן ובתשרי.
- ו. קרן מזרחית דרומית.
- ז. כאן זורחת החמה בתקופת טבת.
- ח. שוקעת ביום קצר.

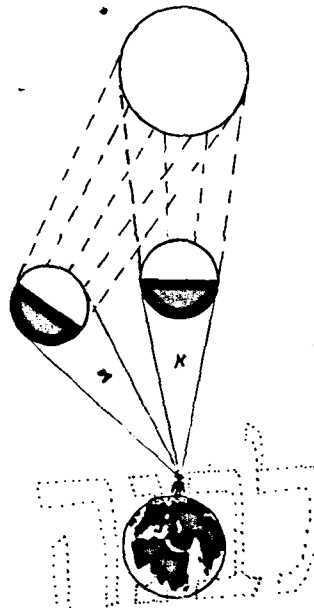

כל ארבע שנים שהוא מחזור קטן (עד 28 שנה שהוא מחזור גדול) נופל תקופת ניסן בתחילת הלילה אך לא תמיד ביום ראשון, כשנופל ביום שני בתחילת הלילה משמש צדק, וביום שלישי נוגה, וכן חלצה עד כ. צ. ה. ש. ח. ל. מ.

40. אמר שמואל אין תקופת ניסן נופלת אלא בארבעה רבעי היום וכו' ואין תקופה מושכת מחברתה אלא חצי שעה, וברש"י.

א. לפני המלד

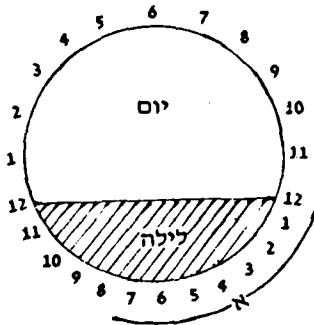
כאשר הלבנה בין השמש לארץ לא רואים את הלבנה כלל כי הסיבה שאנו רואים את הלבנה הוא ע"י שאור השמש מאיר עליה, ובאופן כזה אין אנו רואין כלל אור.

41. והוא דאתיליד לבנה או בלבנה וכו'.

ב. אחרי המולד

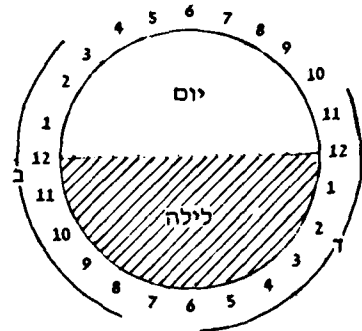
כאשר נטתה הלבנה לצד מאיר עליה השמש באופן כזה אשר מקצת מאור המאיר על הלבנה נראה ליושבי הארץ.

תוס' ד"ה ואין בין, וקשה לר"י דאם יש לעולם בין יום קצר ובין יום ארוך י"ב שעות.

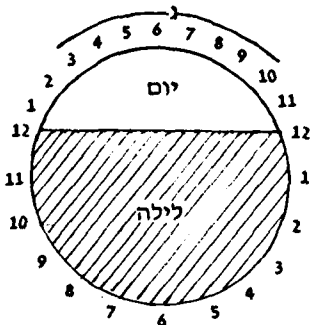

42 יום ארוך (בקיץ)

- א. תוס' שם, הרי במקום ז' שעות ומחצה הקטנות שכליל תמוז, שהם סוף תקופת ניסן, שלא נפלה תקופת תמוז בתחילת לילה, דאלו נפלה תקופת תמוז בתחילת הלילה לא חסר כלום לתקופת ניסן ממה ששעות הלילה קצרים דמה שחסר בשעות של לילה משלימות אותן שעות היום הארוכים.
- ב. שם, אנו משלימים בשבע שעות ומחצה בלילי תשרי שהם בינוניות.
- ג. שם, הנחות הב"ח וגם ז' ומחצה שבסוף תקופת תשרי העודפות על צ"א יום הם קצרים.
- ד. ומשלימים אותם הז' שעות ומחצה בימים בינוניים.

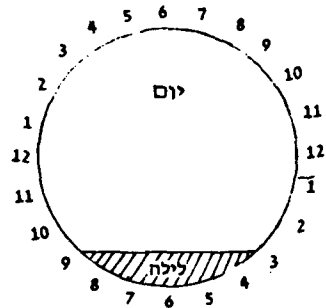

43

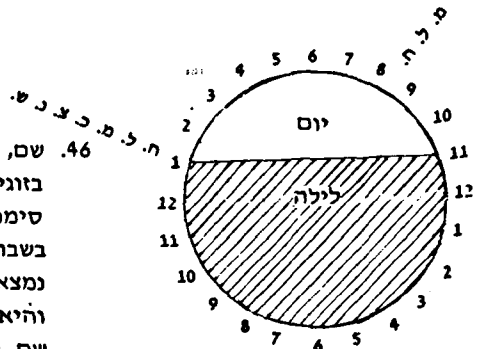
44 יום קצר (בחורף)

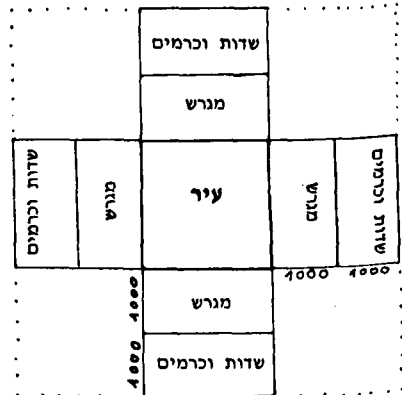
45. שם, ואם נאמר שהשעות לעולם שוות וביום ארוך י"ח שעות ובלילה קצר ו', אין תקופת תמוז נופלת אלא וכו' פי', דלא יתכן שיפול תקופת תמוז בשבע ומחצה בלילה כיון שבתמוז הלילה רק שש שעות.

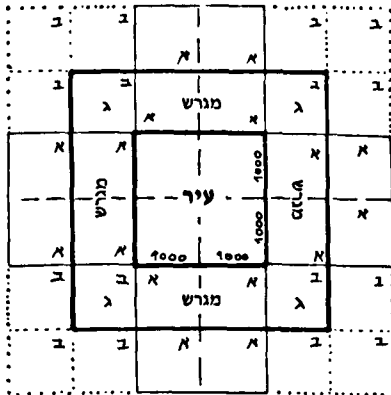
46. שם, דבתלתא בשבתא ובמעלי שבתא קאי מאדים בזוגי, ופרש"י בשבת קכט: ד"ה דקיימא וסדר תחלת סימני "הימים" חל"מ כצנ"ש שעה ראשונה של אחד בשבת חמה ושל שני בשבת לבנה ושל שלישי מאדים, נמצא מאדים חוזר בו הלילה בשעה שמינית ביום והיא זוגות. ע"י ציור 40.

שם, ולפי זה משכחת לה וכו' ובהאי לא קאי, כשהיום נתקצר ומאחר לבוא בשעה נמצא מאדים חוזר בו הלילה בשעה תשיעית ולא בזוגות, ע"י בציור.

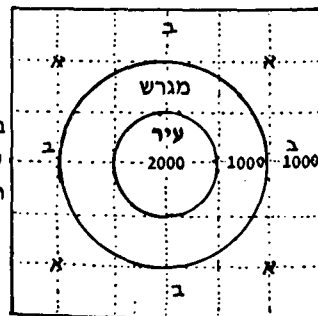

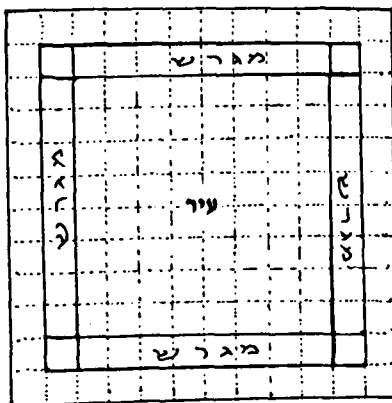
50. תחום ערי הלויים אלפים אמה צא מהם אלף אמה מגרש.

51. משכחת לה במתא דהויא תרי אלפי אתרי אלפי תחום כמה הויא שיתסר קרנות כמה הויין שיתסר דל תמניא דתחומין וארבעה דקרנות כמה הוי תריסר.
א. תחום. ב. קרנות ג. קרן מגרש.

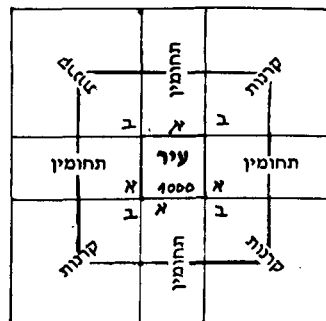

52. בעינולא קאמר, וברש"י ד"ה כמה, נמצאת עיר ומגרשיה ד' אלפים על ד' אלפים עגולים. רש"י שם, לתת ללויים ריבועא עמה וקרנותיה (א) ותחומין (ב).

53. תוס' ד"ה משכחת, במתא דהוי ח' אלפים על ו' אלפים.

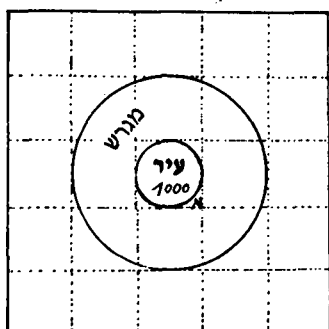
* תוס' ד"ה כמה מרובע יותר על העיגול, עי' ציורים בדף נז.

א. ארבע דתחומין. ב. ארבע דקרנות.

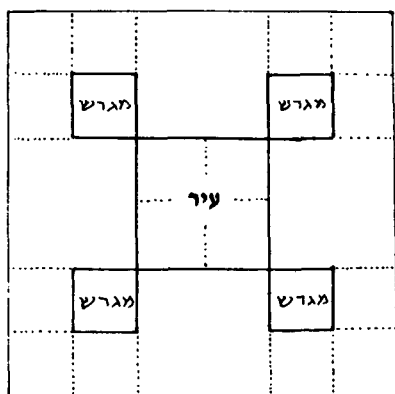
54. אביי אמר משכחת לה נמי במתא דהויא אלפא באלפא.

דף נז ע"א

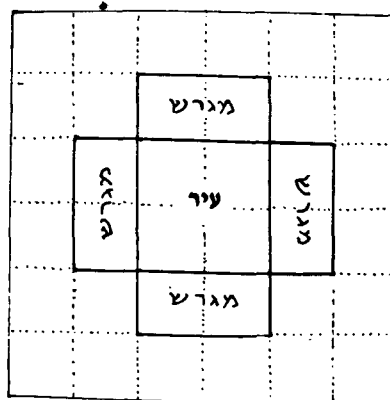

55. מי סברת ברבועא קאמר בעיגולא קאמר וכו' ושיתא מכ"ד (של תחומין והקרנות) ריבעא הוי.

א. הקשו בתוס' ד"ה אביי, שחתחומין וחקרנות הם יותר מג' חלקים (1800) במאתים וחמשים מה שהריבוע יותר מן העיגול של העיר, עי' מהרש"א שמפרש קוש' חתוס'.

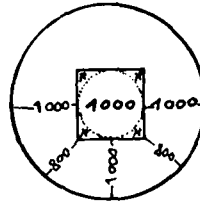

57. רב אשי אמר מאי רביע רביע דקרנות.

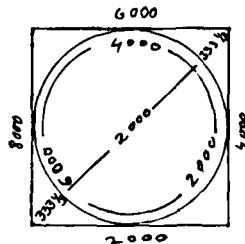

56. רבינא אמר מאי רביע רביע דתחומין.

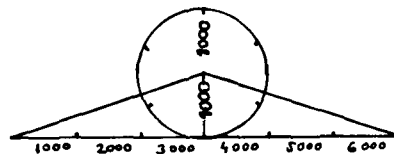
58. והא איכא מורשא דקרנתא.
א. מורשא דקרנתא.

* והא ריבעוה, דעיר עגולה מרבעין אותה.

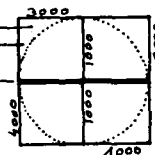
59. כמה מרובע יתר על העגול רביע. הני תמני מאה (עי' ציור 48
אות ד) שית מאה ושיתין ושבע נכי תילתא הוי.

60-61-62. כמה מרובע יתר על העגול וכו' ה"מ בעיגולא מגו רבוע.

רש"י ד"ה אבל באלכסונא.

רובו לחודן של קרנות.
ומיעוטו לסמוך לחן.
ולא נשתכרו בו אמצעי.

* רש"י ד"ה ה"מ, מוקו שלשים באמה יסוב אותו עי' פ"א ציור 185.

* כל אמתא בריבוע אמתא ותרי חומשי באלכסונא עי' ציור 48,

ובפרק ב' ציור 62.

* נותנין קרפף לעיר דברי רבי מאיר עי' ציור 23

* וחכ"א לא אמרו קרפף אלא בין שתי עיירות עי' ציור 24.

* וכן ג' כפרים המשולשין וכו' עי' בגמ'.

* תוס' ד"ה רב הונא וכן אם יש בית אחר תוך ע' אמה ושיריים

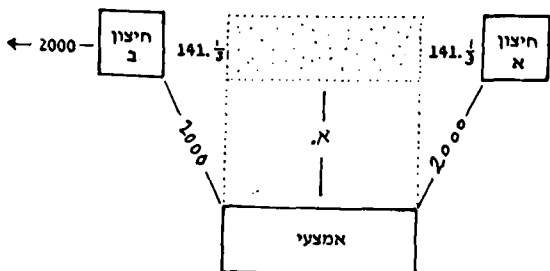
לאותו בית וכו' עי' ציור 28.

* שם, כדאמר בעושין פסין ציור 29.

משנה ג' 63. תנן וכן שלשה כפרים המשולשים אם יש בין שנים החיצונים מאה וארבעים ואחת אמה ושליש.

64. לא משולשין ממש אלא רואין כל שאילו מטיל אמצעי ביניהן ויהיו משולשין ואין בין זה לזה אלא ק"מ אמה ואחת ושליש עשה אמצעי את שלשתן להיות אחד (והיוצא מחיצון א' יכול לילך מחומת חיצון ב' עוד אלפים אמה).

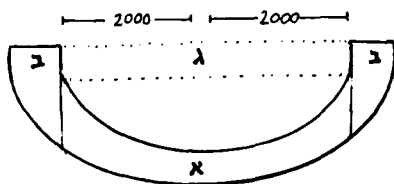

א. כתב בחזו"א סי' ק"י אות ט"ו ד"ה ב' עירות וז"ל ואין בין האמצעית להחיצונות יותר מאלפים, ונראה דרואין כאילו חוט מתוח מחיצונה לחיצונה ואין בין האמצעית עד קו הזה יותר מאלפים אף שיש באלכסון מן החיצונה לאמצעית יותר מאלפים. במ"מ פכ"ח מהל' שבת הל' ה' צייר את האלפים באלכסון, וכן בפירוש רבנו ישמעאל בן חכמון, וכן דעת החות יאיר בסי' קנ"ה וז"ל כמה יהא בין חיצון לאמצעי אלפים אמה ומשמע שאם יש יותר מחצונם לאמצעי מאלפים אסור אע"פ דהוי רק אלפים מאמצעי לאמצעי חלל שבין שתי החיצונים מ"מ אסור עכ"ל, במרכבת המשנה פכ"ח ה"ה בא"ד מביא דברי החות יאיר וכתב עליו וז"ל ואין זה ראיה דודאי הפירוש שכמה יהא בין חיצון לאמצעי באורך ולא באלכסון.

* כוותיה דרבא בדברר"ה מסתברא דאמר יותר מאלפים אמה, ע"י ציור 26 (ובציור 16).

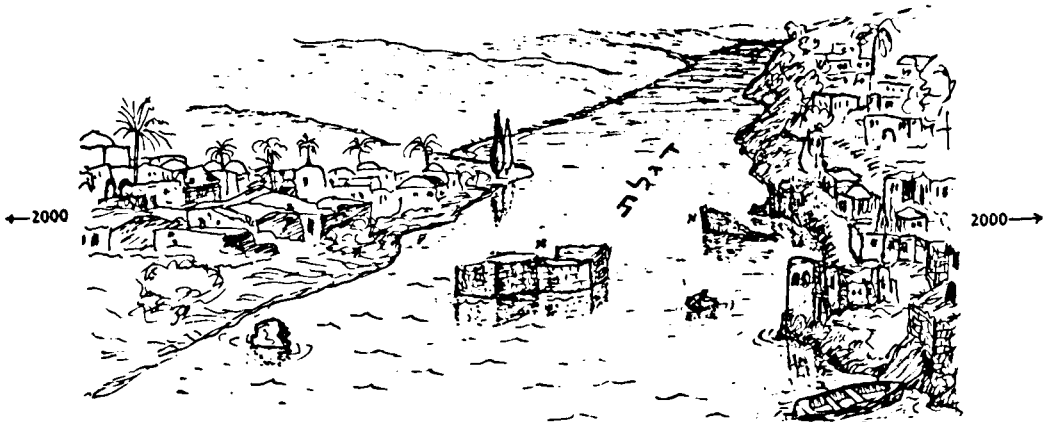
* והאמר רב הונא עיר העשויה כקשת אם יש בין ב' ראשיה פחות מארבעת אלפים אמה וכו', ע"י ציורים 20-21.

* תוס' ד"ה הא. דעושין בורגנין הרבה, כעין ציור 29 בפרק ב', ועיי"ש ציור 28.

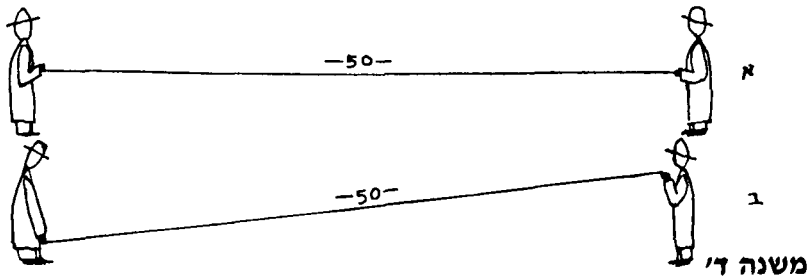

65. עיר העשויה כקשת אם יש בין ב' ראשיה פחות מארבעת אלפים אמה מודדין לה מן היתר, ואם לאו מודדין לה מן הקשת א"ל התם ליכא למימר מלי, פי' בתוס' תירוצ' ג' כיון דהאזיק שבינור אין יכול להחזיק בני הקשת, פי' במחצית השקל סי' צצ"ח אות י"ב דהא עיגול הקשת כשפושטים אותו יותר גדול מהיתר.

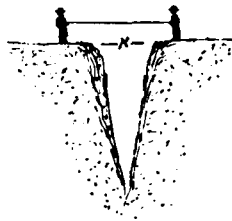
א. בתי הקשת. ב. ראשי הקשת. ג. אויר שביתר.

66. א"ל רב ספרא לרבא הרי בני אקיסטפון דמשחין להו תחומא
מהאי גיסא דארדשיר וכו' נפק אחוי ליה הנך אטמהתא דשורא
דמבלעי בדגלת בע' אמה ושיריים.
א. אטמהתא דשורא ב. בחת"ס סי' צ"ד כתב שחיו עוברים בדגלת בספינה.

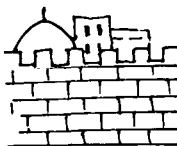

משנה ד' 67. ולא ימדוד אלא כנגד לבו, וברש"י שלא יתן זה כנגד צוארו וזה כנגד רגליו והחבל מתקצר.
א. מודדים כנגד לבם. ב. זה כנגד צוארו וזה כנגד רגליו.

משנה ד'

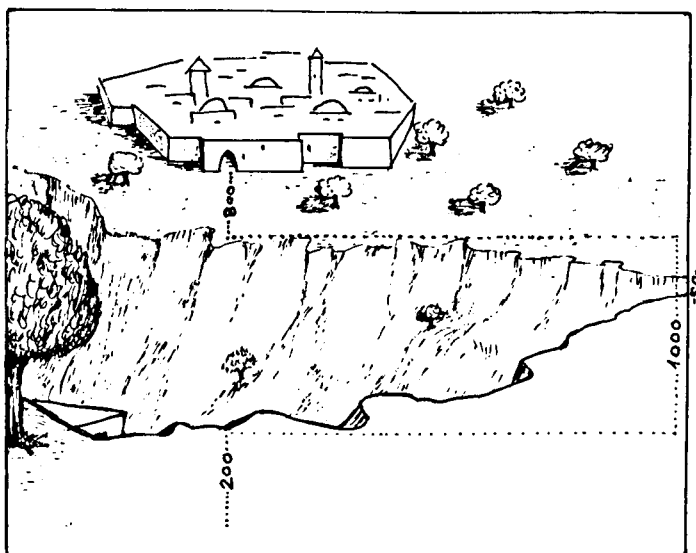
68. היה מודד והגיע לגיא וכו' מבליעו, פרש"י יעמוד זה על שפתו
מכאן וזה על שפתו מכאן ויבליע מדורו בחבל אחד.
א. פחות מחמשים. ע"י בגאוי" ד"ה מבליעו.
בדברי רש"י שכתב שמדורו יותר מאלפים.

משנה ד'

69. היה מודד והגיע וכו' או לגדר, פרש"י ונעשה גל גבוה ומשופע ובני אדם מהלכין עליו, ע"י ציור 87.

* ומבליעו, ע"י ציורים 78-79.

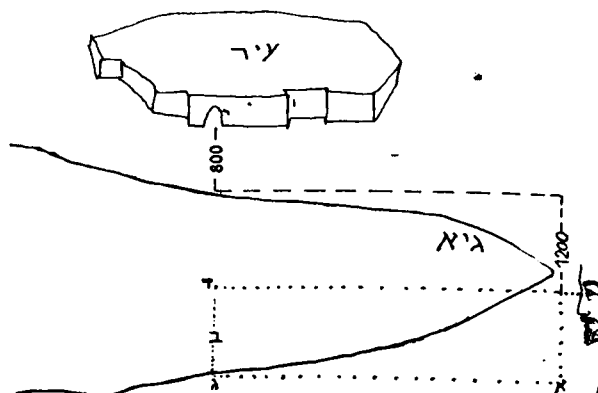

משנה ד'

70. וחוזר למדתו, פרש"י אם היה רוחבו כנגד העיר יותר מחמשים ואינו יכול להבליעו בחבל ובאחד מראשיו שלא כנגד העיר יכול להבליעו הולך ומבליעו שם ומווד והולך שם משפתו והלאה עד כנגד מקום שכלה בו שם רוחב הגיא כנגד העיר וחוזר למדתו כנגד העיר ומשלים למדת תחומין.

* הגיע להר מבליעו וחוזר למדתו, ע"י ציורים 78, 79, 87.

דף נח ע"א

משנה ד'

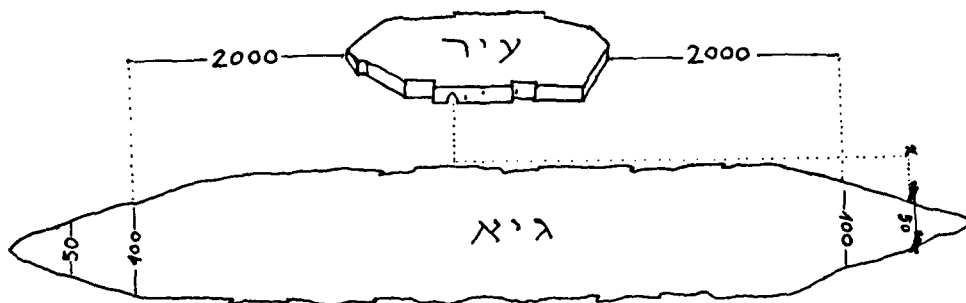
71. ובלבד שלא יצא חוץ לתחום, וברש"י לשון ראשון, שאם היה רחבו של גיא כנגד העיר יוצא חוץ לתחום (מד' עד ג').

א. לא ימדוד וילך חוץ לתחום.

ב. וכמנין אותן אמות יחזור ויכנס לתוך הגיא ויצוין.

ג. מקום תכלית שפת הגיא שכנגד העיר.

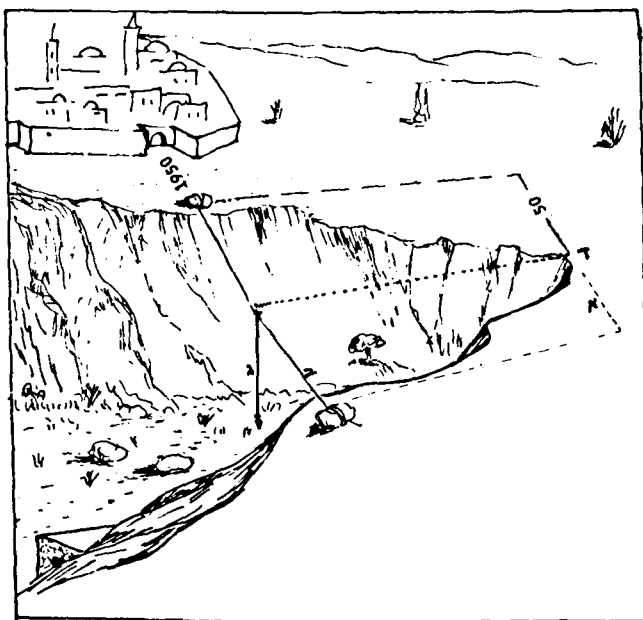
ד. מקום הציון.

72. רש"י שם לישנא אחרינא.

א. לא יצא להבליעו שם נזירה שמא יאמרו מדת תחומין של צידי העיר באה לכאן.

* תוס' ד"ה הגיע להר, והר חלוק קצת, עי' בעמוד ב' תוס' ד"ה אבל, שהר אינו עשוי בידי אדם.

73. תוס' ד"ה ובלבד, פרש"י לשון ראשון ציור 71.

א. שאותן אמות שיצא היו במישור וכו' וכנגד אמות שיצא

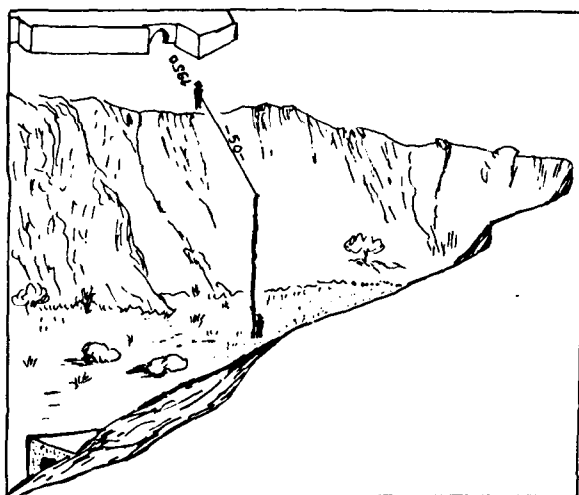
ימדוד על החבל, עי' אות ב'.

ב. שיתן חבל בניה משפתו אל שפתו.

ג. חוט המשקולת, חוט שבראשו עופרת שבו שוקלין

הכותל שלא יבא עקום.

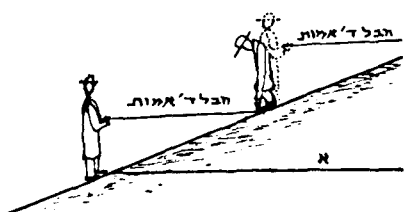
ד. אלא ילך למקום שיכוין ויבליע.

74. תוס' ד"ה ובלבד, דהא אפי' ע"י כלונסין אין מועיל עי' מהרש"א.

* תוס' שם, או יקדר עי' ציור 75.

* ואם אינו יכול להבליעו, פי' בתוס' אלא א"כ יצא חוץ לתחום, כציור 72 או שהיה גיא מעוקם, ציור 76.

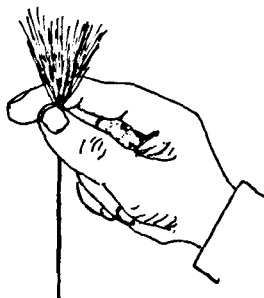
א. ע"ז 77

משנה ד' 75. שמעתי שמקדרין בהרים, וברש"י.

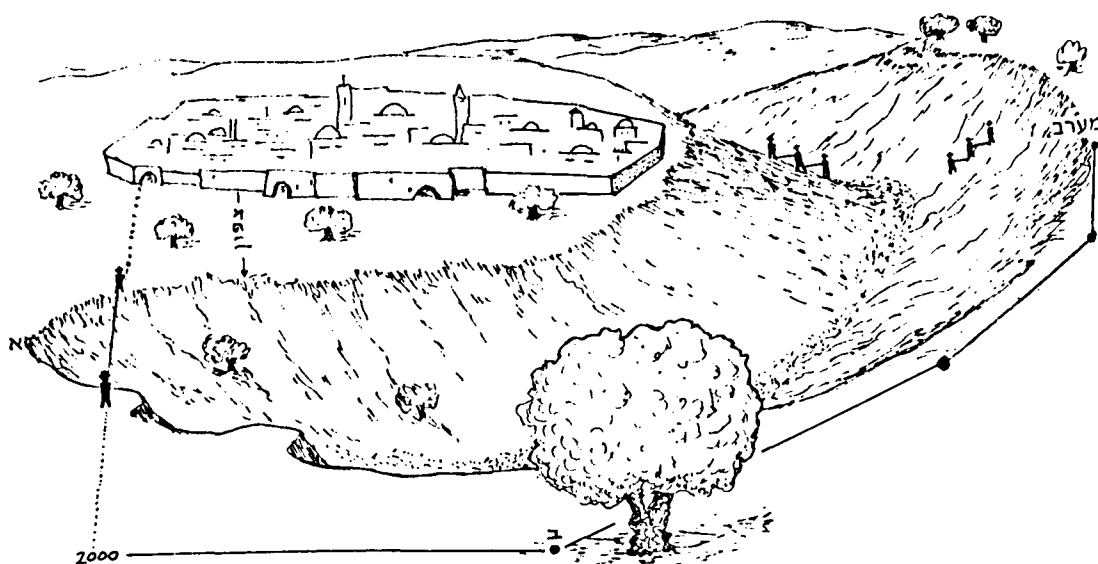
* ליטול חמשים ולסבב חמשים, עי' פ"ב ציור 60.

* הולך למקום שיכול להבליעו ומבליעו וצופה כנגד מדתו וכו' עי' ציור 70.

* אם יכול להבליעו בחבל של חמשים אמה מבליעו עי' ציור 68.

76 א' תוס' ד"ה בחבל המגג, דבעינן טווי.

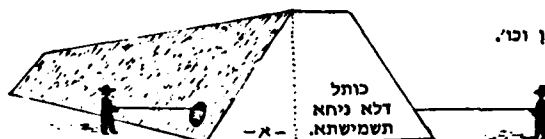

76. אם היה גיא מעוקס מקדיר ועולה מקדיר ויורד, פרש"י שהיה מדרונו משופע ונוח להילוך מקדיר ועולה, ע"ע ציור 75. פי' שני ברש"י אם היה גיא מתעקס והולך וסובב את העיר וכו' הוא מתחיל להשוות (ובמקום שמסומן בא' הוא שווה) אותה הבלעה (שמודדים ע"י החוט) אינה מועלת למידת תחום מערב, וכתבו בתוס' ד"ה ואם שיצפה כנגד מקום שמדתו כלה עד למקום שמסומן בב' וכן יצפה כמה פעמים עד שיגיע למערב.

* תוס' ד"ה ואם היה, אלא שאין חוט המשקולת יורד כנגדו, ציור 81
אות ב', אבל חוט המשקולת יורד כנגדו מודד מדידה יפה, עי'
ציור 82. גיא מעוקס דניחא תשמשתיה טפי, עי' תוס' ד"ה אין.
* שם, ואם יבלע מצד אחד יכול לטעות בשיעור אלפים אמה שבצד
מערב כיון שצריך להיות צופה והולך כמה פעמים, עי' ציור 76.

א. יותר מד' אמות.

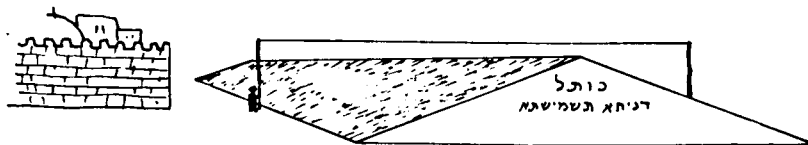
ברש"י רואין כאילו נקבין אותן וכו'.

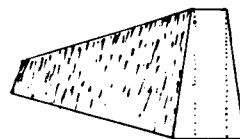
77. הגיע לכותל אין אומרים יקוב הכותל, פירושו של תוס' עי' ציור 79.
* אומדו והולך לו. ישער אותו כמה יש בו לפי אומד הדעת.

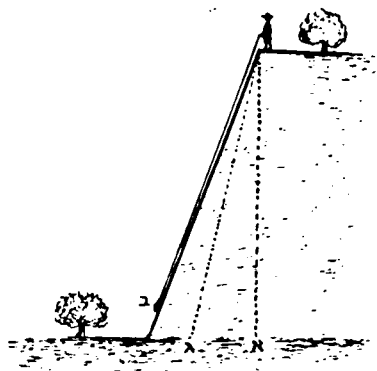
78. והא אגן תנן מבליעו וחוזר למידתו, התם ניחא תשמשתיה.
* רש"י ד"ה בדניחא, מתלקט עשרה מתוך ארבע, עי' ציור 87 אות א',

79. תוס' ד"ה אין אומרים וכו' פי' שיעמיד כלונסות ארוכין מכאן ומכאן וימתח החבל מזה לזה להבליעו. וכתב המהרש"א בתוס' ד"ה ובלבד שמשמע מתוס' כאן דבניחא תשמישתא מבליעו ע"י כלונסות.

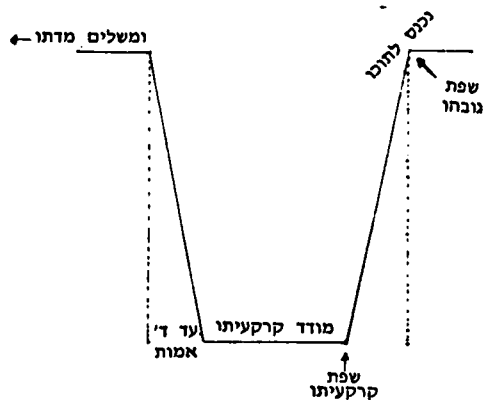
80. תוס' שם, ומיהו אם זקוף יותר מדאי וכו' ומדלג כל השיפוע.

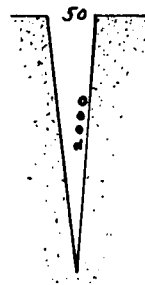
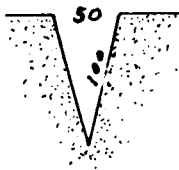
א. כנגדו, מקום זה למטה מפוזר כנגד הבנאי העומד בשפתו העליונה ומחזיק בחוט המשקולת.
ב. המשקולת מנקפת בשיפועו ומעכבת המדרון מלירד כנגדו, ע"י ציור 73 אות ג.
ג. מא' עד ג' הוי ד' אמות, ולקמן (ע"ב) מפרש דעד ד' אמות קרי ליה יורד כנגדו, רש"י.

81. אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא שאין חוט המשקולת יורד כנגדו.

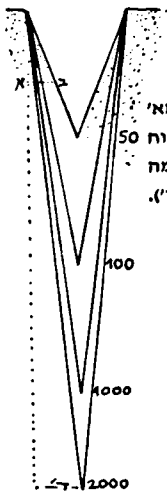
דף נח ע"ב

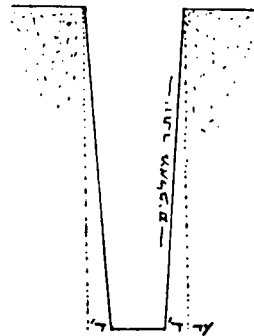
82. אבל חוט המשקולת יורד כנגדו מודדו מדידה יפה.

83. וכמה עומקו של גיא אמר רב יוסף אלפים. 84. איתיביה אביי עמוק ק' ורוחב נ' מבליעו.

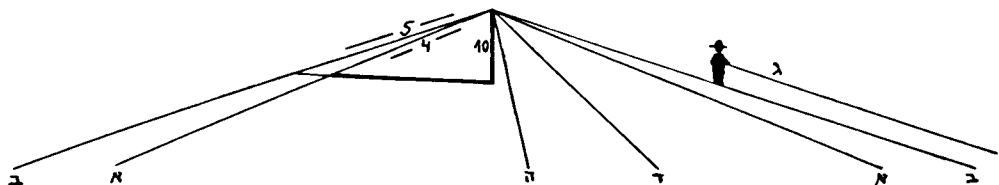
א. עד כאן מתרחק השיפוע ב' אמות (מא')
עד ב' יש ב' אמות) ובשיפוע זה נוח 50
להשתמש יותר משיפוע של אלפים אמה
אף שמתרחק ד' אמות (מסומן באות ד').

85. איכא דאמרי אמר ר"י אפי' יתר מאלפים וכו' הכא בחוט המשקולת יורד כנגדו.

* עד כמה אמר אבימי ד' (אמות) עי' ציורים 81, 82, 85.
* תוס' ד"ה איכא, דהא אמרינן לעיל דמודדו מדידה יפה עי' ציור 82.

86. תוס' ד"ה וכו', ואין חילוק בין עמוק נ' לק' או אלף או אלפים.
* הגיע להר מבליעו, עי' ציורים 78, 79.

87. אמר רבא לא שנו אלא בהר המתלקט י' מתוך ד'.

- א. שיפוע המתלקט י' מתוך ד'.
ב. שיפוע המתלקט י' מתוך ח'.
ג. אבל בהר המתלקט י' מתוך ה' מודדו מדידה יפה בחוט של חמישים אמה כנגד לבו.
* תוס' ד"ה אבל, לא פ"ה כההיא דלעיל, ציור 82.
* שם, והשתא איכא ד' דינים בכותל והר
ב. אם מתלקט י' מתוך ח'.
א. ואם מתלקט י' מתוך ד'.
ד. לא ניחא תשמיש' (ולא דוקא שיפוע כזה אלא שיפוע שהוא בין א' לה', וכתבו תוס' דלחאי לישנא דרבא לא ידוע מה קורין ניחא תשמיש' ומה לא ניחא תשמיש').
ה. חוט יורד כנגדו, ועי' ציור 81 אות ב'.

* תוס' שם, ולפ"ז הלשון אין בכותל והר כי אם שלשה דינים א' ב' וה'.

88. תוס' שם. ור"ת מפרש דחוט המשקולת קרי לכל דבר משופע (משופשף) וחלק, שאין בו מורד (כעין מדרגות) ועיכוב (אבנים וגושי עפר).

א. משופע וחלק.

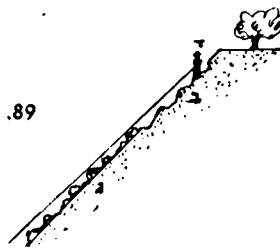
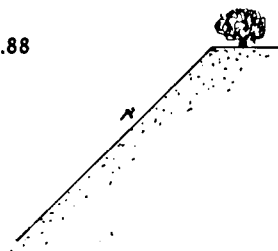
ב. מורד.

ג. עיכוב.

ד. מורד בחבל של חמשים אמה.

לרבנן מדובר בציור 89 שהגיא עמוק יותר מק' אמה ולאחרים יותר מאלפים דפחות מק' אמה לרבנן ופחות מאלפים לאחרים מבליעו, ולר' יוסף שאמר דאף יותר מאלפים מבליעו מדובר שהמדרון הוא כציור 88.

89. שם, אבל חוט המשקולת יורד כנגדו שיש בו מורד וכו' מודדו מדידה יפה לגמרי כההיא דלקמן, ציור 87 אות ג'.

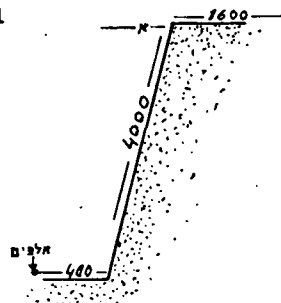

90. שם. עד כמה פי' וכו' עד ד', פי' שכל העומק של הגיא הוא ד' אמות או ד' טפחים, עי' שפת אמת, בריטב"א מעתיק באופן אחר שיטת רבנו תם.

* שם, ורבינו שמואל גרס לעיל בברייתא הגיע לכותל ימוד את הכותל והכי איתא בתוספתא פ"ד י"ב, וז"ל התוספ' אלא אומד הכותל וצופה וכו' מודד בחבל, עי' ציור 87 אות ג'. ומוקי לה בדניחא תשמישתא והיינו במתלקט י' מתוך ה', ציור שם אות ב', ומתניתין דמבליעו היינו במתלקט מתוך ד' ציור שם אות א', והכי נמי מוקי לה רבא בלישנא קמא, ציור שם. והא דקאמר התם בדניחא וכו' קשה לו הלשון התם. לא שנו דמבליע אלא כשאין חוט המשקולת יורד כנגדו, עי' ציור 81. אבל כשחוט המשקולת יורד כנגדו וכו' מדלג השיפוע ומודדו מדידה יפה עי' ציור 82.

91. תוס' שם, אבל טפי מאלפים אפי' ד' אמות אויר או יותר מדלג כל השיפוע עי' שפ"א ד"ה אבל טפי.

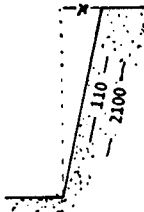
א. ארבע אמות אויר או יותר.

92. שם, איתיביה אביי עמוק ק' מבליעו ולאחרים אלפים.

א. ד' אמות ויותר.

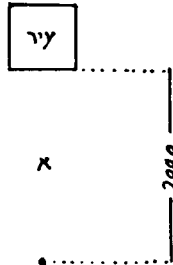

93. ואם לאו (שעמוק יותר מק' ולאחרים יותר מאלפים) אין מבליעו אלא מדלג כל השיפוע.

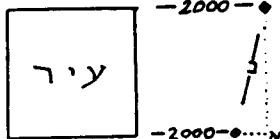
- * איכא דאמרי אמר רב יוסף אפי' ביותר מאלפים לא בטלי ארבע אמות ומבליע כציור 91 ולא מדלג כל השיפוע אלא מבליע, ולא יוכל למדוד עוד ארבע אמות למטה להגיע לאלפים אלא צריך להבליע גם את השיפוע.
- * שם, התם כשחוט יורד כנגדו פירוש דרבנן ודאחרים דפחות מארבע חשיבי עד ק' לרבנן וכו'. דעת רבינו שמואל שאף פחות מד' אמות אם העומק פחות מק' מבליעו וכן לאחרים עד אלפים.
- * שם, הכא כשאין חוט וכו' דד' אמות חשיבי, עי' בד"ה איכא דאמרי.
- * אמר רב כהנא נזירה שמא יאמרו מדת תחומין באה לכאן, עי' ציורים 71, 72 אות א'.
- * ת"ר כיצד מקדירין תחתון כנגד לבו עליון כנגד מרגלותיו עי' ציור 75.

משנה ה'

94. אין מודדין אלא מן המומחה, פי' ר"ח דרך ישרה ומכוונת כנגד העיר, ולא ילך לצדי העיר למדוד שם אלפים.

א. דפעמים יש כנגד העיר הרים וגאיות שיש לו להבליע, ציורים 69, 79. או לקדר, ציור 75.

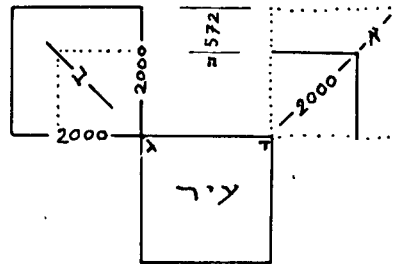
משנה ה' 95 ריבה למקום א' ומיעט למקום אחר.

א. שומעין למקום שריבה, פירש"י מוציאין מידה הקצרה כנגדה.
ב. תוס' ד"ה למקום, ומשני אף למקום שריבה וכ"ש דאזלינן נמי אחר מקום שמיעט להחמיר וברא"ש כתב שמונתין החוס של סימן התחום מזה לזה באלכסון, עי' שער הציון סי' שצ"ט אות י"ז.

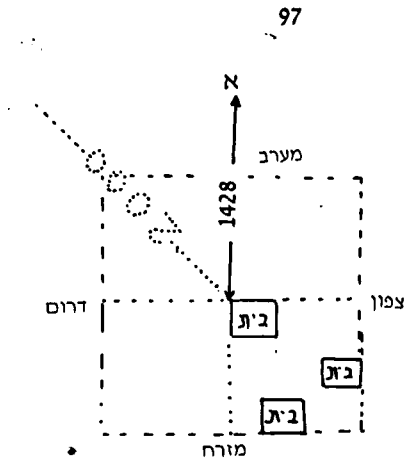
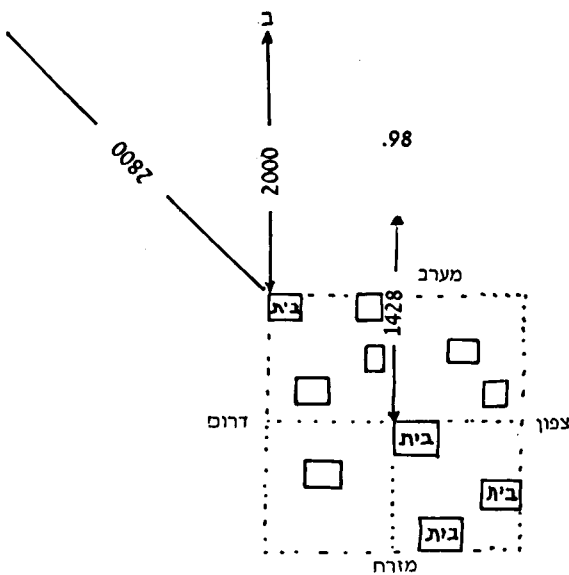
דף נט ע"א

* תוס' ד"ה למקום, ומדידה יפה שמודדין בהר המתלקט י' מתוך ה', עי' ציור 87 אותיות ב' וג'.

- א. וחפסיד את הזווית.
 ב. אלכסון של אלפים.
 ג. זה חניח טבלא של תחומין כנגד חקרן
 באלכסון כדאמרן ציור 48.
 ד. וזה מרד אלפים מאמצע חקרן.
 ה. ע"י משנ"ב ס"י שצ"ט אות לט שהחבדל
 ביניהם הוא בערך תק"פ אמה גשער
 חציון (כ"א) מביא שיש מחשבין תקפ"ה.

96. אמר אביי ובלבד שלא ירבה יותר ממדת העיר באלכסונה, וברש"י.

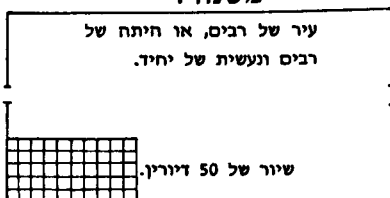

תוסי' ד"ה למקום, גירס' ר"ח ובלבד שלא ירבה ממדתו ואלכסון

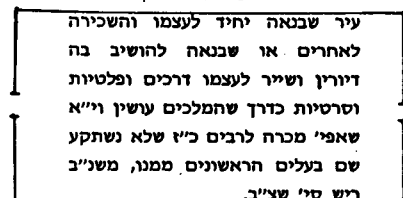
- א. שהראשון קיצר ציון שלו לעיר בקרן מערבית דרומית.
 ב. וזה מדד אחר שנתיישרה העיר.

ע"י פרישה ס"י שצ"ט אות ח'.

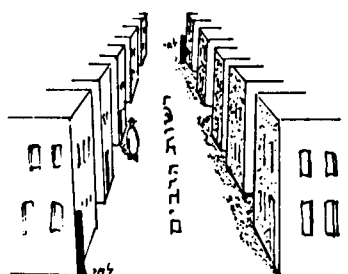
משנה ו'

משנה ו'

99. עיר של יחיד ונעשית של רבים. 100. ושל רבים ונעשית של יחיד וכו' א"כ עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים דיורין.

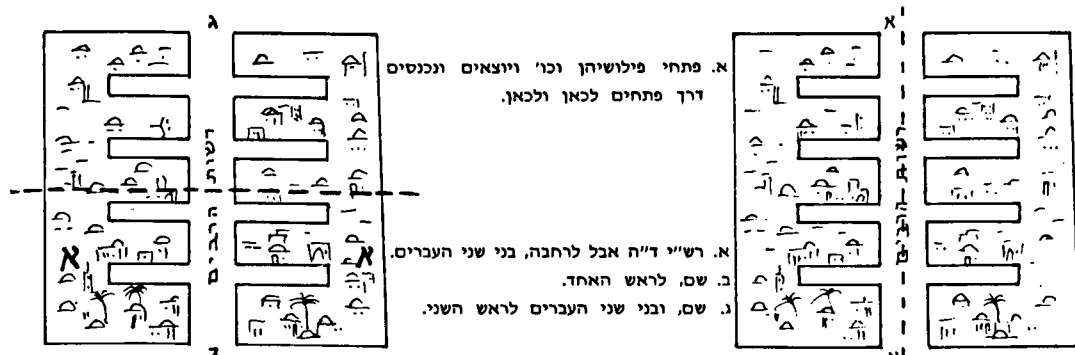
101. ת"ר עיר של יחיד ונעשית של רבים ורה"ר עוברת בתוכה וכו'

לחי מכאן ולחי מכאן, וקורה מכאן ע"י ציור 106'

* רש"י ד"ה לחי מכאן, ובעיירות שאין להם חומה עסקינן שראשי רה"ר מפולשין (ע"י פ"א ציור 54). ונלע"ד שעיקר דבריו שראשי רה"ר מפולשין (ע"י בבית מאיר סי' שצ"ב סעי' ה') בא"ד ובעו תקנתא מדרבנן לחי או קורה, ובמקום שצריך צוה"פ יעשה כתקנת חכמים.

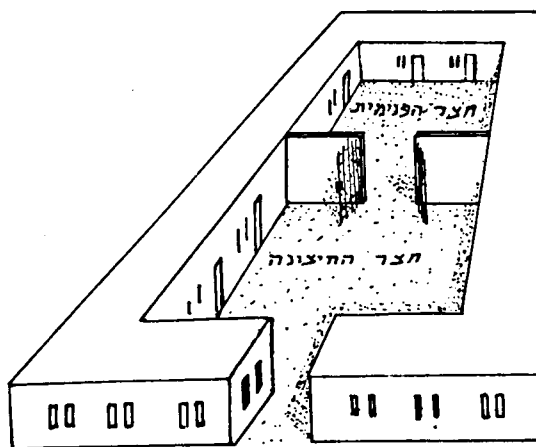
דף נט ע"ב

* א"ר יהודה מי שיש לו שני בתים בשני צידי רה"ר וכו' ע"י פ"א ציור 60.

103. אבל לרחבה מערבין.

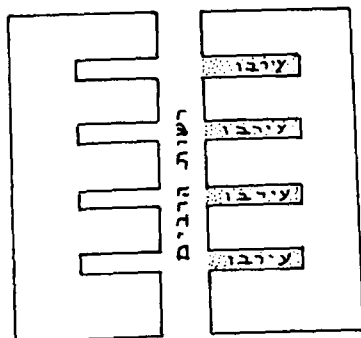
102. אמר רב פפא לא אמרו אלא לארכה.

רשות הרבים

104.

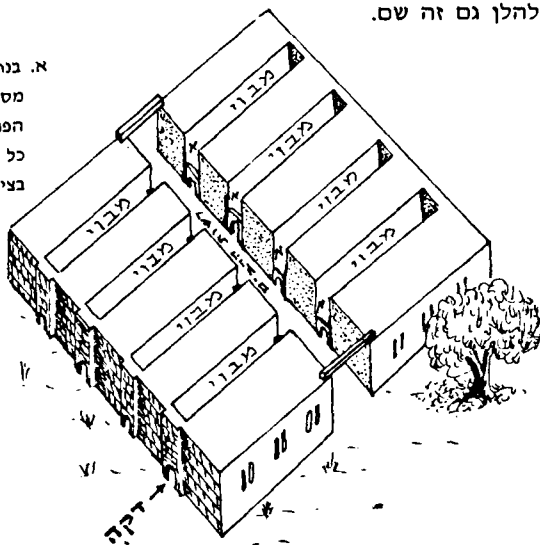
ב' חצרות זו לפנים מזו והחיצונה פתוחה לרה"ר והפנימית אין לה פתח לרה"ר אלא יוצאת דרך חיצונה.

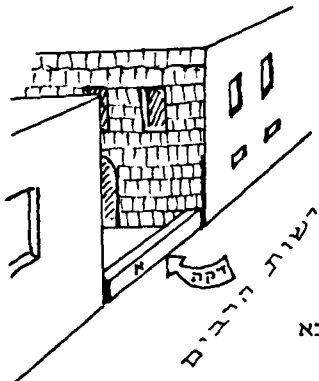
105. תוס' ד"ה כמאן, שיערבו מצד א' כל מבוי ומבוי בפני עצמו וליתבי כולה רה"ר לצד השני.

* תוס' ד"ה מבוי, דאמר בפ"ק עושה לחי לחצי מבוי ציור 196, ומיהו איכא לאוקמא לההיא בדליכא חצירות פתוחות למבוי מן הלחי ולהלן גם זה שם.

א. נחל הערבים מסביר ברש"י וז"ל: מסתימת דבריו משמע שהשפיל גובה הפתח ולא שביק אלא פתח נמוך בראש כל מבוי והיינו לצד רה"ר. וכן לקמן בציור 113.

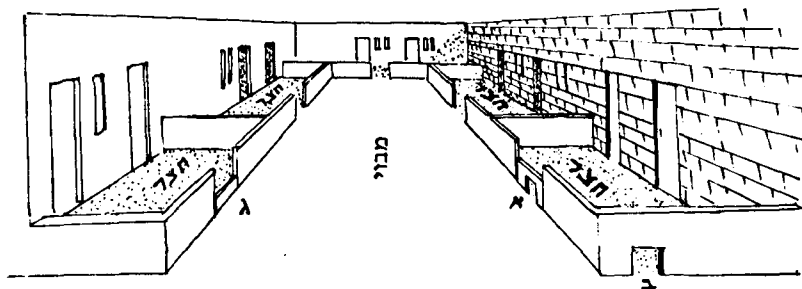
106. כגון דעבוד דקה, פרש"י פתח נמוך בראש כל מבוי וכתב הריטב"א פרש"י ז"ל שעשו פתח נמוך שהוא רחב ד' בראש כל מבוי בחומת העיר שיכולין לצאת משם מחוץ לעיר ואינם צריכים לצאת דרך פתחי העיר.

א. כתב במשנ"כ סי' שצ"ב אות כ"ב, הסכימו הרבה אחרונים דדי כשהוא גבוה ד' טפחים, ובאור זרוע כתב דבעינן ג"כ שיהיה רחב ד"ט.

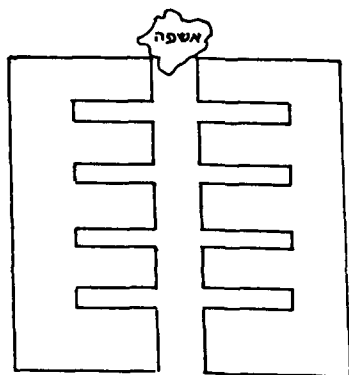
107. תוס' ד"ה דעבוד דקה, מחיצה גבוה ד' טפחים כגון איצטבא בפני המבוי.

- * שם, בנה עליה ע"ג ביתו ועשה לפניו דקה, פ"ט ציור 12 (מהדורה ראשונה).
 * שם, מיהו בסוף פירקין פ"ה דקה מחיצה, ציור 128, 129.

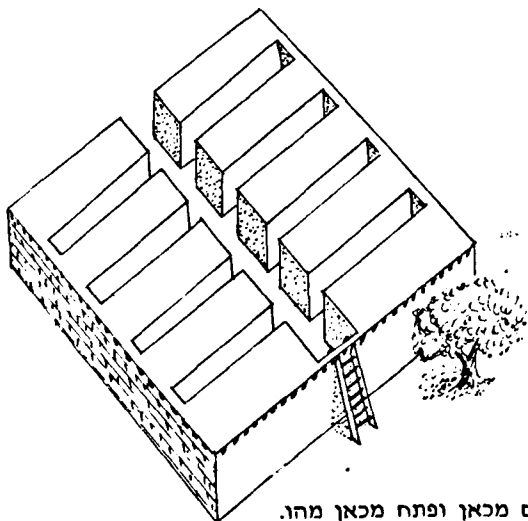

רשות הרבים

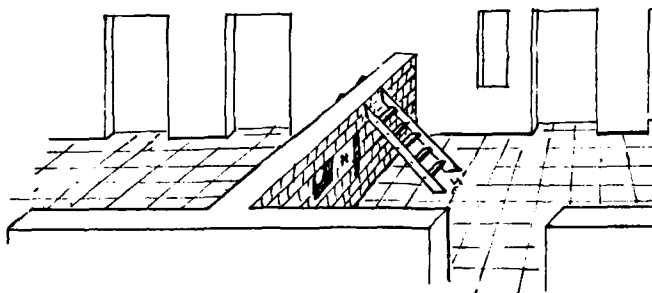
108. אחד מבני מבוי שעשה דקה לפתחו אינו אוסר על בני מבוי.
 א. רש"י ד"ה לפתחו, לפתח החצר.
 ב. פי' חריטב"א ברש"י.
 ג. פי' תוס' ד"ה דעבוד דקה.

109. ההיא אשפה הוה לה מחד גיסא.

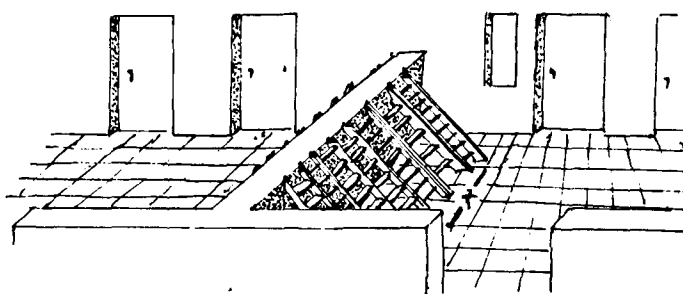

110. סולם מכאן ופתח מכאן מהו.

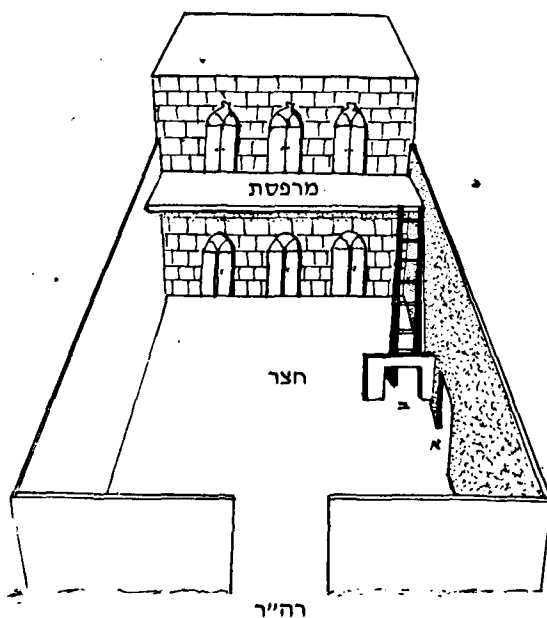
111. תורת פתח עליו בסולם שבין שתי חצרות.

א. רש"י ד"ה בסולם, בא"ד ודרך נקבים וסדקים.

112. תוס' ד"ה תורת, כגון שרצפו בסולמות, אפי' יותר מעשר אמות תורת מחיצה עליו.

א. יותר מעשר אמות.

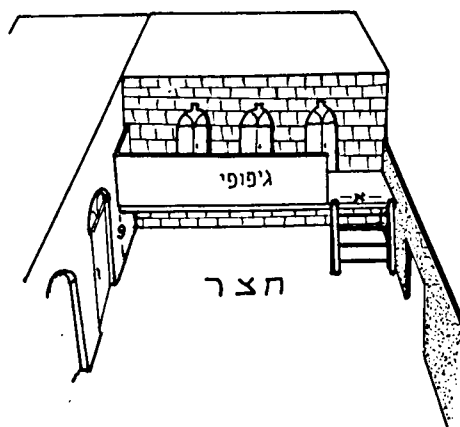

113. והאמר ר"נ א"ש אנשי חצר ואנשי מרפסת, וברש"י ד"ה מרפסת.

א. דקה כפי' הריטב"א ברש"י, ועי' צ" 106.

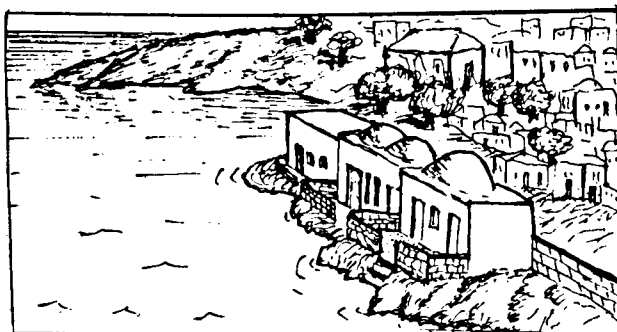
ב. לפי' התוס' שדקה מחיצה גבוה ד', במקום הצוה"פ

שבציור צריך להיות איצטבא. ועי' ציור 107.

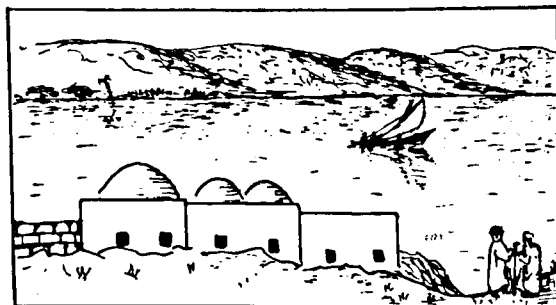

114. הכא במאי עסקין בדלא גבוה מרפסת עשרה וכו' במגופפת עד עשר אמות.
א. פתח המרפסת עד עשר אמות.

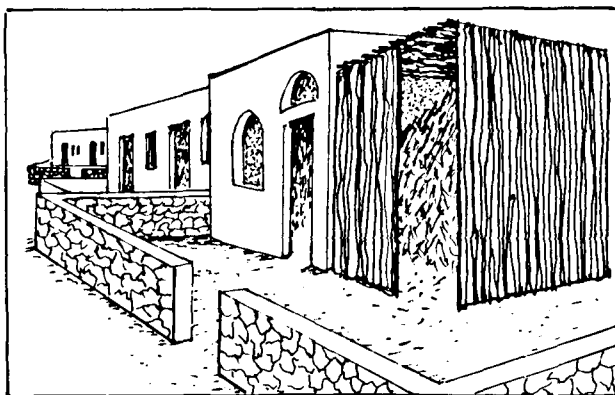
* אמר רב יהודה אמר שמואל כותל שרצפה בסולמות אפי' ביתר
מעשר תורת מחיצה עליו ע"י ציור 112.

115. אזל חזא להנהו בתי דפתיחי לנהרא.

116. אלא איעביד להו כווי (חלונות שיש בהם ד' על ד' לצד העיר).
* דהא רבה בר אבון מערב לה לכולה מחוזה ערסייתא פ"ב ציור 139,
רש"י ד"ה פירא דבי תורא, גומא גדולה, שם אות א'. בא"ד בין
השכונות מתחת, מאחורי הבתים. רש"י ד"ה ואע"ג, והוי כחריץ
שבין ב' חצרות, פ"ב ציור 140. דש"י ד"ה דרך גנות שהיו להם
דיוטות ע"י פ"ב ציור 139 בצד ימין למעלה.

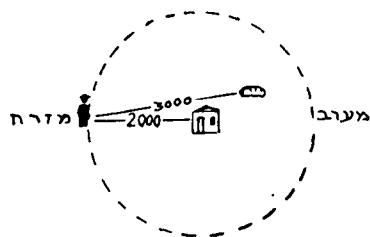

117. דההוא בי תיבנא דהו"ל למר בר פופידתא מפומבדיתא בתוס' ד"ה ושניה, בהדי שיור דג' חצרות של שני בתים בעינן. ובאור זרוע סי' קס"ד וז"ל רבי' שמואל פי' דג' חצירות של ב' בתים היו שם והאי בי תבנא הוה אחד מן הבתים.

משנה ז'

118

מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב, אם יש הימנו ולביתו אלפים אמה ולעירובו יותר מכאן מותר לביתו ואסור לעירובו.

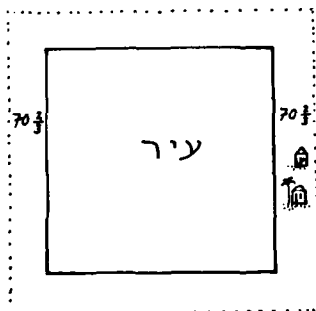
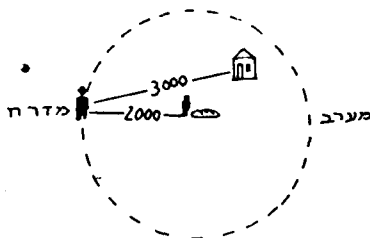

* רש"י ד"ה ואסור לעירובו, דאי מוקמת ליה באידך גיסא דאילן, עיי"ש. שם, גבי נתגלגל חוץ לתחום, עיי"ש.

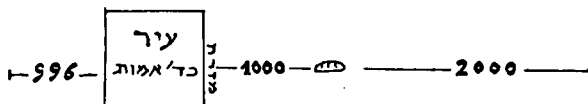
משנה ז'

119

לעירובו אלפים אמה ולביתו יתר מכאן אסור לביתו ומותר לעירובו.

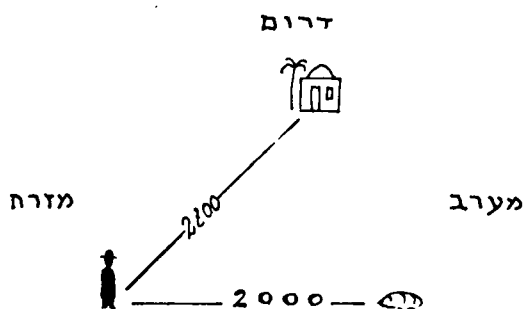

120. הנותן את עירובו בעיבורה של עיר, פרש"י באחד מן הבתים העומדין בתוך שבעים אמה ושירים.

משנה ז' 121. נתנו חוץ לתחום (חוץ לעיבורה של עיר) מה שנשכר הוא מפסיד, רש"י ד"ה מה שנשכר, ואם נתנו בסוף אלף למזרח וכו'.

דף ס ע"ב

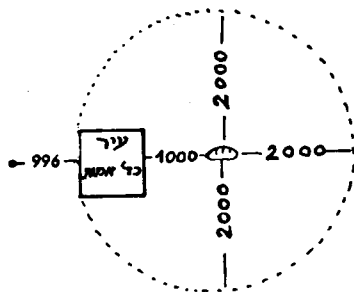
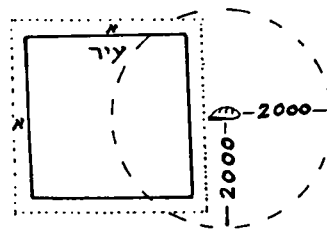

צפון

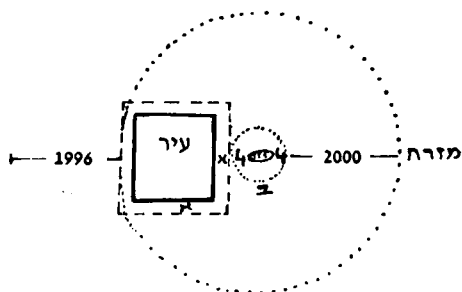
122. כנון דקאי ביתיה באלכסונא.

123. נתנו חוץ לעיבורה של עיר אפי' אמה אחת וכו' כאן שכלתה מדתו בחצי העיר.

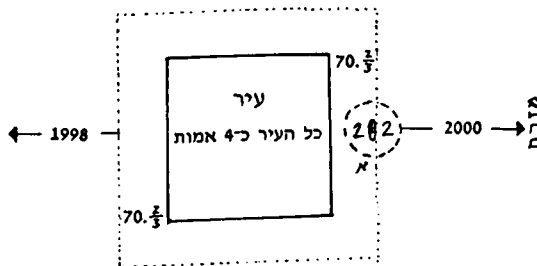
א. עיבורה של עיר.

124. כאן שכלתה מדתו בסוף העיר.

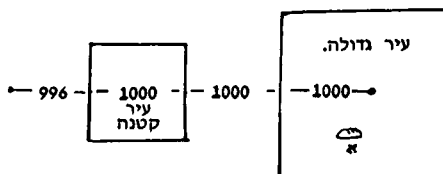

- א. עיבורה של עיר. ב. לר"א במקום 4 צ"ל 2. ולר' יהודה 4 רק מצד אחד באיזה צד שירצה. 125. תוס' ד"ה כאן שאם נתן עירובו למזרח העיר ד' אמות חוץ לעיבורה של עיר הרי הולך למזרח ח' אמות ואלפים, ולמערב אלפים פחות ד'.
- * תוס' שם. וי"ל דלר"א דאמר והוא באמצען או לרבי יהודה, עי' ציור 125 אות ב'.
- * שם ונותן עירובו בתוך העיר ציור 134, או בתוך מערה שיש בה דיורין עי' ציור 138.

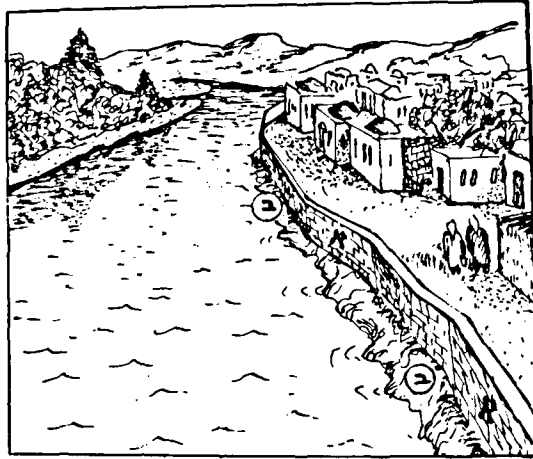

126. תוס' שם וא"ת ולר"א דאמר והוא באמצען כשנתן עירובו באמה אחרונה של עיבור העיר לצד מזרח יהיה לו לצד מזרח ב' אמות ואלפים וכו'.

א. ב' אמות של עירוב מצד העיר מחסרים מהעיר שנחשב קודם לד' אמות ומעמידים את העיר לב' אמות וב' אמות של העיר עולים לחשבון אלפים.

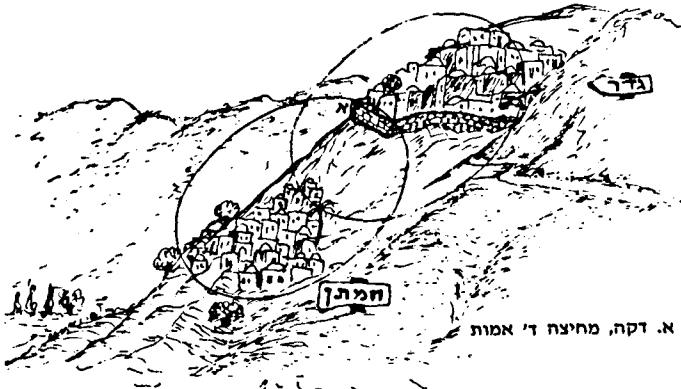

- משנה ח' א. רבי אידי מוקים לה בנותן, פי' שנותן עירובו בעיר השניה.
127. אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה, וברש"י ד"ה אמר רבא, ודף סא ע"א ד"ה ומאן דתני אין אנשי.
- * והתנן ולמודד שאמרו נותנין לו אלפים שאפי' סוף מדתו כלה במערה עי' ציור 136.

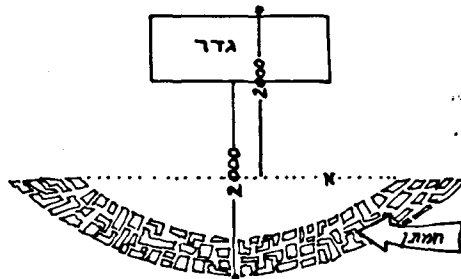
א. דקה. ב. מודין לה משפת הנחל.

128. עיר שיושבת על שפת הנחל, אם יש לפנייה דקה ארבעה (אמות גובה) מודדים לה משפת הנחל, כפי רש"י.
* רש"י ד"ה ואם לאו, והוה להו כיושבי צריפין ע"י ציור 35.

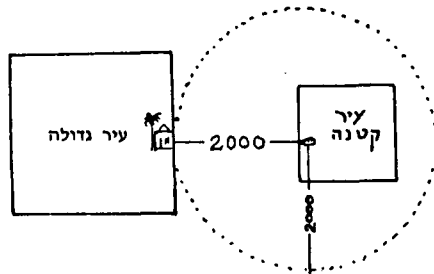

א. דקה, מחיצה ד' אמות

129. בני גדר יורדין לחמתן, רש"י ד"ה לאו משום, גדר וחמתן יושבין בהר בשיפוע, גדר למעלה וחמתן למטה הואיל ושתייהן יושבות בשיפוע צריכות שתיהן דקה וקס"ד שהיו שתיהן מובלעות זו כולה בתוך אלפים של חברתה.

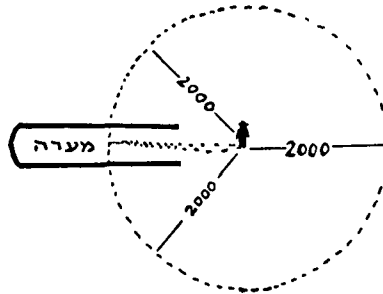

130. רב ספרא אמר עיר העשויה כקשת הואי, וברש"י ד"ה עיר העשויה וכו', בריש פירקין ציור 21, ע"י מהרש"ל בשם תוס' שאנץ, וביד דוד, וגנזי יוסף, ובחזו"א סי' קי אות י"ח.
א. יתר, יותר מארבעת אלפים אמה.

משנה ח'

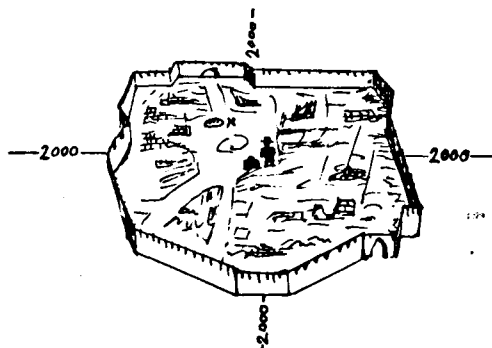
135. רבי עקיבא אומר אין לו אלא ממקום עירובו אלפים אמה.
* אבל יש בה דיורין מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה, עי' ברש"י דף מד ע"ב ד"ה ומה אילו שבת במערה, איך מודדין חוץ למערה.

משנה ט'

136. ולמודד שאמרו נותנין אלפים אמה אפי' סוף מדתו כלה במערה, פרש"י ד"ה ולמודד, או ממקום שביתתו וכלתה מדתו של אלפים פסיעות בינוניות אפי' במערה שיש בה דיורין, עי' ציור 138.

דף סא ע"ב

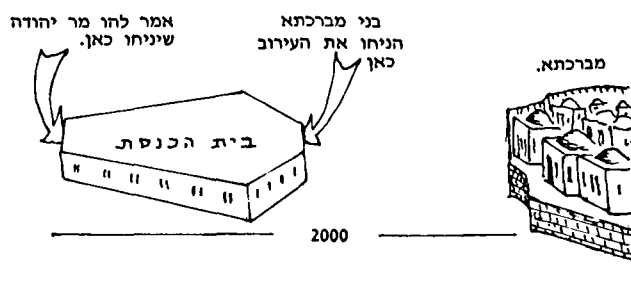

א. הניח עירובו בעיר חריבה.

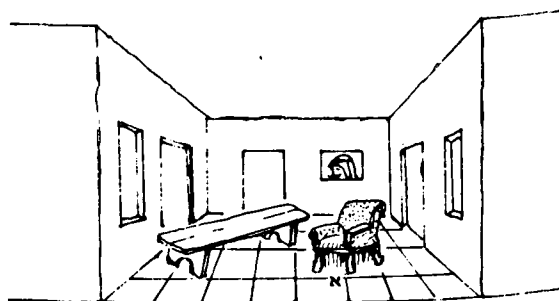
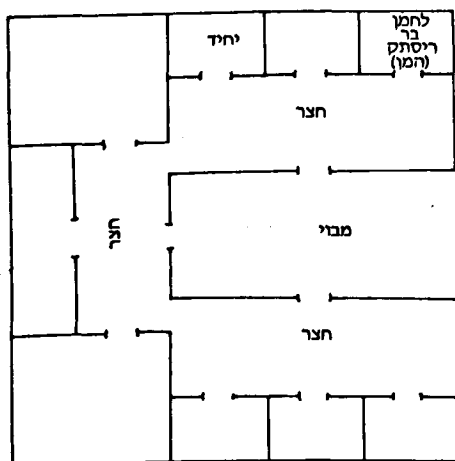
137. שבת בעיר חריבה וכו' מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה.
* רש"י ד"ה אפי' ישיבה נמי, אפי' תל עי' פ"א ציור 207, ונקע 208, וקמה קצורה 209.

138. מערה ישיבה.

139. מר יהודה אשכחינהו לבני מברכתא וכו'.

1. בריאה במוחקקי ואבורגני.

א. קתדרה

דף סג ע"ב

2. תוסי ד"ה בטילו, ואיית כיון שכל החצרות נעשות אחת וכו'.

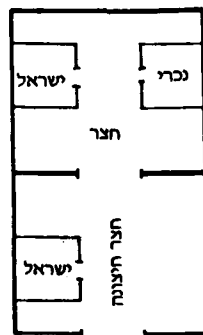
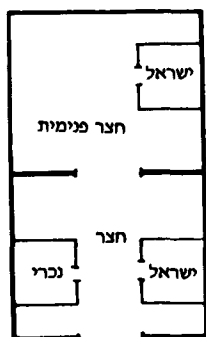
דף סד ע"א

3. תוסי ד"ה אס, אומר ר"י שבא מעשה לפני רש"י בחופה אחת וכו'.

א. לריטב"א בית זה לא היה

דף סה ע"ב

רשות הרבים

6. ישראל ונכרי בחיצונה וישראל בפנימית.

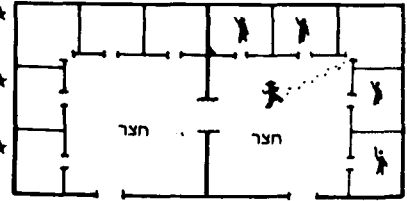
5. ישראל ונכרי בפנימית וישראל בחיצונה.

★ איקלעו לההוא פונדק, פרשיי דהוו דיירי ביה בההוא חצר תרי ישראלים
וחד נכרי, ע"צ 1.

★ תוסי ד"ה איקלעו, פונדק יש בו חדרים הרבה פתוחין לחצר והאכסנאים
נכנסים בהן, ע"צ 13. כמו חבורה ששבתה בטרקלין ע"צ 28 ו-34.

★ תוסי ד"ה יפה, כגון שני בתים בשני צידי רח"ר והקיפוס נכרים מחיצה
בשבת, ע"צ 14.

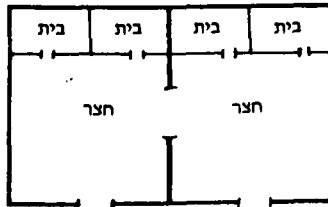
רש"י ד"ה אחד מערב ע"י כולן, כגון ב' חצרות ופתח ביניהן ובאו לערב
זו עם זו אחד מוליך עירובה וכו'.

7.

8. אוסרין ומערבין, מבטלים. כגון ב' חצרות זו לפנים מזו.

9. מערבין ואין אוסרין, אין מבטלים. כגון ב' חצרות ופתח אחד ביניהן.

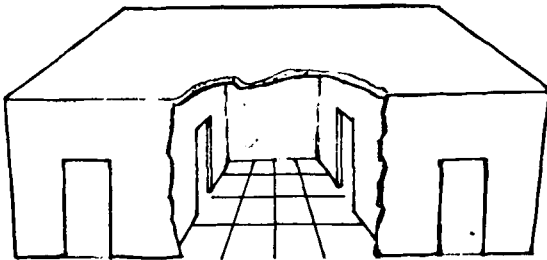
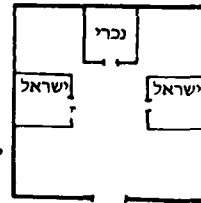

מבוי או רשות הרבים

מבוי

10. אוסרין ואין מערבין אין מבטלין, לאתויי נכרי.

11. אין ביטול רשות בחורבה, פרשיי בית מכאן ובית מכאן וחורבה ביניהן

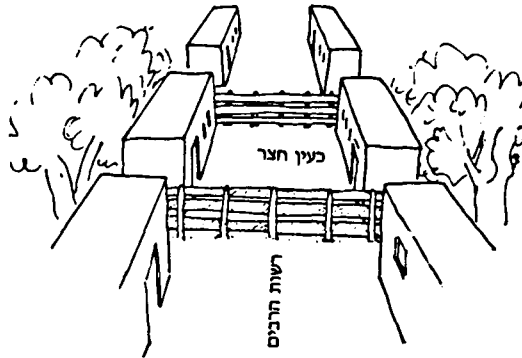
★ רש"י ד"ה שהמבוי, שתי חצרות למבוי ושני בתים לחצר, ע"צ 1 בפרק א'.

★ תוסי ד"ה שהמבוי, אפי' בית אחד וחצר אחד, ע"צ 43. ומה שכתבו
וחד מינייהו באחריתא, פי' בחכם צבי סי' י"ד, ומה שהקשו דשמואל
אדשמואל, ומשני ששמועה אחת מבי' השמועות הללו של שמואל היא
אחרנית שחזר בו שמואל ואמר באחרונה והיא העיקר אלא שהתוסי
לא ידעו איזה היא אחרונה.

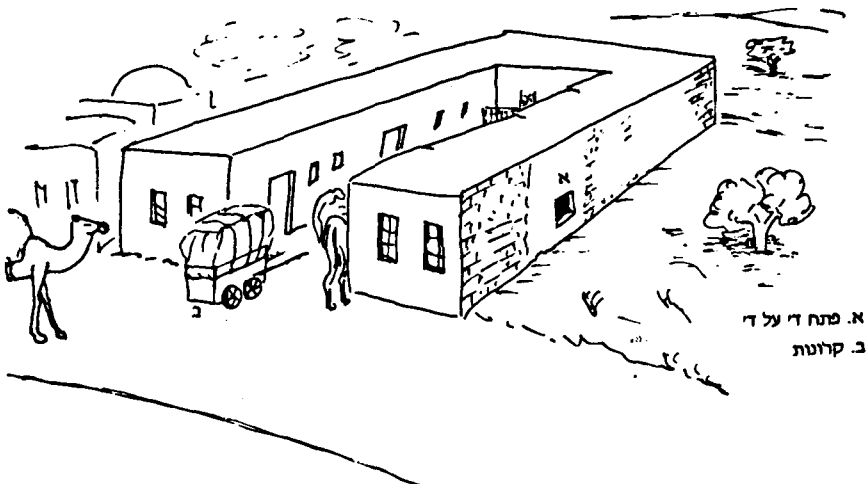
★ לא אמרן אלא בשתי חצרות ופתח אחד ביניהן, ע"צ 9.

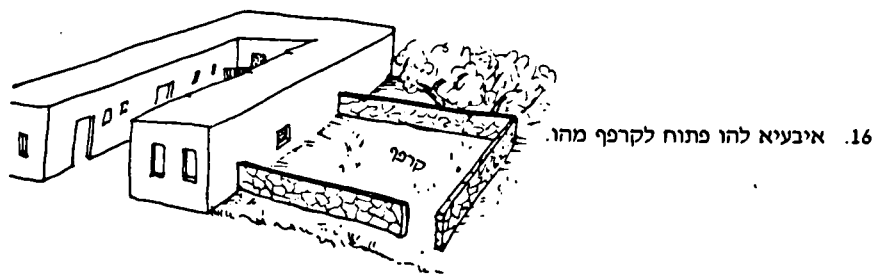
12. אבל ב' חצרות זו לפניו מזו. 13. פנימית מותרת דאחא דשא (סוגרת הדלת) ומשתמשא.
★ תוסי' ד"ה ליבטיל, דאמרין במי שהוציאן, ציורים 28-29.

14. שני בתים משני צידי רשות הרבים ובאו נכרים והקיפום מחיצה בשבת.

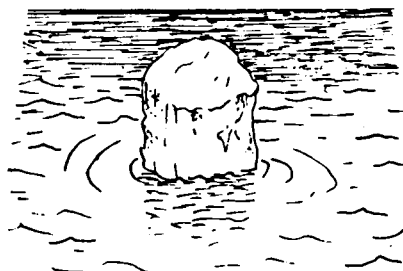
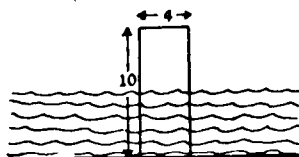

15. נכרי שיש לו פתח ארבעה על ארבעה פתוח לבקעה אפי' מכניס ומוציא גמלים וקרנות כל היום כולו דרך מבוי.

דף סז ע"ב

17. סלע שבים גבוה עשרה ורוחב ארבעה.

18. רב אשי אמר לעולם ארישא (בגבוה י') וכו' יתר מבית סאתים דאסור

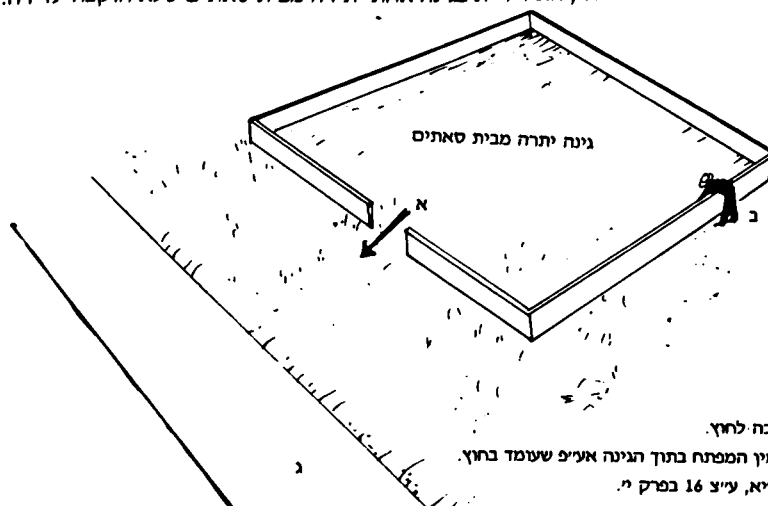
לטלטולי בכוליה שרו רבנן לטלטולי מתוכו לים.

א. אסור לטלטל בתוכו ד' אמות

ב. מתוכו לים מותר

19. תוס' ד"ה ומאי, התיר ר"ת בגינה אחת יתירה מבית סאתים שלא הוקפה לדירה.

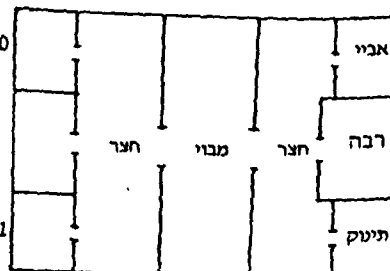

א. לטלטל מתוכה לחוץ.

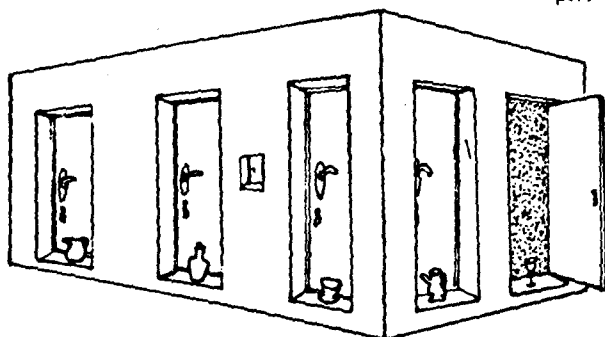
ב. והתיר להטמין המפתח בתוך הגינה אפי' שעמד בחוץ.

ג. סרטיא, מלטיא, ע"צ 16 בפרק י.

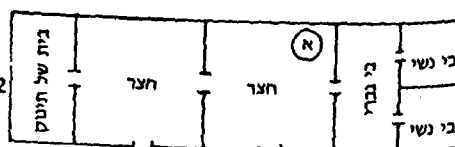
20. ההוא ינוקא דאשתפיך חמימיה וכו'.

21. דתנן המת בבית ולו פתחים הרבה כולם טמאים, נפתח אחד מהן.

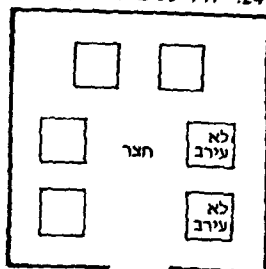

22. ההוא ינוקא וכו' אייל רבא פנו לי מאני מבוי גברי לבי נשי.

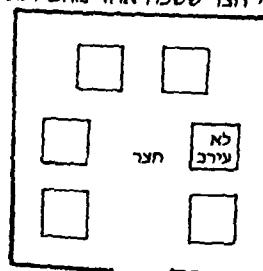
א. חמין.

24. היו שנים שלא עירבו.

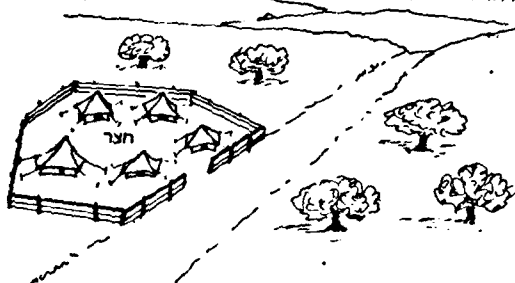

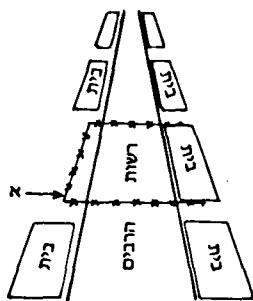
משנה ג

23. אנשי חצר ששכח אחד מהם ולא עירב.

25. רש"י ד"ה דהוה ומית, וע"כ דרבה כשיירא שחנתה בבקעה והקיפוה חצר.

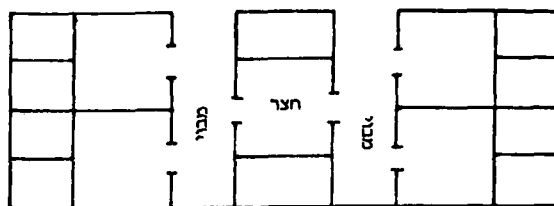

א. מחיצה

26. רשיי די"ה והקיפוס, אבל אי לא הוה התם אלא חד בית שרי.

דף עא ע"א

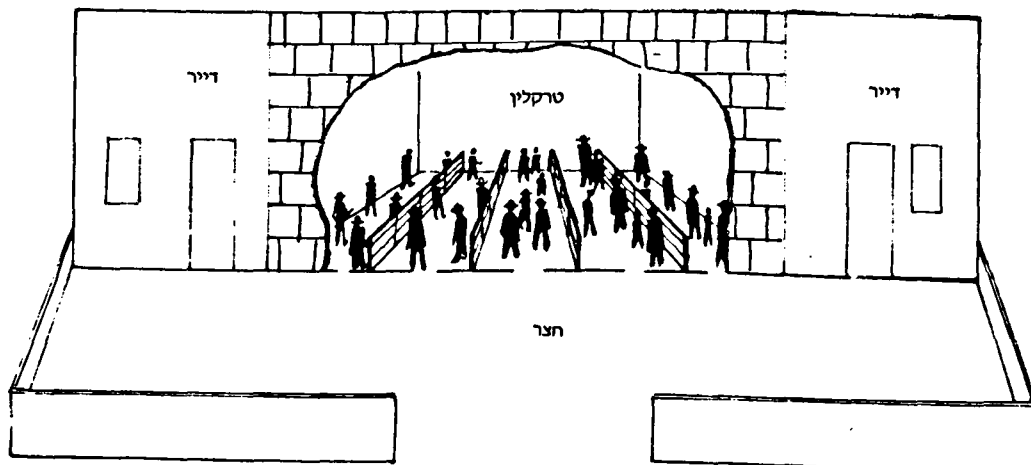
27. הבי"ע בחצר שבין שני מבואות.

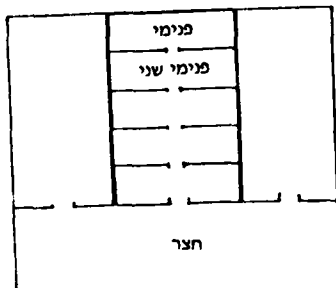
- ★ למה הדבר דומה לשלש חצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות לרה"י, ע"צ 38 בפרק טי.
- ★ תוסי' די"ה ורי' שמעון, שנתנו שתיים החיצונות עיתבן באמצעות ובב' בתים, ע"צ 29 בפרק ד'.

דף עב ע"א

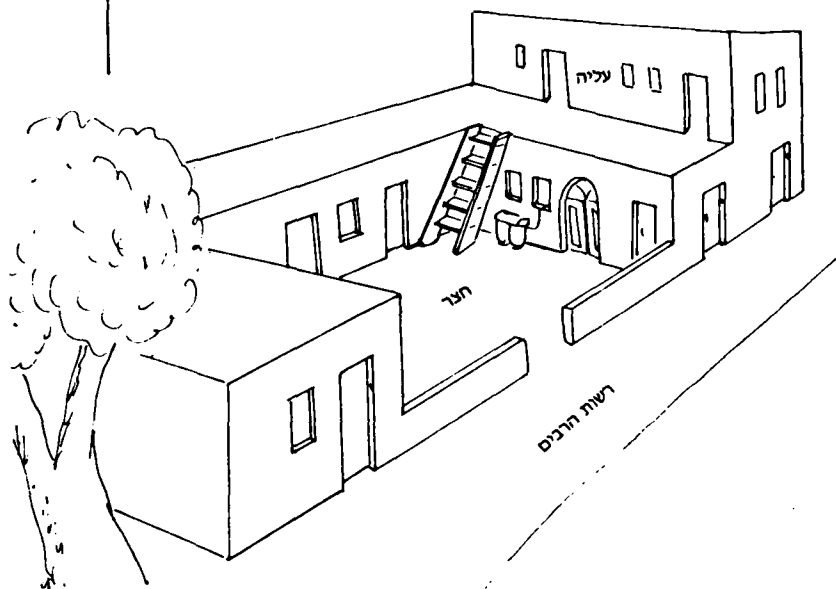
משנה ו

28. חמשה חבורות ששבתו בטרקלין אחד. אמר ר"נ מחלוקת במסיפס, פרשיי מחיצה נמוכה של חתיכות עצים.

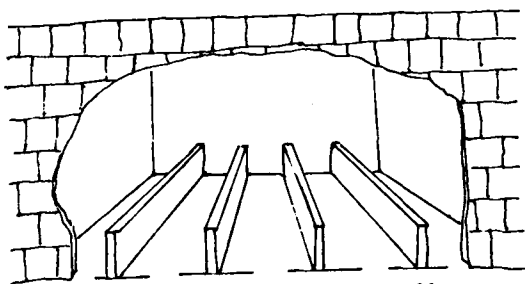

30. * בזמן שמקצתן שרויין בחדרים או בעליות, עיי ציורים 34, 30.
 * תוסי ד"ה ומודין, שכל אחד פתוח לחצר, ע"צ 28.
 29. שם, דאם לא היה לכל אחד פתח לחצר וכו'.
 * שם, גבי עשרה בתים זה לפנים מזה, ע"צ 67.

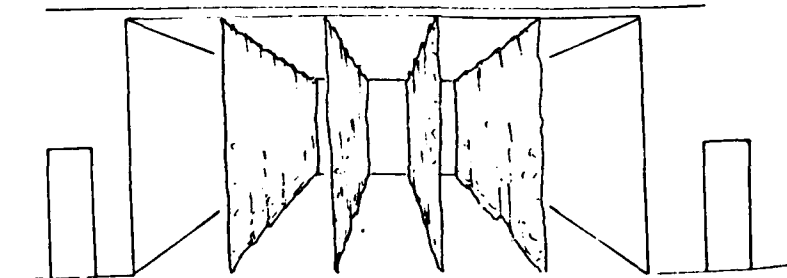

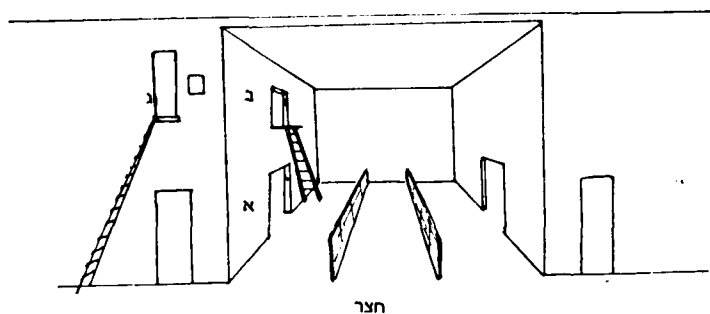
30. שם, אותן הבחורים הבאין ללמוד תורה ושרויין כל א' בחדר או בעליה וכו'.

31. במחיצה עשרה דברי הכל עירוב.

32. במחיצות המגיעות לתקרה, ובתוסי ד"ה במחיצות, כגון יריעות שמפסיקין עד התקרה. ועיי ציור 34.

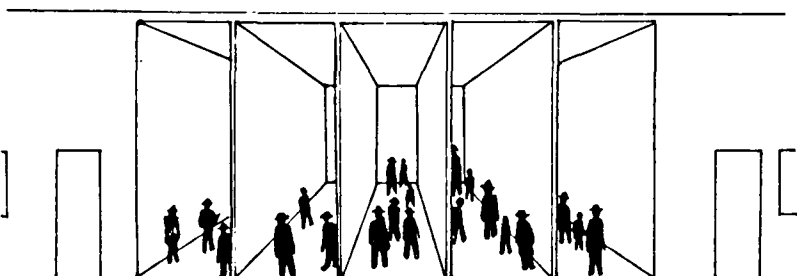

33. אילמא חדרים חדרים ממש ועליות עליות ממש.

א. חדר

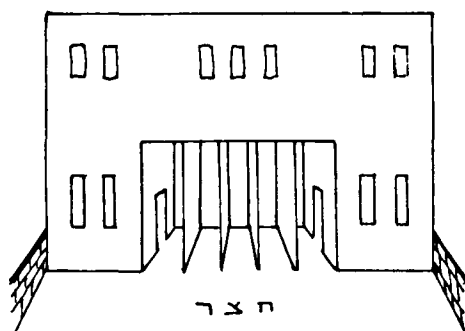
ב. עליה

ג. פתח מהעליה לחצר

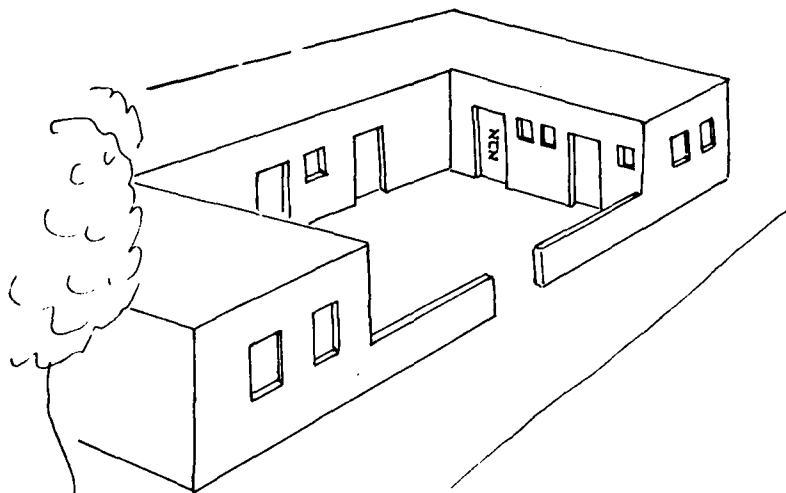

34. כעין חדרים כעין עליות ומאי ניהו מחיצות המגיעות לתקרה.

★ תוסי' ד"ה כמאן, במתניתין כשיש עמהן דירין. ע"צ 28-34.

35. שם, כגון שיש בטרקלין דמתניתין חדרים ועליות גמורין שאין להם פתח בחצר אלא יוצאין דרך טרקלין.

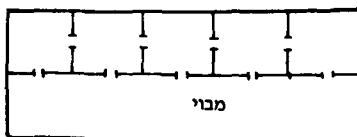
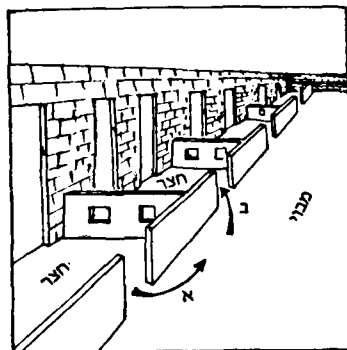

משנה ז

36. האחים שהיו אוכלין על שלחן אביהן וישנים בבתיהם, רש"י והם ואביהם ואחרים דרים בחצר אחת.

א. מוציאו דרך מבוי

ב. מכניסו דרך מבוי

משנה ח

37. חמש חצירות פתוחות זו לזו ופתוחות למבוי, וע"צ 41 בפרק ט'.

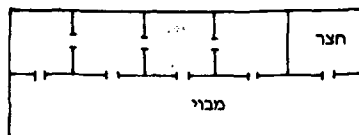
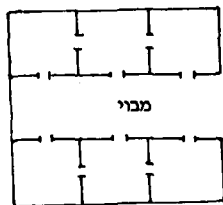
★ כל שיתוף שאין מכניסו ומוציאו דרך פתחים במבוי, ע"צ 38.

38. תוסי' ד"ה כל, וי"ל דאשכחן לה בשעירבו החצרות דרך חלונות.

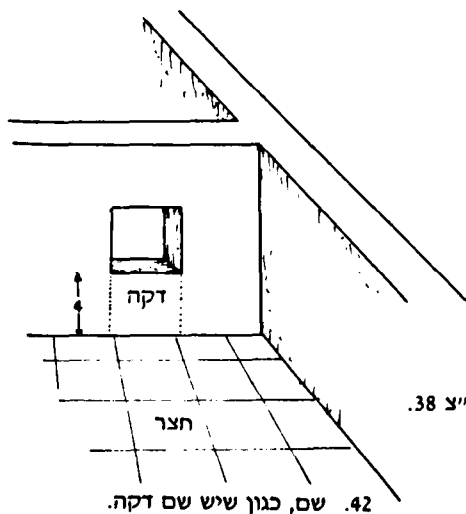
דף ע"ד ע"א

★ בתים וחצרות פתוחין לתוכו, פרש"י שני בתים לכל חצר ושתי חצרות למבוי, ע"צ 1 בפרק א'.

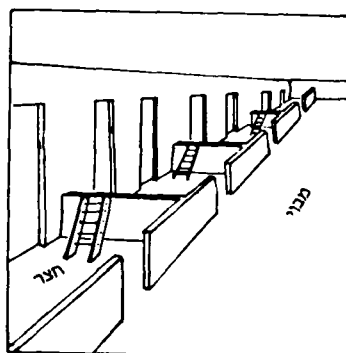
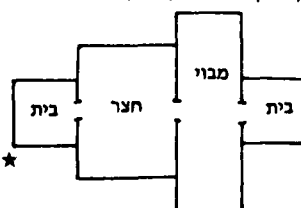
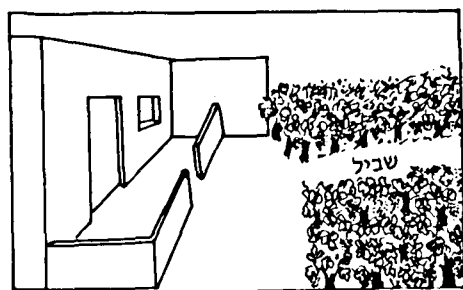
39. רש"י ד"ה בתים, עד שתהא שם חצר אחת שאינה פתוחה לחברותיה.

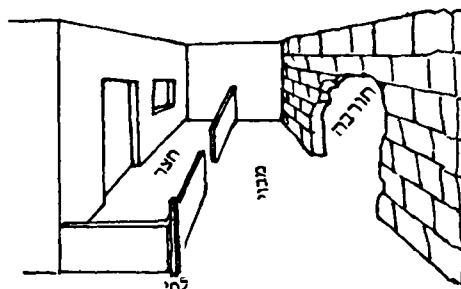
40. שם, או שתי שורות של חצירות אחת לצידו זה ואחת לצידו אחר והמבוי ביניהן.

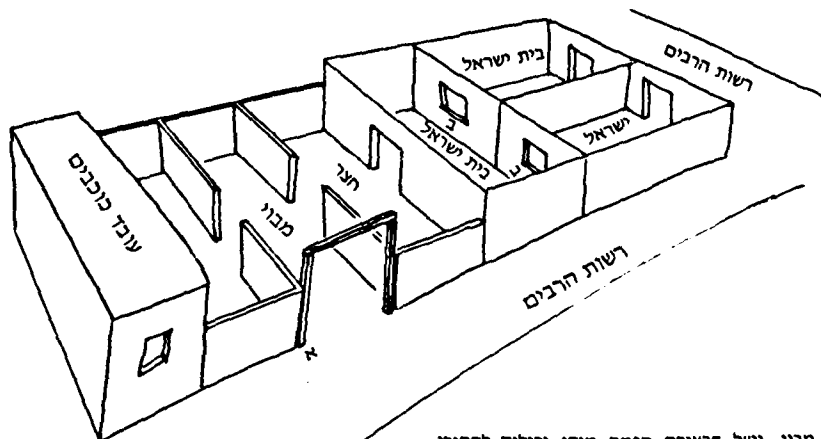
42. שם, כגון שיש שם דקה.

41. תוסי' ד"ה עד, כגון שעירבו חצירות זו לזו דרך סלומות.
★ שם, כגון שמעריבין דרך חלונות בתוך עשרה למעלה מד', ע"צ 38.★ שם, שכשהיה פתח והיה עושה לפניו דקה וכו', ע"צ 107, 108 אות ג'
בפרק ה' וציור 20 בפרק ט'.43. ושמואל אמר אפי' בית אחד וחצר אחת, פרש"י בית בלא חצר וחצר
שבית אחר פתוח לה, ע"צ 169 בפרק א'.

45. אפילו שביל של כרמים (עי' חזו"א סי' צ"ו אות ט').

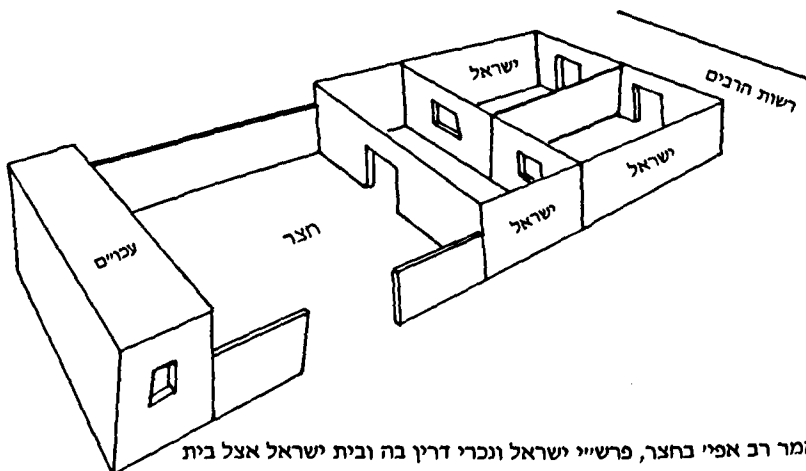
44. ור' יוחנן אמר אפי' חורבה, פרש"י וחצר
מכאן דאין חצר בלא בית, ע"צ 58 פרק ח'.★ דתנן ר"ש אומר אחד גנות, ע"צ 6, 1 בפרק ט' וציור 68 בפרק ב', ואחד
קרפפות, ע"צ 6 בפ"ב וציור 36 בפ"ט. ואחד חצירות, ע"צ 41 בפ"ט.

46. חזנא אתי ביית בבי כנישתא (עי' ריטב"א).

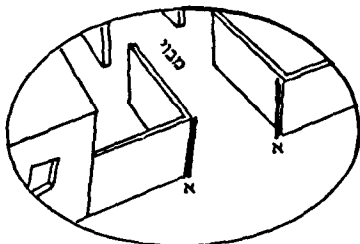

- א. תוסי ד"ה מבוי, וי"ל דבצורת הפתח מיהו יכולים להתייר.
 ב. שם, אבל אם יש פתחים ביניהם (במקום החלונות).

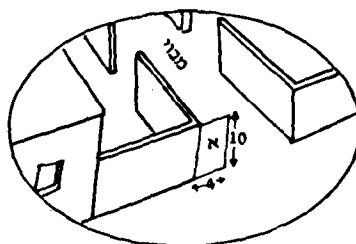
47. מבוי שצידו אחד עובד כוכבים וצידו אחד ישראל וכ"י פרש"י אם יש
 בתי ישראל אצל ביתו של ישראל זה פתוחות לרשות הרבים ולא למבוי
 וחלונות ביניהם.

48. אמר רב אפי' בחצר, פרש"י ישראל ונכרי דרך בה ובית ישראל אצל בית
 של ישראל זה פתוחות לרה"ר.

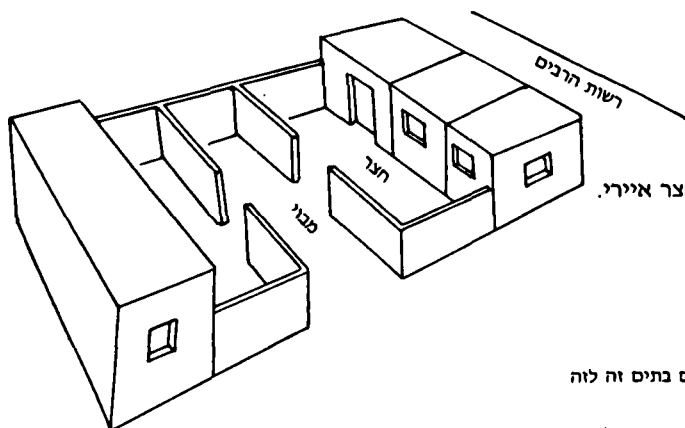
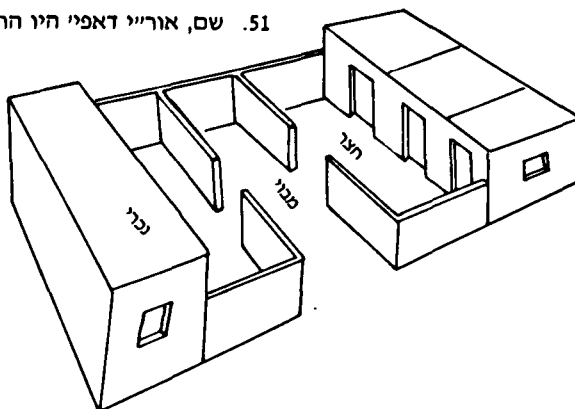

50. שם, או ב"י פסין משהו.
 א. פס משהו

49. תוסי ד"ה מבוי, או פס ד'.
 א. פס ד'

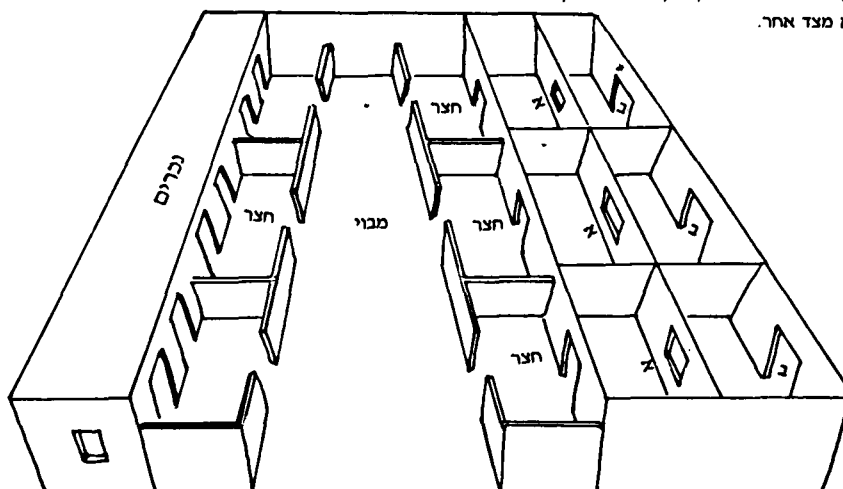
51. שם, אור"י דאפי' היו הרבה בתים וכל אחד פתוח לחצר לגבי מבוי.

52. שם, דאי בחלונות מבתים לחצר איירי.

א. תוסי' ד"ה הוה ועו"ל דאם היו פתוחים בתים זה לזה דרך פתח (במקום החלון היה פתח).

ב. שם, דאע"פ דחיצונה אין עיקר יציאתה דרך בתים למבוי אלא מצד אחר.

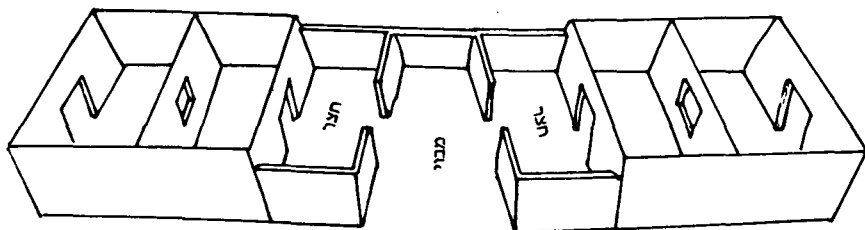

53. . תוסי' ד"ה הוה, במבוי שצידו אחד הרבה חצירות ובתים של נכרי, וצידו

אחד הרבה חצירות של ישראל ובכל חצר בית אחד אלא שפתוחים דרך חלונות בתים לכל בית שבחצר, בא"ד דלא מיבעי אם יש פתחים בין כל בית ובית (במקום החלון יהיה פתח).

★ שם, ורי"ת פירש וכו' איירי כשאינו כי אם חצר אחת נכרי וכו', ע"צ 47.

★ שם, ואפי' יש הרבה בתים פתוחים לחצר, ע"צ 51.

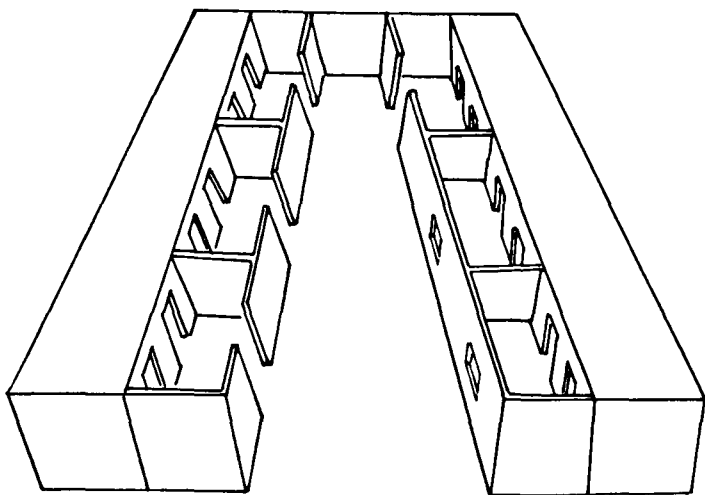

54. שם, דאי הוה מבוי שני צדיו ישראל כי האי גוונא שאין כי אם בית א' בחצר ובית אחד פתוח לו דרך חלון.

★ שם, אע"ג דלעיל גבי חצירות חשבינן פתוחות זו לזו כחד, ע"צ 37.

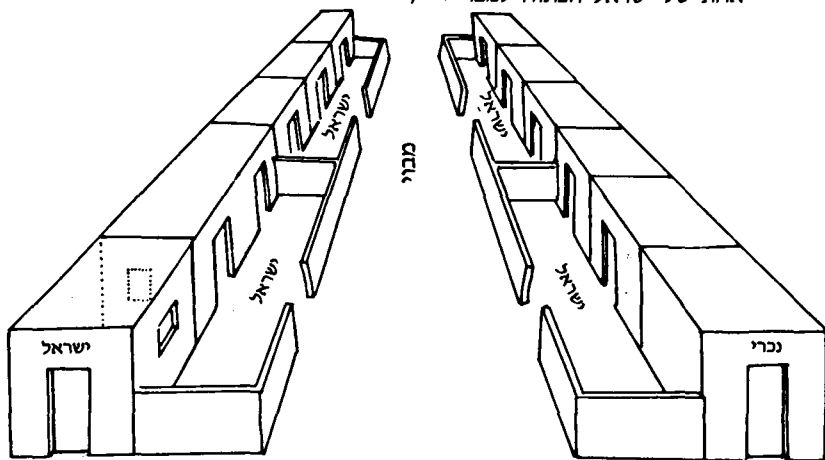
★ שם, גבי עשרה בתים זה לפניו מזה, ע"צ 67.

★ שם, ולר"י אתי שפיר שפירש דמיירי דאיכא חצירות דנכרים וישראלים טובא, ע"צ 53.

55. שם, דאיכא טובא חצירות ובתים דנכרים ודישראלים ואין כי אם חצר

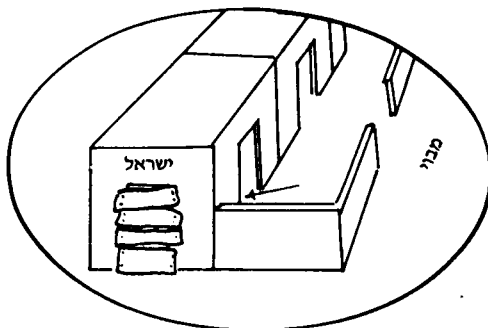
אחת של ישראל הפתוח למבוי וכו', דע"י חלונות שיפתחו למבוי לא יועילו.

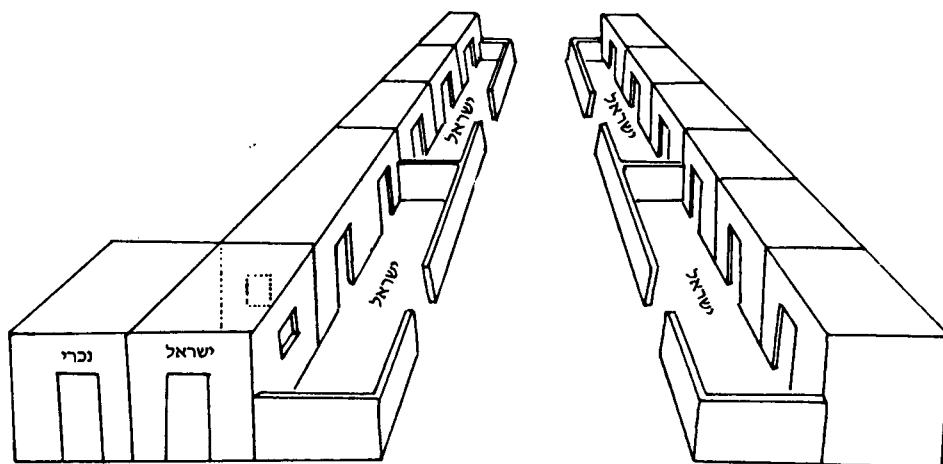
רשות הרבים

56. שם, ובמהדורא קמא פרי"ת וכו' שמבוי כולו חצירות של ישראל אלא

שבראש המבוי מצד אחד נכרי ופתוח לרה"ר ובצידו אחד ישראל.

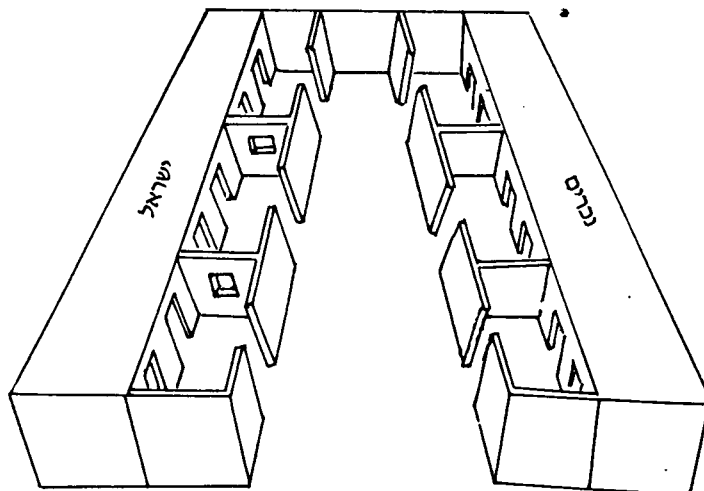

57. שם, ע"כ יסתום פתחו לצד רה"ר ויעשה פתחו לצד המבוי.

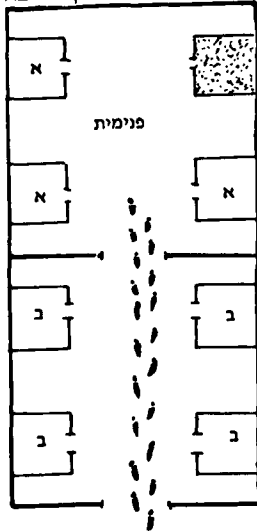
רשות הרבים

58. שם, וכ"ש אם שניהם בצד א' זה אצל זה.

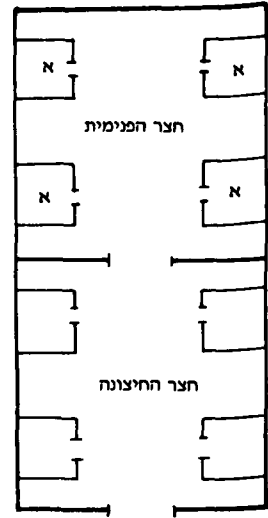
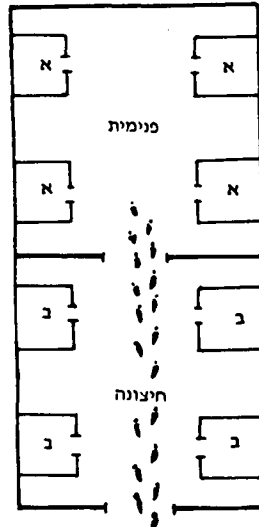

59. שם, שכל חצירות שבמבוי מצד אחד נכרים ומצד אחד ישראלים ויש בין כל חצירות של ישראל חלונות פתוחות מזו לזו.

60. שתי חצרות זו לפניו מזו עירבה הפנימית ולא עירבה החיצונה.
 61. משנה ט
 62. שכח אחד מן הפנימית ולא עירב שתייהן אסורות (דרגל האסורה במקומה בפנימית אסרת שלא במקומה בחיצונה).

משנה י

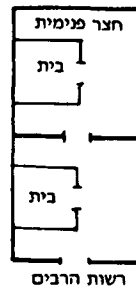
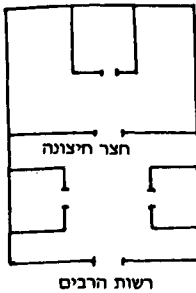
משנה ט

א. עירבו לעצמם
 ב. עירבו לעצמם

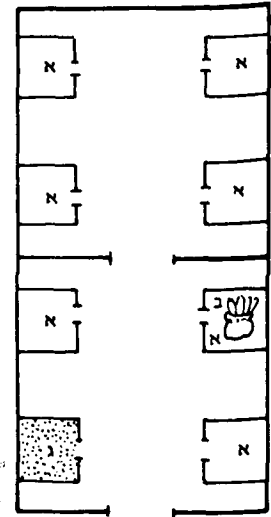
רשות הרבים
 א. עירבה זו לעצמה
 ב. עירבה זו לעצמה

א. עירבה הפנימית, הפנימית מותרת

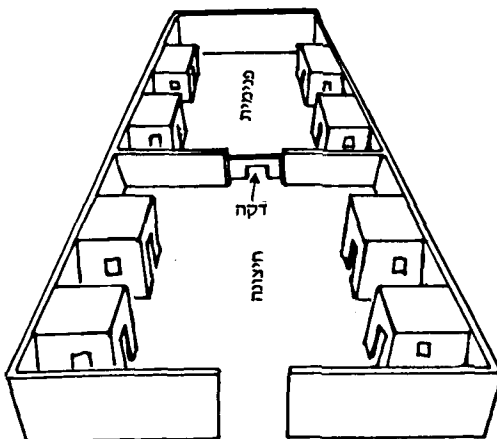
רבי עקיבא אוסר החיצונה שריסת הרגל (המותרת במקומה, בפנימית, אסרת שלא במקומה, בחיצונה).
 64. ואם היו של יחידים אינם צריכים לערב.

משנה י

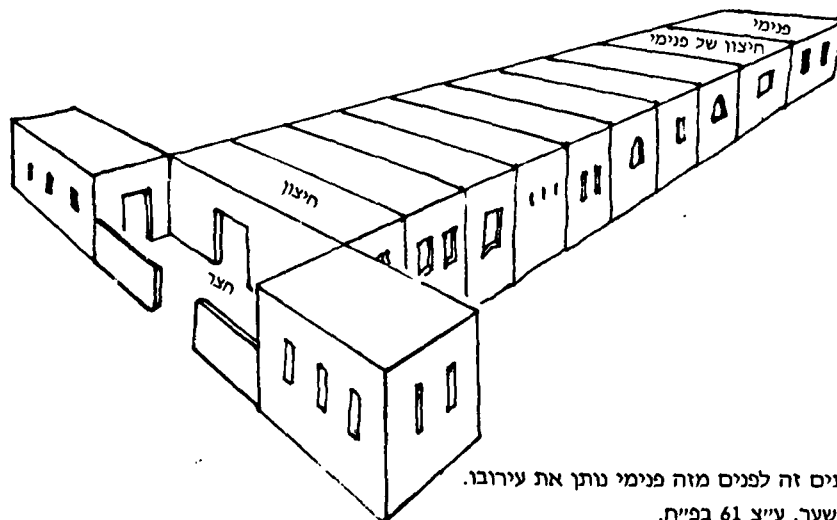
65. רש"י ד"ה אם, ואם היו שנים אפ"י בחיצונה גזרינן וכו'.

א. עירבו שתייהן זו עם זו, ושכח אחד בין מן הפנימית בין מן החיצונה (א).
 ב. נתנו עירובן במקום אחד, בחיצונה.

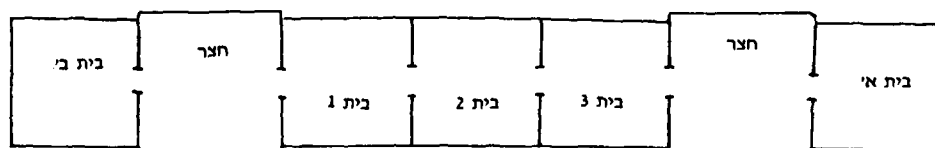
66. שעשתה דקה, פרש"י פנימית עשתה דלת קטנה לפני פתחה, וע"י עוד ציורים 108, 107 בפרק ו

- ★ אמר רב יהודה אמר רב חיצונה, ע"צ 63 אות ג'.
 ★ רש"י ד"ה אמר, דאחדא דשא ומשתמשא, ע"צ 13.
 ★ אמר רב יוסף תני רבי היו ג' אסורים, וברש"י אפי' שנים בחיצונה ע"צ 65.

67. י' בתים זה לפנים מזה פנימי נותן את עירובו.

★ בית שער, ע"צ 61 בפ"ח.

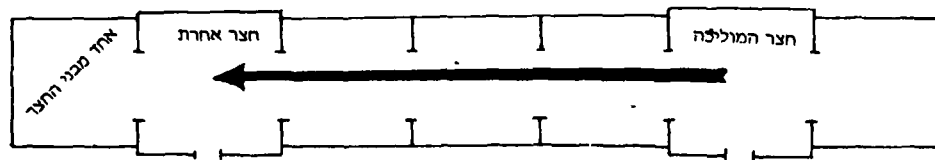

68. ב' חצירות ו' בתים ביניהן, זה (בית א') בא דרך זה (בית 3) ונותן עירובו

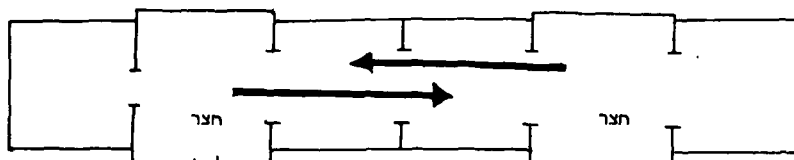
בזה (בבית 2) וזה בא (בית ב') דרך זה (בית 1) ונותן עירובו בזה (בבית

2) זה (בית 3) נעשה בית שער, וזה (בית 1) נעשה בית שער וכו'. אמצעי

(בית 2) הוי ליה בית שמניחין בו עירוב.

69. תוסי' ד"ה אמצעי, דנעשו כולם בית שער וכו'.

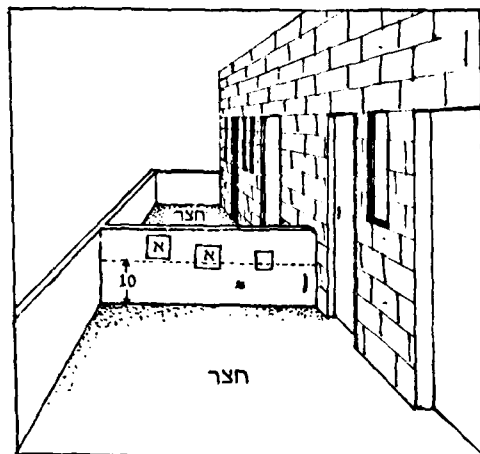

70. ב' חצירות ו' בתים ביניהם זה בא דרך זה וכו'

★ בית שער ע"צ 61 בפ"ח. אכסדרה שם ציור 62, ומרפסת שם ציור 29 (עם מחיצות).

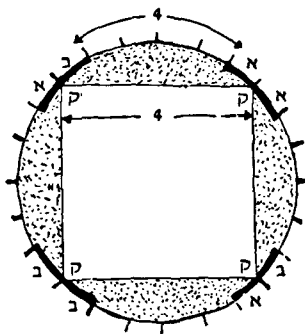
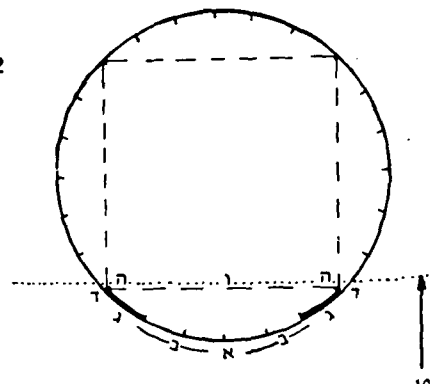
פרק שביעי

משנה א

1. חלון שבין ב' חצרות ד' על ד' בתוך עשרה.
א. חלון ד' על ד'.

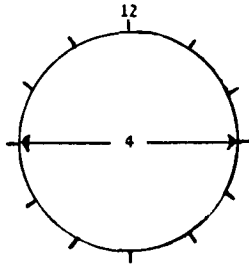
2. א"ר יוחנן חלון עגול צריך שיהא בהיקפו עשרים וארבעה טפחים ושנים ומשהו מהן בתוך י'.

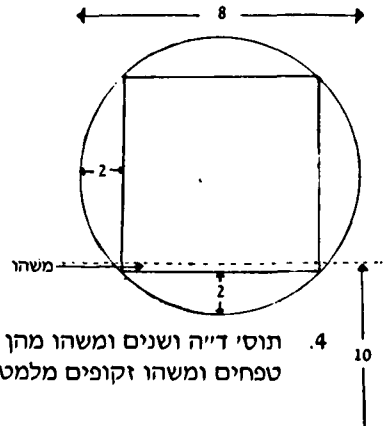
3. רש"י ד"ה צריך, דכי מרבעינן ליה מדלינן ליה מיניה שני טפחים מן ההיקף עגול שבין קרן לקרן לכל צד דסתמינן להו ומוקמינן לה אריבועא.
א--ב. הרי ב' טפחים לכל צד.

רש"י ד"ה צריך שיהא בהיקפו עשרים וארבעה.

- א. כל חלון עגול בתחתית אמצעיתו נמוך.
- ב. ומאמצעיתו לכאן ולכאן הוא מגביה וחולץ.
- ג. וצריך לזה שיהו שני טפחים ומשהו אורך מהקיפו בתוך י' מאמצעו לכאן טפח ומאמצעו לכאן טפח.
- ד. ועוד משהו.
- ה. שבין קרן לקרן.
- ו. ונמצא אותו משהו הנשאר בסוף י' הוא על פני רוחב החלון.

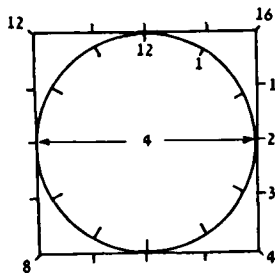

5. בתריסר סגל'

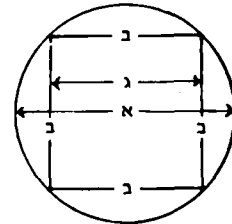
4. תוס' ד"ה ושנים ומשהו מהן בתוך י', אלו שני טפחים ומשהו זקופים מלמטה למעלה.

דף ע"ב

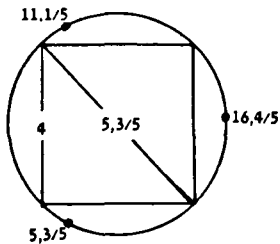
7. בשיתסר סגל'

- א. רש"י ד"ה הני א. ודת רוחב עגול אין רחבו אלא באמצעו.
ב. ואין רוחב ד' כדת מרובע בעינן שרחב בדפנותיו (בצדדיו) כמדת אמצעו.
ג. מדת אמצעו.

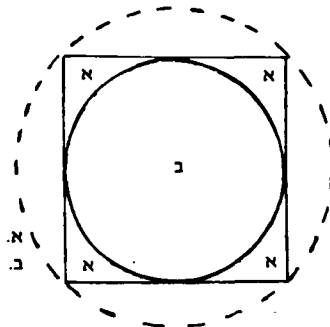
6. הני מילי בעיגולא אבל בריבועא בעינן טפי.

★ מכדי כמה מרובע יותר על העגול רביע, ע"צ 192 בפ"א.

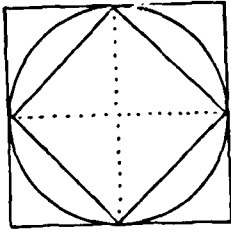
9. מכדי כל אמתא בריבוע אמתא ותרי חומשי באלכסונא בשיבסר נכי חומשא סגל'

- א. מורשא דקרנתא.
ב. עיגולא דנפיק מגו ריבועא.

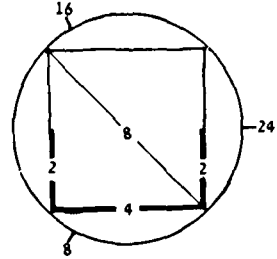
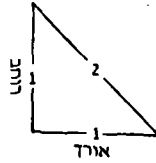

8. ריבועא דנפיק מגו עיגולא בעינן טפי (משיתסר) מ"ט משום מורשי דקרנתא (שהעיגול צריך לכלול בתוכו גם פינות של הריבוע).

★ עיגולא מגו ריבועא ריבעא, ע"צ 7 שהעיגול 12 והריבוע 16.

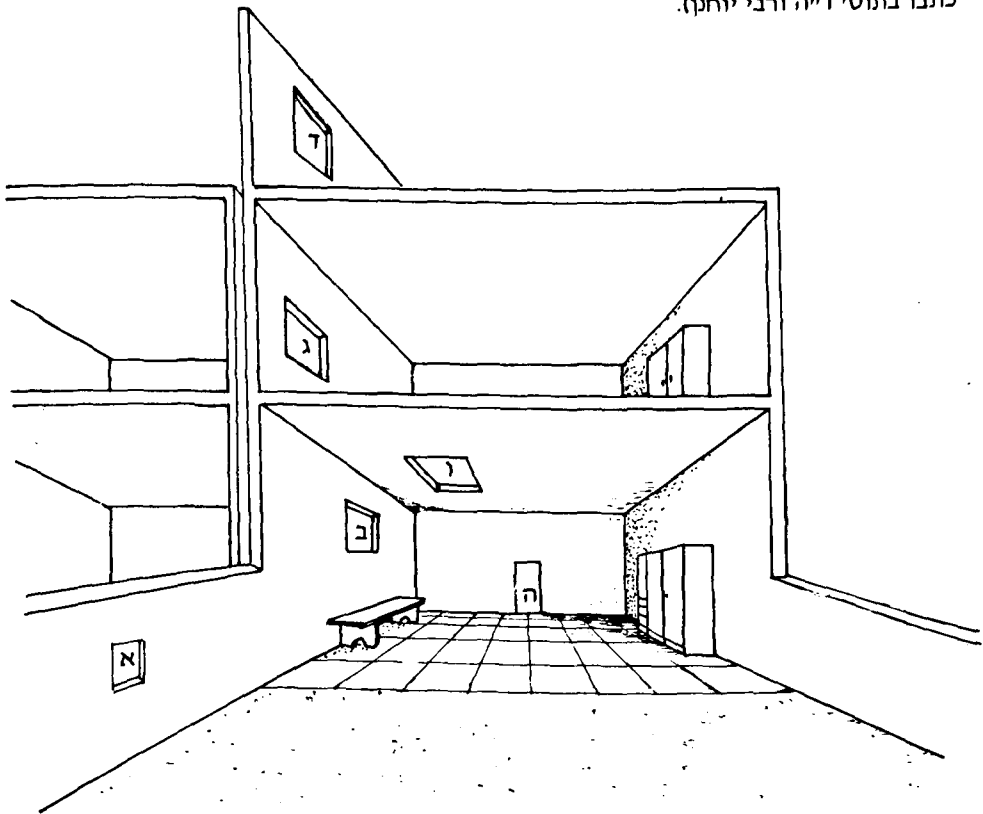

11. תוסי' ד"ה ורבי יוחנן, דקסבר אמתא בריבועא תרי אמתא באלכסוֹנא.

13. שם, ריבוע ב' אמות על ב' אמות ותעשה עיגול בפנים ב' על ב' ועוד ריבוע בתוך העיגול. עי' מהרש"א.

10. ריבועא מגו עיגולא פלגא. פרש"י פלגא דהאי שיעורא דפייש (חצי מהמרובע שנשאר) דהיינו תילתא דמעיקרא (שליש מהעיגול) דכל אלכסוֹנא הכי הוו (כל אלכסון של ד' על ד' הוי ח', וכן כתבו בתוסי' ד"ה ורבי יוחנן).

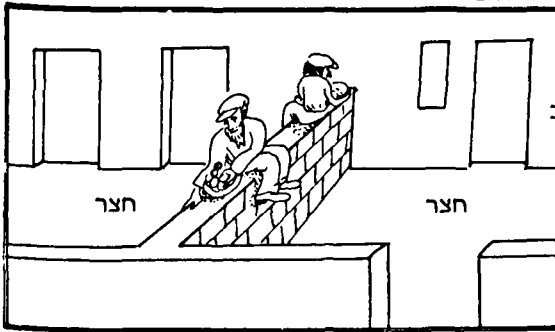

בו לחדר, ביד דוד ד"ה תרגמא, כתב וחדר אפשר כיון שהוא לפניו מן הבית אין רגילים להשתמש בו בספסלים ותיבות, ועליות ודאי דרין בו כמו בבית. ברבנו יהונתן כתב, ביתא כמאן דמליא דמי לפי שדרך הבית להשים ספסלים או תיבות סביבות הבית, וכ"כ המאירי. בגאון יעקב מסתפק בטעם דביתא כמאן דמליא, (ו) לול הפתוח מן הבית לעלייה.

14. אחד לי חלון שבין ב' חצרות (א). ואחד לי חלון שבין ב' בתים (ב). (ומיירי שלא עירבו בחצר אשר הבתים פתוחים לו עי' משנ"ב סי' שע"ב סעי' ה'). בתוסי' יו"ט ריש פ"ז כתב דשני בתים בלא חצר נמי אינן יכולים לטלטל מזה לזה בלא עירוב. ואחד לי חלון שבין ב' עליות (ג). ואחד לי חלון שבין ב' גגין (ד). ואחד לי חלון שבין ב' חדרים וכו' (ה). פתח שנפנסים

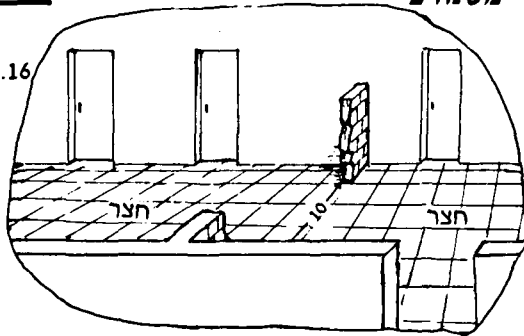
משנה ב

★ סולם תורת פתח עליו ע"ז 111 בפ"ה.

15. כותל שבין ב' חצרות גבוה עשרה ורוחב ארבעה וכו' היו בראשו פירות וכו'.

משנה ב

16. נפרצה הכותל עד עשר אמות מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד.

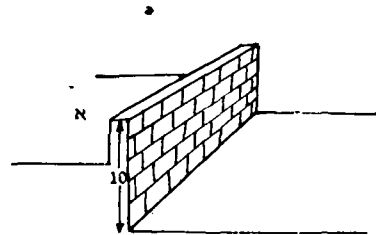
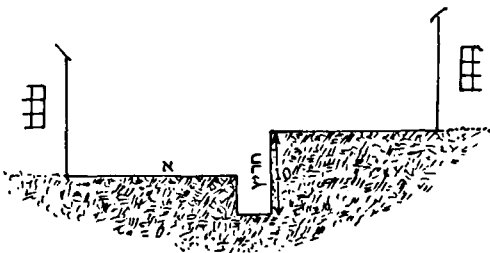
★ תוס' ד"ה ובלבד, גגות חצרות וקרפיפות ע"ז 68 בפ"ב. אנשי חצר ואנשי מרפסת, פ"ח ציור 29, כדאמרין לעיל בפרק שני כג: ציור 67.

דף עז ע"א

★ מקום שאין בו ארבעה על ארבעה מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו. ע"ז 99 בפ"א.

★ רש"י ד"ה ורב, האסקופה, ע"ז 101 בפ"א וציור 68 בפ"ח.

★ תוס' ד"ה הכא, תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' על ד' צריך לחי אחר להתירו, ע"ז 100 בפ"א.

17. כותל שבין ב' חצרות צידו אחד גבוה עשרה טפחים וצידו אחד שוה לארץ.

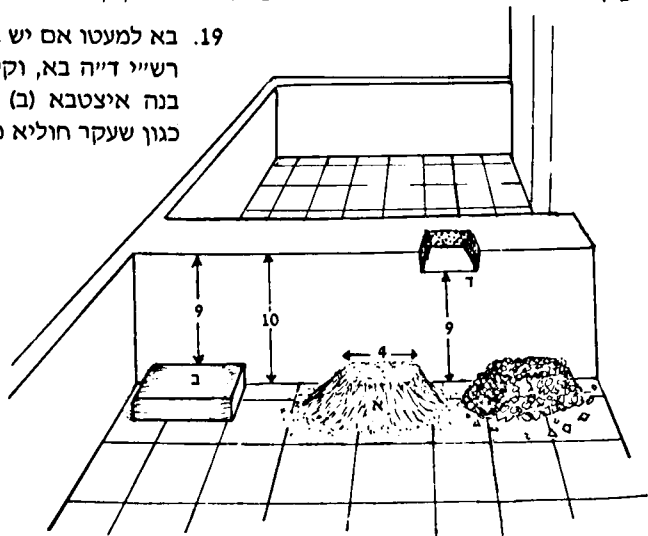
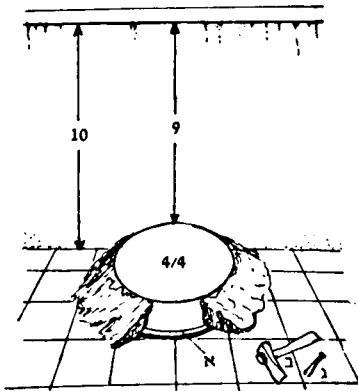
18. חריץ שבין ב' חצרות צידו אחד עמוק עשרה וצידו אחד שוה לארץ.

א. נותנין אותו לזה ששוה לארץ.

א. נותנין אותו לזה ששוה לארץ.

★ תוס' ד"ה כותל, גבי גידודי ה' ומחיצה ה', ע"ז 39 בפ"ט.

19. בא למעטו אם יש במיעוטו ארבעה מותר.
רש"י ד"ה בא, וקס"ד שעשה תל עפר (א) או
בנה איצטבא (ב) או הניח שם פספסים (ג),
כגון שעקר חוליא מראשו (ד).

20. כפה ספל ממעט וכו', לא צריכא דחבריה
בארעא, וכו' דאית ליה אוגניים.

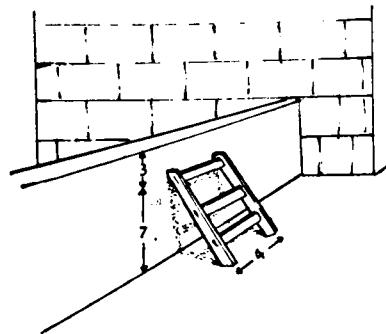
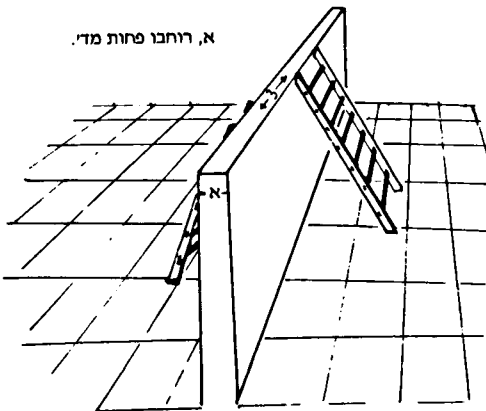
- א. אוגניים.
ב. מרא.
ג. וחציטא.

21. הטומן לפת וצנון תחת הגפן.
א. תוסי' ד"ה מקצת, פוגלא מלמטה למעלה אסור שהעב הוא למטה.

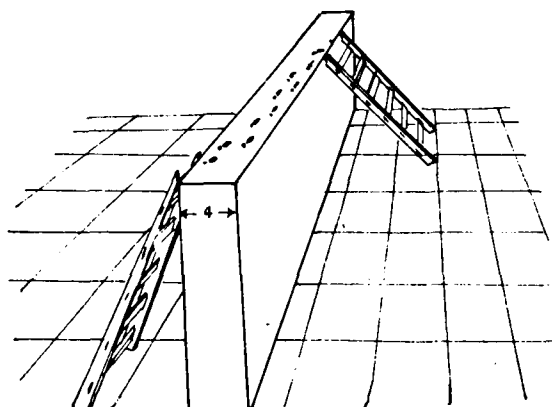
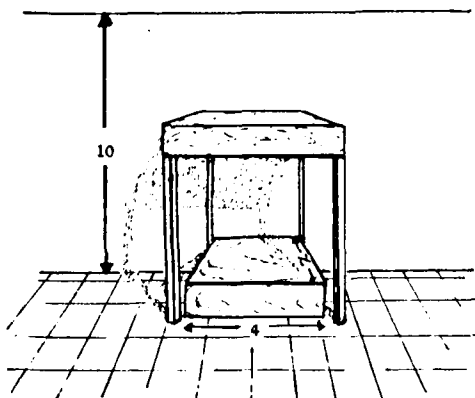
דף עז ע"ב

א. רוחבו פחות מדי.

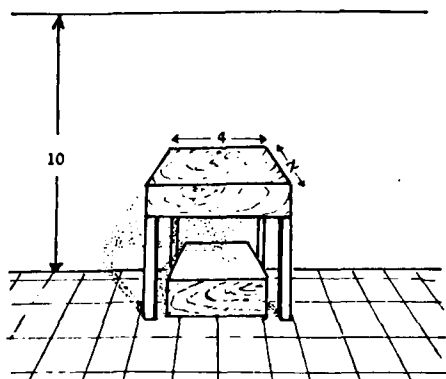
23. כותל שבין ב' חצרות גבוה י' טפחים והניח
סולם רחב ארבעה מכאן וסולם רחב ארבעה
מכאן ואין בין זה לזה שלשה טפחים.

22. סולם המצרי, שיש לו שלשה חווקים (שליכות).

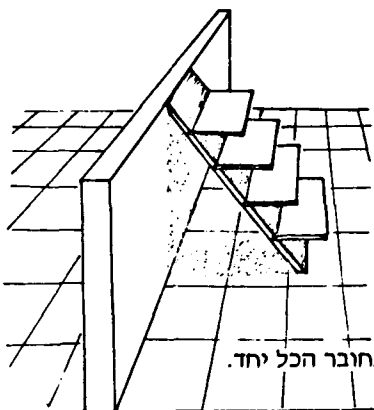
24. אבל הוי הכותל ארבעה אפי' מופלג טובא נמי.
25. בנה איצטבא על גב איצטבא, אם יש באיצטבא התחתונה ארבעה ממעט.

א. תוסי ד"ה אם, ומפרש ר"י דהכא בעינן ארבעה על ארבעה.

26. אין בתחתונה ארבעה ויש בעליונה ארבעה ואין בין זה לזה שלשה.
27. סולם ששליבותיו פורחות וכו' ואין בין זה לזה שלשה. וברש"י ד"ה ששליבותיו, וזוקפו אצל הכותל. ובתוס' פי' ברש"י ששליבותיו כמין מקלות דקים.

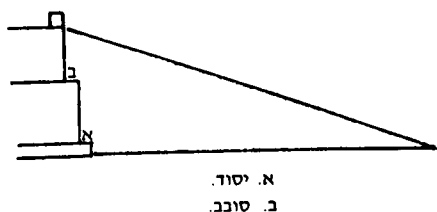
א. תוסי ד"ה אם, ומפרש ר"י דהכא בעינן ד' על ד'.

- ★ רש"י ד"ה ששליבותיו, מדרגות שלנו שקורין גרדיץ, נלע"ד כמדרגות שבציור 109 בפ"ח
★ תוסי ד"ה אם. כמו גבי זיז, ע"צ 30. סולם מכאן וסולם מכאן וקשין באמצע, ע"צ 44. חקק להשלים בכותל, ע"צ 46. לא כעין סולמות שלנו כציור 27-30. לא כעין מדרגות אבנים סטיו לפנים מסטיו, ע"צ 109 בפ"ח.

28. שם, המדרגות בולטין זה על גב זה שיש חלל ואויר בין שליבה לשליבה וכו' דמאחורי הסולם מחובר הכל יחד.

29. שם. נמצא כבש פורח על גבי אמה יסוד ואמה סובב.

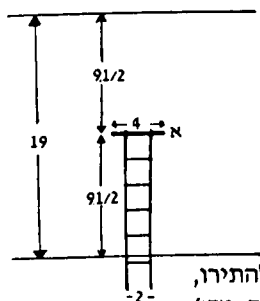
★ שם. כסולם כל שהוא דחוי לעלייה ומבטל האויר שתחת הזיז, ע"צ 30.

★ גבי לול הפתוח לעליה, ע"צ 14 אות ו'. כמו חריץ שבין ב' חצרות דתנן לקמן אפי' מלא קש או תבן, ע"צ 51-52.

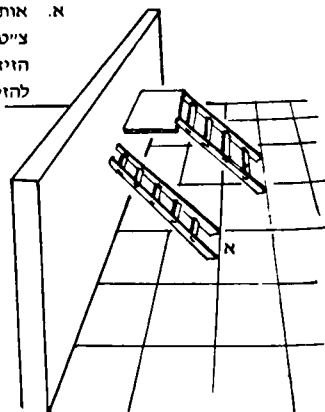
דף עז ע"א

30. זיז היוצא מן הכותל ד' על ד' והניח עליו סולם כל שהוא (שאינו רחב ד').

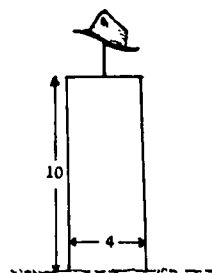
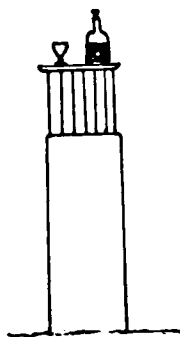
א. אותביה בהדי. במשנייב סיי שעיב אות צ"ט ולא שישמוך הסולם לכותל אצל הזיז בצדו אפי' אם הוא תוד שלש להזיז.

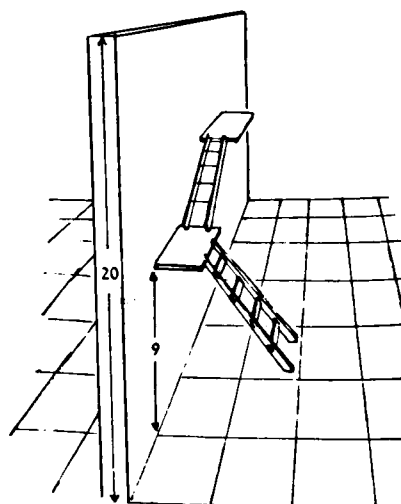
31. כותל תשעה עשר צריך זיז אחד להתיירו, רש"י בסולם כל שהוא (שרוחבו פחות מדי') והזיז יוצא מאמצעיתו.

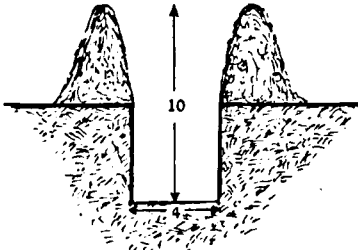
33. עמוד ברה"י גבוה עשרה ורחב ארבעה ונעץ בו יתד כל שהוא וכו' ובגובה שלשה וכו' אפשר להליכא ביה מידי.

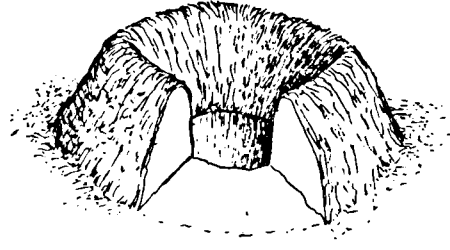
32. כותל עשרים צריך שני זיזים להתיירו. אמר רב חסדא והוא שהעמידן זה שלא כנגד זה פרש"י שיוכל לקבוע סולם שני מזה לזה.

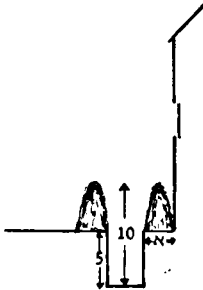
34. מלאו כולו ביתדות וכו' דמנח מידי ומשתמש.

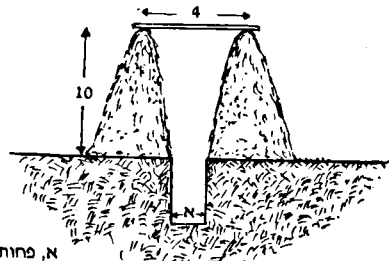
36. בור וחוליתיה מצטרפין לעשרה.

35. בור וחוליתיה.

38. תוס' שם, בור ברה"י וחוליתו וכו' אפי' תימא בסמוכין והא קמ"ל דבור וחוליתו מצטרפין לעשרה. א. אין בין הבור לכותל ד' טפחים.

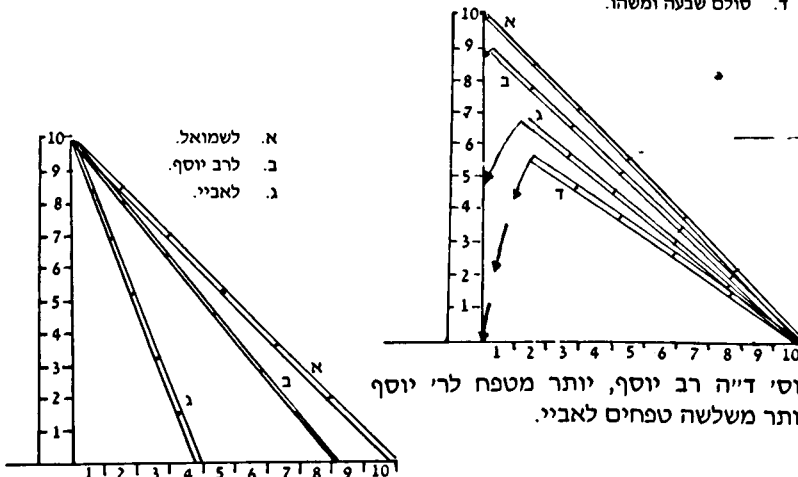
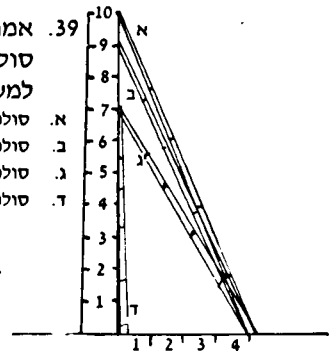
א, פחות מד'.

37. רש"י ד"ה מצטרפת, דמצטרפין לפותיא (לרוחבו) ובתוס' ד"ה אלא, דאין הבור רחב ד' מבפנים אלא ע"י צירוף חוליא והחוליא גבוה עשרה מבחוץ לרה"י.

39. אמר רב יהודה אמר שמואל כותל עשרה צריך סולם ארבעה עשר להתירו וכו' פרש"י שצריך למשוך רגלי הסולם ארבעה מן הכותל.

★ תוס' ד"ה צריך, דארבעה עשר הוא שיעור אלכסון של י' על י', ע"צ 40 אות א'.

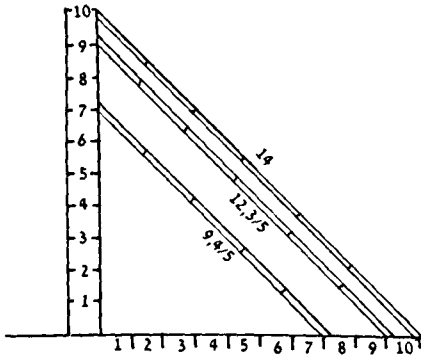
- א. סולם ארבעה עשר.
- ב. סולם שלשה עשר ומשהו.
- ג. סולם אחד עשר ומשהו.
- ד. סולם שבעה ומשהו.

40. תוס' ד"ה רב יוסף, יותר מטפח לר' יוסף ויותר משלשה טפחים לאביי.

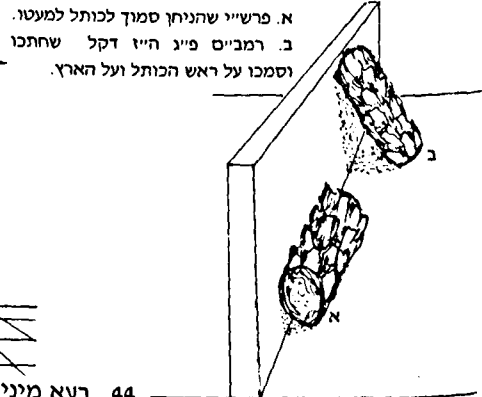
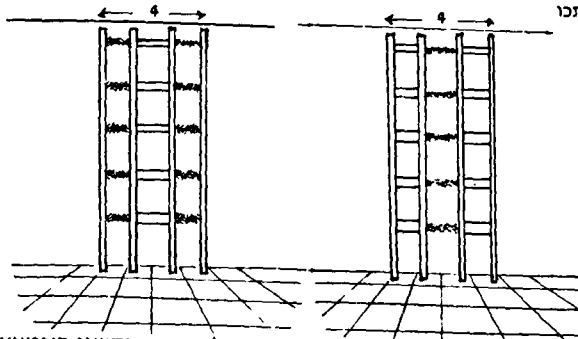
- א. סולם י"ד טפחים.
- ב. סולם י"ג טפחים.
- ג. סולם י"א טפחים.
- ד. שהרי אם לא היה הסולם אלא י' טפחים ממני"פ הוה מתרחק יותר מד' טפחים שהרי יפול הסולם לגמרי.

41. שם. גם אין נראה דלרב יוסף ואביי נמי נשען ראש הסולם לראש הכותל.

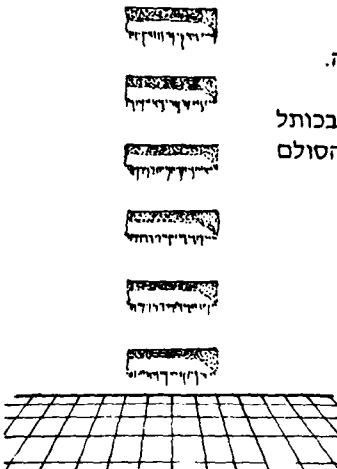
42. שם. אלא נראה לר"י דלסימנא בעלמא נקט.
(הא דנקט ר' יוסף י"ג, שייג הוא טפח פחות
מ"ד שנדע שאפשר להרחיק ראש הסולם
מראש הכותל טפח, וכן ג' טפחים לאביי)
דלעולם צריך להרחיק הסולם (רגלי הסולם
מהכותל) כשיעור גובה שנשען על הכותל (ולר'
יוסף שמגביה ראש הסולם עד תשעה טפחים,
כ"כ מרחיק רגלי הסולם תשעה טפחים מהכותל
נמצא שהסולם) שלש עשרה פחות שני חומשין
שהוא אלכסון של ט' על ט'.

★ איצטבא על גבי איצטבא, ע"צ 25.

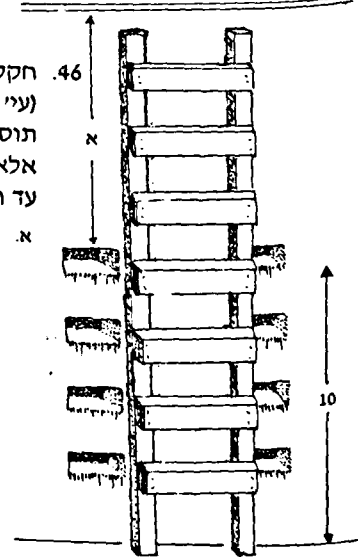

43. דקלים שבבבל אינן צריכין קבע.
44. בעא מיניה רב יוסף מרבה סולם מכאן וסולם מכאן וקשין באמצע.
45. קשין מכאן וקשין מכאן וסולם באמצע.

דף ע"ב

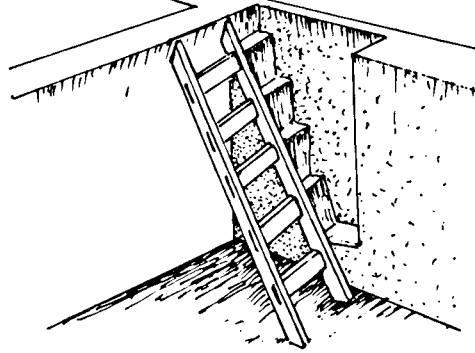
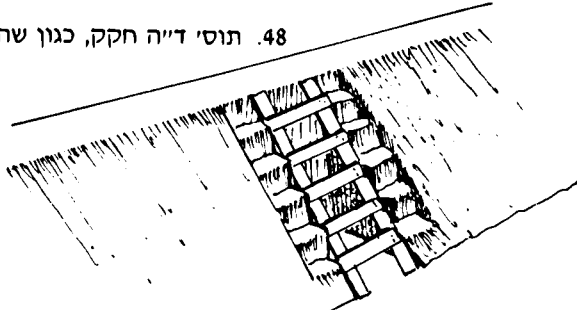
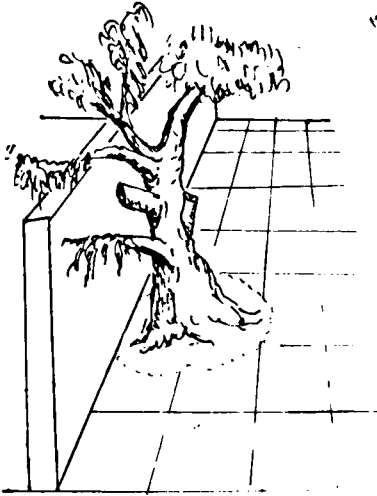

46. חקק להשלים בכותל בכמה א"ל בעשרה.
(ע"י משנייב ס"י שע"ב אות ק"ז).
תוסי ד"ה אמר, וי"ל נהי דלא חקק בכותל
אלא עד עשרה אין לחוש אלא שיגיע הסולם
עד ראש הכותל וברש"י ד"ה התם.
א. תוסי ד"ה אמר, ור"ת מפרש בעשרה
היינו שלא ישאר מן הסולם, ופי'
המהרש"ל בלא חקיקה בכותל, ע"י יד
דוד, רש"ש, חזו"א ס"י ל"ב אות כ"ח.

47. חקקו כולו בכותל וכ"י מלא קומתו.

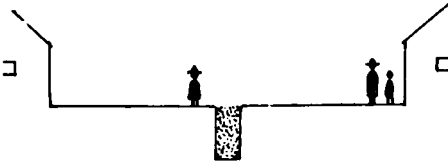
48. תוסי' ד"ה חקק, כגון שהכותל עב ובולט מצד הסולם.

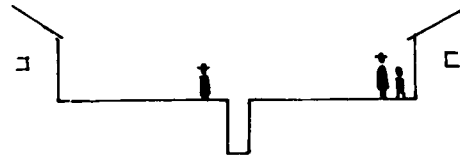
50. בעא מיניה רב יוסף מרבה עשאו לאילן סולם מהו וכו' עשאו לאשירה סולם.

49. שם. או שהסולם מונח בסוף הכותל בקרן זוית. * תוסי' ד"ה אמר ר"ת מפרש וכו', ע"צ 46 אות א'.

משנה ג

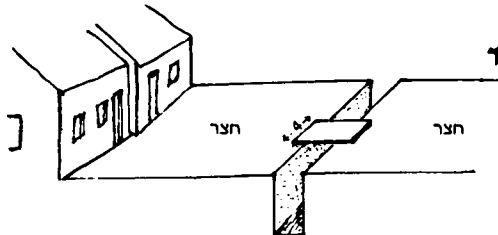

52. מלא קש או תבן, עפר או צרורות.

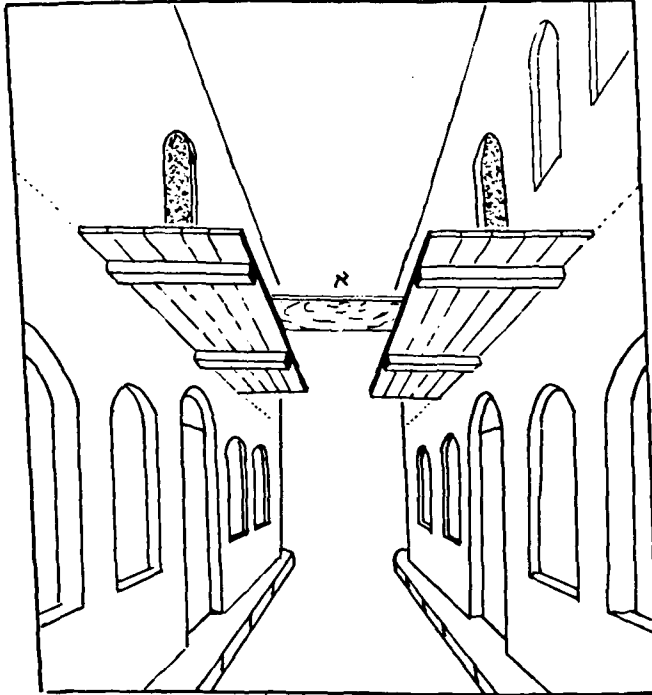
51. חריץ שבין ב' חצרות עמוק י' ורחב ד'.

משנה ד

53. נתן עליו נסר שרחב ד' טפחים.

משנה ד

54. וכן ב' גזוזטראות זו כנגד זו (כתב הריטב"א)
פרשיי אחת מהן למזרח ואחת למערב ורוחב
רה"ר ביניהם) ונתן נסר רחב ד' כמין גשר מזו לזו.

א. לפרי"ת אין כאן נסר, וכשאינן ד' טפחים בין גזוזטרא לגזוזטרא אם רצו מערבין אחד.

משנה ד

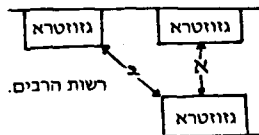
55. זו כנגד זו, פרשיי ב' גזוזטראות, לפי רע"א
בדו"ח דף ע"ט.

★ רשיי ד"ה שתי גזוזטראות, תקרת העליה,
ע"צ 64 אות א'.

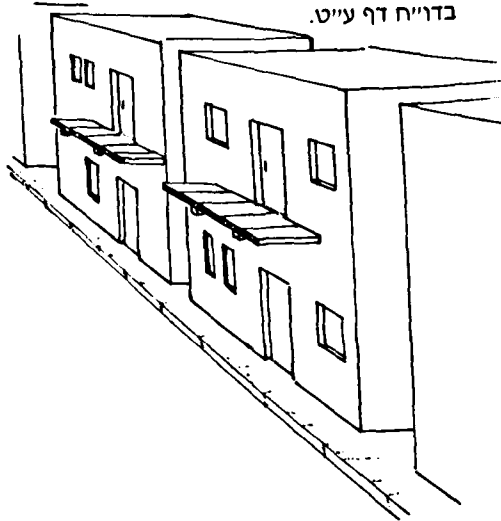
56. תוסי' ד"ה וכן, אפי' מיפלג טובא לישתרי ע"י
נסר ד'.

★ שם. כדאמר לעיל דכי הוי כותל ד' אפי'
מיפלגי טובא. ע"צ 24. פרי"ת, ע"צ 54 אות א'.
רקק, ע"צ 90 בפ"ב.

57. שם. א', זו כנגד זו. ב', זו שלא כנגד זו.

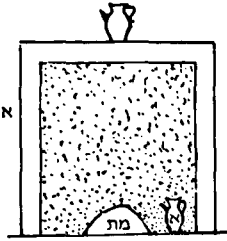

★ מתבן שבין ב' חצרות, ע"צ 66.

★ רשיי ד"ה לענין, אעביטין ואוכפות, ע"צ 222 בפ"א.

58. רשיי ד"ה בית, שטומאת מת בתוכו ומילאהו עפר או צרורות וכו' והוי טומאה רצוצה וכו' והמאהיל על הגג טמא.

א. תוסי ד"ה והתן, ואפי' טומאה בצד כלים טומאה בוקעת ועולה (והכלי שבצדו טהור).

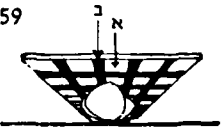

דף עט ע"א

59. תוסי ד"ה הרי, חבילי המטה וסריגי החלונות שפירשו על פני המות.

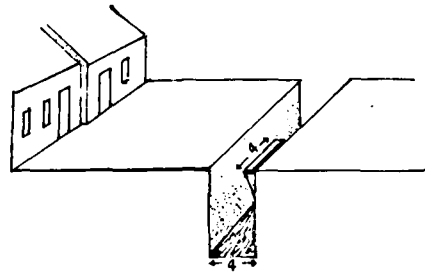
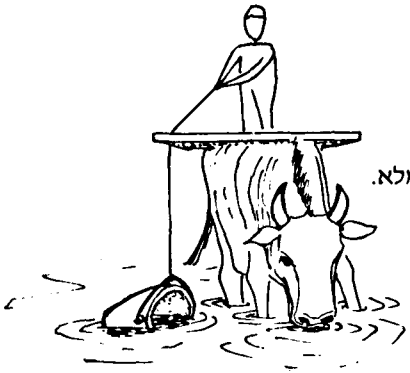
א. כנגד הנקב.

ב. שלא כנגד הנקב.

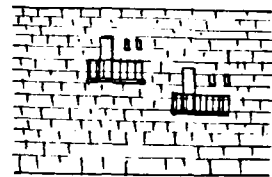
★ שם. ואומר ר"י דמ"מ מהני ביטול לענין שלא יבא טומאה לכלים שבצידו. ע"צ 58 אות א'.

60. שם. בפרק הישן (סוכה כא:) במקומו היה עומד וממלא.

61. אבל לארכו אפי' כל שהוא נמי שהרי מיעטו מד'.

★ זו שלא כנגד זו ע"צ 55, 56 אות ב'.

64. זו למעלה מזו.

רשות הרבים

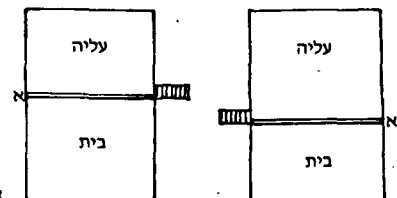
גוזזטרא א גוזזטרא

62. הגרע"א בפרש"י ד"ה זו שלא כנגד זו.

רשות הרבים

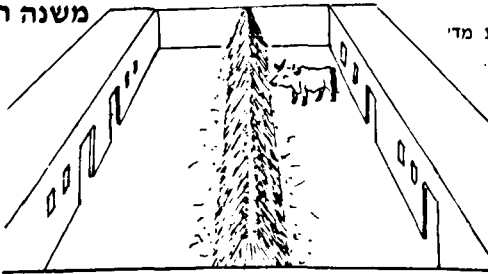
גוזזטרא גוזזטרא

63. רשיי שם, פי' נחל הערבים.

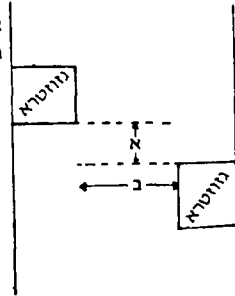

א. תקרת העליה

משנה ה

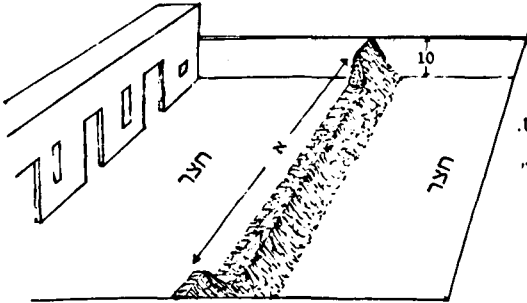

- א. פחות מג' טפחים.
- ב. יותר מד' טפחים, ולר"ת פחות מד' טפחים ע"י חזו"א סי' צ"ו אות מ'.

66. מתבן שבין שתי חצרות גבוה עשרה טפחים.

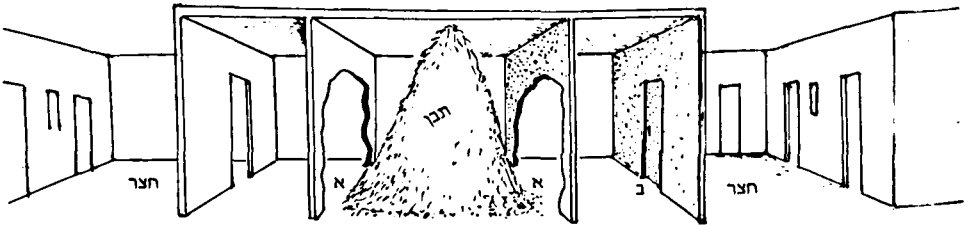
65. זו שלא כנגד זו, זו למעלה מזו וכי'.
אין בין זה לזה שלשה (שו"ע סי' שע"ג, ומשנ"ב אות י"א).

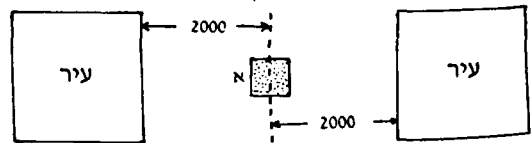
משנה ה
67. נתמעט התבן מעשרה טפחים.
א. רש"י ד"ה נתמעט התבן, או במשך י' אמות ועוד.

- א. פירצה יותר מעשר.
- ב. נועל את ביתו.

68. בית שבין ב' חצרות, פרש"י ושתי בתים משתי חצרות פתוחין לו.

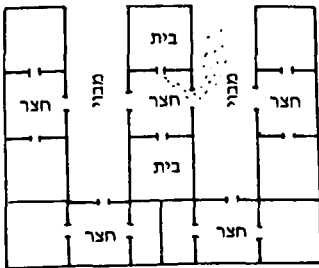
69. גוב של תבן שבין ב' תחומי שבת.

- א. גוב של תבן.

דף ע"ב * תוס' ד"ה דכל, גבי תכלים, ע"צ 228 בפ"א.

רשות הרבים

דף פ ע"א 70. רש"י ד"ה הא דאסר, כגון חצר שבין שני מבואות ורגילה עם זה ולא עם זה.

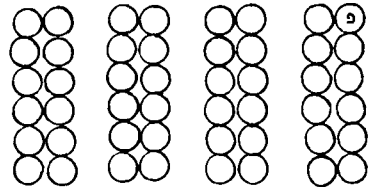
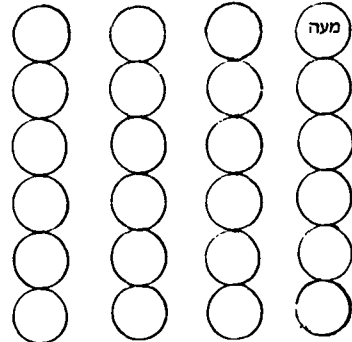
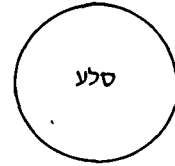
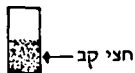
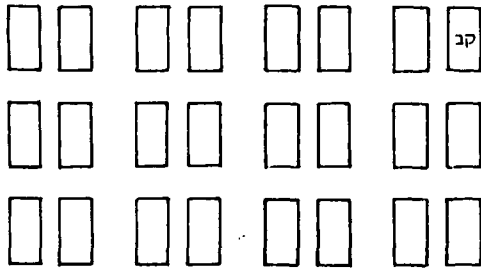
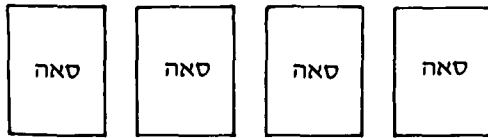
דף פ ע"ב * רש"י ד"ה אבל קורה, טפח לקבל אריח ובריאה כדי לקבל אריח, ע"י פ"א ציור 171.

71. תפרה בקיסם, וידוע תיפרה.
א ניכר מקום תפירתה.

1. ככר (של חצי קב) הלקוח מן הנחתום בפונדיון.

משנה ב

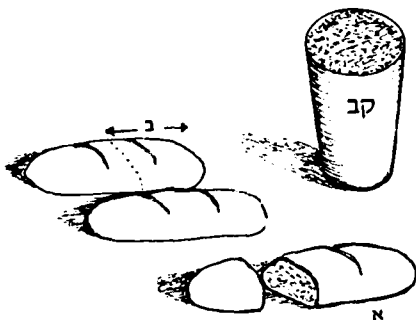

משנה ב

2. ר"ש אומר שתי ידות לככר משלש לקב.
(שני חלקים (2/3) של ככר, כשהנחתום אופה
שלש ככרות מקב).

א. שתי ידות.

ב. חצייה לבית המטבח, פרשיי אפי"ג דל"יש
לענין עירובין הוי בככר ג' סעודות וכו'
אבל שיעור סעודה קים להו לרבנן וכו'
חצי ככר זו והוא פרס דכולה השי"ס על
שם ששיעורה בפרוסה כלוי חצי ככר.

משנה ב 3. וחצי חציה לפסול את הגוייה.

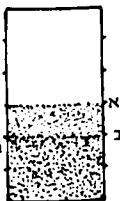
א. חצי פרס.

- א. חצי קב שלוקח החנוני בפונדיון.
- ב. חצי חצי קב שאופה החנוני ככר מזון
- ב' סעודות ומוכרו בפונדיון (נמצא בקב שלם מזון שמונה סעודות).

א. חצי קב שלוקח החנוני בפונדיון, ומוריד שליש לעצמו, ומשני שליש הנשארים וזוא אופה ככר שיש בו שתי סעודות, ומוכר את הככר בפונדיון.

ב. רש"י ד"ה צא, שני שלישי חצי קב, ובהך שני שלישי אשמעינן רבי יוחנן דאיכא ב' סעודות.

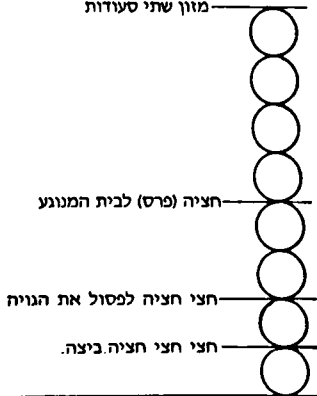

- 4. אמר רב חסדא צא מהן שליש לחנוני.
- 5. אלא כאידך דרב חסדא דאמר צא מהן מחצה לחנוני.

דף פג ע"א

7. לר"ש כביצה.

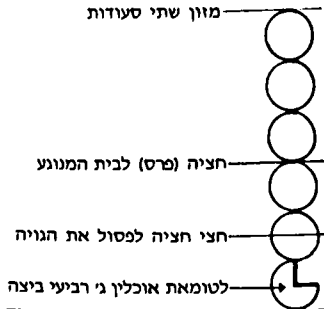
מזון שתי סעודות

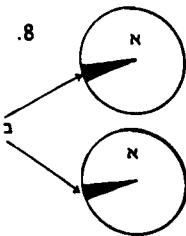
תנא וחצי חצי חציה לטמא טומאת אוכלין, וברש"י.

6. לר' יוחנן בן ברוקה כביצה חסר רביע.

מזון שתי סעודות

- 8. רש"י ד"ה שיער רבי, דהיינו לחצי פרס (לבי ביצים) אחד מעשר בביצה.
- ב. ויש ששונים אחד ממ' בביצה ומפרשי לבי הביצים תוספת אחד ממ' ותו לא, (נמצא שעשירית ביצה מצאו תוספת לשמונה ביצים, ולשמונים ביצים תוסי של ביצה שלמה).

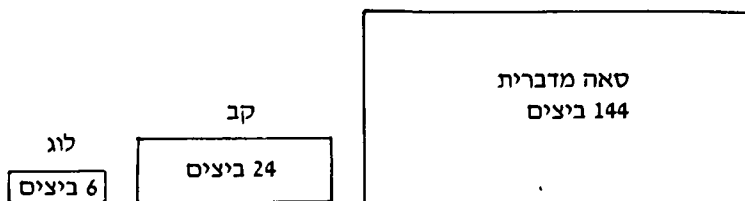

- א. ביצה מדברית.
- ב. חלק זה שהוא אחד מעשרים בביצה מצאו הקדמונים שלפני רבי שנתמעט הביצה בימיהם, שבמדבר היו הביצים נסין יותר, ושני החלקים שהם אחד מעשר בביצה הוסיף רבי לחצי פרס.

מודיא דקונדיס (סאה) 217 ביצים

סאה ציפורית	פירוש ב'	סאה ציפורית	
207		207	
10	עודות דרבי	8	חלתה
		215	
217		2,47	עודות דרבי
		217,52	

10

11

13. רש"י ד"ה מאתן, ובתוספת של ג' הביצים חומשין לא דק שהרי מחשבון הראשון חסר חומש צא מג' אלה חומש לא נשאר אפי' חצי ביצה.

$$\begin{array}{r} 100 - 20 \\ 40 - 8 \\ 4 - 4/5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 144 \quad 28,4/5 \\ 28,4/5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 172,4/5 \\ 34,3/5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 207,2/5 \end{array}$$

$$100 - 20$$

$$70 - 14$$

$$2 - 0,2/5$$

$$0,4/5 \quad 0,1/5 \quad \text{א}$$

$$34,3/5$$

א. חסר משהו

ב. לא נשאר אפי' חצי ביצה (אלא 2/5

חסר משהו) ובתוס' ד"ה יתירה, מדת

ציפורית שהיתה מאתן וז' ביעין ושני

חומשין חסר קימעא.

$$\begin{array}{r} 100 - 20 \\ 40 - 8 \\ 4 - 4/5 \\ 144 \quad 28,4/5 \\ 28,4/5 \\ 172,4/5 \end{array}$$

12

$$100 - 20$$

$$70 - 14$$

$$3$$

$$173 \quad 34$$

$$34$$

$$207$$

סאה ציפורית 207

207

14. חלתא כמה הויין תמני, פרש"י שהן אחד מכ"ד בקצ"ב. $192 : 24 = 8$

$$\begin{array}{r} 192 \\ 15 \end{array}$$

רש"י, ולא דק בחלתן של ט"ו.

$$207 - 8 = 215 \quad 217 - 215 = 2 \quad \text{אכתי בצר ליה (ב' ביצים).}$$

15

207

8

215

2,47/80

217,47/80

217

חלתא

עודות דרבי

א"ה הוי ליה טפי

עי לעיל ציור 8.

16

207

רש"י ד"ה א"ה, סאה ציפורית.

תוספת עודות דרבי למאתים ביצים של ציפורי. 10

217

ועודות ד' אחד מכ' לכל ביצה מז'

ביצים לא חשיב. וגם ב' חומשין שלא

דקדקו בהן, ע"צ 13.

★ רש"י ד"ה אי הכי, ובחלתן של ט"ו ביצים
שלא חשבת ע"צ 14. וגם למעלה בתוספת
ציפורית על ירושלמ' נשארו ב' חומשין ע"צ 13.

$$144:3=48$$

$$207-144=63$$

ואילו עודפא שיתין ותלת

ואלא שליש דירושלמית וכו' כמה הוי חמשין ותמניא נכי תילתא.

$$173:3=57,66$$

ואלא דציפורי, שליש דידה כמה הוי שבעין נכי חדא

$$207:3=69$$

$$207-144=63$$

$$63$$

$$72$$

$$3$$

ושליש שלה

קרוב למחצה מדברית

18. אלא אמר רבינא וכו' וברשיי

שליש של ציפורי בועדות של רבי

$$217:3=72,33$$

$$144:2=72$$

$$0,33$$

יתרה על מחצה של מדברית

שליש ביצה

19. תוסי' דייה יתירה, לפי שמונה שליש דציפורי סייט $207:3=69$

וסייט ועודות (אחד מכי בביצה לכל ביצה)

נמצא לעשרים ביצים יש עוד ביצה ולסייט יש

עוד 3 ביצים ו-9 עודות

$$3,9/20$$

$$72,9/20$$

20. שם, אבל אי דייקת בה שפיר.

סאה ירושלמית

$$172,80\% \text{ שהם } 172,4/5$$

$$172,80\% : 5 = 34,56\%$$

$$34,56\%$$

$$207,36\%$$

חומש של סאה ירושלמית

סאה ציפורית

נמצא שליש שלה סייט ביצים וחצי חומש $3:69,12\%$

$$3,45\%$$

$$72,57\%$$

$$50\%$$

$$0,7\%$$

א. מאה שבעים ושתים ביצים ועוד שמונים אחוז של ביצה.

ב. ל-36% חסר 4% להגיע לשני חומשים, 4% הם חומש של חומש ביצה, עיי

מהרש"ל.

ג. 12% הם 2% יותר מחצי חומש. עיי

מהרש"ל.

ד. 5% הוי עוד של רבי שהוא אחד מכי

בביצה, וזה שכתב המהרש"א בסוף

דבריו הוי יותר מחצי ביצה אחד מכי

בביצה, עיי בהערה ג' שיש עוד 2%.

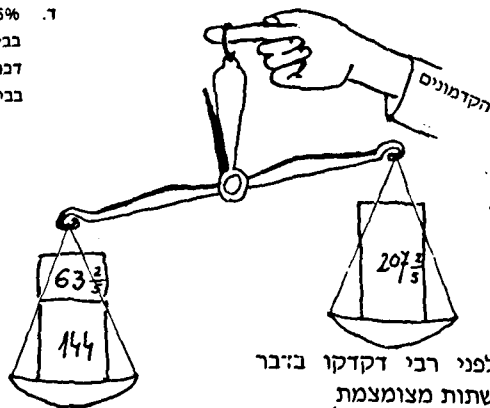
וכשתצטרף עם הועדות

הוי יותר מעייב ביצה ומחצה

חצי ביצה

★ שם, ואמר מהר"י וכו' ולא חשיב ועודות של ז' ביצים עיי' צ 16

ושליש מ-217 עולין וכו' עיי' 18.

21. שם, והקדמונים שלפני רבי דקדקו בזיכר

שאין בתוספת שלהן שתות מצומצמת.

22

א	144	א
72	72	72

א שליש מלבר

72 1/3	217	72 1/3
--------	-----	--------

פג. תוס' ד"ה על.

23 כור 30 סאה
איפה, בת 3 סאה
עומר 1/10 מאיפה
סאה 6 קבין
קב 4 לוגין
לוג 6 ביצים

24. העומר עשירית של } 3 סאין
18 קבין
72 לוגין

שבעה רבעים (שבעה לוגין) קמח 70:10=7
ועוד (חומש הלוג והוא ביצה וחומשא) 2:10=1/5
שהם 43 1/5 ביצים

25. שבעה רבעים קמח ועוד, שהם שבעה לוגין וביצה וחומשא 1.1/5
רש"י ד"ה שהן ו' ירושלמית.

שהרי ו' מדבריות נעשו הי ירושלמיות

לוג מדברי וחומשו

מהלוג שהוא ששה ביצים נעשו חמשה ביצים

ששה חומשי ביצה נעשו חמשה חומשי ביצה (ביצה שלמה)

ששה ביצים שהם לוג אחד

ששה לוגין ירושלמית

$$\begin{array}{r} 6 = 5 \\ \frac{1.1/5}{1} = 0.5 \\ \frac{0.1}{1.1/5} = \frac{1}{6} \end{array}$$

6 לוגין ירושלמית 43 1/5 ביצים	=	5 לוגין של ציפורי 43 1/5 ביצים
----------------------------------	---	-----------------------------------

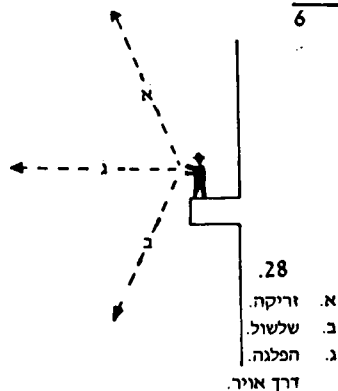
26. ששה של ירושלמית שהן חמשה של ציפורי.

27. תוס' ד"ה שבעת, מ"ז רבעים קמח ועוד שהם 5+30+8=43,1/5

ב' ביצים ושלושה ועודות

הרי לר"י מ"ה ביצים וחומש ביצה וגי ועודות

$$\frac{2,3/20}{45,7/20}$$

28

א. זריקה.

ב. שלשול.

ג. הפלגה.

דרך אויר.

משנה ג

29. אנשי חצר ואנשי מרפסת וכו'. וברש"י מרפסת

ארוכה היא והרבה פתחי עליות פתוחין לה

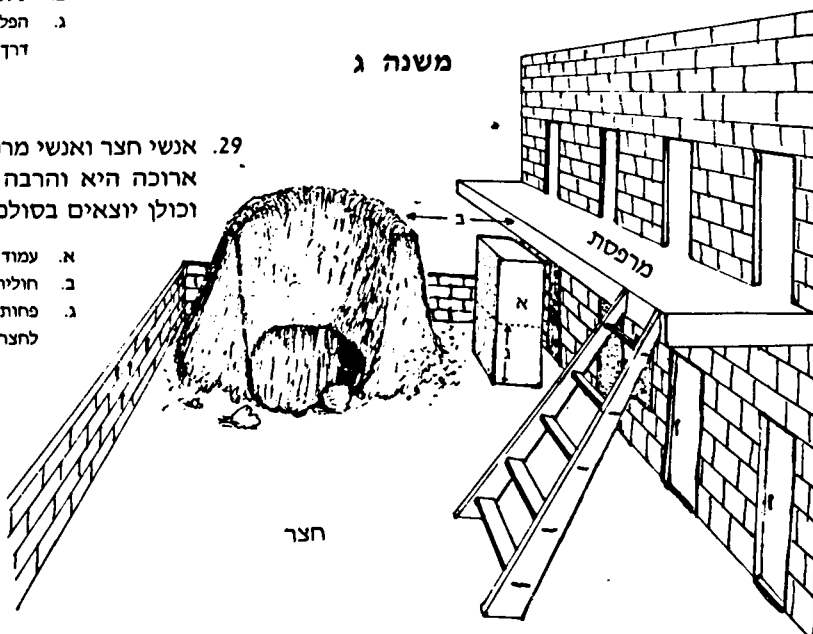
וכולן יוצאים בסולם אי לחצר וממנה לרה"ר

א. עמוד סמוך למרפסת גבוה י' טפחים.

ב. חולית הבור שמופלגת מהמרפסת.

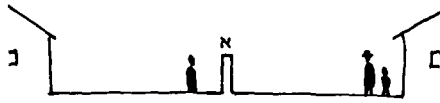
ג. פחות מכאן (שאינה גבוה י' טפחים)

לחצר, ובגמ' אף לחצר.

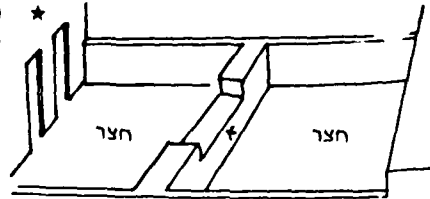
חוליית הבור והסלע גבוהים עשרה טפחים למרפסת, ע"צ 37.

משנה ג

31. לזה בזריקה ולזה בזריקה.

א. מחיצה גבוהה י" טפחים.

30. לזה בפתח ולזה בפתח.

א. מחיצה שאינה גבוהה י" טפחים.

- ★ היינו חלון שבין שתי חצרות, ע"צ 1 בפ"ז.
- ★ רש"י ד"ה היינו. היו בראשו פירות אלו עולין מכאן וכו', ע"צ 15 בפ"ז. בא"ד, לבני רה"י ולבני רה"ר
- ★ לזה בשלשול ולזה בשלשול היינו חריץ שבין ב' חצרות, ע"צ 51 בפ"ז. לכתף עליו, ע"צ 99 בפרק א'.
- ★ רש"י ד"ה היינו חריץ, חריץ שבין ב' חצרות עמוק מזו י' ולזה שוה לארץ נותנים אותו
- ★ לזה ששוה לארץ, ע"צ 18 בפ"ז.
- ★ לזה בפתח ולזה בזריקה היינו דרבה בר רב הונא אמר ר"נ, ע"צ 17 בפ"ז.
- ★ לזה בפתח ולזה בשלשול היינו דרב שיזבי אמר ר"נ, ע"צ 18 בפ"ז.

חצר א

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

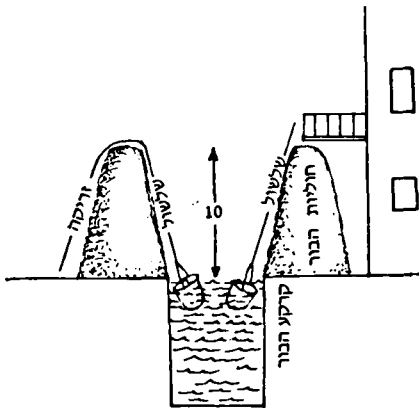
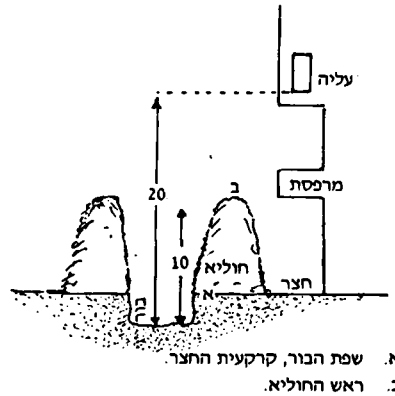
10

10

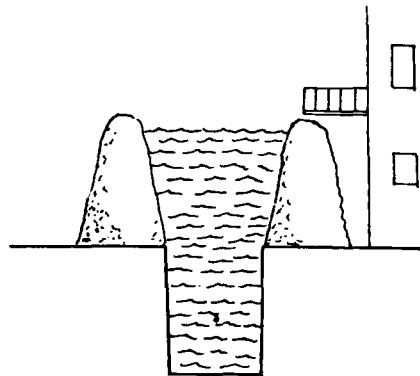
★ תוסי' ד"ה הכי, אליבא דשמואל דסבר אדם אוסר על חברו דרך אויר, ע"צ 59

34. תוסי' שם, כי קתני פחות מכאן לחצר שהחוליא פחות משהו מעשרה א"כ מראש חוליא עד קרקעית הבור יש יותר מעשרה וכו' דאין לחלק בין שלשול עשרה לכ'.

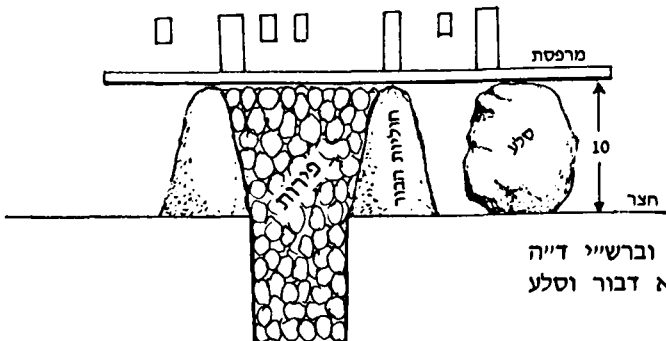
★ תוסי' ד"ה כיון, כפה ספל ע"צ 20 בפ"ז.

35. רש"י ד"ה אלא בור, שממלאין הימנו תשמישתו בשלשול הוא אפי' לבני מרפסת שהרי מקרקעיתו דולין וכו', ובתוסי' ד"ה בור, וא"ת בור נמי הוי לבני מרפסת בשלשול ולבני חצר בזריקה ושלשול.

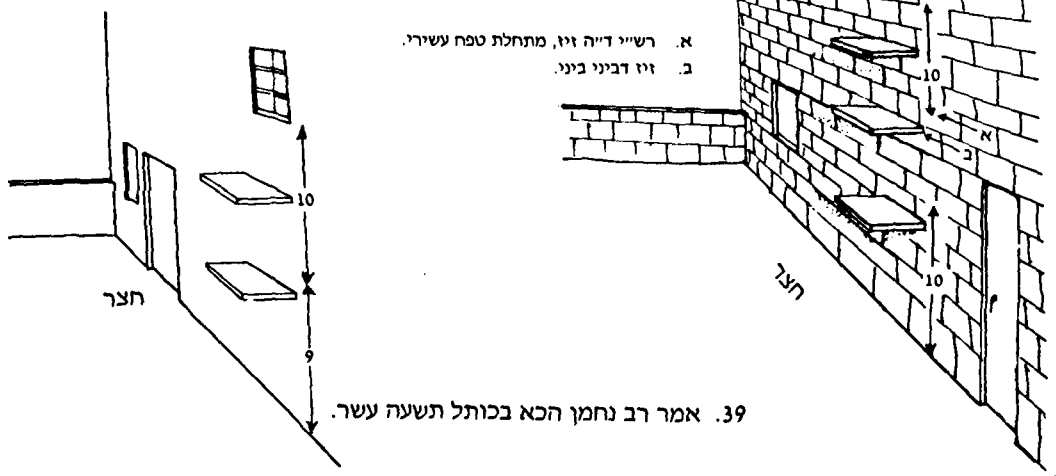
36. הכא בבור מלאה מים עסקינן.

משנה ג

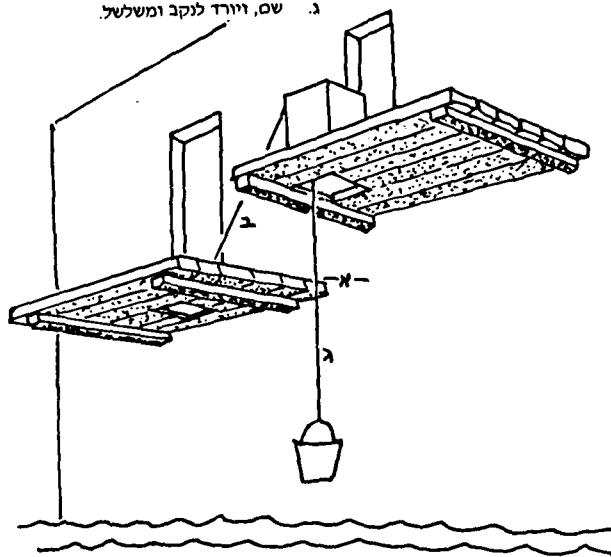
37. בור מלאה פירות של טבל. וברש"י ד"ה ולמה לי למיתני, אלא השתא דבור וסלע שניהן תשמישתם על גבן.

38. כיצד זין יוצא מן הכותל למטה מעשרה לחצר, למעלה מעשרה לעלייה, הא דביני בני אסור.

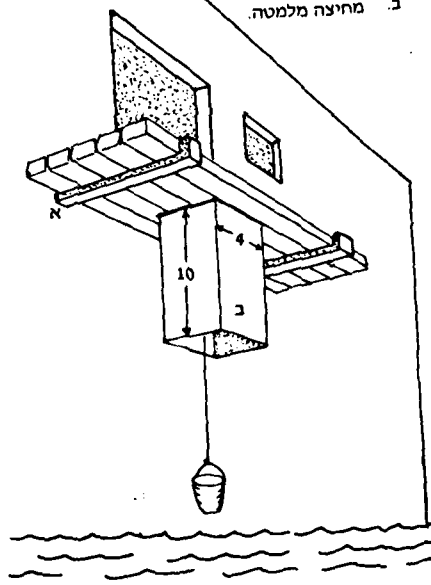
דף פד ע"ב

א. רש"י ד"ה גוזזטראות, משוכות זו מכנגד זו בתוך ד'.
ב. שם, ובשבת זורקין בני תחתונה דלי שלהן על מחיצות העליונה.
ג. שם, ויורד לנקב ומשלשל.

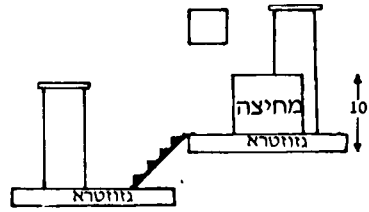
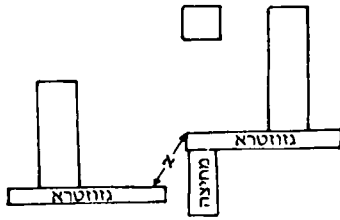

41. שתי גוזזטראות זו למעלה מזו עשו לעליונה ולא עשו לתחתונה.

א. זין.
ב. מחיצה מלמטה.

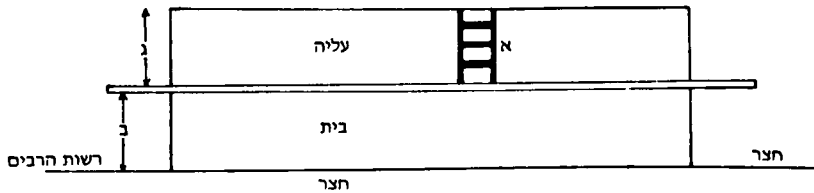
40. רש"י ד"ה שתי גוזזטראות, בי זיזין בולטין מן העלייה שעל שפת הים וקובעין נסרים מזה לזה וכ"ו עשו לה מחיצה עשרה מלמטה.

43. א. אביי אמר כגון דקיימין בתוך עשרה דהדדי.

42. בבאין בני תחתונה דרך עליונה למלאות, פרשיי עולין בסולמות.

★ רשיי ד"ה כגון, כגון חצר ועלייה, ע"צ 29. וכגון ב' חצרות המובדלות י' בגובה קרקעיתן כצוור 32, או מחיצה עשרה ביניהם ע"צ 17 בפ"ז. או חריץ עשרה שם צוור 18.

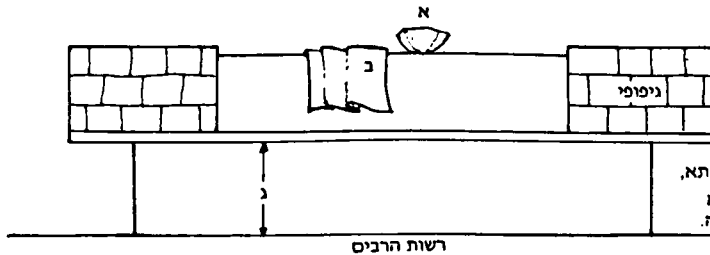
44. גג הסמוך לרשות הרבים צריך סולם קבוע להתיירו.

- א. פרשיי צריך סולם קבוע מן העלייה לגג.
- ב. רשיי ד"ה לאו משום, דלא גביהה מרפסת עשרה מרה"ר.
- ג. פחות מעשרה. (ע"צ הבא לענין גיפופי).

45. רשיי ד"ה לאו משום.

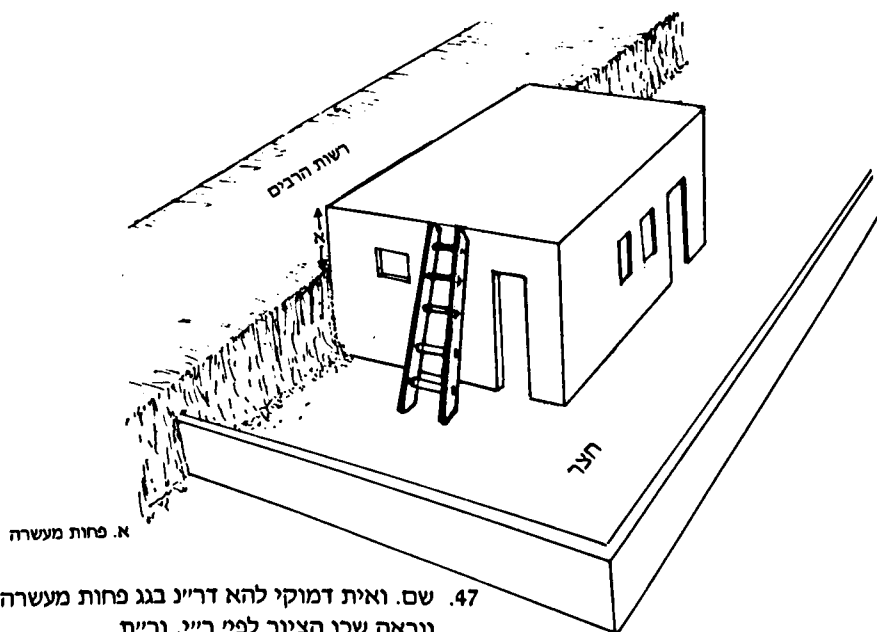
- א. פחות מעשרה.
- ב. מרה"ר עד למרפסת פחות מעשרה.
- ג. מניעד די פתח עד י' אמות.

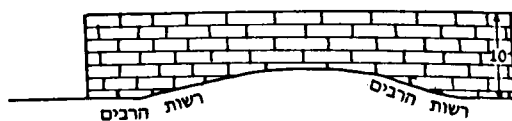
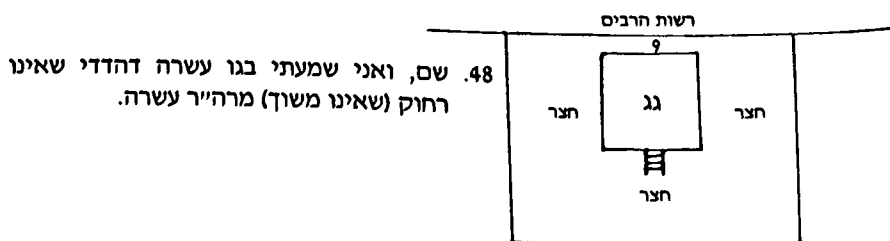
- א. כומתא.
- ב. סודרא.
- ג. רשיי ד"ה בכומתא, ואפי' לא קיימא מרפסת בנו עשרה.

46. מתקיף לה ר"פ ודילמא כשרבים מכתפין עליו בכומתא וסודרא, וברשיי.

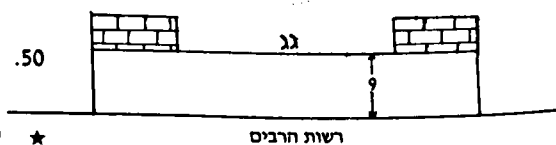
★ רשיי ד"ה בכומתא, ולא דמי לרשות שבין ב' חצרות לזו בפתח ולזו בזריקה, ע"צ 17 בפ"ז.

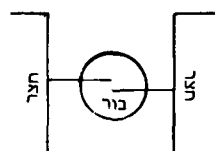

47. שם. ואית דמוקי להא דריי בג פחות מעשרה, ונראה שכן הציור לפי ר"י, ור"ת.

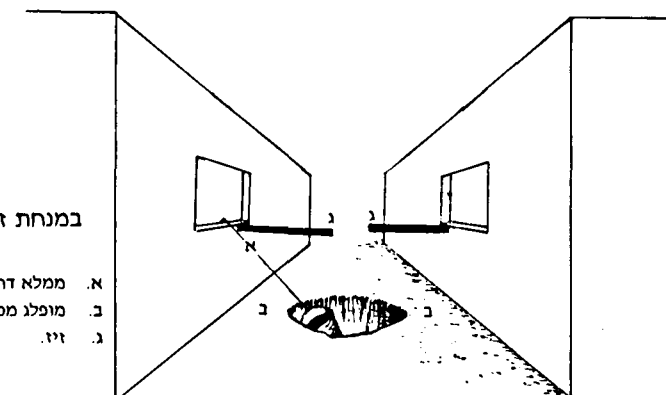
50. שם, או כל הגג למטה מעשרה ויש לו מעקה ופתוח לרה"ר.

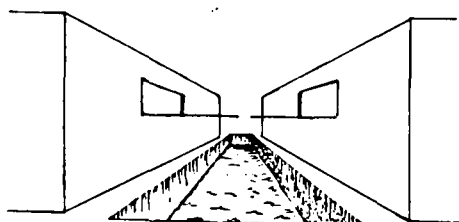

במנחת זכרון כתוב שהזיז מגיע עד חצי הבור.

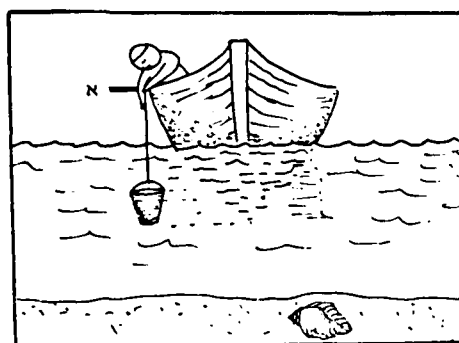
- א. ממלא דרך חלוטו (דרך אור).
- ב. מופלג מכותל זה ארבעה.
- ג. זיז.

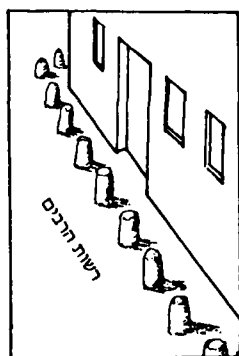
51. בור שבין שתי חצרות מופלגת מכותל זה ארבעה ומכותל זה ארבעה זה מוציא זיז כל שהוא וכו'.

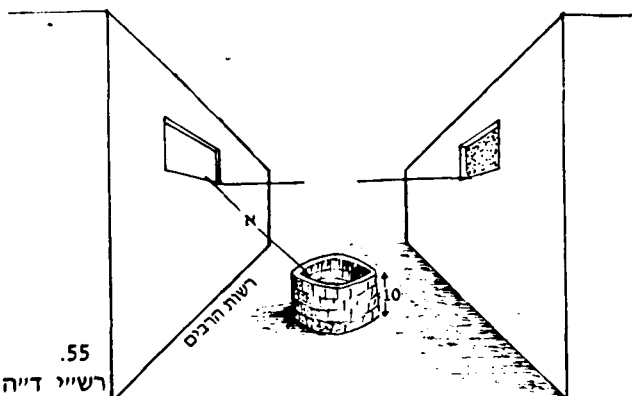
53. תוסי' ד"ה בור, ור"י מפרש כגון שזה הבור מושך כל אורך החצרות וכו'.

52. רש"י ד"ה זה מוציא, ספינה ר"ה אמר מוציא הימנה זיז כל שהוא וממלא.
א. זיז.

55. רש"י ד"ה צריך סולם, דסתם רה"ר איכא חיפופי.

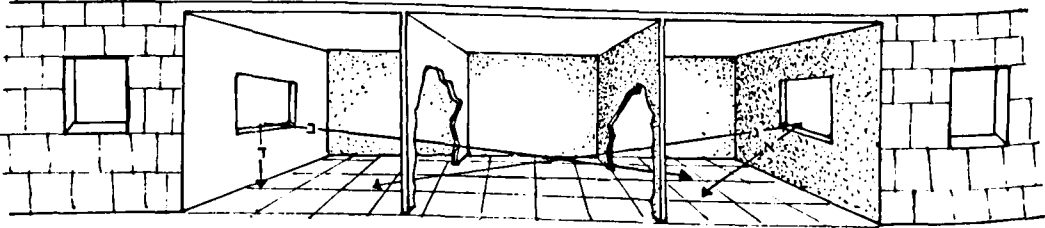

54. שם, א"נ אור"י וכו' מחיצות הבור גבוהים עשרה.

א. דכשמלאים מן הבור לחצר מביאין דרך מלמעלה מ"י. ★ שתי גוזזטראות זו למעלה מזו וכו', ע"צ 41.

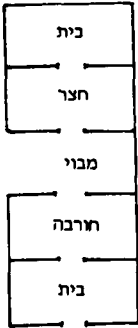

56. תוסי' ד"ה דילמא, אותם שמפשילים משאות במקלות על כתפיהם.

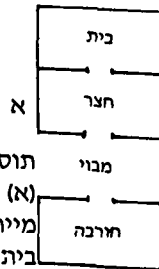

57. שני בתים ושלש חורבות ביניהם ועומדים כשורה.

רש"י ד"ה זה משתמש,

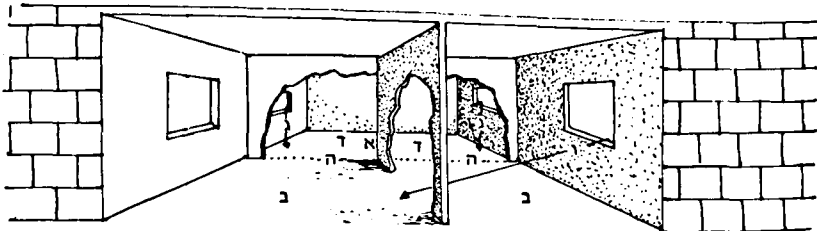
58.

- א. זה משתמש בחורבה הסמוכה לו דרך חלונות ע"י זריקה וכו', והוא אינו יכול להשתמש דרך חלון למרחוק אלא ע"י זריקה.
- ב. ואע"פ שמשתמש בה בחלל בזריקה וכו' אבל בסמוכה לחברו לא ישתמש אפי' בזריקה.
- ג. הואיל ויש לחברו בה תשמיש נוח בשלשול סמוך לחלונו.

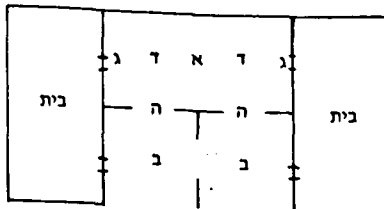
★ שם, ושתי גזוזטראות דסוף פירקין, ע"צ 41.

דף פה ע"ב

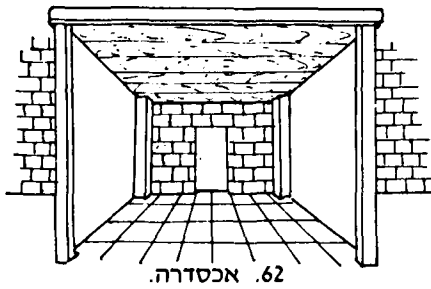
59. דקיימא כחצובה.

- א. חורבה אמצעית, על מקום זה מקשה רש"י בד"ה ואמצעי אסור, שיהי מותר כמו בור שבמבוי, דהכא נמי איכא הפסק כל חלל חורבה האמצעית (אות ד').
- ב. שתי חורבות סמוכות.
- ג. שניהם משתמשים בה בשלשול (בסמוך).
- ד. חלל חורבה האמצעית.
- ה. שתיים הסמוכות פרוצות לאמצעית.
- ו. אין אדם אוסר על חברו דרך אויר.

★ מקום שאין בו די על די מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו. ע"צ 99 בפ"א.

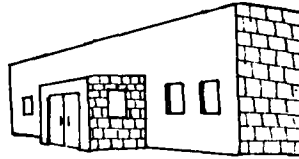
60. דמדלי חד (א) ומתתי חד (ב) זימנין דמגנדר ונפיל.

62. אכסדרה.

משנה

61. הנותן את עירובו בבית שער.

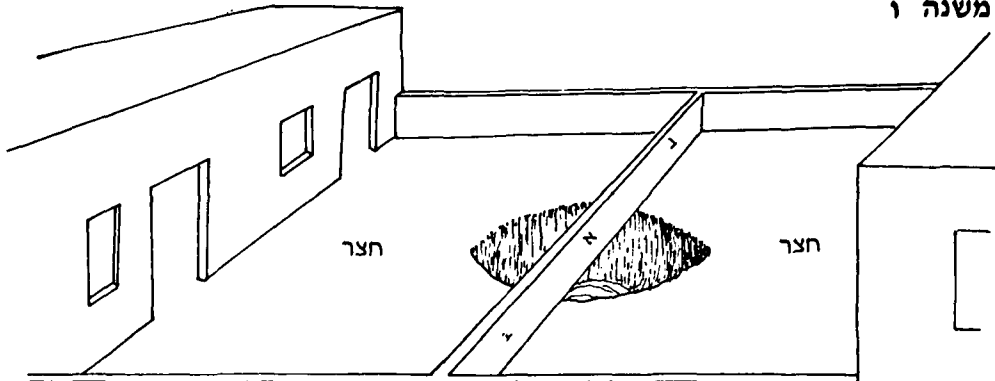

- ★ בית התבן, ע"צ 117 בפ"ח.
- ★ בית הבקר, ע"צ 26 בפ"ב.

★ מרפסת, ע"צ 29 (צריך להוסיף למרפסת מחיצות).

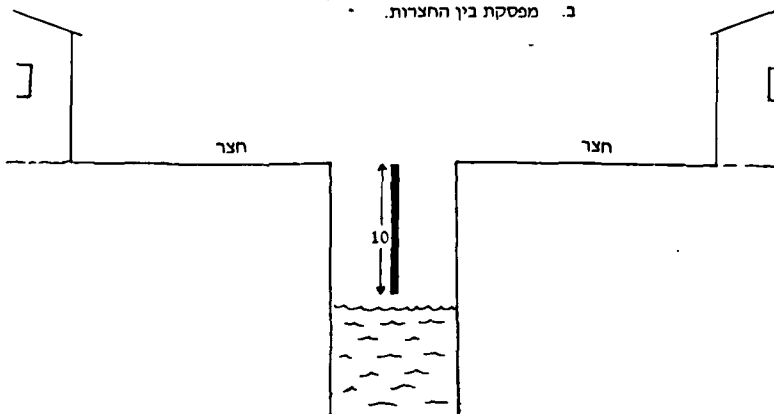
דף פו ע"א

משנה ו

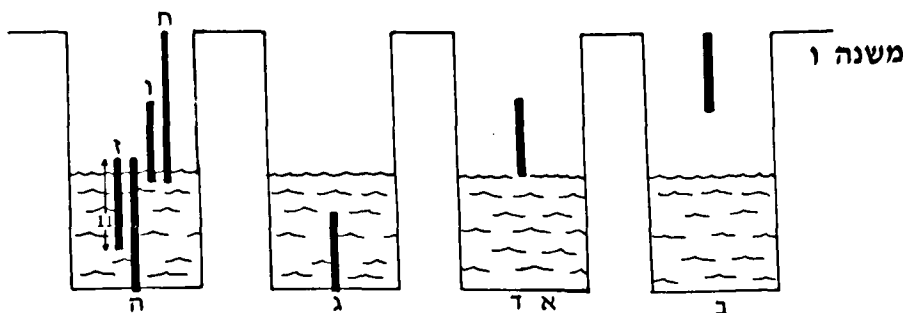
63. בור שבין ב' חצרות, חציו כזו וחציו בזו, אי"ר יהודה לא תהא מחיצה גדולה מן הכותל שביניהם.

- א. אחד כותל שביניהם שמפסקת על פני הבור.
- ב. מפסקת בין החצרות.

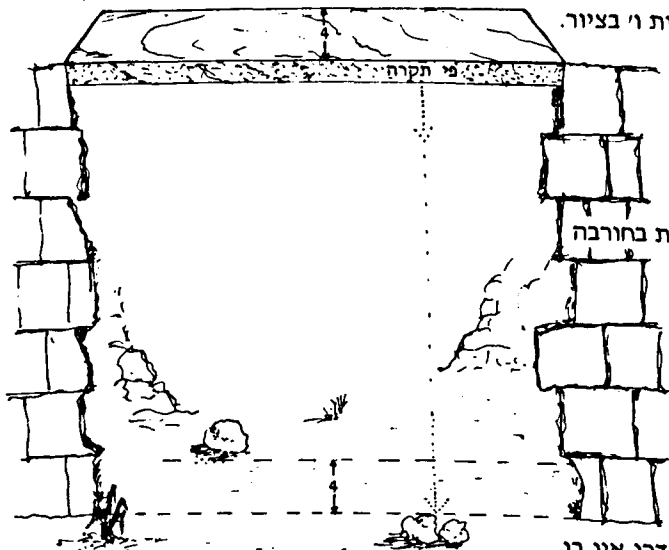

משנה ו

64. מתוך אוגנו. (עוגל הבור) בחלל מחיצות הבור.

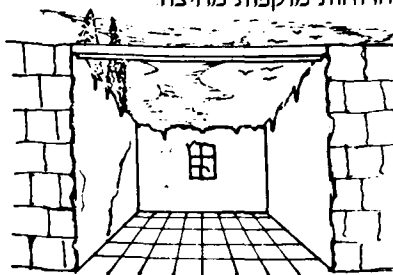
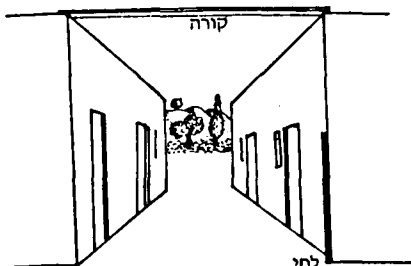
65. אמר ר' הונא א. למטה למטה ממש. ור' יהודה אמר ג. למטה למטה מן המים (ע"י אות ה').
 ב. למעלה למעלה ממש. ד. למעלה למעלה מן המים (ע"י אות ו').
 ה. צריך שיראו ראשן של קנים למעלה מן המים טפח. ו. צריך שישקע ראשי קנים במים טפח.
 ז. תוסי ד"ה צריך, אלא שתהא י" טפחים בתוך המים ואפי' המים עמוקים הרבה.
 ח. תוסי ד"ה הא. (בדף פו:) כתב המהרש"א דת"ק דקאמר מתוך אוגנו היינו דבעי שתהיה המחיצה מתחלת משפת הבור דהיינו אוגן ומושכת עד שיהיו ראשי קנים משוקעין במים, ומ"ד מלמעלה וכו' ע"י אות ו' בציוור.

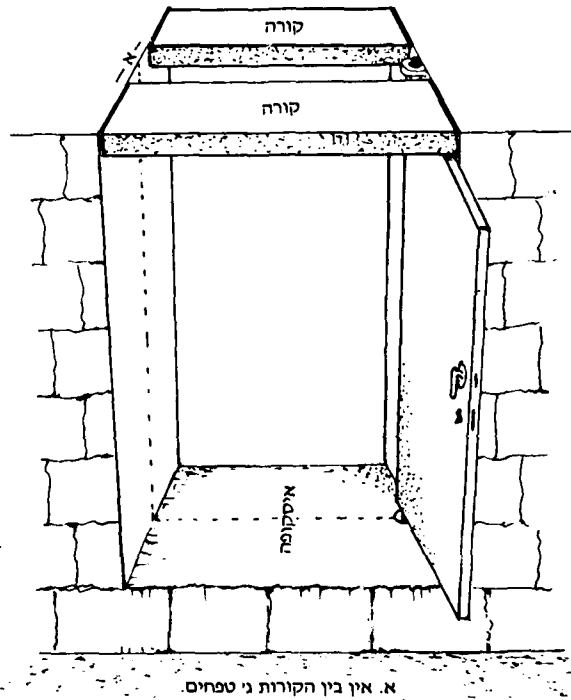
66. דאמר רב יהודה קורה ארבע מתרת בחורבה

67. תוסי ד"ה קורה, משמע מתוך פ"י דכי אין בו די נמי היה אומר פי תקרה וכו' אם הוי שאר הרוחות מוקפות מחיצה

68. שם, מבוי שאינו ראוי לשיתוף (מפולש) הכשירו בלחי וכו'.

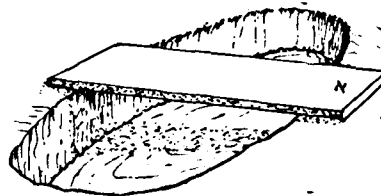
★ שם, דיתר על כן דשתי מחיצות דאורי"י מדמתיר בקורה מכאן וקורה מכאן, ע"צ 60 בפ"א.

א. אין בין הקורות ג' טפחים.
68 א. שם, שבת (ט.) גבי איסקופה וכו' שקירה בשתי קורות.

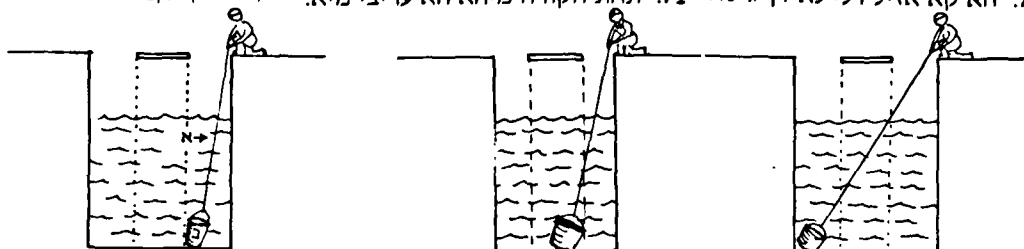
דף פו ע"ב

א. הקורה מונחת ע"פ הבור ולא בתוך אוננו של בור כלשון הרמב"ם פ"ג הכ"ב וב"י ס"י שע"ז סעי' א' וכן אם עשו ע"פ הבור קורה רחבה ד"ט, וע"י בביאור הלכה ד"ה וכן, בצ"ר 71-70 הקורה בתוך אונן הבור כהרשב"א בעבודת הקודש שער ג' סעי' רצ"ב. ור"ב ירוחם נתיב י"ב חלק י"ז ובמאורי שכתבו שהקורה מונחת בתוך אוננו של בור, וע"י גאון יעקב ד"ה אלא.

69. קורה ארבעה מתרת במים, פרש"י שנתונה על רחבה למעלה.

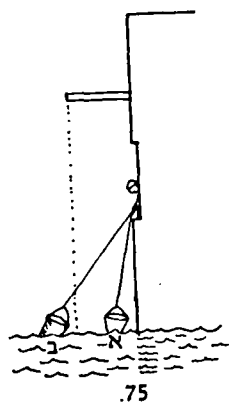
70. הא קא אזיל דלי לאידך גיסא. 71. תחת הקורה מיהא הא עריבי מיהא.

72. שם, (א) ולא מצי לשנויי דקורה מתרת מחודה ולפנים (ב) א"כ בסמוך לקורה נמי ליתסר.

★ כדבעא מיניה רבי טבלא מרב מחיצא תלויה וכו', ע"צ 159 160 בפ"א.
★ תוסי ד"ה הא שצריך לשקע ראשי קנים במים, ע"צ 65 אות ו'.
★ שם, דכי היכי דבעי רב יהודה שיקוע לרשב"ג ה"ה לתיק, ע"י מהרש"א וצ"ר 65 אות ח'

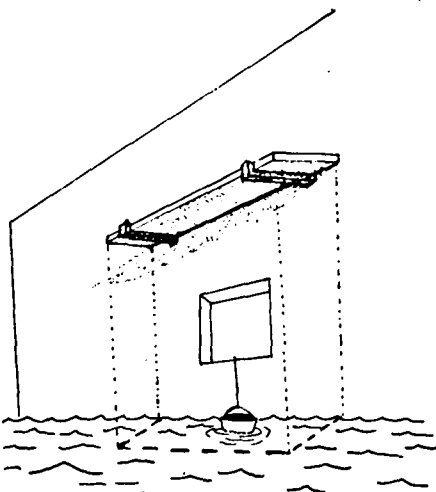
73. תוסי ד"ה אלא, ועל זה סומכין העולם שיש להם בתי כסאות על המים.

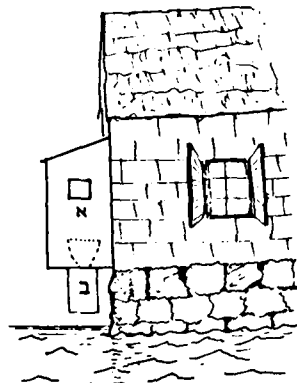
75.

א. תחת הקורה.

ב. הא קאזיל לאידך גיסא.

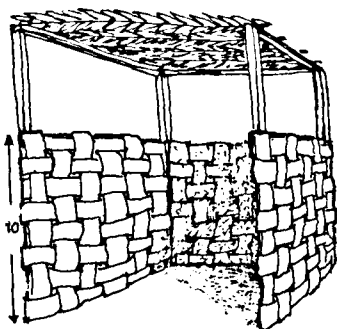

74. שם, אמת המים או ים עובר אצל כותלו ויש חלון למטה מן הקורה והקורה מונחת על גבי הזיזין היוצאין מן הכותל.

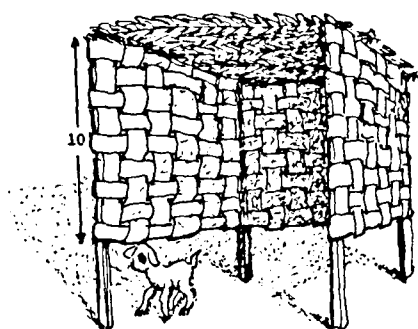

א. מחיצה העשויה לצניעות.

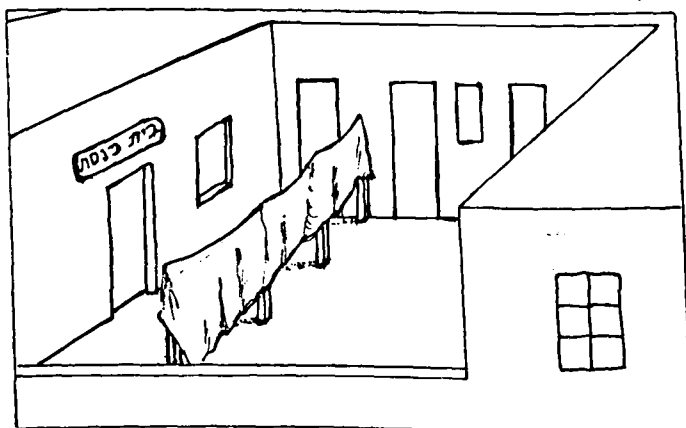
ב. מחיצה לשם מים.

77. ממטה למעלה אם גבוהות י' טפחים כשירה.

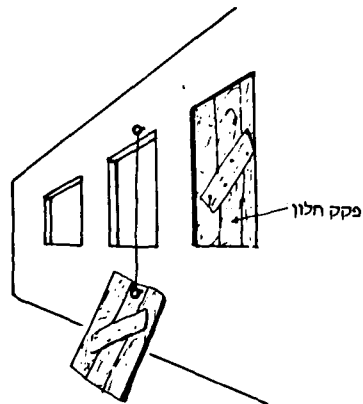
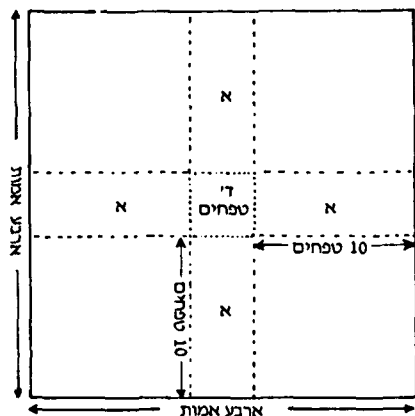

76. דתנן המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוהות מן הארץ ג' טפחים.

78. פעם אחת שכחו ולא הביאו ספר תורה מבעוד יום וכיו מצאו סדינין פרוסין על העמודים.

79. רש"י ד"ה הכל מודים. פקק חלון דאיכא למייד פוקקין בו.

80. גזוטרסא שיש בה ארבע אמות על ארבע אמות

חוקק בה ד' על ד' וממלא.

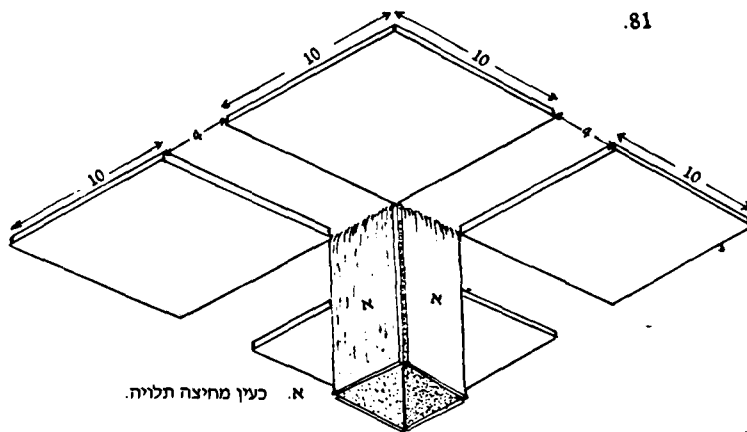
א. רש"י ד"ה חוקק בה, יטפחים הנשארים

סביב הנקב לכל צד ורואין אותן כאילו

היו כפופין למטה כעין מחיצה תלויה,

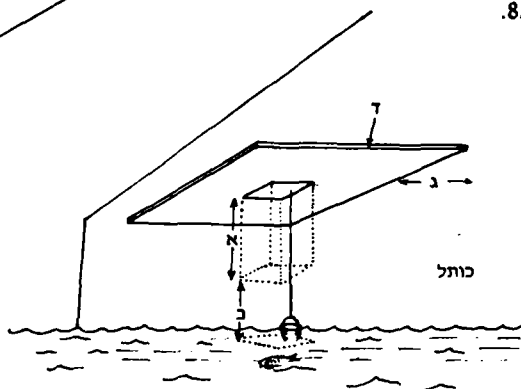
(ע"צ 81 אות א').

דף פז ע"א

81.

82.

רש"י ד"ה חוקק בו.

א. כאלו היו כפופין למטה כעין מחיצה תלויה על המים.

ב. ואמר נמי גוד אחית כאלו יורדות וסותמות עד המים שכנגד הנקב.

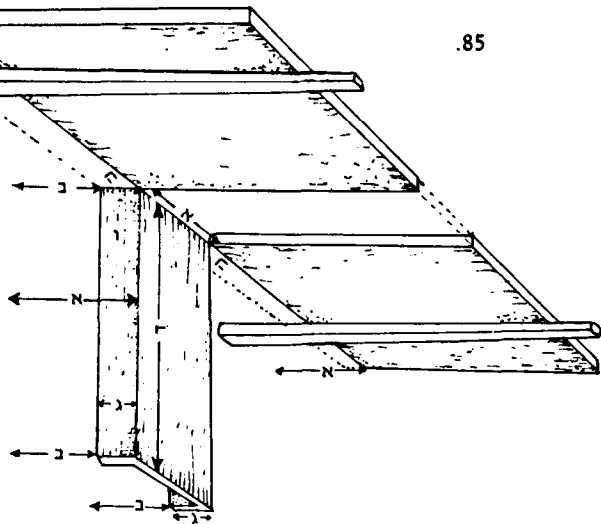
ג. תוסי ד"ה גזוטרסא, אינן סתמא פתוח לרש"י (יותר מני טפחים סמוך לכותל)

והיו כחור היחיד.

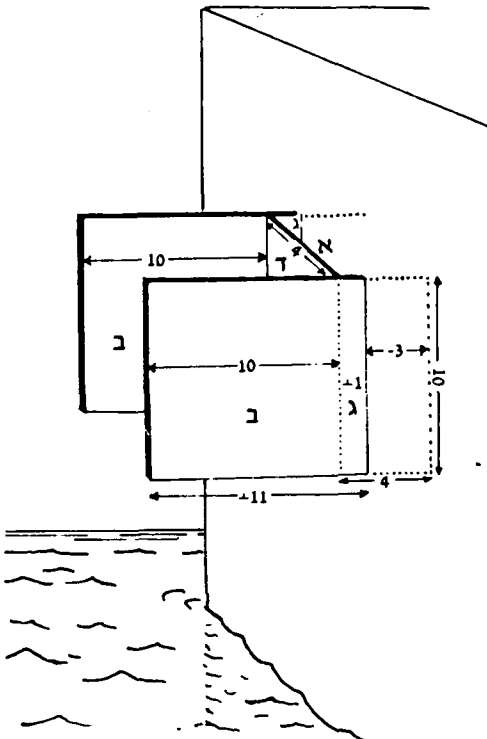
ד. פי תקרה.

85.

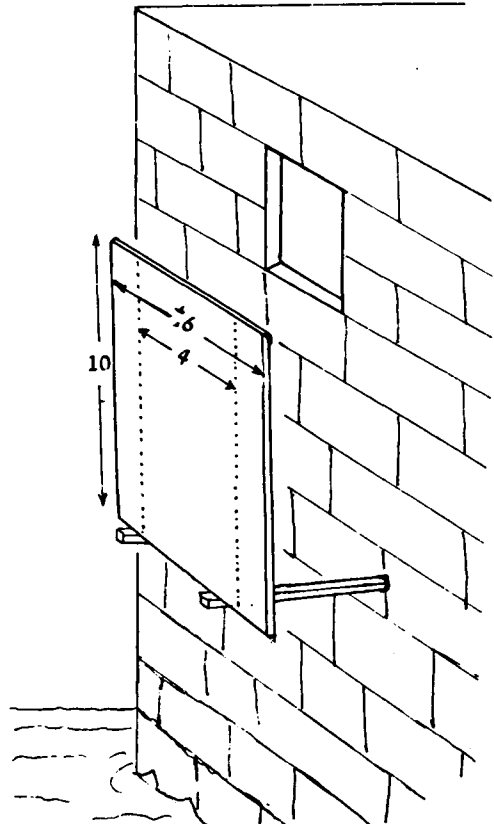
- א. ד' טפחים.
- ב. פחות מג' טפחים בין הנסר ולכותל.
- ג. טפח ומשהו.
- ד. י' טפחים, וברשיי ד"ה היתה, וצריך להיות בה רוחב עוד י' טפחים, למימר בהו כוף למחיצה שנייה כנגד הכותל.
- ה. ב' ראשיה.
- ו. רשיי שם, אין מועיל למחיצות חלל הנקב אלא טפח ומשהו, ועיי' 84 אות י'.

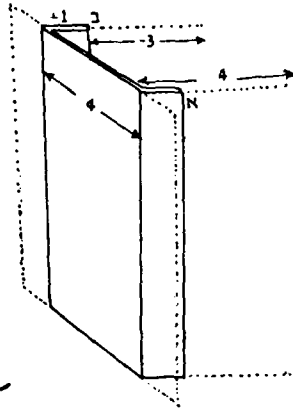
87. היתה זקופה צריך שיהא גובהה עשרה טפחים ורוחבה ו' טפחים ושני משהויין.

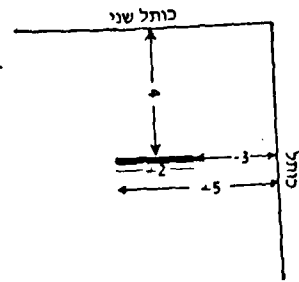
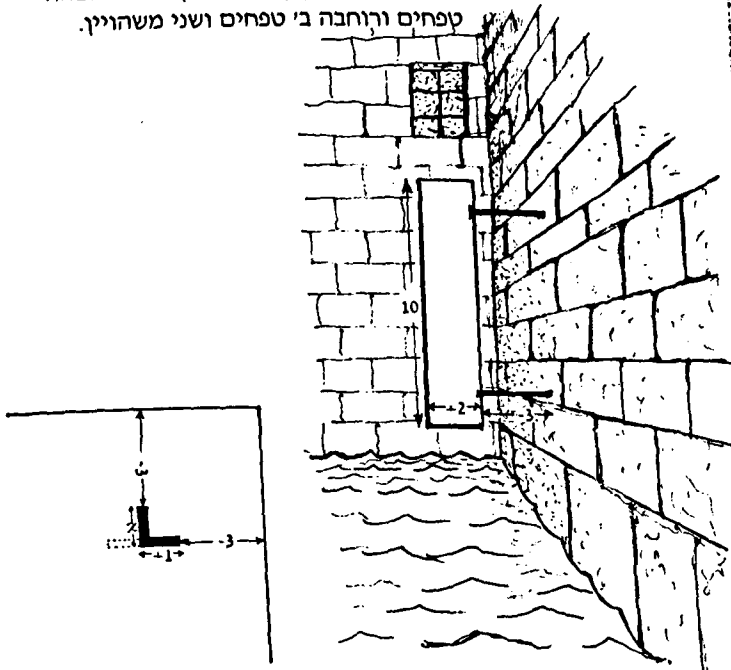
86. רשיי ד"ה היתה, וכשאתה כופף את ב' ראשיה (אות ב') וכי אין מועיל למחיצות חלל הנקב אלא טפח ומשהו (אות ג') שהרי י' טפחים בולטים מן המחיצה האמצעית (אות ד') ולחוץ לצד המים וכו', בשפת הפגם (אות א').

88. רש"י ד"ה היתה זקופה. וכוף שפת רחב טפח ומשהו לכאן לצד הכותל (א) וכ"ו. ועוד כוף טפח ומשהו בשפת רחבה השני (ב).

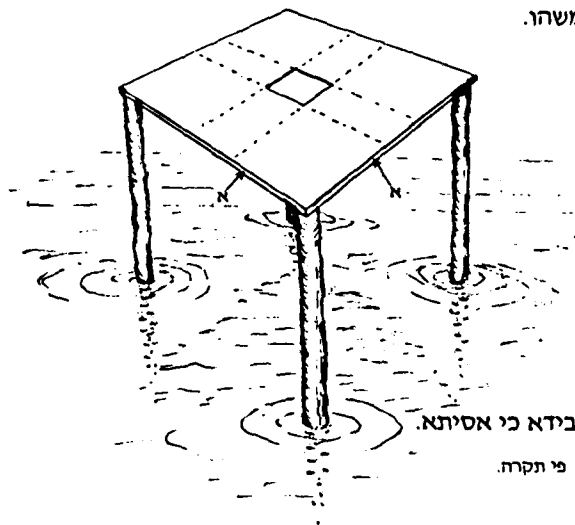

89. היתה עומדת בקרן זוית צריך שיהא גובהה י' טפחים ורחבה ב' טפחים ושני משהויין.

91. שם, א. כוף טפח ומשהו היתירין על מדת רחבה והטה אותה לצד כותל המופלג ד' וכ"ו.

90. רש"י ד"ה היתה עומדת בקרן זוית. מופלג ממנו פחות מג' והוא לבד נמצאת כאן מחיצה רחבה ה' ומשהו.

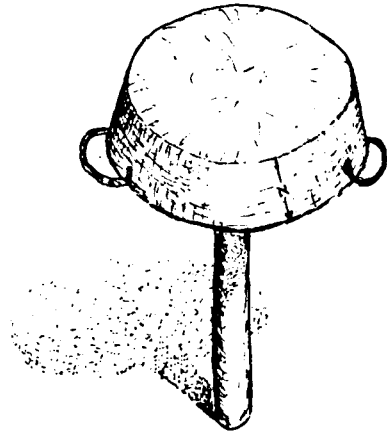
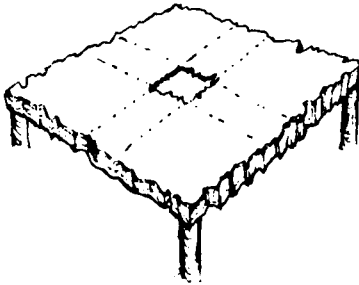
92. דעבידא כי אסיתא.

א. פי תקרה.

93. פו: תוסי' ד"ה גוזזטרא, והא טרסקל לא הוי רה"י וכו' אלא משום דהדרא מחיצתא. ★ שם, גבי מחיצות שאינן ניכרות, ע"צ 6 בפ"ט (מהדו"ק).

★ שם, דאמר פי תקרה בכל ארבע הרוחות, ע"צ 92.

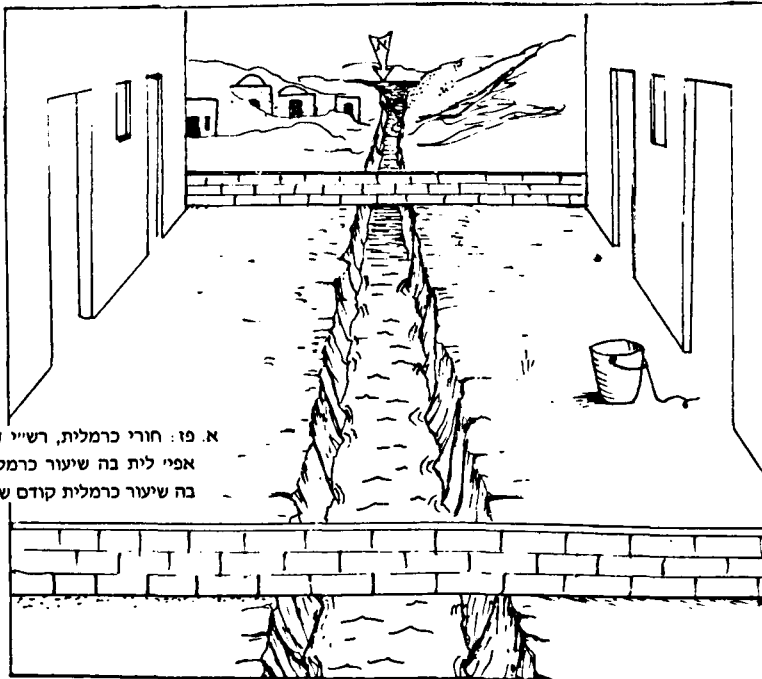
★ שם, וי"ל דעבידא כי ארזילא באלכסון כעין גגין שלנו, ע"צ 116 בפ"ב.

א. הדרא מחיצתא.

94. שם, א"נ כגון שהגוזזטרא אינה שוה ומליאה פגימות כל סביבותיה.

משנה ז

א. פו: חורי כרמלית, רש"י ד"ה ותיחוי, אפי' לית בה שיעור כרמלית וכו' ויש בה שיעור כרמלית קודם שתכנס לעיר.

95. אמת המים שהיא עוברת בחצר.

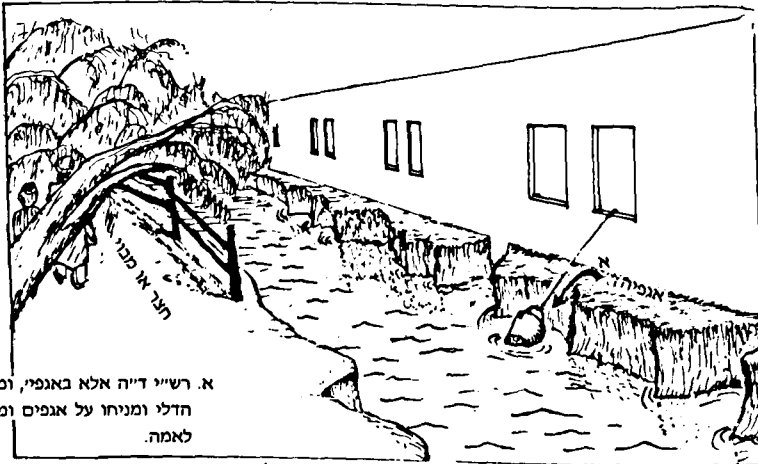
משנה ז

96. אלא אי"כ עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים בכניסה (וכן ביציאה).

★ רשיי ד"ה עשו לה מחיצה, בתוך אוגניה וכו' וכגון מחיצה שבתוך הבור, ע"צ 65 – 64. כגון גזוטרע ע"צ 40.

★ רשיי ד"ה שלא היתה כשיעור, רקק מים, ע"צ 90 בפ"ב.

א. רשיי ד"ה אלא באגפיה, ומשלשין את חדלי ומניחו על אנפים ומשם מחליפו לאמה.

97. אמת המים העוברת בין החלונות.

★ מקום שאין בו די על די מותר לבני רשות היחיד ולבני רה"ר לכתף עליו, ע"צ 99 בפ"א.

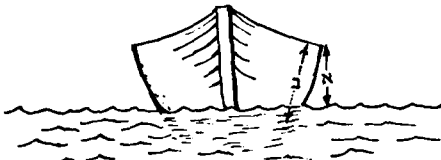
דף פז ע"ב

★ כותל שבין ב' חצרות גבוה י' טפחים ורוחב ארבעה וכו' היו בראשו פירות אלו עולין מכאן ואוכלין וכו', ע"צ 15 בפ"ז.

★ נפרץ הכותל עד עשר אמות, ע"צ 16 בפ"ז.

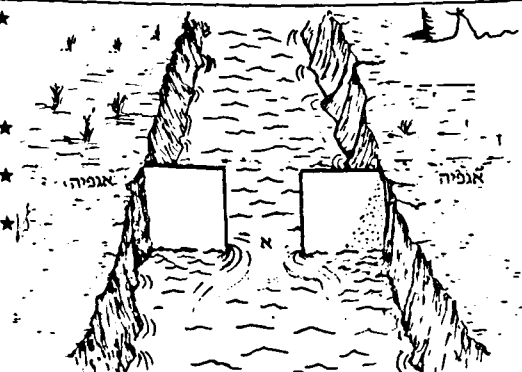
★ ותהוי כי חורי כרמלית, ע"צ 95 אות א'.

★ רשיי ד"ה ותהוי, כגון כותל הסמוך לרה"ר ויש בו חור וכו' כעין ציור 155 בפ"א.

99. תוסי ד"ה ולזעירי, בספינה שגבוהה ועמוקה י'.

א. גבוהה י'.
ב. עמוקה לתוכה.

98. רבינא אמר כגון דעבד לה ניפקי אפומה רשיי

ד"ה אפומה, המחיצה סמוך לאגפיה בתוך אוגניה (אוגן ע"צ 64) מכאן ומכאן ולא חיברה באמצע.

א. לרבנן אם בין שתי המחיצות פחות מ' טפחים אמרינן לבד ולרשב"ג בפחות מ' אמרינן לבד.

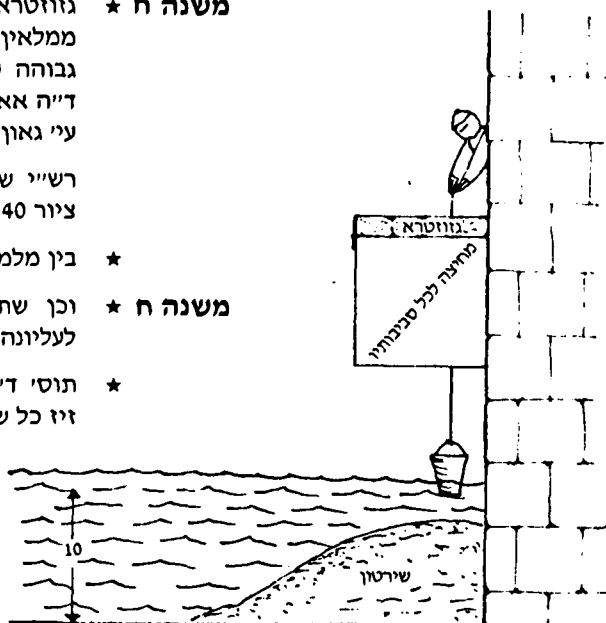
משנה ח * גזוזטרא שהיא למעלה מן המים, ע"צ 40 אין ממלאין הימנה בשבת אא"כ עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים בין מלמעלה, וברש"י ד"ה אא"כ עשו כל סביבותיו, ע"צ 40 41 100 ע"י גאון יעקב ד"ה מתני'.

רש"י שם, סביב הנקב ד' על ד'. כשתהפוך ציור 40 תמצא מחיצה מלמעלה סביב לנקב.

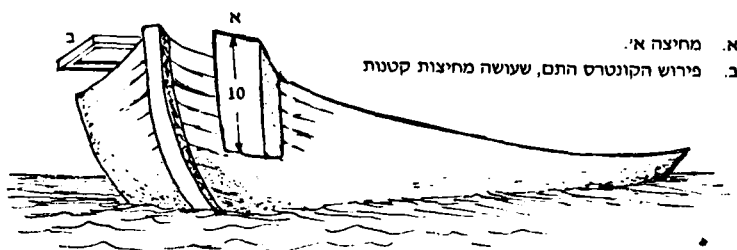
***** בין מלמטה, ע"צ 40 אות ב'.

משנה ח * וכן שתי גזוזטראות זו למעלה מזו עשו לעליונה ולא עשו לתחתונה, ע"צ 41.

***** תוסי' ד"ה אלא, אר"ה ספינה מוציא ממנה זיז כל שהוא וממלא, ע"צ 52.

100. שם, א"נ אור"י דהכא אפי' עמוק איכא למיחש שמא יעלה הים שירטון.

101. תוסי' ד"ה עושה, דאמר רבה בר רב הונא עושה מקום ד' וממלא.

102. תוסי' ד"ה בין, נלא רצה לפרש הכל תחת הגזוזטרא.

א. מחיצה למטה. (מחיצה למעלה לפי זה ע"צ 100).

***** גזוזטרא שיש בה ד' על ד' אמות חוקק בה ד' על ד' וממלא, ע"צ 92 82.

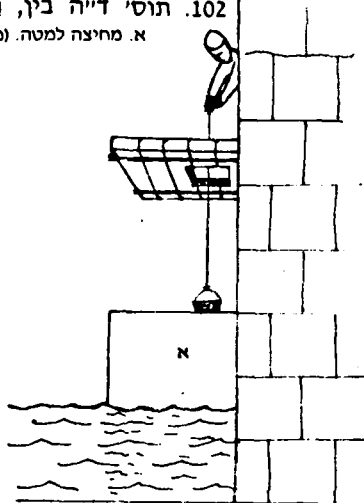
***** אלא בימה של טבריא הואיל ויש לה אוגנים ועיירות וקרפיפות מקיפות אותה, ע"צ 83.

דף פח ע"א

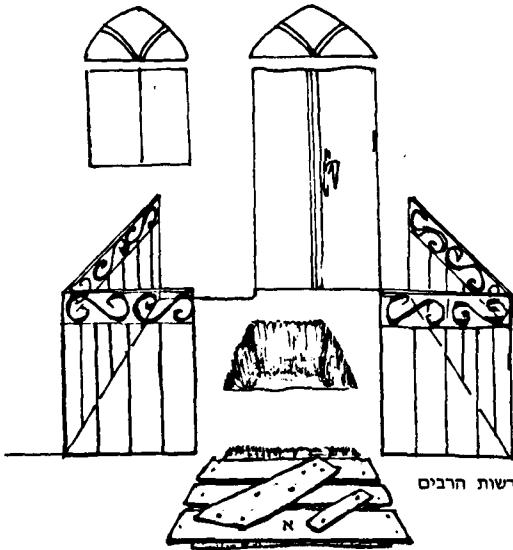
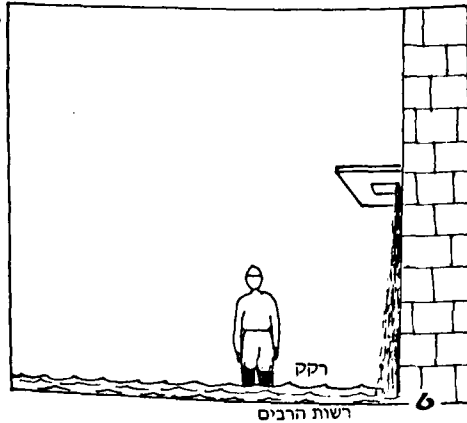
***** מה בין זה לעוקה, ע"צ 104.

***** לא שנו אלא בסמוכה, ע"צ 41 אות א. אבל במופלגת, שהמרחק ביניהם יותר מד' טפחים.

***** אין אדם אוסר על חברו דרך אויר, ע"צ 59 אות ו'.

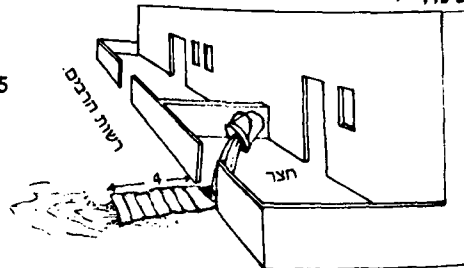
103. תוסי' ד"ה הני, דבגזוזטרא פעמים כששופכין ממנה המים הולך מיד עד מקום שרשות הרבים מהלכת ברקק מים.

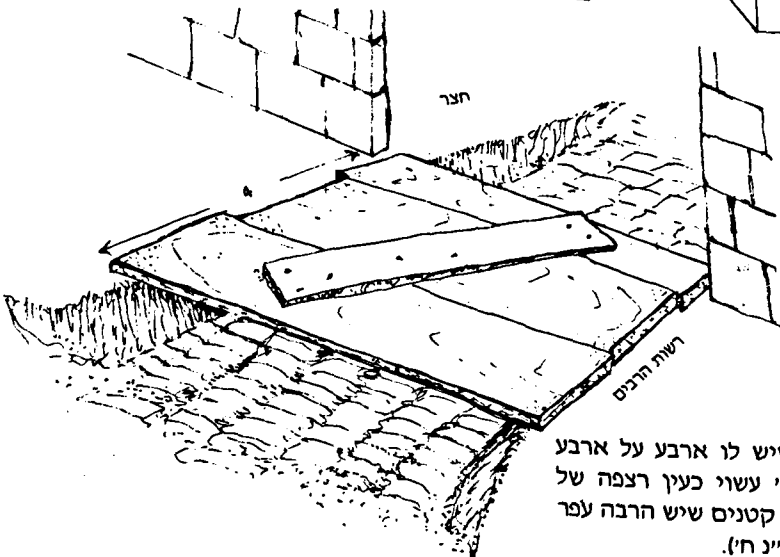
משנה

104. חצר שהיא פחותה מארבע אמות אין שופכין בתוכה מים בשבת א"כ עשו לה עוקה מחזקת סאתים מן הנקב ולמטה בין מבחוץ בין מבנים אלא שמבחוץ צריך לקמור מבנים א"כ לקמור. א. קמור על העוקה שבחוץ

משנה י

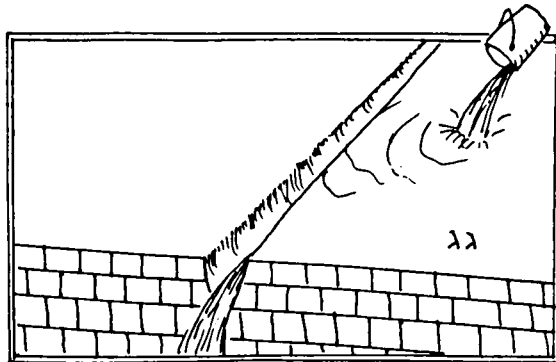

105. ביב שהוא קמור ארבע אמות ברה"י שופכים לתוכו מים בשבת, תוסי' ד"ה ביב, ולרי"ש נראה טעמא דקמירת ביב משום חשדא וכיון דקמור הוא ד' אמות ברה"י וכו' ולפרש"י הביב ד' על ד' אמות.

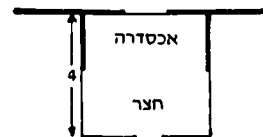
106. תוסי' ד"ה ביב, נראה דאיירי בביב שיש לו ארבע על ארבע וכו'. אומר ר"י דאפי' עשוי כעין רצפה של אבנים (אבנים חלקים קטנים שיש הרבה עפר בין אבן לאבן לבלוע ק"י ח').

107. וחכ"א אפי' גג או חצר מאה אמה וכו' אבל שופך הוא לגג והמים יורדין לביב.

משנה י

108. החצר והאכסדרה (ע"צ 62) מצטרפין לארבע אמות, ובגמ' עמוד ב' באכסדרה מהלכת על פני כל החצר.

רשות הרבים

- א. דילמא אתי לאפוקי ממאני דבתים להתם.
- ב. תוסי' ד"ה לא, אלא שופכין על הדיוטא והן יורדין על העוקה הסמוכה.
- ג. שם, דאין רוצין שיפלו המים למטה ויקלקל את החצר (עד שיגיע לעוקה).

רשות הרבים

109. וכן שני דיוטאות זו כנגד זו מקצתן עשו עוקה.

דף פח ע"ב

★ באכסדרה מהלכת ע"פ כל החצר כולה, ע"צ 108.

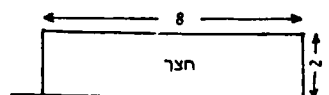
★ רשיי' ד"ה דלא כחנניא. ע"צ 107 ובפ"ב ציורים 116 111.

דף פט ע"א

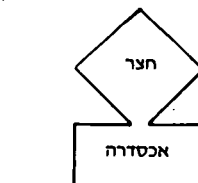
★ דילמא אתי לאפוקי ממאני דבתים להתם, ע"צ 109 אות א'.

★ תוסי' ד"ה לא, אלא שופכין על הדיוטא והן יורדין על העוקה הסמוכה לה, שם, אות ב'.

★ שם, דאין רוצין שיפלו המים למטה ויקלקל החצר, שם אות ג'.

110. מאי בינייהו אמר אביי אריך וקטין.

111.

רשיי' ד"ה תתן החצר, קס"ד באכסדרה העומדת חוץ לחצר כנגד אחי' מן המקצועות.

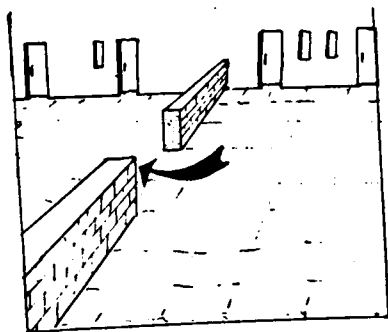
פרק תשיעי

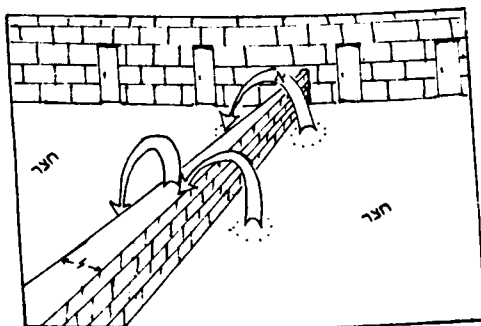
1. כל גגות העיר רשות אחת ובלבד שלא יהא גג גבוה י'.
 ★ רבי שמעון אומר אחד גגות ואחד חצרות וכו' ע"צ 68 בפרק ב'.
 ★ לכתף, ע"צ 99 בפרק א'.
 ★ תל ברה"ר, ע"צ 13-45 בפרק ב'.

2. ואמת הריחים (כנלע"ד).
 א אמת הריחים

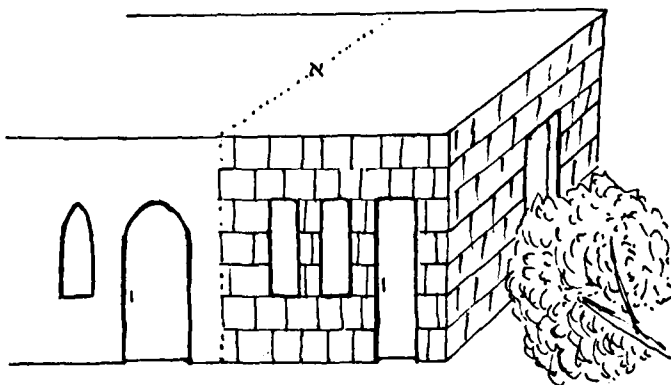
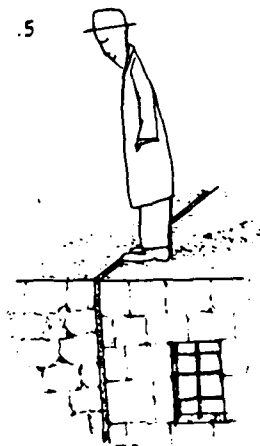

4. לא להכניס ולהוציא דרך פתחים.

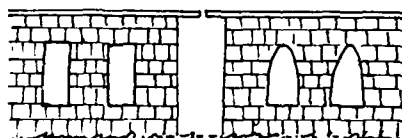

3. מאי לאו דשרי לטלטולי דרך כותל.
 א ע"י חזו"א סי ק"ג אות י"ט.

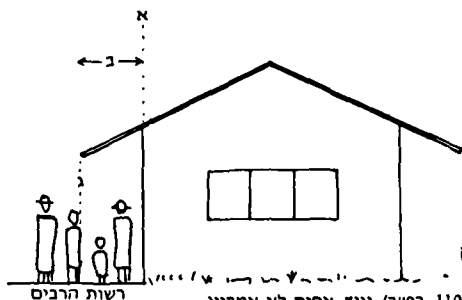
5. במחיצות הניכרות פרש"י שאין הבתים מחוברין ויש אויר ביניהם ומחיצות הבתים נראין לעומדין על הגג כשמסתכלים תחת רגליהם.

6. א. מחיצות שאין ניכרות.

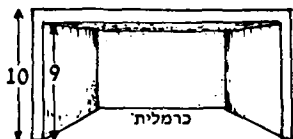

7. תוסי ד"ה במחיצות, דהוא הדין אם הגג בולט חוץ למחיצות הבית.

א. ליכא למימר גוד אסיק
ב. הוי כרמלית
ג. ופי תקרה (ע"צ 110-114 בפ"ב) וגוד אחית לא אמרין.
8. ואור"י דגגין שלנו שבולטין ראשיהן לרה"ר ועבדי כי ארזילא.

★ שם, בטרסקל, דהדרן מחיצתא, ע"צ 93 בפרק ח'.

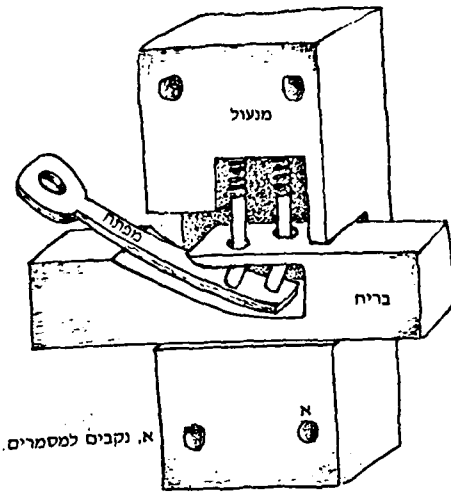

9. שם, בית שאין תוכו יי וקריו משלימין ליו"ד הוי תוכו כרמלית.

★ שם, וגזוזטרא וכו' דבקיעת דגים לא הוי בקיעה ע"צ 82 בפרק ח'.

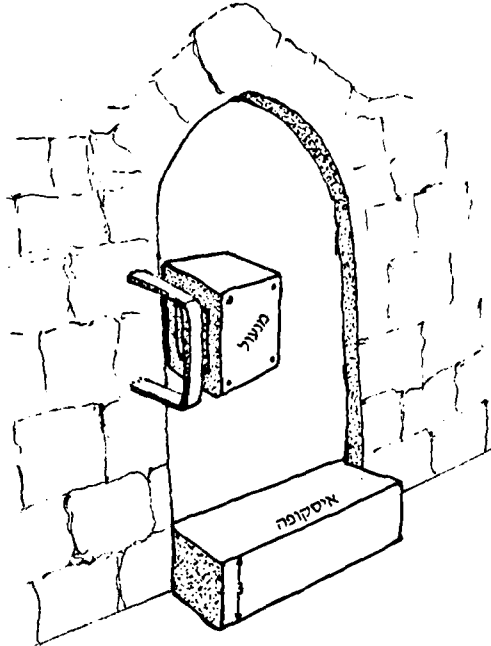
★ שם, או בפתוח לרה"י, ע"צ 40 בפרק ח'.

★ שם, זיז הסמוך לחלון, ע"צ 38 בפ"ח.

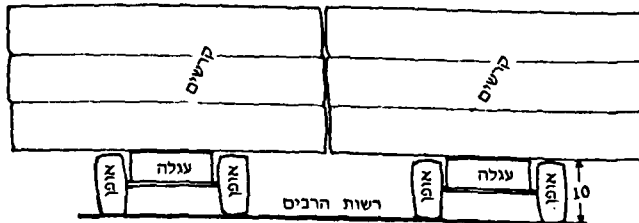

א, נקבים למסמרים.

11. שם, במנועול עצמו גבוה י'.

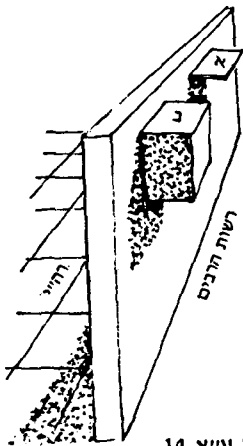
10. שם, שהאיסקופה גבוה שלשה.

12. שם, כמו עגלות דהוו רה"י ותחתיהן רה"ר. (כפ"י רש"י בשבת)

★ שם, גג גדול הסמוך לקטן וכו' גג בולט חוצה לה ע"צ 45.

★ שם, וכן בשמעתין גבי גגין השווים לר"מ וכו' ע"צ 17.

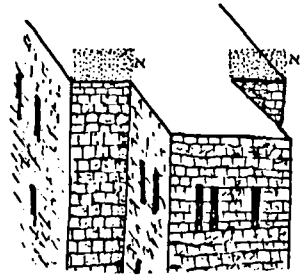

13. שם, בירושלמי, אמר ר' יוחנן זיוין (א) וכתלים (ב).

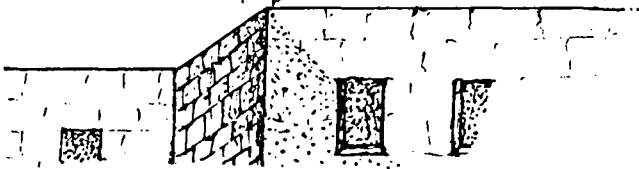
★ שם, אבל אי מינכרא אין הקטן אוסר עליו משום גוד אסיק ע"צ 14.

14. גג גדול הסמוך לקטן.

א, רש"י ד"ה הגדול, וגוד אסקניהו ואית להו גפופי.

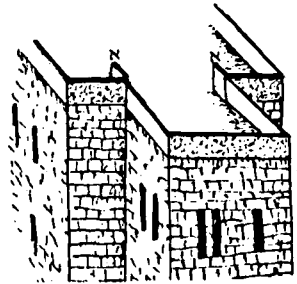

15. מחיצה הנדרסת.

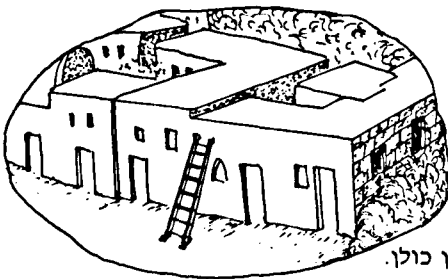
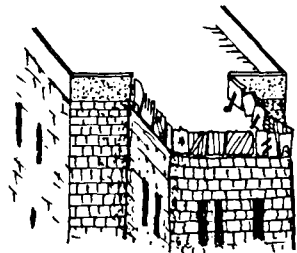

16. ל"ש אלא שיש מחיצה על זה ומחיצה על זה וכו'.

א, תוס' ד"ה וקטן, כגון שהג הקטן נכנס לתוך הגדול.

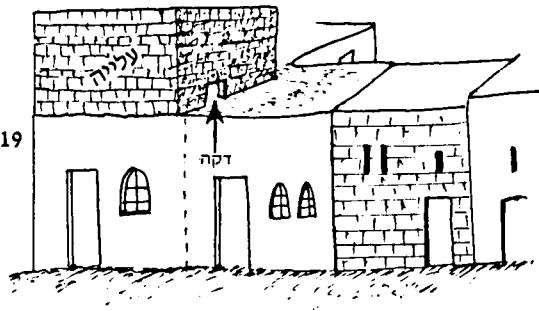

17. ואין ראוייה לדירה על הקטן.

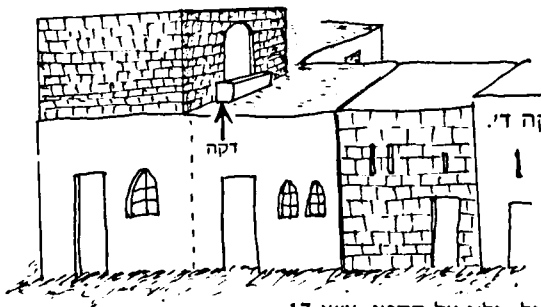

18. עשה סולם קבוע לגגו הותר בכל הגגין כולן.

19. בנה עלייה על גבי ביתו ועשה לפניו דקה ארבע.
פרש"י פתח קטן פתוח לצד הגגין.

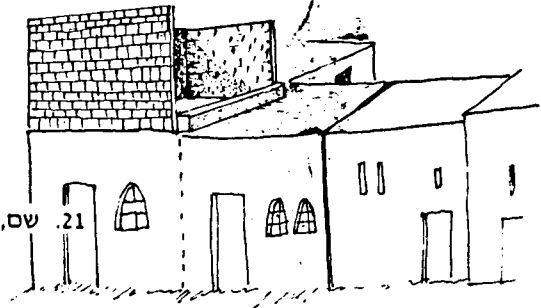

★ תוס' ד"ה ועשה לפי מה שמפרש בכיצד מעברין דדקה הוא מחיצה ע"ש ציור 107.

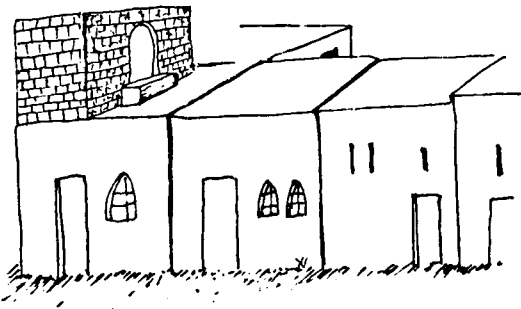

20. שם, ופתחה לצד הגגין ועשה לפני הפתח דקה די.

★ שם, דאם יש מחיצה ראויה לדירה על הגדול ולא על הקטן. ע"ש 17.

21. שם, וצריך לומר לפירושו דלצד הגגין הוא פרוץ במילואו.

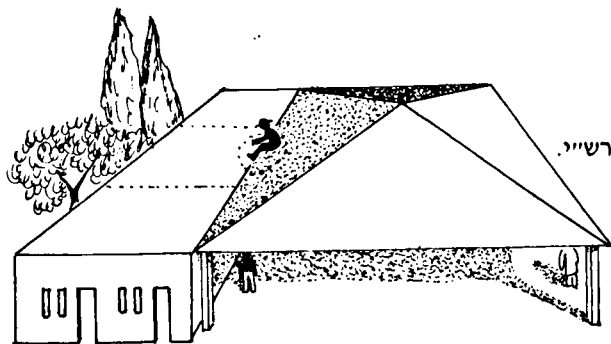
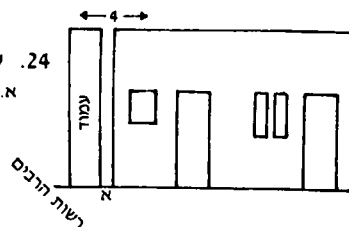
22. שם, או עלייה אינה אלא בחצי הגג,
עי חזו"א סי' קי"ד, י"ג.

דף צ ע"א

24. שתי אמות בגג ושתי אמות בעמוד.

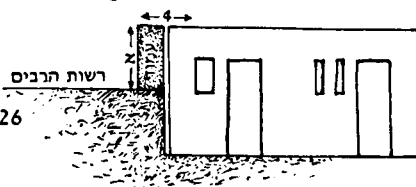
א. תוסי' ד"ה כרמלית, שהעמוד מופלג מהגג ד'.

25. ב' אמות בגג וב' אמות באכסדרה, וברשיי.

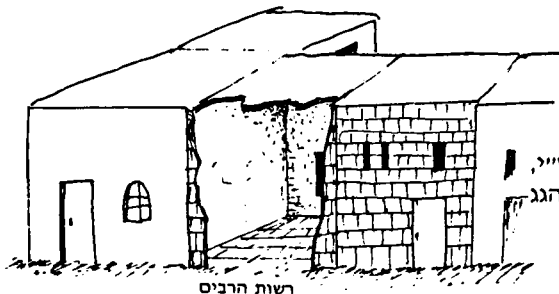
★ רשיי ד"ה וב' אמות באכסדרה, דעבידא כי אורזילא, ע"צ 116 בפ"ב.

★ תוסי' ד"ה אלא, קרפף יותר מבית סאתים וקירה בו בית סאה. ע"צ 109 בפ"ב.

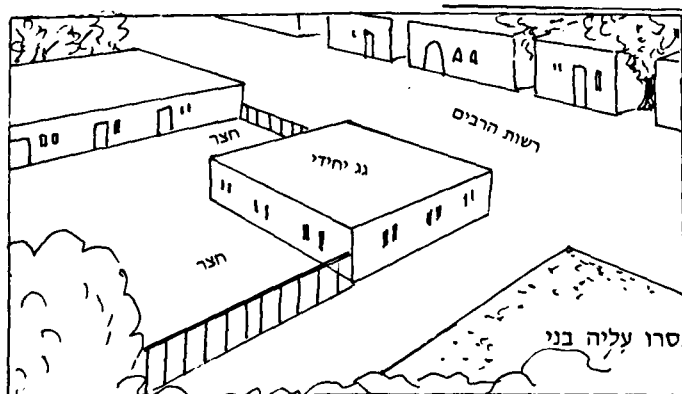
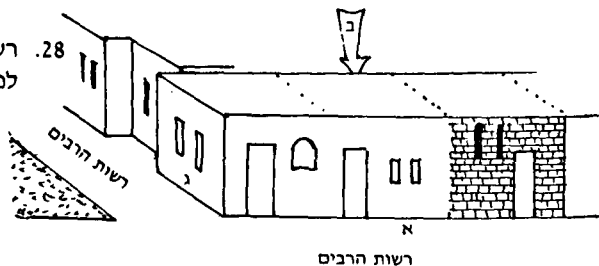
26. שם, בעמוד שהוא כרמלית שאינו גבוה י' והוא רחב ד'.

א. אינו גבוה י'.

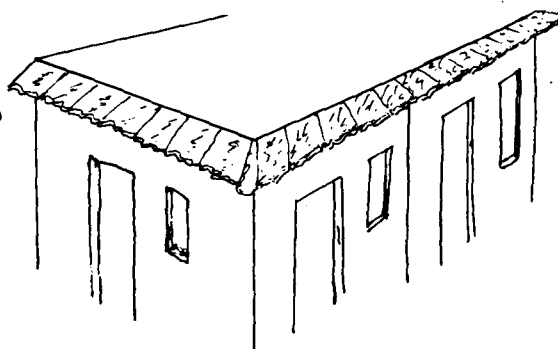
27. ב' אמות בגג וב' אמות בחורבה מהו. לרשיי, מהו לטלטל מקרקעית החורבה. לתוסי', מהגג של החורבה.

28. רשיי ד"ה קשיא, מיהו בני רה"ר העוברת (א)
לפניהם, (ב) ולאחריהם, (ג) ולצידי החיצונות.

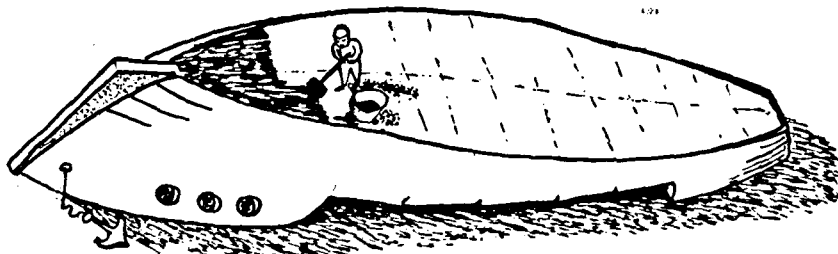
29. שם, וכן בגג יחיד, לרבנן ליתסרו עליה בני
רה"ר וחצירות שסביבותיו.

30. תוסי' ד"ה קשיא, דס"ד דבלא מינכר מחיצה
איירי, בריטב"א כתב, נותנים בסוף הגג היוצא
לרה"ר כיסוי הבולט כעין גגין של רעפים שלנו
וכי האי גוונא מחיצות שאינם נכרות הם.
★ תוסי' ד"ה איתמר, כמו שבת בתל ונקע. ע"צ
207 208 בפ"א.

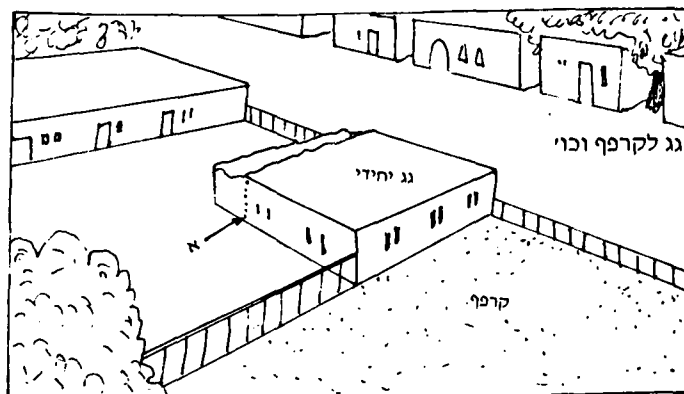
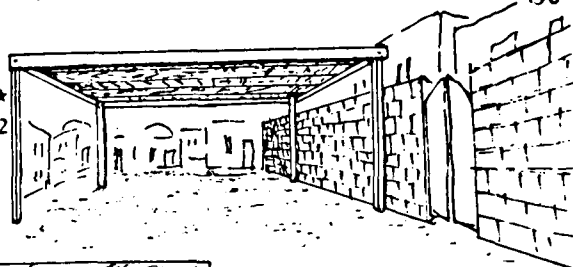

דף צ ע"ב

31. ומודה רב שאם כפאה על פיה שאין מטלטלין בה אלא בדי' אמות וכו' אלא שכפאה לזופתה.

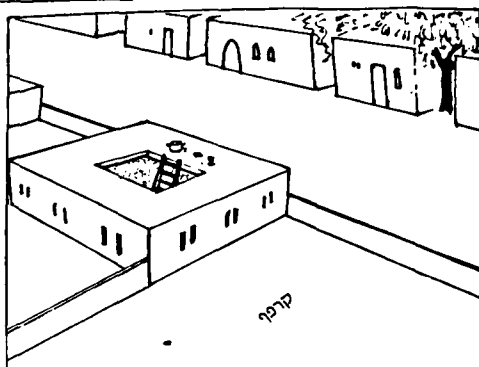

★ רש"י ד"ה אכסדרה בבקעה. ע"צ 110 בפ"ב.
 32. שם, דבעיר סתם אכסדראות סמוכות להקיף
 בית או חצר ואיכא מחיצה אחת.

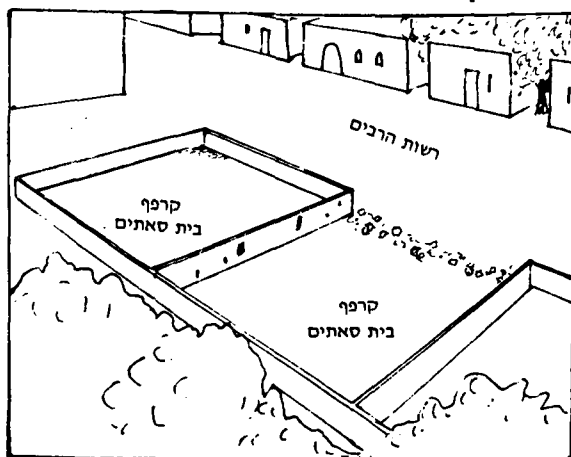

33. ושמואל אליבא דרבנן ניטלטל מגג לקרפף וכו'
 גזירה שמא יפחת הגג.

א. רש"י ד"ה גזירה שמא יפחת הגג, ויקצרו
 גם את הבית למדת הגג מלמטה.

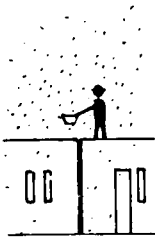
34. תוס' ד"ה לשמואל, פ"י שמא יפחת הגג
 באמצעותו וישתמשו בני הבית על הגג דרך
 הפתח.

35. שם, א"ה מקרפף בית סאתים לקרפף
 בית סאתים נמי לא לטלטל שמא יפחת.

★ אי מיפחית לא מינכרא מילתא, לעומד על הגג.

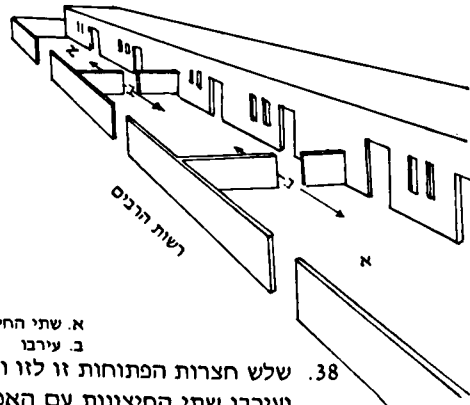
36. אמר רבי כשהיינו לומדים תורה אצל ריש בתקוע היינו מעלין שמן ואלונטית מגג לגג ומגג לחצר ומחצר לחצר ומחצר לקרפף ומקרפף לקרפף אחר עד שהיינו מגיעין אצל המעיין שהיינו רוחצין בו.
א. אלונטית ב. שמן.

37. תוסי' ד"ה ושמואל, שקולט מן האויר ועדיין לא נגעו מי גשמים בגג.

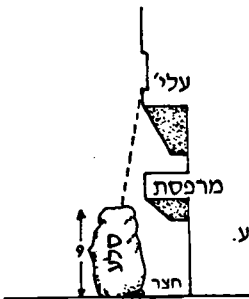

39. א. כומתא ב. סודרא.

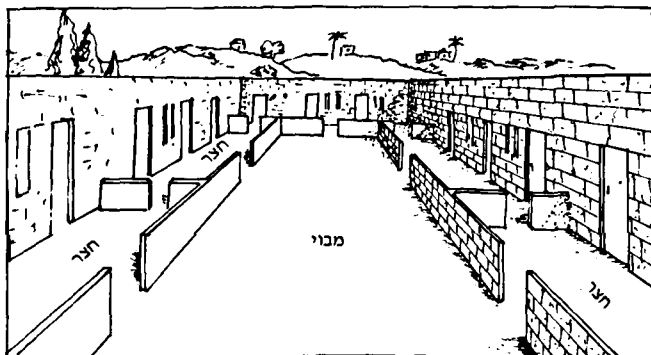

א. שתי החיצונות.
ב. עירבו.
38. שלש חצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות לרה"ר ועירבו שתי החיצונות עם האמצעית.

דף צא ע"ב

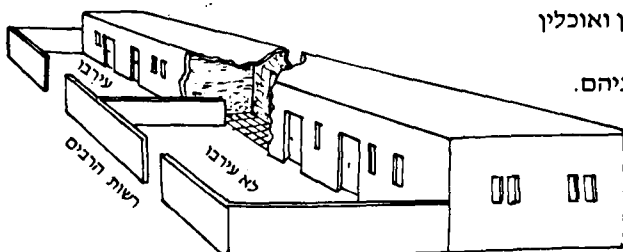

- ★ אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא עירבו כל שגבוה י' טפחים, פרש"י כגון עמוד או תל. ע"צ 29 בפרק ח'.
- ★ רש"י ד"ה רבנן היא. גבי ג' חצרות וכו' ע"צ 38.
- ★ תוסי' ד"ה גג. לרב וכו' לאותם הדרים במרפסת ע"צ 29 בפרק ח' אבל לשמואל דקרי מרפסת לבני עליות ע"ש ציור 33.
- 40. שם, ותימה היאך משתמשין בפחות מ' בני עליות על הסלע.

41. ת"ש חמש חצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי.

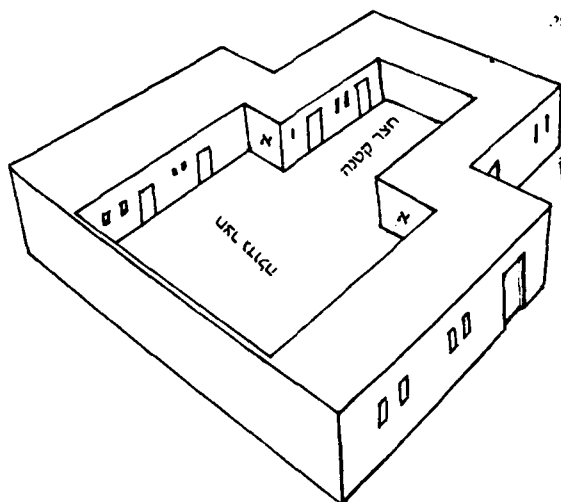
דף צב ע"א

- ★ כותל שבין שתי חצרות גבוה עשרה ורוחב ד'
וכו' היו בראשו פירות אלו עולין מכאן ואוכלין
וכו'. ע"צ 15 בפרק ז'.
42. אתמר שתי חצרות וחורבה אחת ביניהם.

משנה ב'

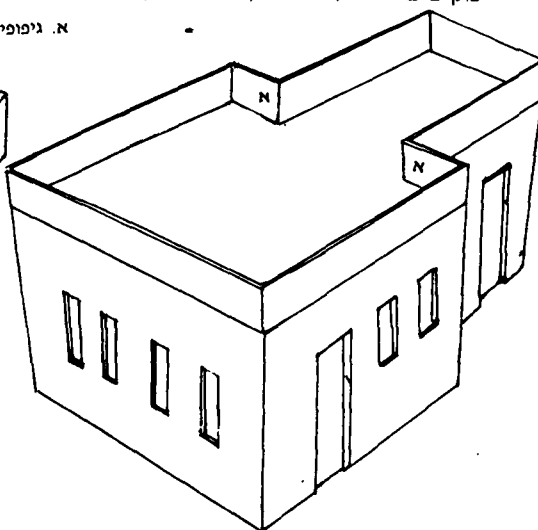
44. חצר גדולה שנפרצה לקטנה.
וע"י ציור 69 בפ"א.

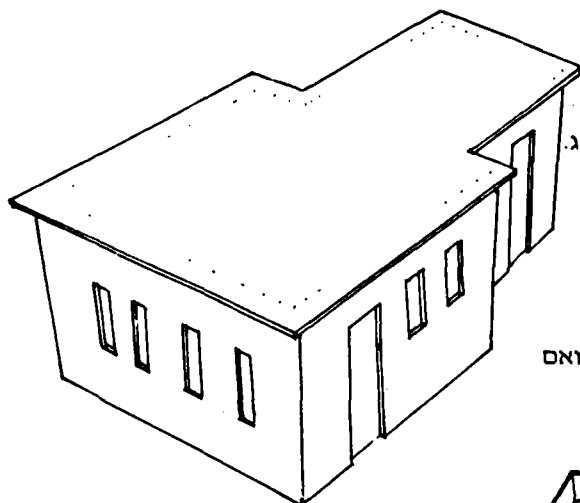

משנה ב'

43. גג גדול סמוך לקטן (וה"ה כשאין כותלים
מקיפים לגגות, דאמרינן גוד אסיק).

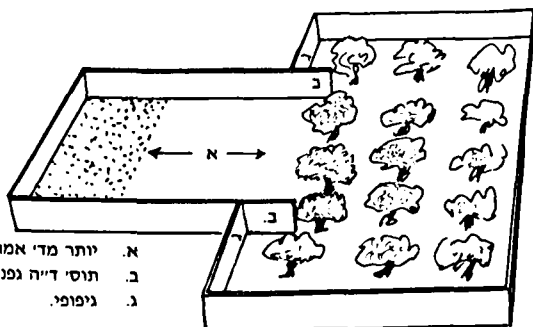
א. גיפופי.

45. מחיצות שאינם ניכרות, וברשיי ד"ה אף גג.
★ אף גג נמי דקא דרסי ליה רב"ם. ע"צ 15.

46. גפנים בגדולה אסור לזרוע את הקטנה, ואם
זרע הזרעים אסורים גפנים מותרים.

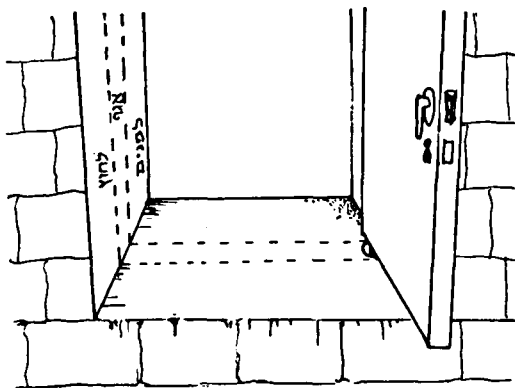
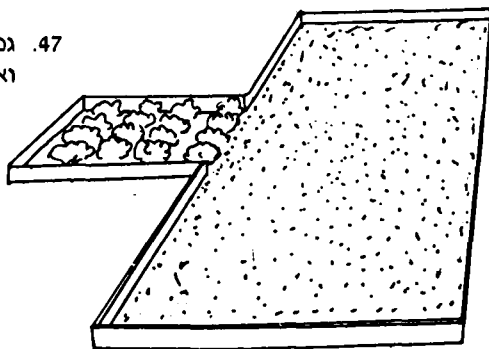

א. יותר מדי אמות, ואפי' מאה אמה.
ב. תוסי' ד"ה גפנים, מיירי בנכנסים כותלי קטנה לגדולה.
ג. גיפופי.

דף צב ע"ב

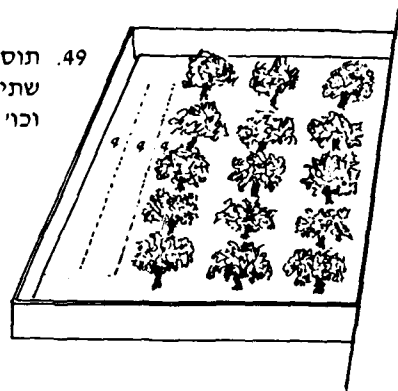
★ רשיי ד"ה גפנים בקטנה, היה גדר בינתיים, ע"צ 143 בפ"א.

47. גפנים בקטנה מותר לזרוע את הגדולה. רשיי
ואפי' סמוך לגפנים.

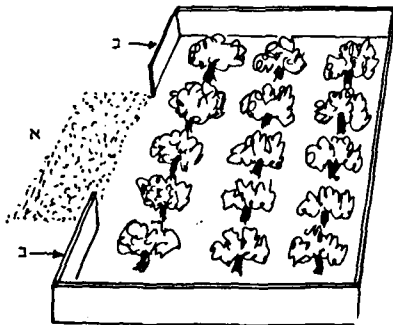

48. תוסי' ד"ה תשעה, מן האגף לפניו וכו'.

49. תוסי' ד"ה שאילמלי. השהו גיפופיה והוי ליה
שתיהן חצר אחת וכו'. מרחיק ד' אמות וזורע
וכו' וכדין מחול הכרם, ע"צ 17 בפ"א.

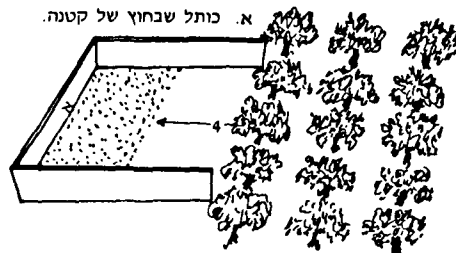

50. שם, שאם אין כלל מחיצות של קטנה אין צריך
להרחיק אלא זורע סמוך לגדולה.

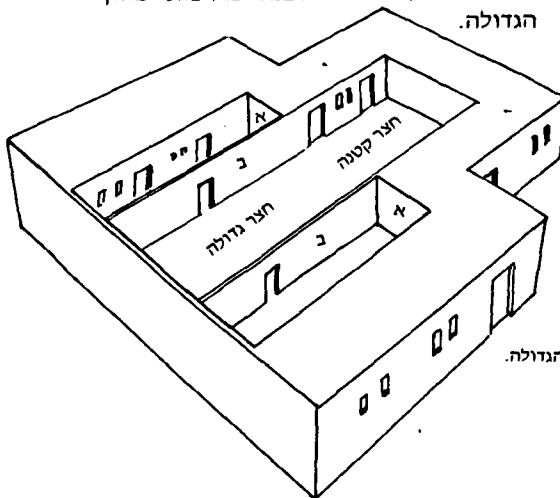

א. העומד כאן רואה את הגיפוף כשארין
מחיצות לקטנה.
ב. גיפוף.

51. שם, שאם אין מחיצה כלל לגדולה מרחיק ד'
אמות וזורע.

52. חצר גדולה שנפרצה לקטנה וכו' ואילו השהו
את גיפופיה, פרש"י שבנה מחיצות בתוך
הגדולה.

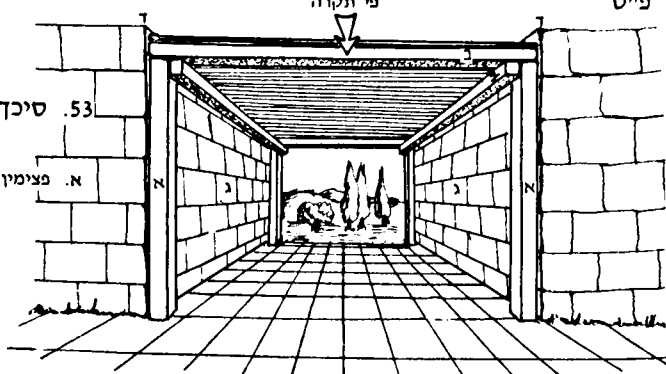
א. גיפופי.
ב. מחיצה שבנה בתוך הגדולה.

פ"ט

פי תקרה

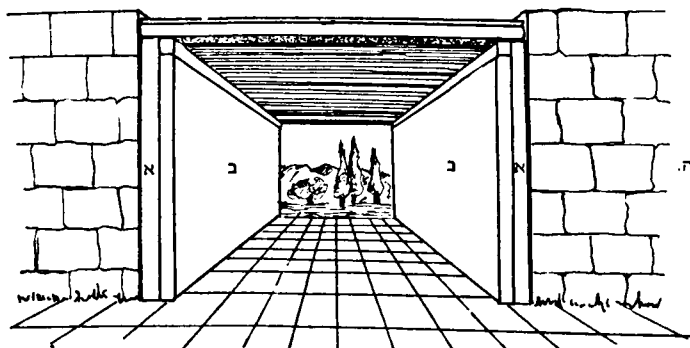
53. סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין.

א. פצימין ב. קורות ג. מחיצה הראשונה ד. זווית.

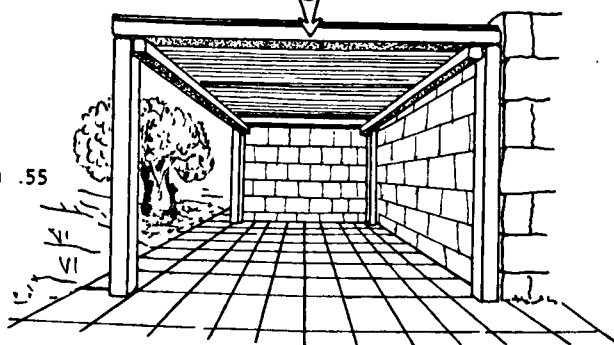
54. ואילו השוה פצימיה.

א. פצימין ב. מחיצה שבנה בתוכה.

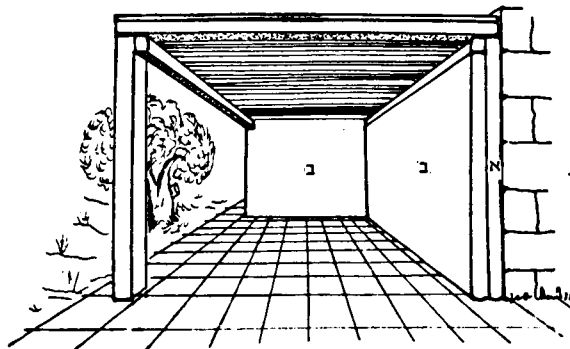
פי תקרה

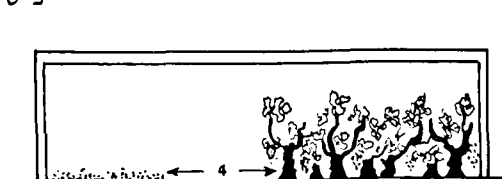
55. תוסי ד"ה סיכך, דהוי כמין גאס.

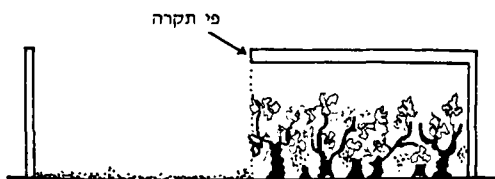
56. השוה פצימיה, לפי התוסי.

א. פצימין ב. מחיצה שבנה בתוכה.

58. ואילו השוה את קרויו אסור, אא"כ הרחיק ד' אמות.

57. בית שחציו מקורה וחציו אינו מקורה גפנים כאן מותר לזרוע כאן.

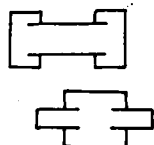
★ היה משוך מן הכותל י"א אמה ע"צ 49 (שם משוך מן הכותל י"ב אמה).

★ כרם הנטוע עד עיקר מחיצה וכו', ע"צ 143 בפ"א.

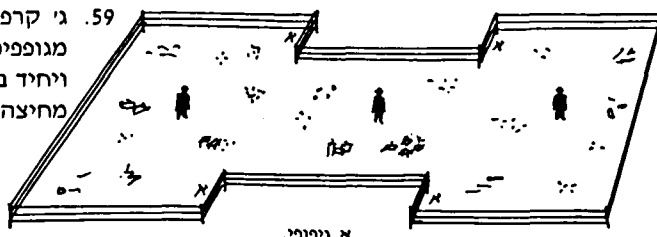
★ דתנן קרחת הכרם, ע"צ 15-16 בפ"א.

★ מחול הכרם, ע"צ 49 ובפ"א ציור 17.

59. ג' קרפיות זה בצד זה ושנים החיצונים מגופפים והאמצעי אינו מגופף, ויחיד בזה ויחיד בזה. רש"י מחיצה של ערב כגון חבלים, מחיצה של קנים ע"צ 229 בפ"א.

כך צייר להלכה במשני"ב ס"י ש"ס.

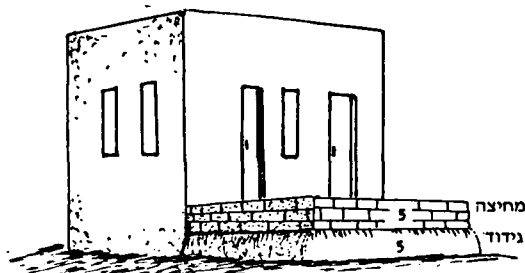
60. אמצעי מגופף ושנים החיצונים אינם מגופפין.

★ רש"י ד"ה ג' קרפיות, אא"כ עשה שתי וערב ע"צ 230 בפ"א.

דף צג ע"ב

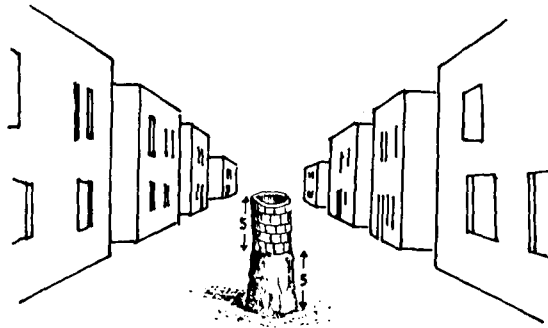

62. תוסי' ד"ה גידוד, כגון חריץ עמוק חמשה ויש לו מחיצות חמשה.

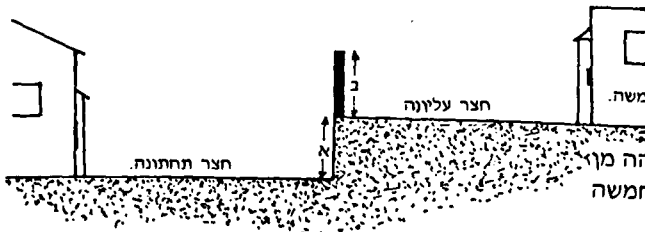

61. גידוד חמשה ומחיצה חמשה אין מצטרפין.

★ שם, דבור וחוליתיה מצטרפין. ע"צ 36 בפרק ז'.

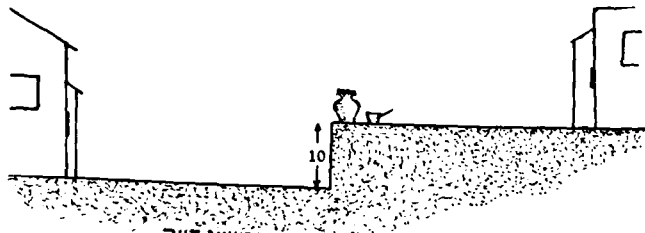

63. שם, תל ברה"ר גבוה חמשה ורחב ארבעה ועל גביו עשו מחיצה חמשה.

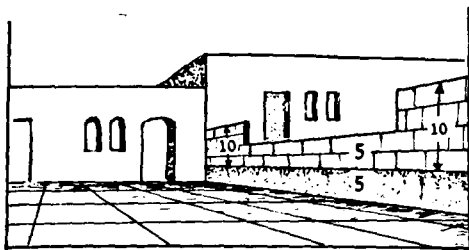

64.

שתי חצרות זו למעלה מזו ועליונה גבוהה מן התחתונה וכי או שיש בה גידוד חמשה ומחיצה חמשה.

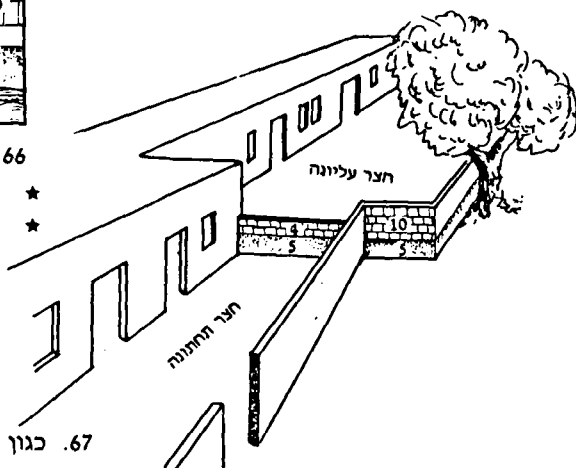

65. עליונה גבוהה מהתחתונה עשרה, וברשי"י ד"ה מודה, ואי הויה כוליה בגידוד שפיר טפי משום דמשתמשא להדיא עד סוף הגידוד.

66. כגון שהיתה עליונה מגופפת עד עשר אמות.

- ★ חצר גדולה שנפרצה לקטנה. ע"צ 44.
- ★ עירב דרך הפתח, ע"צ 240 בפ"א. ונסתם הפתח, שם 241. דרך חלון, שם 243.

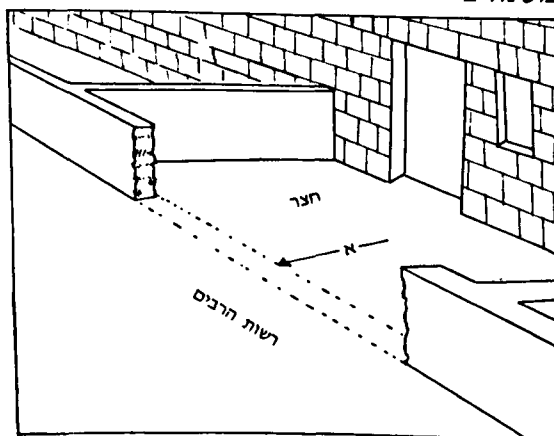
67. כגון שנפרצה התחתונה במלואה לעליונה.

68. אמר להו שמואל שקולו גלימא נגידו בה.

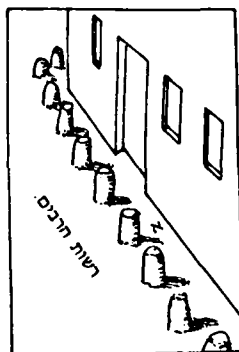
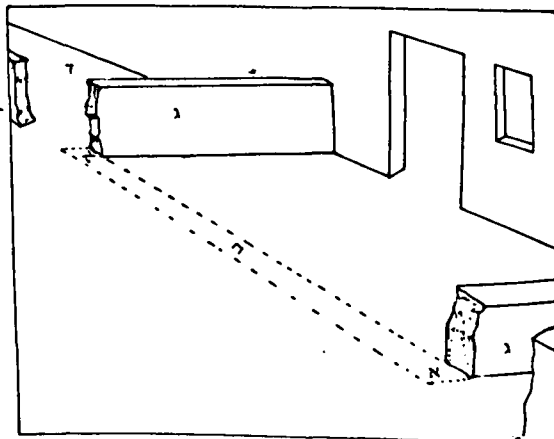
משנה ב' 69. חצר שנפרצה לרה"ר (פרש"י יותר מעשר, רש"י שם, במלואה ע"צ 70).

א. עד מקום מחיצה מחלוקת

70. תוסי' ד"ה חייב.

- א. כגון שבשני ראשיה לא נשאר כלל משתי מחיצות שבצידה.
- ב. אימא על מקום מחיצה מחלוקת.
- ג. אפי' נפלו כל המחיצות סביב (גם שתי מחיצות אלו).
- ד. דלא נזכר במשנתנו שהיה חצר אצלה.

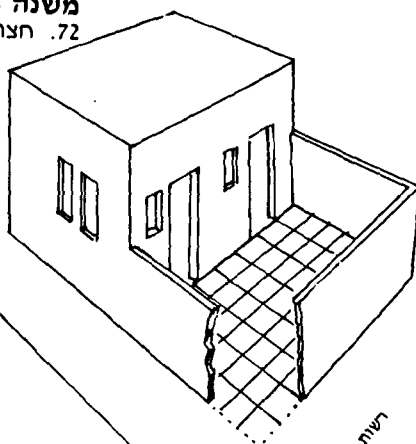
★ שם, גבי שבילי בית גלגול ע"צ 51,52 בפ"ב.

א. צידי רה"ר.

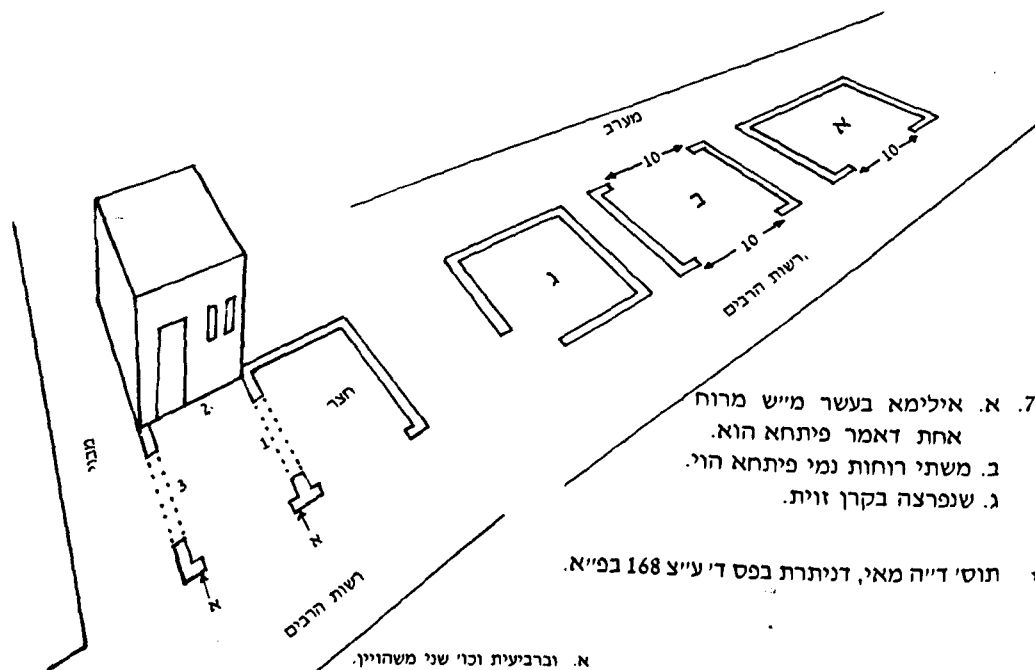
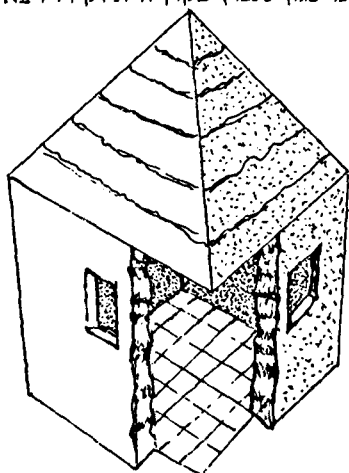
71. רש"י ד"ה הני מילי, סתם צידי רה"ר איכא חיפופי, נועצין יתידות אבנים גדולות סמוך לכותל.

משנה ג'

72. חצר שנפרצה לרה"ר משתי רוחותיה.

משנה ג'

73. וכן בית שנפרץ משתי רוחותיו.
ובגמ' כגון שנפרץ בקרן זווית וקירוי באלכסון.

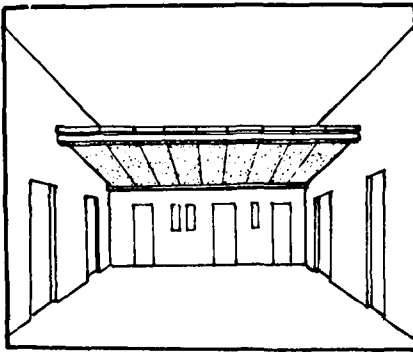

74. א. אילימא בעשר מ"ש מרוח
אחת דאמר פיתחא הוא.
ב. משתי רוחות נמי פיתחא הוי.
ג. שנפרצה בקרן זווית.

★ תוס' ד"ה מאי, דניתרת בפס ד' ע"צ 168 בפ"א.

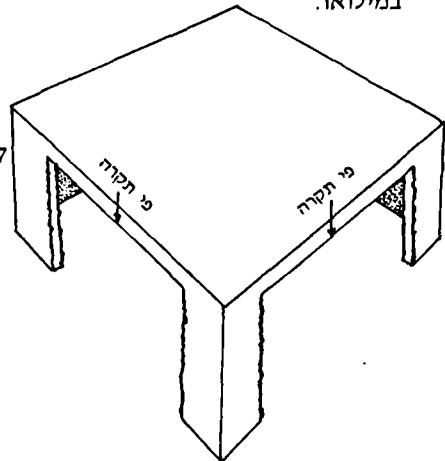
א. וברביעית וכו' שני משהויין.

75. שם, ועוד אור"י דסתם חצר אין לה אלא ג'
מחיצות וכו' הכא איירי כשנפרצה למבוי או לחצר.

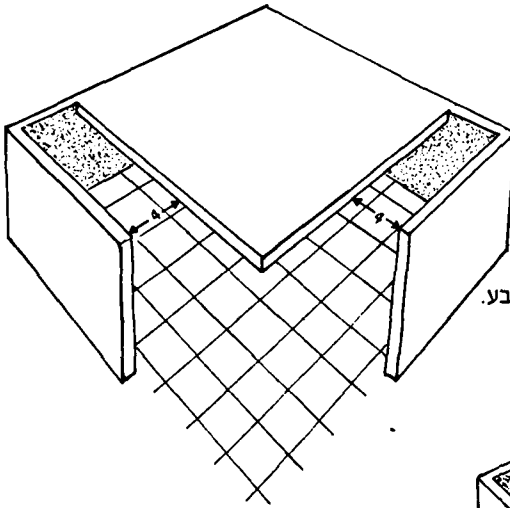

★ תוס' ד"ה בשתי רוחות, באכסדרה בבקעה שאין לה כלל מחיצות, ע"צ 110 בפ"ב. אבל ביש לה אפי' מחיצה אחת ע"ש ציור 112. דסתם אכסדרה יש לה ג' מחיצות ע"צ 62 בפ"ח. אא"כ יש שם ארבע מחיצות ע"צ 113 בפ"ב. ומיהו לרב אפי' פרוץ משתי רוחות וכי' ובלבד שלא יהא מפולש, שם 114.

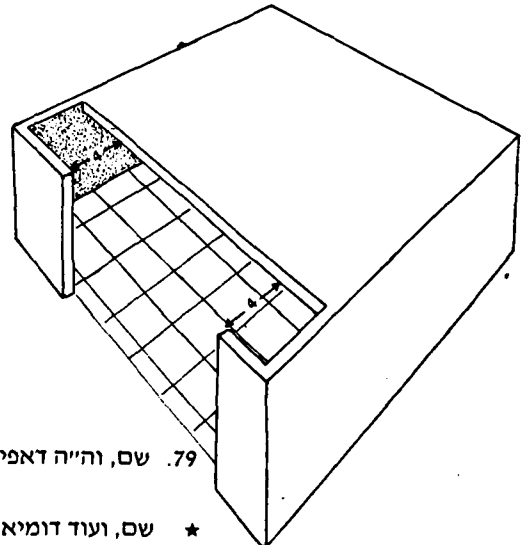
76. שם, דבחצר סתם אכסדרה יש לה ג' מחיצות דסתמא מושכת בכל החצר באורך או ברוחב אלא שהיא עד אמצע החצר ופרוצה לפניו במילואו.

77. שם, מ"מ קשיא דנימא פי תקרה אפי' בשתי רוחות כיון דאין פרוצים במילואו.

78. שם, ומשני שנפרץ בקרן זווית וקיריו בארבע. עיי' חזו"א סי' קי"ז ס"ק י"ד.

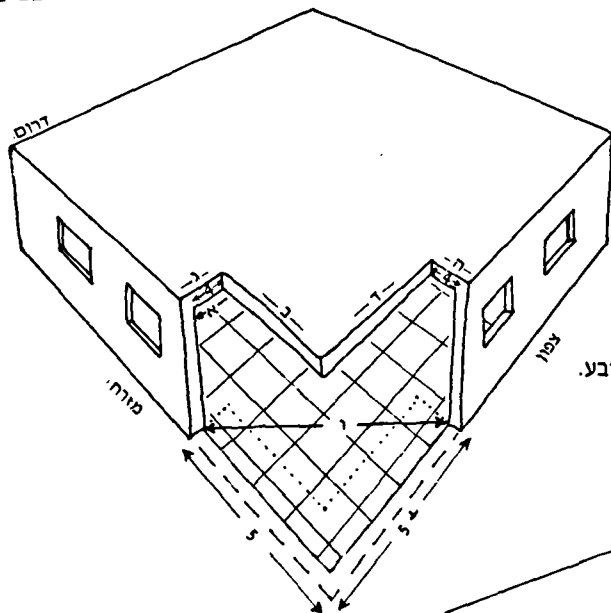

79. שם, וה"ה דאפי' מרוח אחת בכי האי גוונא לא אמרי' יורד וסותם.

★ שם, ועוד דומיא דחצר דלא הוי מפולש ע"צ 72.

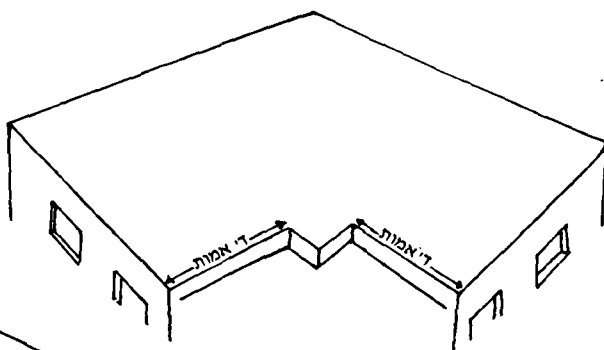
80. שם, נוקי שתי רוחות דמתניתין שנפרץ זה כנגד זה. עיי חזו"א סי' קי"ז ס"ק י"ב.

★ רש"י ד"ה אמרי בי רב, כעין ארזילא, ע"צ 116 בפ"ב.

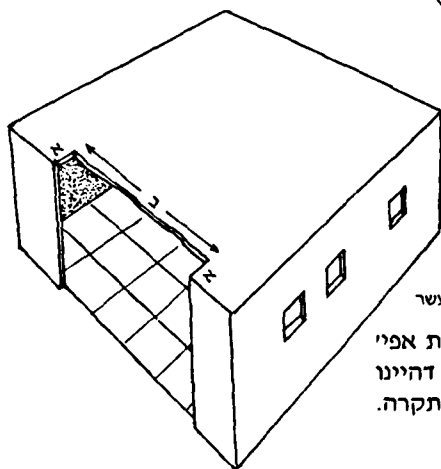

- רש"י ד"ה וקירוי.
- משפת המזרח.
 - בלשון קצר, תקרה אחת למזרח חמש אמות.
 - ואחת אורך ארבע סמוך לה בדרום.
 - ועוד אחת לנגד פרצת כותל צפוני.
 - ואחת סמוך לה.
 - תוסי' ד"ה וקירוי, אלא אלכסון של חמש על חמש דהיינו שבע אמות.

81. כגון שנפרץ בקרן זוית וקירוי בארבע.

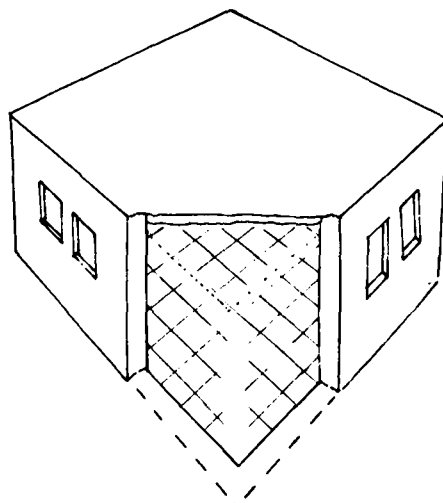

82. רש"י ד"ה וקירוי, כפי הג"י ברוחב ד' אמות, עיי חזו"א סי' קי"ז ריש סעי' י"ג.

- א. רוחב ד'
ב. יותר מעשר

83. רש"י ד"ה ה"ג שמואל, דאי ברוח אחת אפי' נפחת הקירוי ד' רוחב כנגד כל הפרצה דהיינו אורך יותר מעשר אין כאן אלא שלש פי תקרה.

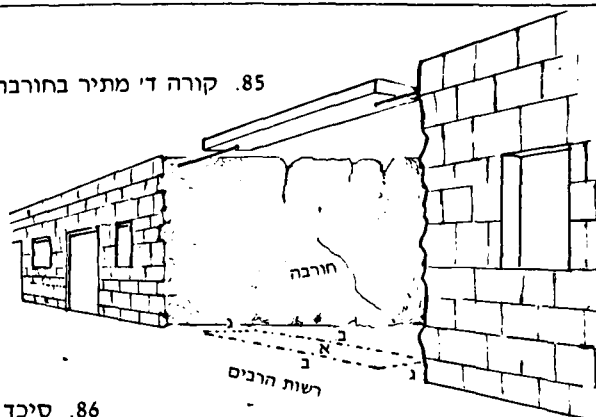

84. תוס' ד"ה וקיריו, ואור"י דמירי שנפרץ הקירווי באלכסון עם המחיצות.

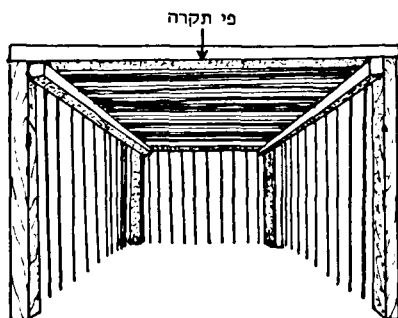
דף צה ע"א

85. קורה ד' מתיר בחורבה. רש"י ד"ה קורה.
 א. מותר לטלטל תחתיה
 ב. כי בצדה
 ג. כי בראשיה

★ קורה ד' מתיר במים. ע"צ 69 בפ"ח

86. סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין כשרה.
 פרש"י, עמודין קבועין במחיצותיה פחות מג'.
 בסוכה י"ח פרש"י בענין אחר.

★ משנה ד' הבונה עליה על גבי שני בתים ע"צ 58 בפ"א.

★ משנה ד' וכן גשרים המפולשים, ע"צ 59 בפ"א.

★ משנה ד' מבוי מפולש ע"צ 42 בפ"א.

★ שני בתים משני צידי רה"ר וכו' ע"צ 60 בפ"א.

פרק עשירי

★ רשיי דייה בישנות, שניכר הקשר העשוי כמין
וכו. אות ש' עייצ 2 אות ד' עייצ 6 אות י' עייצ 9

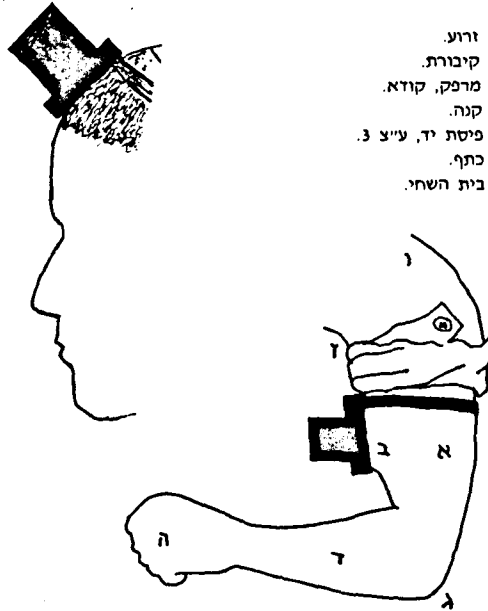
משנה א'

★ מצאו צבתים או כריכות עייצ 10.

דף צה ע"ב

1. תנא דבי מנשה על ידך, זו קיבורת. 2. בין עיניך, זו קדקד, מקום שמוחו של תינוק רופס.

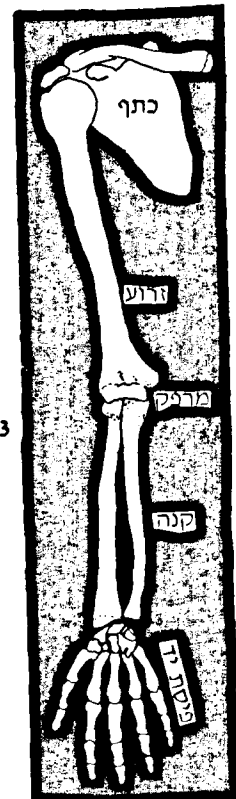
- א. זרוע.
- ב. קיבורת.
- ג. מרפק, קודא.
- ד. קנה.
- ה. מיסת יד, עייצ 3.
- ו. כתף.
- ז. בית השחי.

3. תוסי דייה ידך זו קיבורת.

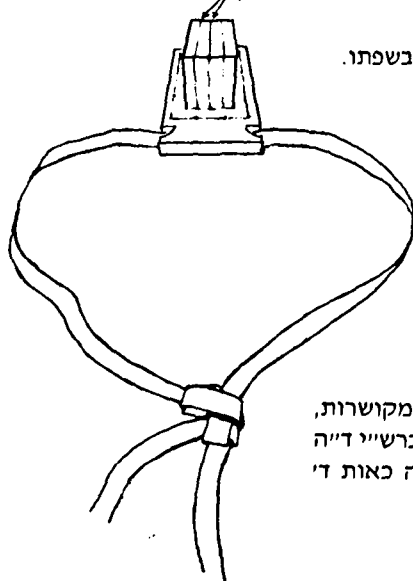
דף צו ע"ב

4. המוצא תכלת בשוק.
א. לשונות, פרשיי צמר סרוק וצבוע.
ב. חוטיין, שטוה את הלשונות לחוטיין.
ג. שזורים.

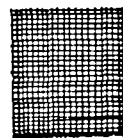

פ"י

בין הבתים

5. רש"י ד"ה דשיפתא דגלימא.
שכן דרך להסך (למתוח) שזורים בשפתו.

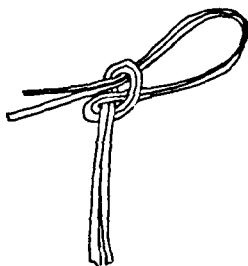

א. חוט גדיל, שזור בסוף הבגד.

6. אלו הן ישנות כל שיש בהן רצועות ומקושרות,
רש"י ד"ה והשתא, כמין אותיות, וברש"י ד"ה
הלכה, שדומה לדלת. (הקשר נראה כאות ד'
הקשר כמנהג אשכנז).

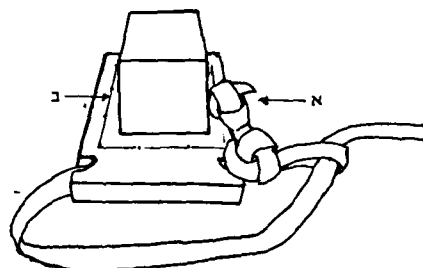
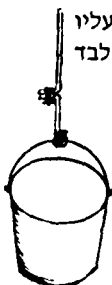
דף צו ע"א

7. רש"י ד"ה ר' יהודה, חבל דלי שנפסק כורך עליו
פונדא (אזור חלול) או פסיקא (רצועה) ובלבד
שלא יענבנו.

8. עניבה,

(ע"י במרדכי בריש הלכות ציצית)

9. רש"י ד"ה הלכה, ורצועה קטנה קבועה בהן
וראשה כפוף ודומה ליו"ד.

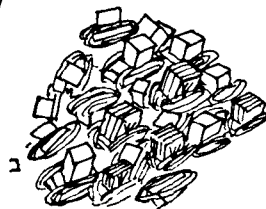
א. דומה ליו"ד וע"י שו"ת מנחת יצחק חלק

ט' ס"י ג' מהו הראש ומהו הרגל ביו"ד.

ב. תוס' ד"ה הלוקח, תפר.

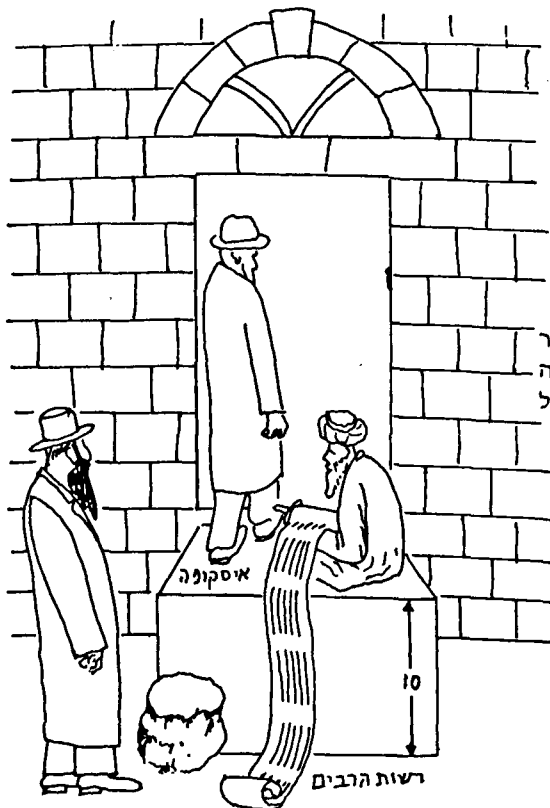
א

ב

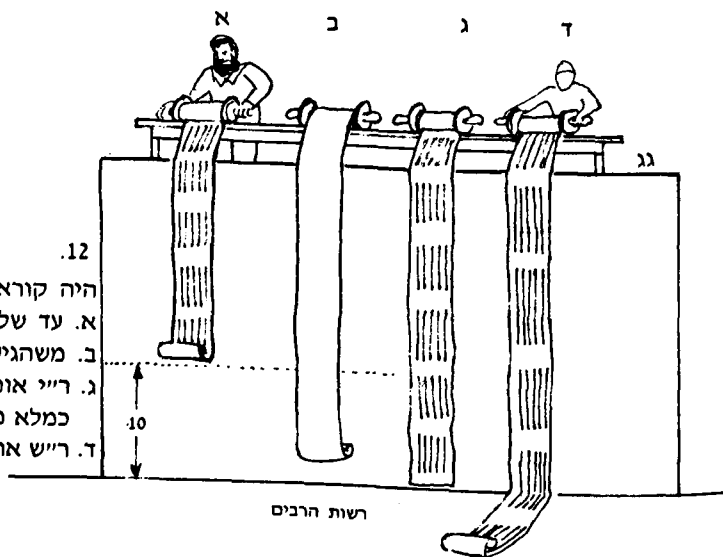
א. צבתים
ב. כריכות

10. צבתי זווי זווי, כריכות דכריכן טובא.

משנה ג'

11. היה קורא בספר על האיסקופה ונתגלגל הספר מידו ובגמ' צח. רבה אמר הכא באיסקופה הנדרסת. פרשיי רהיי היא אלא נדרסת דרגל הרבים עוברת דרך לה.

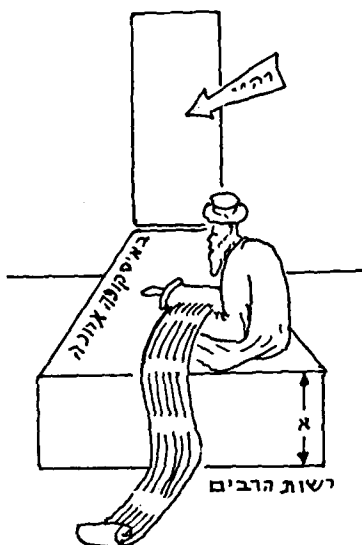
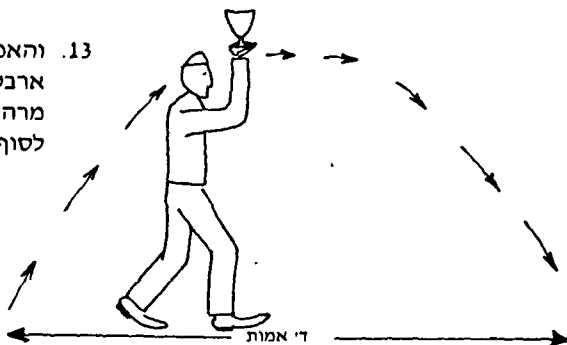

משנה ג'

12.

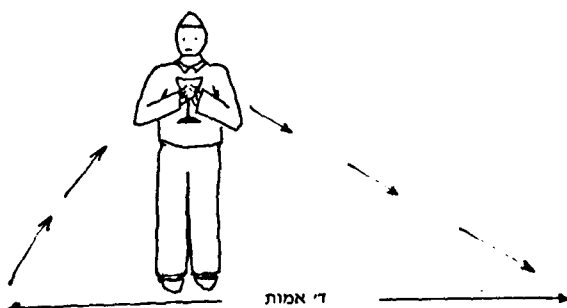
היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו.
א. עד שלא הגיע לעשרה טפחים.
ב. משהגיע לעשרה טפחים הופכו על הכתב.
ג. ר"י אומר אפי' אין מסולק מן הארץ אלא כמלא מחט.
ד. ר"ש אומר אפי' בארץ עצמו גוללו אצלו.

13. והאמר רבא המעביר חפץ מתחילת ארבע לסוף ארבע והעבירו דרך עליו חייב. פרש"י שיקרו מרה"ר והוליכו דרך למעלה מראשו והניחו לסוף ארבע.

15. באיסקופה ארוכה.

א. פחות מ"א.

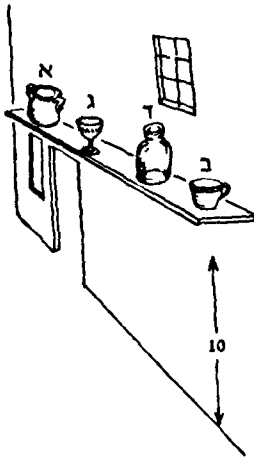
14. תוסי' ד"ה והאמר רבא, כפי' ר"ח דרך עליו היינו מימינו לשמאלו דרך גופו.

16. תוסי' ד"ה והאמר, המוציא מחנות לפלטיא (רחבה והוא רה"ר) דרך סטיו (מקום) איצטבאות שיושבים סוחרים) ע"י אגרות משה אורח חיים סי' קל"ז.

★ בכותל משופע, כתב הרשב"א פירשו בתוסי
דוקא כשרבים מכתפים עליו, והרמב"ן כתב
אף שאין מכתפים עליו. עיי בשפת אמת שכתב,
ואפשר שיש לחלק בין מתלקט ד' מתוך יי וכו'.
במאירי כתב ואם נח כגון שהיה הכותל
משופע ויש שם ריוח בכדי ארבעה טפחים שנה שם.

דף צח ע"ב

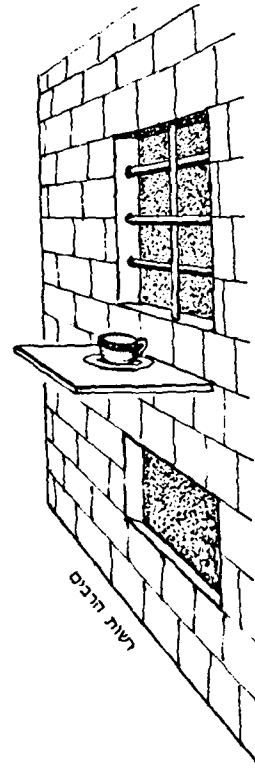

משנה ד'

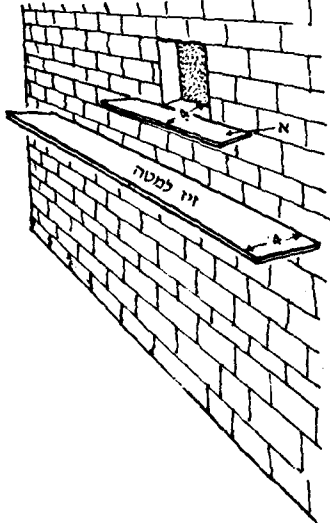
17. זיז שלפני החלון.

★ תוסי ד"ה נחוש, זיז היוצא
מן הכותל, ע"צ 38 בפרק ח'.

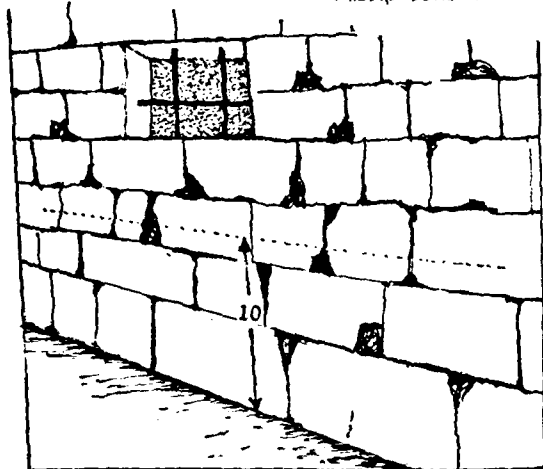
18. זיז שלפני החלון היוצא לרה"י נותנים עליו
קערות א וכוסות ב קיתוניות (גביע) ג וצלוחיות
(צנצנת) ד.
ומשתמש בכל הכותל, פרש"י אם הזיז מוטל
לארכו אצל הכותל על פני כולו.

20. ואם יש זיז אחד למטה ממנו וכו' עליון לית
ביה ארבעה וחלון משלימתו לד' כנגד חלון
משתמש וכו' דהאי גיסא ודהאי גיסא אסור.

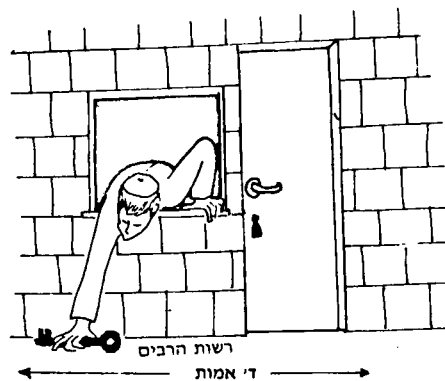

19. תוסי ד"ה ומשתמש, ומפרש ר"י דבחורין
שבכותל קאמר.

משנה ד'

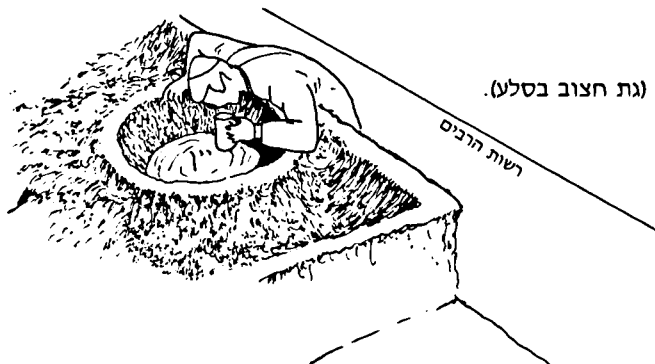
21. עומד אדם ברשות היחיד ומטלטל ברה"ר.

דף צט ע"א

משנה ו'

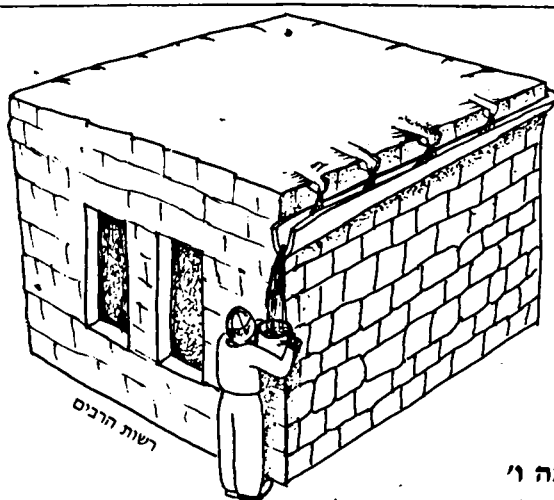
22. וכן בגת (גת חצוב בסלע).

דף צט ע"ב

24. מצרף.

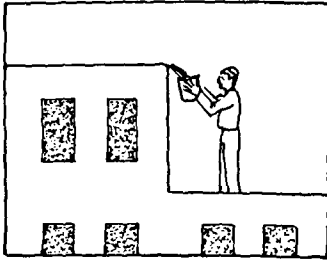

משנה ו'

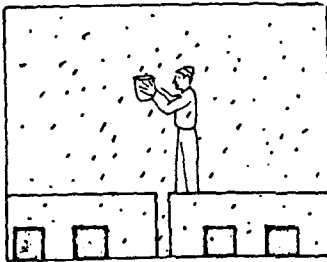
23. קולט אדם מן המזחילה.

משנה ו'

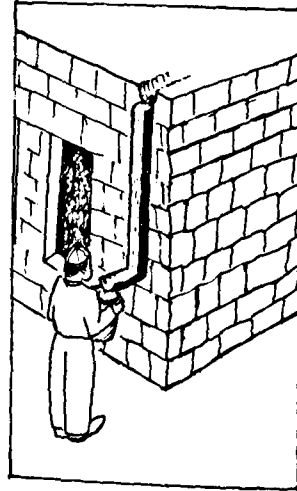
25. צינור, פרשיי ד"ה מן הצינור מ"מ, בין מצרף.
(ע"י משנייב ס"י שנה אות ו')

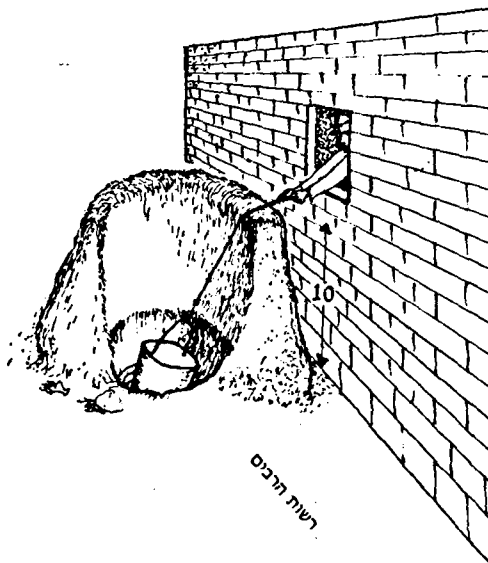
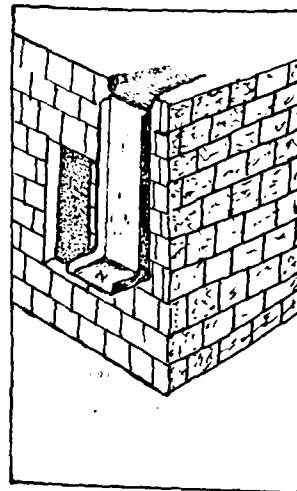
26. תנ"ה עומד אדם ברה"י ומגביה ידו למעלה
מעשרה טפחים לפחות משלשה סמוך לגג
וקולט, פרשיי מן האויר מים שיורדים מגגו
של חבירו.

27. תוס' ד"ה לא, ומהר"י אומר דהתם איירי בקולט מאויר גג חברו.

28. א. אם יש בצינור די על די.

משנה ז' 29. בור ברה"י וחולייטו גבוה י' טפחים חלון שעל
גביו ממלאין הימנו בשבת.

משנה ז'

30. אשפה ברה"ר גבוה י' טפחים חלון שעל גביו שופכין לתוכה מים בשבת.

★ דבור וחולייתו מצטרפין לעשרה, ע"צ 38 בפ"ז.

★ מעשה במבוי שצדו אחד כלה לים וצידו אחד

כלה לאשפה, וברשיי ד"ה במבוי, ע"צ 78 בפ"א.

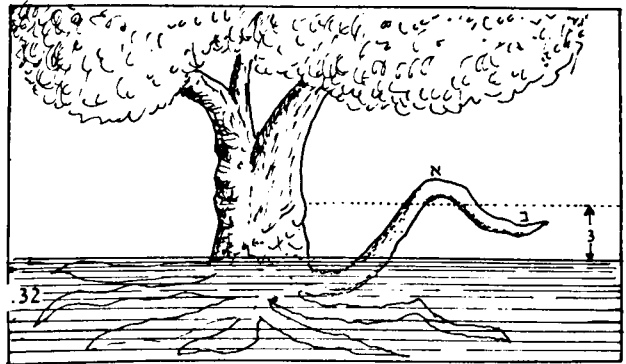
★ דחיישין שמא תנטל אשפה ויעלה הים שירטון. ע"י שם, ציור 79.

משנה ח'

31. אילן שהיה מיסד על הארץ אם אין נופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים.

א, אין נופו גבוה מן הארץ ג' טפחים.

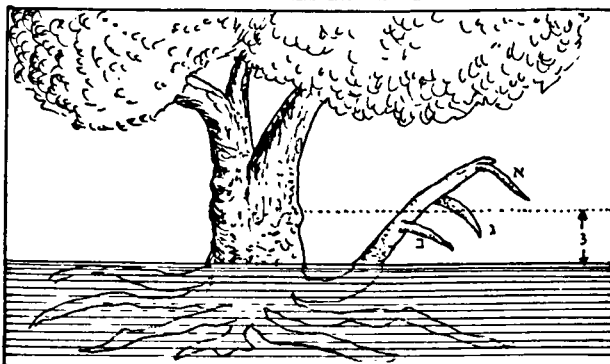
משנה ח'

32.

א. שרשיו גבוהים מן הארץ ג' טפחים.

ב. שרשי אילן הבאין מלמעלה משלשה לתוך שלשה.

דף ק ע"א

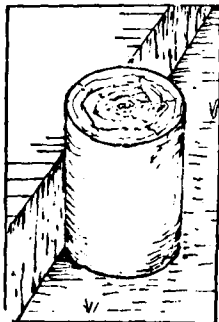
33. דדמו כי משוניתא.

א. דסלקין לעילא

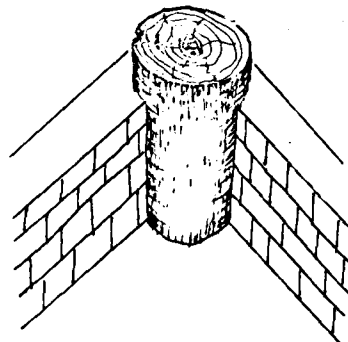
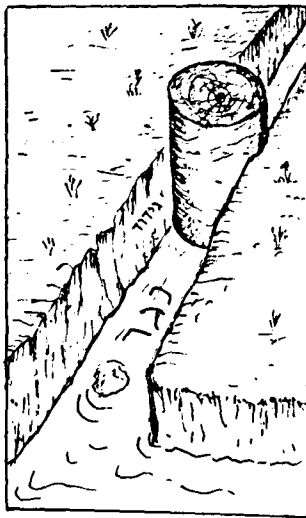
ב. דנחתין לתתא, וע"ע בגני יוסף.

ג. לצדדין

34. וכן אניגרא, אילן היוצא מתוך החרץ.

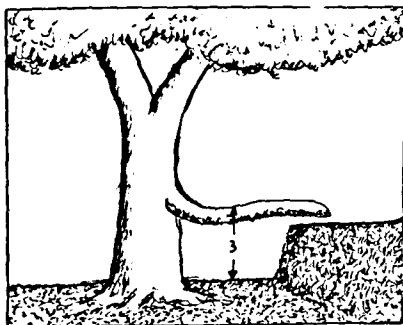

36. רשיי דייה וכן בקרן זוית, בא"ד אבל אצל כותל בעלמא.

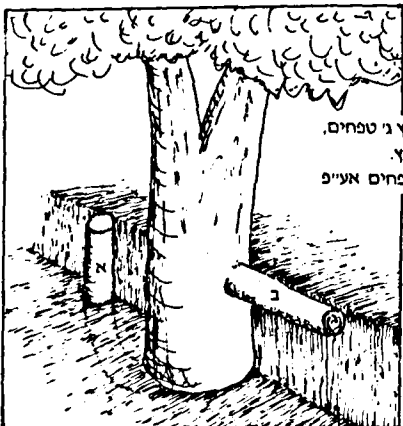
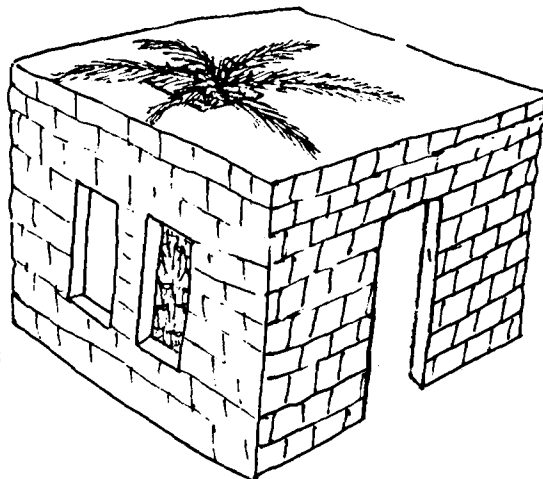

35. וכן בקרן זוית.

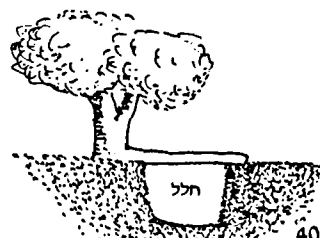
37. ההוא דיקלא דהוה לאב"י והוה סליק באיפומא.

38. או שיש חלל תחתיהן ג' טפחים אע"פ שצידו אחד שוה לארץ, (כנלע"ד). ע"י משני"ב שלי"ן כ"ב כ"ג, וביאור הלכה.

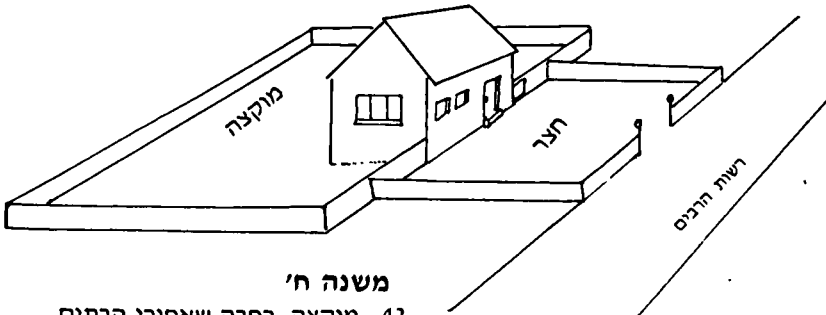
א. שרשי אילן שגבוהין מן הארץ ג' טפחים.
ב. אע"פ שצידו אחד שוה לארץ.
ג. או שיש חלל תחתיהן ג' טפחים אע"פ שצידו האחד שוה לארץ.

40. פ"י הבי"ח בחלל ג', ע"י ט"ז שלו ה' מה שהקשה עליו מרבה, ואפשר ליישב כמו שכתב המשני"ב בשער הציון אות י"ז.

39. לפי החמד משה.

★ אבל בור שיח ומערה, ע"צ 55 פרק ב'.

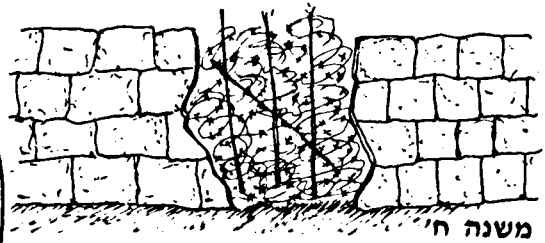
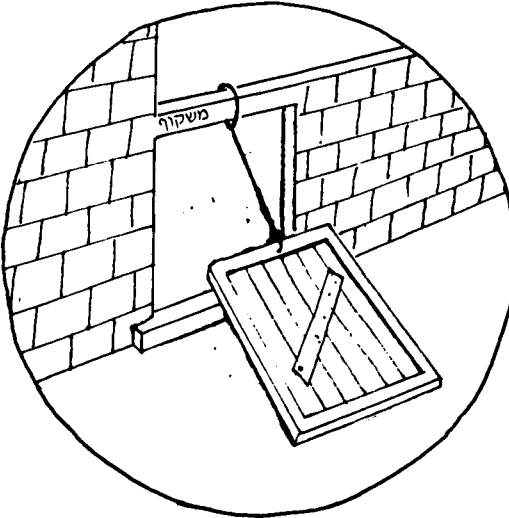
משנה ח'

42. מוקצה, רחבה שאחורי הבתים.

משנה ח' 43. הדלת שבמוקצה, פרשיי ויש שתלויות אבל נגרות בארץ.

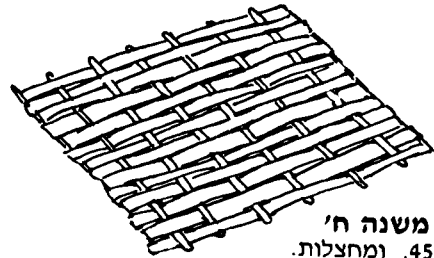

41. בגדודא.

משנה ח'

44. חדקים שבפירצה, וכן לקמן סוכי קוצים (ענפי קוצים) וחבילין (של קוצים).

משנה ח'

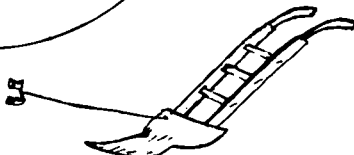
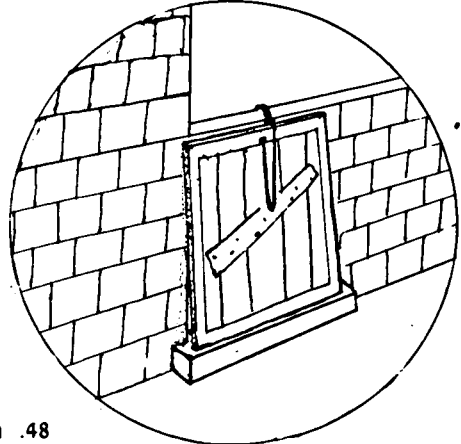
45. ומחצלות.

46. רשיי ד"ה אין נועלין בה, מגביהה על המשקוף.

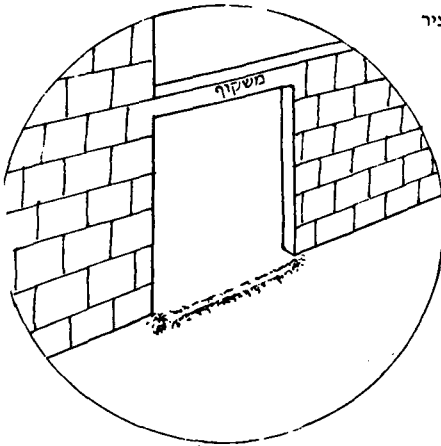
משנה ח'

47. אלא אם כן גבוהים מן הארץ.

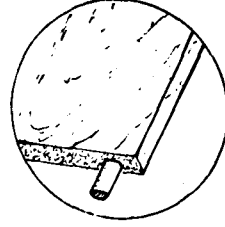
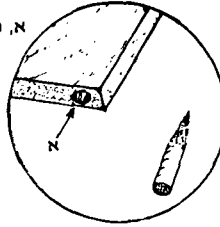

48. רשיי ד"ה קנקן. הוא כלי שאוחזין בו מאחורי המחרישה.

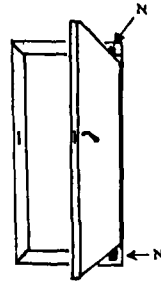
49. אמר אבוי בשיש להם ציר.

א, מקום ציר

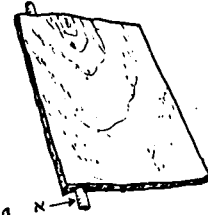
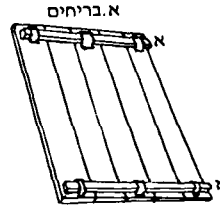
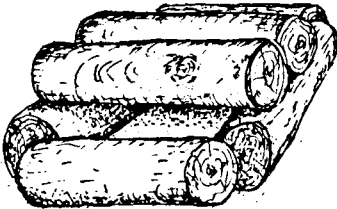

50. רבא אמר בשהיה להן ציר.

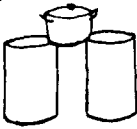
51. א, ציר

52. רש"י ד"ה כשהיה, ל"א משום דחופר בארץ.

54. דלית ליה גשמה, פרש"י, בריחים. (כנלע"ד) 55. האי מדורתא. 53. דלת אלמנה, דחד שיפא.

א, תוס' ד"ה דלת, פ"י ר"י דאירי כשיש להן ציר.

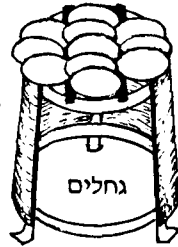

58. וכן קידרא.

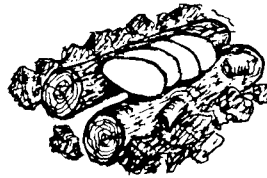
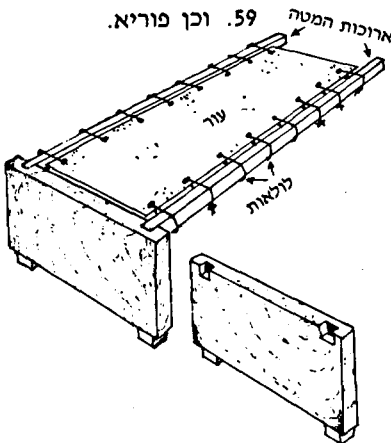
59. וכן פוריא.

56. וכן ביעתא, פרש"י לסדר הביצים על הגחלים
על כלי ברזל (כנלע"ד) (ויש שעושים כלי זה
בלי מחיצות)

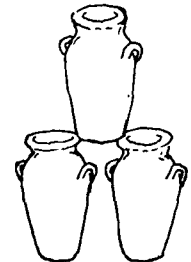
57. שם, או על גבי שני עצים.

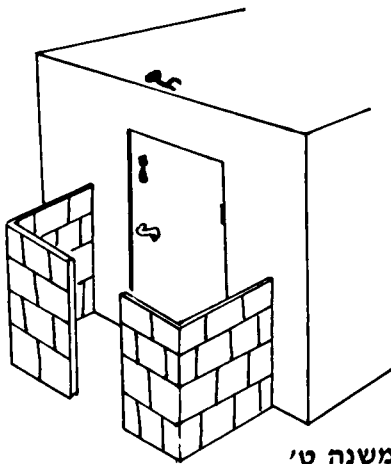
60. וכן חביתא.

61. תוס' ד"ה וכן, או בספר.

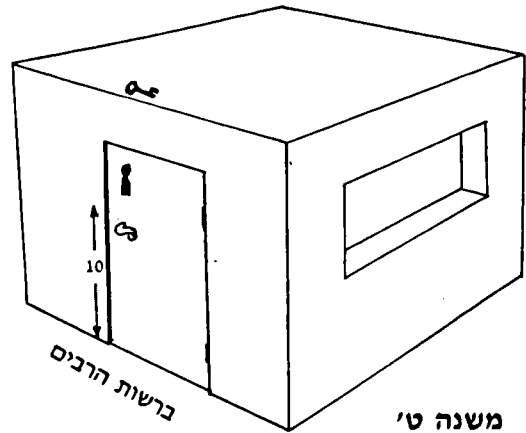

משנה ט' * לא יעמוד אדם ברשות היחיד ויפתח ברשות הרבים ע"צ 21.

משנה ט'

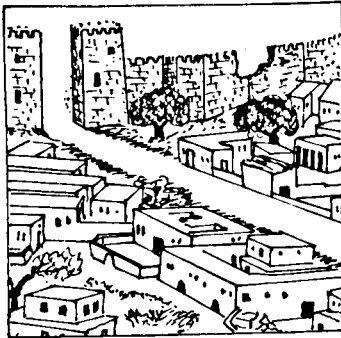
63. אא"כ עשה מחיצה גבוה י' טפחים.

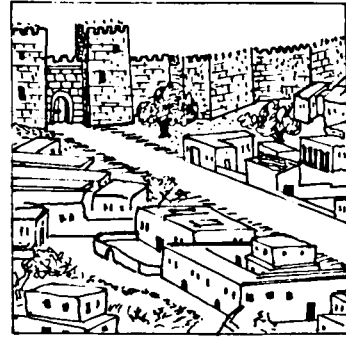
משנה ט'

62. ברשות הרבים ויפתח ברשות היחיד, וברשיי.

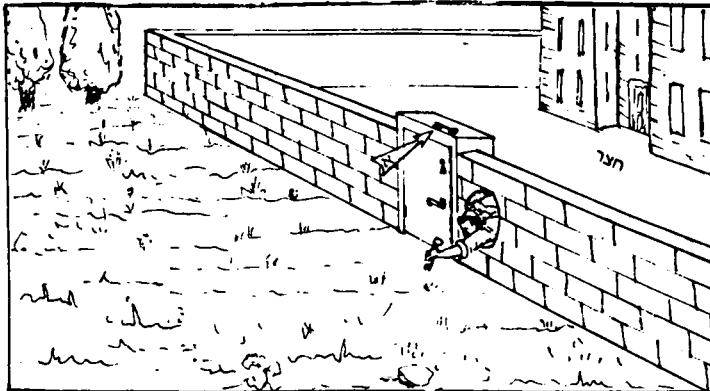
משנה ט' * בחלון שעל גבי הפתח ע"צ 70.

65. כאן לאחר שנפרצו בה פרצות.

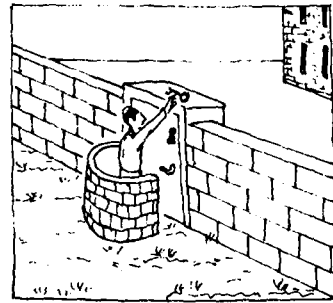
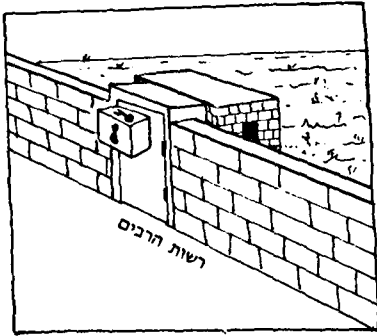

64. ירושלים אלמלא דלתותיה לנעלות בלילה וכו'.

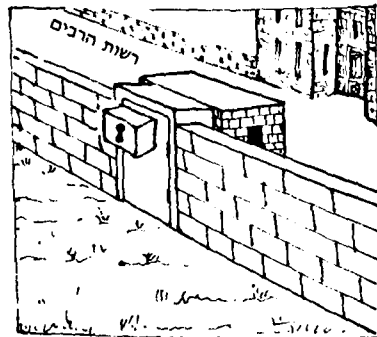
66. סיפא אתאן לשערי גינה, רשיי ד"ה לא יעמוד ברה"י, כגון בחצירו ויושיט ידו לגנות דרך חור.

א, לא יעמוד בכרמלית ויפתח ברה"י, פרשיי ד"ה לא יעמוד, וכן לא יעמוד בגינה ויושיט ידו למקום גבוה עשרה ורחב ארבעה וכו'.

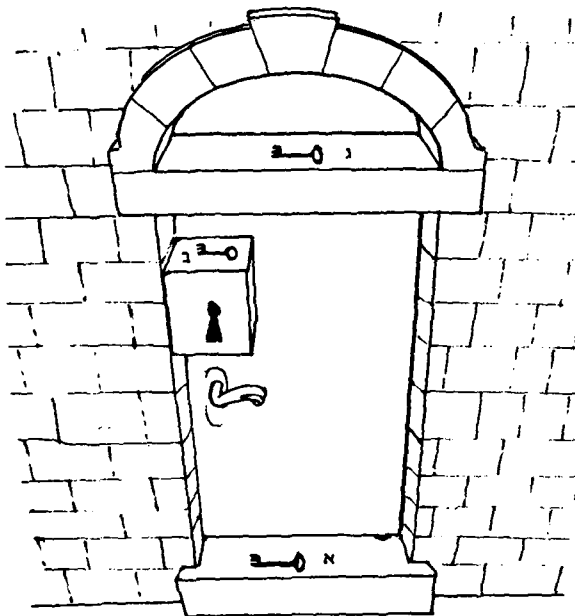

67. אי"כ עשה מחיצה גבוהה עשרה.

68. פתחי שערי גינה שיש להם בית שער מבפנים.
רש"י ד"ה שערי גינה, סתם מנעוליהן גבוהין
עשרה ורחבים ארבעה.

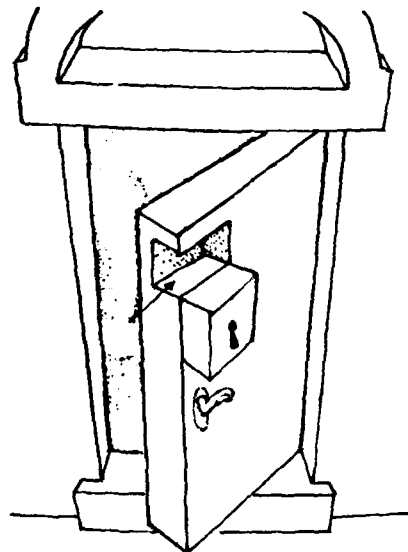
69. פתח בית שער מבחוץ.

רשות הרבים

70. וכן חנויות הפתוחות לרה"י.

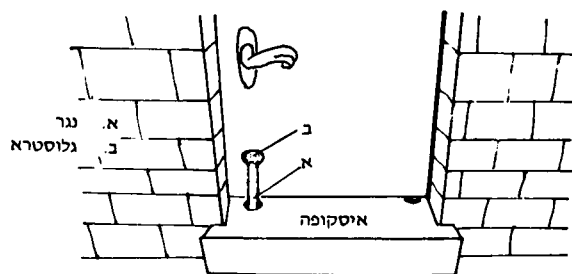
- א. מביא מפתח מערב שבת ומניחו באיסקופה.
- ב. מביא מפתח מערב שבת ומניחו במנעול, פרש"י ד"ה למקומו, על גביו.
- ג. או בחלון.

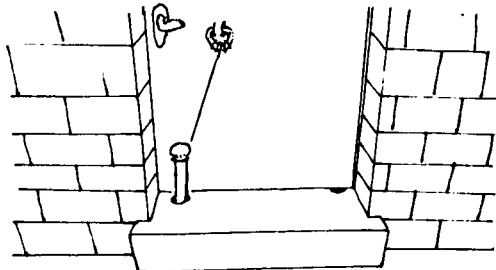
71. חוקקים להשלים, רואין אותו כאילו חקוק.
★ רש"י ד"ה למקומו, כגון מנעולים הללו של עץ
וכו'. ע"צ 11 בפ"ט מנעול מתקופת התלמוד.

73. רש"י ד"ה שיש, וראוי לבוכנא.

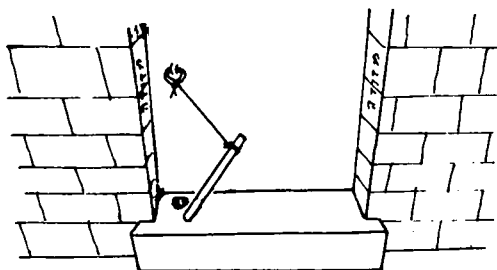

משנה י" 72. גר שיש בראשו גלוסטרא.

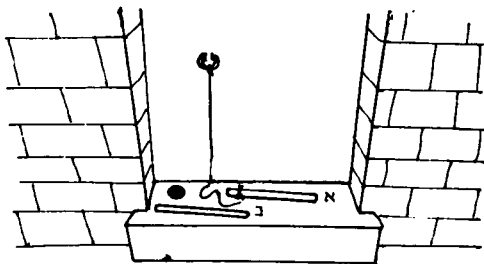

74. בניטל באגדו, פרש"י כשהוא קשור ותלוי בחבל של קיימא.

דף קב ע"א

76. כל שקשור ותלוי וראשו אחד מגיע לארץ. ע"י ב"י סי' ש"יג ד"ה ונגר, שגרס וראשו מגיע לארץ כציר 75 אות א'.

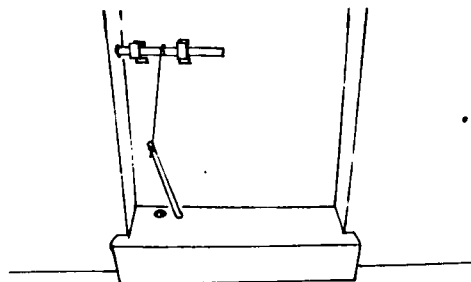

משנה י"א 75. גר הנגרר.

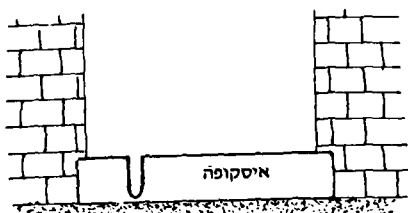
א. פרש"י שקשור בדלת אבל אינו תלוי.
ב. והמונח. פרש"י שאינו קשור כלל.

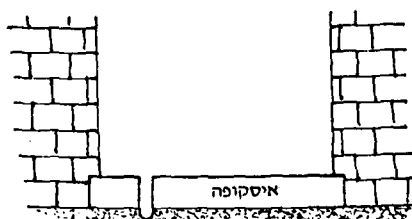
78. דהוה קא קטיר בגמי. (גמי עשוי מקנה שחותכים ממנו חוטים או רצועות)

77. דהוה תלי בעיברא דדשא. (כנלע"ד)

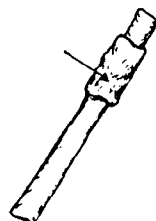

80. רשיי ד"ה נקמז, איירי כשהאסקופה גבוהה ואין החור ניקב עד לארץ.

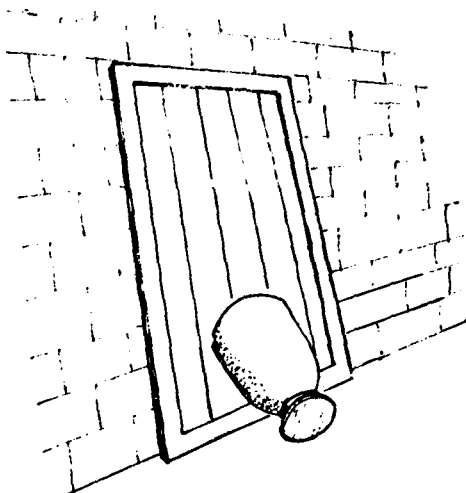

79. נקמז, חור שמגיע עד הקרקע.

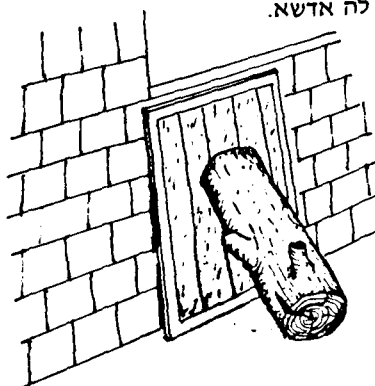
81. עשה לו בית יד. (כנלע"ד)

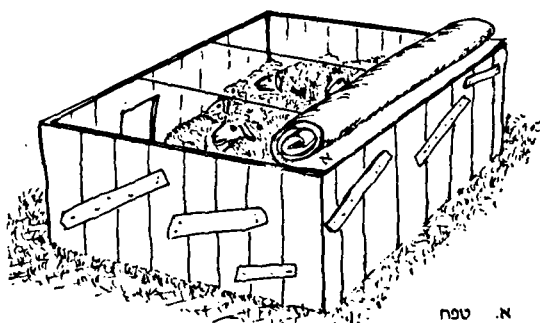
82. ההוא שריתא, דהוה מדלו לה בי עשרה ושדו לה אדשא.

83. ההיא אסיתא (ע"צ 73) דהות בי מר שמואל שרא מר שמואל למישדייה אדשא.

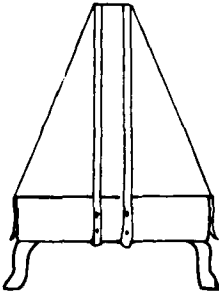
84. כיפי דארבא, וברשיי שנועצין כעין מעגלין ראשו אחד בדופן זה של ספינה וראשו שני בדופן זה וכו' ופורסין בגדים ומחצלות של גמי (בציור, חצי ספינה מכוסה במחצלות).

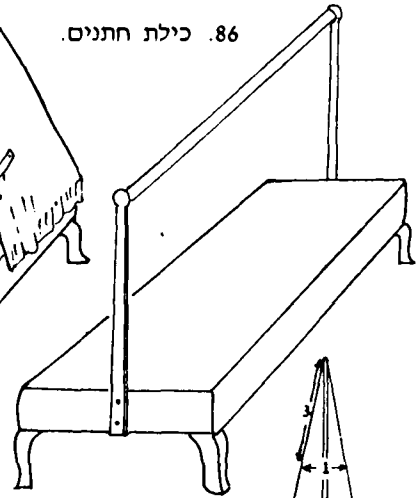
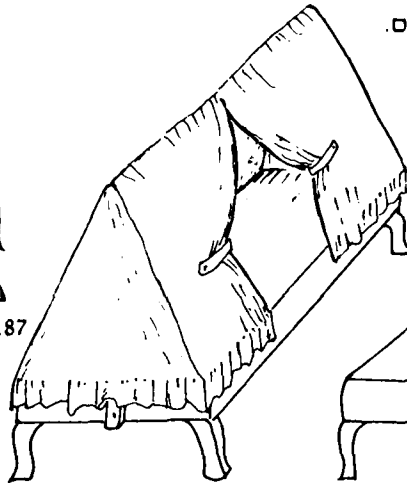
א. טפח

85. הנהו דכרי דהו ליה לרייה וכו', זיל כרוך בודייה ושייר בה טפח.

86. כילת חתנים.

87. אבל יש בגגה טפח אסור.

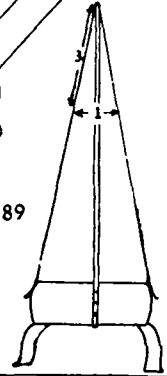

89. אין בפחות משלשה סמוך לגג טפח.

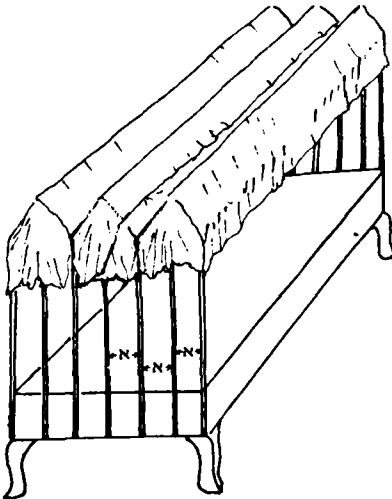

א. פחות מטפח

90. אלא שאין בשיפועה טפח.

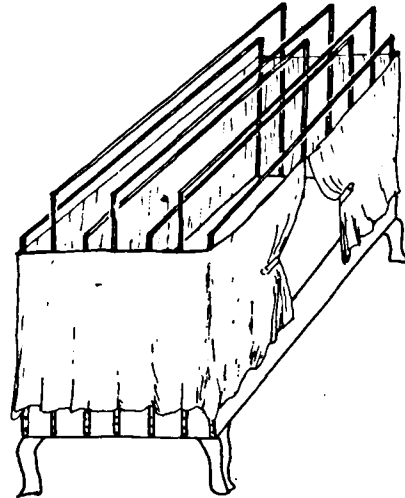

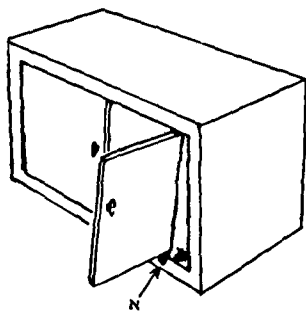
דף קב ע"ב

91. רש"י ד"ה בשיפועה, וי"ל שהמטה רחבה 92. שם, ופורס על המטה שתיים ושלש כילות כמשפטה, ונקליטין הרבה יוצאין הימנה לשני ראשיה ועולין למעלה סדורין אחד נמוך ואחד גבוה, וקנים נתונים עליהם מנקליטין שבראשה לנקליטין שברגליה וכו' ויריעה גדולה פרוסה סביב המטה לדפנות.

א. פחות מטפח

משנה י"ב 96. תיבה א. ציר התחתון.

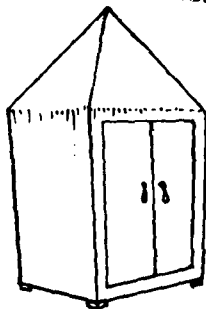
94. שרביב בגלימיה טפח. א. טפח

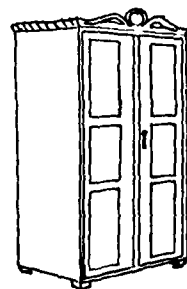
93. סיינא שרי.
א. הא דאית ביה טפח
ב. הא דמיהדק, קשורה
ברצועה תחת צוארו.

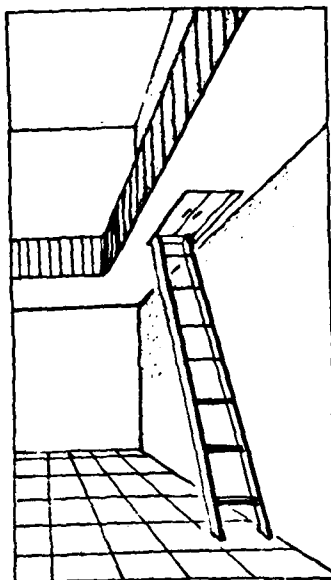
98. מקבת

97. מגדל

95. שידה

★ מה בין בור לדות, עיי ביאור הלכה תקפ"ז ד"ה או.

99. יציע, עיי עוד בערוך ערך אפתא.

★ תוסי ד"ה והעליון, כגון סידור הקנים, עיי
ציורים במנחות צד: ובפי המשניות
להרמב"ם פרק אחד עשר.

משנה י"ג
100. מחזירין רטיה.
א. רטיה.

101. קושרין נימא במקדש. (בערכין יג: ר"י אומר כנור של מקדש של שבעה נימין היה)

משנה י"ג

- א. קשר
- ב. יתד למטה
- ג. יתד למעלה

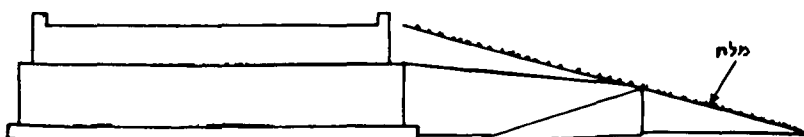
★ עונבה, ע"י עניבה בציר 8.

דף קג ע"א

★ או משלשל מלמעלה וכורך מלמטה, פרש"י שהרי יש יתדות מלמעלה ולמטה, וכשהוא רוצה מגלגל היתד והנימא (חוט) נארכת [שהחוט מכורך הרבה על היתד, וכשנפסק החוט נוטל מקצת החוט שנפסק וזורקו, ומסובב את היתד (ד) והחוט שכורך בו (ה) משתחרר מהיתד ומאריך את החוט עד שמגיע ליתד השני (ו)] כורכה בו והרי הוא כבתחילה, ומגלגל היתד עד שמתפשט כהלכתה [ומסובב את היתד כדי למתוח את החוט עד שיהי מתוח כל צרכו].

דף קג ע"ב

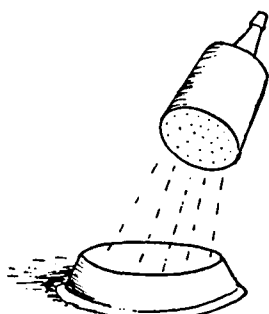
- ★ ובאצילי ידיו, בערכין יט: פרש"י אציל, מרפק. ע"צ 3.
- ★ גמי, ע"צ 78.

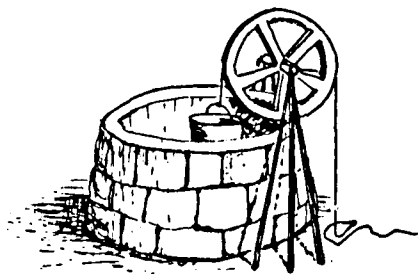
משנה י"ד 102. בוזקין מלח על גבי כבש.

★ מבור הגולה ומבור הגדול, פרש"י כך שמן. ושניהם בלשכת העזרה, ע"י צורת בית שני נדפס אחרי מסכת מדות.

104. מעלין בדיופי, פרש"י מעלין יין מחבית לחבית ע"י שני קנים החתוכים באלכסון (א) ומניח ראשי המשופעים זה כנגד זה, ונותן אחד מן הקנים בחבית ומוצץ בפיו בראש הקנה האחר (ב).

105. ומטיפין מיארק לחולה, כפרש"י.

משנה י"ז

103. ממלאים ... בגלגל.

משנה ט"ו

מן ההיכל, ומן האולם, ומבין האולם ולמזבח. ע"י צורת הבית אחרי מסכת מדות דף מ:

מפתח הענינים והציורים

205	32	אילן המיסך על הארץ	א		
31	218	אילן המיסך על הארץ	אבורנקי	72	128
26-1	76	אילן הנותן עירוב עליו	אבורנקי	74	137
50	162	אילן סולם	אבורנקי	75	138
101	17	איסקופה	אבולי דנהרעי	11	65 64
14	79	איסקופה	אבורגני	137	1
א68	180	איסקופה	אבן	43	15 14
10	193	איסקופה	אבני גדר	32	210
70	223	איסקופה	אבקתא	24	148
72	224	איסקופה	אגף	201	48
77,79,80	225	איסקופה	אגפיה	187	98 97
15	214	איסקופה ארוכה	אגפים	12	68
11	213	איסקופה הנדרסת	אהל מועד	2	10
23	170	איפה	אוגני	178	64
19	157	איצטבא	אוגני	180	69
26,25	158	איצטבא	אוגניים	157	20
16	214	איצטבא	אוגניים	183	83
115	69	אכסדרה	אוזלי	14	81
62	178	אכסדרה	אור	16	95
114-110	68	אכסדרה בבקעה	אור גג	217	27
76	208	אכסדרה בחצר	אורא דהאי גיסא	21	122
32	198	אכסדרה בעיר	אורא דהאי גיסא	22	133-131
31	5	אלכסון	אורא דהאי גיסא	39	1
58-56	98	אלכסון	אורא דליבנא	85	44
98-96	124	אלכסון	אור דה"ר	82	30
122	131	אלכסון	אור דה"ר	84	37
9	154	אלכסון	אוכף	34	222
11	155	אלכסון	אולם	1	5
84	210	אלכסון	אופן	193	12
62	57	אלפים אמה עגולות	אוקיינוס	51	44
136	22	אמה	אורזילא	69	117-116
5	1	אמלתרא	אורזילא	192	8
138	23	אמלתרא	אטמהתא דשורא	115	66
22	92	אמצעי מובלע	איבוס	46	26
9	154	אמתא בריבוע	אילן	94	36 33
11	155	" תרי אמתא באלכסונה	אילן	95	44-40
		אמת המים עוברת בין	אילן	219	40-35
97	178	החל'	אילן בקרן זוית	219	35

מפתח הענינים והציורים

46	86	בורטיה	95	186	אמת המים עוברת בחצר
107	189	ביב	2	191	אמת הריחיים
106-105	189	ביב קמור	34	219	אניגרא
22	141	בי גברא	29	170	אנשי חצר ואנשי מרפסת
83	62	בי דרי			אנשי חצר ששכח אחד ולא
46	146	בי כנישתא	23	141	עירב
6	212	בין הבתים (בתפליין)	73	224	אסיחא
26	46	בין הפסים	127,124	71	אפרנא
93	16	בין לחיים	24	46	אפסר
22	141	בי נשי	136	22	אצבע
57,56	221	ביעתא	128	72	אצטבא
10,7	167	ביצה	107	126	אצטבא
10,8	167	ביצה מדברית			ע"ע איצטבא
5,1	99	בית בולט	70	56	אצטבלאות
4,3	137	בית החתן	137	22	ארוכה בבית
139	136	בית הכנסת	218,217	33	ארוכות המטה
46	146	בית הכנסת	59	221	ארוכות המטה
73	181	בית הכסא	174,171	28	אריח
1	211	בית השחי	10	101	אריכא וקטינא
64,63	164	בית ועליה	45	52	ארץ ישראל
37,36	94	ביחו רחוק מעיקרו	127-124	71	אשיתא ברייתא
117	130	בי תיבנא	80-77	13	אשפה
81	225	בית יד	109	127	אשפה
44	85	בית מלא פירות	30	218	אשפה
47	52	בית מרון			ב
206	32	בית סאתיים	79	61	בגד
238,237	36	בית סאתיים	16	90	בהמה דופן לסוכה
39,38,37	49	בית סאתיים	85	225	בורייתא
		בית סאתיים פנוי מאדם	73	224	בוכנא
239,238	36	וכלים	132-124	71	בוסתנא
29	143	בית פנימי	20	80	בוצינייתא דמישן
33	106	בית שבים	55,50	53	בור
57	204	בית שחציו מקורה	63	178	בור בין ב' חצרות
73	207	בית שנפרץ מב' רוחותיו	54-51	176	בור ברה"ר
61	178	בית שער	29	217	בור ברה"ר
139	136	בני מברכתא	28	47	בורגנים
33	171	בני עלייה	103	228	בור הגולה
116,115	129	בני קקונאי	38-35	160	בור וחולייתא

מפתח הענינים והציורים

66	11	גולגולת
213	33	גולל
83	62	גורן
43-40	173	גוזזטרא
100,84	182	גוזזטרא
57-54	163	גוזזטרא
65-62	164	גוזזטרא
91-89	184	גוזזטרא בקרן זווית
88,87	184	גוזזטרא זקופה
166	27	גוזזטרא למעלה מן המים
40	173	גוזזטרא למעלה מן המים
94	186	גוזזטרא מלאה פגימות
86-80	182	גוזזטרא שיש בה ד' אמות
56	221	גחלים
86-83	121	גיא
76	119	גיא עקום
48	53	גידוד
53	9	גידודי
165,163	26	גידודי
67-61	204	גידודי
34	219	גידודי
68	12	גיפופי
163	26	גיפופי
91	63	גיפופי
114	129	גיפופי
46,45	174	גיפופי
43	200	גיפופי
52-49	202	גיפופי
59	204	גיפופי
103	228	גלגל לבור
72	224	גלוסטרא
68	206	גלימא
78	224	גמי
27	47	גמל
93	64	גמל
15	139	גמל
58-46	201	גפנים
27	217	גשם

67	11	בקעה
11	193	ברית
54	221	בריתים
29	47	ברנש
211	33	ברקא
23	170	בת
67	152	בחים זה לפניו מזה
		ג
68	58	גג
26	217	גג
8,7	192	גג בולט
17-14	194	גג גדול הסמוך לקטן
43	200	גג גדול הסמוך לקטן
50-44	174	גג הסמוך לרה"ר
25	196	גג ואכסדרה
27	196	גג וחורבה
36,29	197	גג וחצרות
26,24	169	גג ועמוד
34,33	198	גג וקרפץ
28	197	גג ורה"ר
1	191	גגות העיר
36	199	גגות העיר
87	226	גג טפח
41	220	גדודא
3	100	גדודיות
231	35	גדיים בוקעים בו
33	94	גדר
133-129	133	גדר
101-91	63	גודא דנהרא
82	182	גוד אחית
8	192	גוד אחית
8	192	גוד אסיק
43	200	גוד אסיק
136	22	גודל
17	44	גודריתא דקני
22	4	גודש
194	30	גודש
3	167	גוייה

מפתח הענינים והציורים

13	139	דשא	54	221	גשמה
83,82	225	דשא	54	54	גשר
		ה	22	216	גת
25	81	הדרא מחיצתא			ד
93	186	הדרא מחיצתא	6	212	ד' שבתפילין
201	31	הוצא ודפנא	26,25,21	91	ד' אמות
13	3	הוצין	66	115	דגלח
5	1	היכל	33	218	דדמו כי כ' יתיתא
77,76	181	המשלשל דפנות	1	39	דוולא
33,28	170	הפלגה	14	3	דופן עקומה
21,8	167	הקדמונים	213	33	דופק
87	121	הר המתלקט	109	90	דיוטא
		ו	121	20	דיומדין
9	2	וים	2,1	39	דיומדין
		ז	12	42	דיומדין
10	212	זווי	26	46	דיומדין
34	94	זויות	104	228	דיופי
13,12,11	101	זויות	1	166	דינר
32,31,30	159	זיו	47	96	דיקלא דסביל אחוהי
40,39,38	173	זיו	7	41	דיר
54-51	176	זנו	85	225	דכרי
84	183	זיו	7	212	דלי
13	193	זיו	53	221	דלת אלמנה
20,18,17	215	זיו שלפני החלון	56	9	דלת למבוי
17	91	זיקי בריסתקא דמחוזא	43	220	דלת שבמוקצה
22	4	זית אגורי	201	17	דפנא
146,144,142	23	זמורה	113,108-106	126	דקה
19	3	זנב	129,128	113	דקה
3,1	211	זורע	42	146	דקה
35,28	170	זריקה	20-19	195	דקה
21	4	זרת	11	89	דקל
136	22	זרת	43	161	דקל
36,35	49	זרת	37	219	דקל
		ח	28	170	דרך אויר
59	164	חבילי המטה	14	214	דרך גופו
60	221	חביתא	12,8	78	דרך עליו
			13	214	דרך עליו

מפתח הענינים והציורים

12	89	חיה	8	89	חבית של שייטין
55	176	חיפופי	46	52	חבל
71	206	חיפופי	73,67	115	חבל
27	170	חלה	76,75	118	חבל המגג
243	37	חלון	44	220	חוקים
15	90	חלון	24	4	חודו החיצון
116	129	חלון	102	17	חודו החיצון
59-47	147	חלון	24	4	חודו הפנימי
74	181	חלון	102	17	חודו הפנימי
14	155	חלון בין ב' בתים	22	157	חוקים
14	155	חלון בין ב' גגות	1	99	חוט
14	155	חון בין ב' עליות	48	110	חוט
1	153	חלון בין חצרות	87	121	חוט
14	155	חלון בין חצרות	89,88,82,81	20	חוט המשקולת
4,3,2	153	חלון עגול	195	30	חוט הסרבל
15	139	חלון פתוח לקרפף	66	11	חוט השדרה
17,16	44	חלוק	19,15	102	חוט מתוח
38,37	107	חמה זורחת	4	211	חוטין
48	86	חמר גמל	19	157	חוליא
133-129	133	חמתן	66	11	חוליות
242	37	חנויות	37-34,29	170	חולית הבור
71,70	223	חנויות פתוחות	29	217	חולית הבור
5,4	167	חנוני	3	100	חומה שבורה
16	214	חנות	3	137	חופה
59	177	חצובה	13	90	חוץ לתחום
6,2	166	חציה לבית המנוגע	156,154,153	25	חוקק
		חצי חציה לפסול את	17,15	43	חוקק
7,6,3	176	הגויה	23,19	80	חוקק
20	157	חצינא	80	182	חוקק
3	167	חצי פרס	71	223	חוקקים להשלים
1	166	חצי קב	11	138	חורבה
84,83	14	חצר	44	146	חורבה
9	42	חצר	67,66,59,57	177	חורבה
49,48	53	חצר	42	200	חורבה
68	58	חצר	85	210	חורבה
36	199	חצר	3	100	חורבות בתים
31	93	חצר בין ב' מבואות	95	186	חורי כרמלית
27	142	חצר בין ב' מבואות	19	215	חורין שבכותל

מפתח הענינים והציורים

105,104	66	טיט	70	165	חצר בין ב' מבואות
136	22	טפח	69	12	חצר גדולה וקטנה
18	3	טפח עצב ושוחק	52	202	חצר גדולה וקטנה
25	81	טרסקל	52,44	200	חצר גדולה שנפרצה לק'
93	186	טרסקל	206	32	חצר המשכן
35,32,31,28,42		טרקלין	64-56	55	חצר המשכן
		י	70	152	חצרות ובתים ביניהם
9	212	י' שבחפילין	67-64	205	חצרות זו למעלה מזו
45,42	109	יום ארוך	104	125	חצרות זו לפניו מזו
46,44	109	יום קצר	37	145	חצרות פתוחות זו לזו
35	106	יושבי צריפין	41,38	199	חצרות פתוחות זו לזו
224	34	יודקר הגדי	167	27	חצרות של רבים
78,77	13	ים	170	28	חצר מרובעת
83	183	ים של טבר'י	12,8,6,5	138	חצר חיצונה
193	30	ים של שלמה	12,8,6,5	138	חצר פנימית
22,20	141	ינוקא	66-60	150	חצר פנימית
20	4	יסוד	48	147	חצר שגרים בו ישראל ונ'
29	159	יסוד	75-69	206	חצר שנפרצה לרה"ר
211	33	יציע			חצר שראשה נכנס לבין
99	227	יציע	22-18	45	הפסים
77	119	יקוב הכותל	139	23	חצר שרובה פתחים וחל'
41	50	ירושלים	49-46	161	חקק
65,64	222	ירושלים	63	11	חריץ
91	226	ירושלים	140	75	חריץ שבין ב' חצרות
34,33	156	יתד	18	156	חריץ שבין ב' חצרות
101	228	יתד של כינור	53,52,51	162	חריץ שבין ב' חצרות
26,25,17	102	יתר	24,23	92	חרם
			22	4	חרצן
		כ			
29	159	כבש			ט
102	228	כבש	35,34	94	טבלא מרובעת
116	129	כוי	6	100	טבלא מרובעת
46	174	כומתא	48,47	110	טבלא מרובעת
39	199	כומתא	76	118	טווי
18	215	כוסות	4	211	טויה
91,85	184	כוף	137	22	טומאה בבית
23	170	כור	58	164	טומאת מת
23,17,16,15,14	65	כותל בין ב' חצרות	27	93	טונא דמידלי במוטא

מפתח הענינים והציורים

68	179	לחי	4,3	191	כוחל בין ב' חצרות
100	17	לחי בתוך הפתח	79,78	119	כוחל דניחא תשמישתא
197	30	לחי גבוה ג' מהקרקע	27	84	כוחל הניח עירובו בו
32	6	לחי הבולט	80	120	כוחל זקוף
108	18	לחי המושך כלפי חוץ	115,114	19	כוחלי קטנה נכנסי לגר'
		לחי המושך עם דופנו של	46	201	כוחלי קטנה נכנסים לגר'
120	20	מבוי	116,111,110	18	כוחל שצידו אחד כנוס
111,109	18	לחי הנראה מבחוץ	92-86	226	כילת חתנים
107	18	לחי הנראה מבפנים	92	226	כילות קטנות בגגה
199	39	לחי העומד מאליו	152,151,150	24	כיפה
103	18	לחיים רצופין	84	225	כיפי דארבא
196	30	לחי לחצי מבוי	2,1	167	ככר
212	33	לחי מבעל חי	143	23	כלאים
198	31	לחי מופלג מהכוחל	227,226	34	כלאים
93	16	לחי רחב	51-47	201	כלאים
2	137	לחמן בר ריסתק	9	2	כלתנסות
99	17	לכתף	79,74	118	כלתנסות
162,158	62	לשון ים	26-16	80	כלכלה
4	211	לשונות	101	228	כנור
		מ	40	7	כעין פתח
112	19	מבואות זו אצל זו	88,87	62	כריא דפירי
50	53	מבואות המפולשות בבורות	10	212	כריכות
1	1	מבוי	9,8	192	כרמלית
41	200	מבוי	13	79	כחיפו
2	1	מבוי גבוה	3,1	211	כתף
51	9	מבוי גדול			ל
85	15	מבוי גדול	118,117	20	לכוד
28	5	מבוי ד' טפחים	98	187	לכוד
169	27	מבוי ובית אחד	171	28	לכנה
113	19	מבוי ובית וחצר	41	108	לכנה
75,74,73	13	מבוי כלה לרחבה	23,10	168	לוג
42	7	מבוי מפולש	59	221	לולאות
71,70	12	מבוי מפולש לחצר	22	4	לולבים
44,43,41	7	מבוי עקום	31	171	לזה בוריקה
88,82	14	מבוי עקום	30	171	לזה בפתח
125	21	מבוי עקום	33,32	171	לזה בשלשול ולזה בורי'
87,86,85	15	מבוי עשוי כנול	4,1	1	לחי
25	4	מבוי פחות מ'	78	13	לחי

מפתח הענינים והציורים

7,6	167	מזון שתי סעודות	127,126	21	מבוי פתוח לב' רה"ר
23	216	מזחילה	72	12	מבוי פתוח לחצר
17	3	מחול הכרם	85	15	מבוי קטן
40	108	מחזור קטן	3	1	מבוי רחב
166	27	מחיצה במים	38	6	מבוי שנפרץ
65	179	מחיצה במים	27,26	5	מבוי שנפרץ מצידו
15	194	מחיצה הנדרסת	52	9	מבוי שנפרץ מצידו
5	192	מחיצה הניכרת	47	147	מבוי שצידו אחד עכו"ם
63,62,61	204	מחיצה חמשה	89	16	מבוי שצידו אחד ארוך
102	188	מחיצה למטה	106-104,102	17	מבוי שרצפו כלחיים
6	192	מחיצה שאינה ניכרת	79,78	119	מבליע
30	197	מחיצה שאינה ניכרת	92	123	מבליע
45	201	מחיצה שאינה ניכרת	38-32,29	82	מגדל
176	28	מחיצה שהגדיין בוקעים בה	97	227	מגדל
24	92	מחיצה של ברזל	2	99	מגדל בולט
236-231	35	מחיצה של חבלים	33,32,31	48	מגילה עפה
3	78	מחיצה של נכרים	60	178	מגנדר ונפיל
230	35	מחיצה של שתי וערב	57-50	111	מגרש
160,159	26	מחיצה תלויה	93,91	122	מדלג
235	36	מחיצה תלויה	53	54	מדרגה
82-69	180	מחיצה תלויה	6,5,4	87	מודד
96	187	מחיצה תלויה	69	115	מודד והגיע לגדר
101	188	מחיצות קטנות	73-68	115	מודד והגיע לגיא
134	74	מחיצת אדרכלין	79-77	119	מודד והגיע לכותל
203	31	מחיצת קנים	67	115	מודד כנגד ליכו
247	38	מחנה	9	167	מודיא דקונרים
176	28	מחצלת	1	137	מוהרקי
234	36	מחצלת	66	11	מוח
45	220	מחצלת	2	221	מוחו של תינוק רופס
84	225	מחצלת	41	108	מולד לבנה
43	51	מחתנה דגדר	94	123	מומחה
14	90	מטה	73	60	מוציא רמון
105	228	מטיפין מיארק	9	42	מוקצה
105	228	מיארק	42	220	מוקצה
46	86	מיכרז	58	113	מורשע דקרנתא
37	199	מי גשמים	38,37	84	מושיט
32	94	מי שבא בדרך	20	4	מזבח
		מי שהיה במזרח ועירב	102	228	מזבח

מפתח הענינים והציורים

37-29	170	מרפסת
40	199	מרפסת
3,1	211	מרפק
56	177	משאות על כתפיהם
9	101	משה רבנו
97	187	משלשל
52-43	220	משקיף
67,66	165	מתבן שבין ב' חצרות
30,29	47	מתותא
36,33	83	מתנה

נ

22	4	נברץ
22	4	נגדש
55-48	97	נגע
75-72	224	נגר
76	224	נגר קשור ותלוי
85	15	נדל
36	94	נופו של אילן
33	218	נחתין לתתאי
74	224	ניטל באגדו
98	185	ניפקי
59-51	148	נכרי
81	209	נפרץ בקרן זווית
3	87	נפרצה במלואה
84	210	נפרץ הקירוי באלכסון
80	209	נפרץ זה כנגד זה
4	100	נפש
91	226	נקליטין
80,79	225	נקמו
12,11	213	נתגלגל הספר

ס

9	167	סאה
23	170	סאה
11	168	סאה ירושלמית
20,12,9	168	סאה ציפורית
78	181	סדינים פרוסים
8	41	סדר

119,118	120	למערב
61	98	מי שיצא מעירו
46	174	מכתפין
6	78	מכתפין עליו
34	83	מכתפין עליו
15	3	מלא בקר וכלא
102	228	מלח
11,10	193	מנוול
71,70	223	מנוול
29	82	מסומר
28	142	מסיפס
220,219	33	מעדיף
1	166	מעה
95,94	16	מעמיד קורה
175	28	מעמיד קורה
55	55	מערה
19	91	מערה
34	106	מערה
136	135	מערה
138	136	מערה ישיבה
8	101	מערות המכפלה
11	193	מפתח
68-62	222	מפתח
24	216	מצרף
73	224	מקבת
98	227	מקבת
76,75	118	מקדיין בהרים
191	30	מקוה
232,228	35	מקיפין בחבלים
229	35	מקיפין בקנים
45	85	מרא
20	157	מרא
49-47	110	מרכע
192	30	מרובע יוחר על העיגול
60,59	113	"
8	154	"
2	39	מרוז
114,113	128	מרפסת

מפתח הענינים והציורים

ע	20	4	סובב	
17	3	159	סובב	
92	185	174	סודרא	
233	36	199	סודרא	
23	170	31	סוכה בין האילנות	
109,104	189	220	סוכי קוצים	
59	221	113-110	127	סולם
135,134	22	45-23	157	סולם
2	76	44	174	סולם
1	99	42	51	סולמא דצור
125-120	130	22	157	סולם המצרי
77	224	18	194	סולם קבוע לגג
8	154	16	214	סטיו
30	93	35	49	סיט
240	37	93	227	סיינא
46,45	96	56-53	203	סיכך ע"ג אכסדרה
38	145	86	210	סיכף ע"ג אכסדרה
41	146	37	219	סליק באיפומא
127	132	1	166	סלע (מטבע)
135-133	134	37	172	סלע (אבן)
27	82	40	199	סלע (אבן)
133	73	19-17	140	סלע שבים
100	124	33	218	סלקין לעילא
105-102	125	80-74	60	סנדל
138,137	135	52	176	ספינה
18	103	99	187	ספינה
11	101	84	225	ספינה
31-16	102	7	88	ספינה הולכת
65	114	31	197	ספינה שכפאה על פיה
14	102	20	157	ספל
	עיר שיושבת על שפת	14	155	ספסל
128	133	61	221	ספר
101,99	124	190	30	ספר דעזרא
100	124	12,11	213	ספר שנתגלגל
22	103	67	11	סרטיא
111	68	248	38	סרטיא
34	172	19	140	סרטיא
46-44	174	59	164	סריגי החלונות

מפתח הענינים והציורים

55,53	203	פי תקרה	22-19	195	עליה
83-77	208	פי תקרה	40	199	עליה
16	214	פלטיא	35,33	144	עליות
132-128	21	פס	20	4	עלין
50,49	147	פס	9	89	עמוד
124,123	21	פס ד' אמות	60-56	98	עמוד
121	20	פסי ביראות	29	170	עמוד
1	39	פסי ביראות	33	159	עמוד ברה"ר
119	20	פסין	102	66	עמוד בקופף
5,1	39	פסין	110	18	עמוד שקורין פליי"ר
7	212	פסיקיא	8	212	עניכה
19	157	פספסים	134	22	עסלא
100	17	פצימין	66	11	עצם הגולגולת
56-53	203	פצימין	66	11	עצם הפרשות
86	210	פצימין	13	214	עקירה מרה"ר
15	90	פקק	36	107	עקרב בדרום
79	182	פקק חלון	228	35	ערב
130	73	פרדס	57-50	111	ערי הלויים
21	195	פרוך במלואו	135	74	ערסייתא
214	33	פרוך כעומד	39,38	95	עשירי
186	29	פרח שושן			פ
72	59	פרץ אמה	147	24	פאה
7,6	167	פרס	34	227	פאה
245,244	37	פרצה משתי רוחות	2	99	פגום נכנס ויוצא
140	23	פיתחי שימאי	15	102	פגום נכנס ויוצא
15	139	פתח פתוח לבקעה	28	104	פגום נכנס ויוצא
		צ	86	184	פגם
10	212	צבתים	7	212	פונדא
1	1	צורת הפתח	1	166	פונדיון
43,42	7	צורת הפתח	59	221	פוריא
55	9	צורת הפתח	3,1	211	פיסת יד
124	21	צורת הפתח	139,135	74	פירא דבי תורא
145	24	צורת הפתח מן הצד	15	156	פירות
149	24	צורת הפתח צריך ליגע	2	87	פירות שיצאו חוץ לתחום
71	206	צידי רה"ר	114-109	68	פי תקרה
28,25	217	צינור	66	179	פי תקרה
53-49	221	ציר	92	185	פי תקרה
96	227	ציר	8	192	פי תקרה

מפתח הענינים והציורים

1	211	קיבורת	148	24	ציר הדלת
58	221	קידרא	11	89	צל
5	1	קיני	18	215	צלוחיות
א68	180	קירה בשתי קורות	4	211	צמר סרוק וצבוע
18	215	קיתוניות	21	157	צנון תחת הגפן
8,7,6	2	קלעי המשכן	35	49	צרדה
24	170	קמח			ק
136	22	קמיצה	10,2,1	166	קב
122	21	קנה	23	170	קב
25	81	קנה	12	89	קבר
41	85	קנה	2	211	קדקד
3,1	211	קנה	136	74	קובה
164	27	קנים	1	211	קודא
65	179	קנים	222	34	קולחות
227	34	קנים הדוקרנים	23	216	קולט אדם מן המזחילה
48	220	קנקן	209	32	קומה קצורה
18	215	קערות	142	23	קונדסין
66	11	קרום העליון	41	85	קונדסין
66	11	קרום התחתון	45	85	קופינא דמרא
16,15	3	קרכת הכרם	44	220	קוצים
21,20	4	קרן	12	213	קורא בראש הגג
39,30	5	קרן זווית	11,1	1	קורה
78,74,73	207	קרן זווית	68,67	179	קורה
35	219	קרן זווית	75,74	181	קורה
15	139	קרנות	89	16	קורה באלכסון
60,59	204	קרפיפות	94	16	קורה בחוץ
6	41	קרפף	85	210	קורה ד' מתרת בחורבה
68	58	קרפף	69	180	קורה ד' מתרת במים
109	67	קרפף	174,171	28	קורה לקבל אריח
83	138	קרפף	98,97	17	קורה משוכה
36	199	קרפף	172	28	קורה עגולה
24,23	104	קרפף לעיר	184,183,173	28	קורה עקומה
67,65	57	קרפף שזורע	182	29	קורה שאינה בריאה
66	58	קרפף שנטע	98,96	16	קורה תלויה
123-118	70	קרפף שנפרץ	181	29	קורות א' למעלה וא' למט'
89-84	62	קרפף שנתמלא מים	178	29	קורות המתאימות
61	56	קרשים	177	29	קורות שאינן נוגעות
12	193	קרשים	47	86	קטיר במיתנא

מפתח הענינים והציורים

28	47	שומירה	101	228	קשר
129	37	שומירה	6	212	קשר של תפילין
45	85	שופחא	1	137	קתדרה
5,4	211	שוורין			ר
95	227	שירה			ראשה ורובה בפנים
55	55	שיח	4	40	ראשה ורובה בפנים
222	34	שיירה שחנתה בבקעה	27,20	46	רביעית
25	141	שיירה שחנתה בבקעה	22	4	רבקה
53	221	שיפא	121	20	רבקה
115	49	שיפוע	3	40	רבים מכחפים
222	34	שליפין	9	78	רומח
22	170	שליש מלכר	46	86	רחבה
64,63	114	שלשה כפרים המשולש	76,68	12	רחבה
35,33,28	170	שלשול	91,82,81	61	רטיה
59,57	177	שלשול	100	227	ריבה לאחד
57	177	שני בחים ושלש חור	95	123	ריבוע דנפיק מגו עיג'
14	139	שני בחים מב' צידי רה"ר	8	154	ריבוע עולם
24	141	שנים שלא עירבו	12	102	רמון
68	223	שערי גינה	23	4	רעפים
216	33	שפוד	30	197	רקק מים
10	89	שפופרת	90	63	רקק מים
140	23	שקפי	103	189	רשות הרבים ט"ז אמה
94	227	שרביב גלימא טפח	54	9	ש
79	14	שרטון			שביל
100	65	שרטון	101-91	63	שביל
100	188	שרטון	137	74	שבילי בית גלגול
82	225	שריתא	52,51	54	שביל של כרמים
40-32	218	שרשי אילן	94-91	63	שביל של כרמים
229	35	שתי	45	146	שבת בבקעה
41	200	שתי חצרות וחורבה בינ'	3	87	שבת במערה
		ת	19	91	שבת בנקע
69,68	165	תבן	208	32	שבת בתל
1	87	תקן התחום	207	32	שדרה כור
18	91	תחומין מובלעין	248	38	שדה זרע
96	227	תיבה	248	38	שדה ניר
4	211	תכלת	66	11	שדרה
108-106	67	תל	28	82	שוכך

מפתח הענינים והציורים

9-1	211	 תפילין	63	205	 תל ברה"ר
71	165	 תפרה בכיסם	97	65	 תל גבוה י'
40,39	108	 תקופה	13	43	 תל המתלקט
23	196	 תרביצה	52	45	 תל המתלקט
			19	157	 תל עפר

מפתח למשניות עירובין

פרק א'

פרק	משנה	עמוד	ציור
א	א	מבוי	1
א	א	מבוי שהוא גבוה למעלה מעשרים אמה ימעט	2
א	א	והרחב מעשר אמות ימעט	3
א	ג	הקורה שאמרו כדי לקבל אריח	171
א	ד	רחבה אף על פי שאינה בריאה	182
א	ה	עקמה רואין אותה כאילו היא פשוטה	173
א	ה	עגלה רואין אותה כאילו היא מרובעת	172
א	ה	כל שיש בהיקפו שלשה טפחים יש בו רחב טפח	172
א	ו	לחיין שאמרו גבהן עשרה טפחים ורחבן כל שהוא	4
א	ז	בכל עושין לחיין אפילו בדבר שיש בו רוח חיים	212
א	ז	גולל	213
א	ח	שיירה שחנתה בבקעה והיקפיה בגמלים	222
א	ט	מקיפין שלשה חבלין זה למעלה מזה	228
א	י	מקיפין בקנים	229
א	י	כל מחיצה שאינה של שתי וערב	230
א	י	פטרו במחנה, ומלערב	247

פרק ב'

ב	א	עושין פסין לביראות	39	1
ב	א	וביניהן כמלא שתי רבקות	40	3
ב	ב	מותר להקריב לבאר ובלבד שתהא ראשה ורובה בפנים	40	4
ב	ב	מותר להרחיק כל שהוא ובלבד שירבה בפסין	40	5
ב	ג	קרפף	41	6
ב	ג	דיר	41	7
ב	ג	סהר	41	8
ב	ג	מוקצה או חצר	42	9
ב	ד	ר' יהודה אומר אם היה דרך רשות הרבים מפסקתן	50	40
ב	ה	שומירה	47	28
ב	ה	ואפילו אין בה אלא בור ושיח	55	55
ב	ה	או שתהא סמוכה לעיר	41	6
ב	ה	שבעים אמה ושיריים	56	60
ב	ה	אין בית דירה	59	69

פרק ג'

ג	ג	נתנו באילן	76	1
ג	ג	נתנו בראש הקנה או בראש הקונדס	85	41,42
ג	ג	מגדל	85	43
ג	ד	חמר גמל	86	48

מפתח למשניות עירובין

פרק ד'

פרק	משנה	עמוד	ציור
ד	א	בדיר או בסהר.....	41..... 7,8
ד	ב	שכבר הייתי מסתכל והיינו בתוך התחום.....	87..... 1
ד	ה	רבי אליעזר אומר והוא באמצען.....	91..... 20
ד	ה	ר' יהודה אומר לאיזה צד שירצה ילך.....	91..... 21
ד	ו	היו שלשה והאמצעי מבלע ביניהן.....	92..... 22
ד	ו	למה זה דומה לשלש חצירות.....	199..... 38
ד	ז	מי שבא בדרך וכו', והיה מכיר אילן או גדר.....	94..... 32
ד	ז	שביתתי תחתיו, שביתתי בעיקרו.....	94..... 32
ד	ח	אלפיים לכל רוח עגולות.....	94..... 33
ד	ח	מרובעת כטבלא מרובעת.....	94..... 34

פרק ה'

ה	א	בית נכנס בית יוצא.....	99..... 1
ה	א	מגום נכנס מגום יוצא.....	99..... 2
ה	א	גדודיות גבוהות עשרה טפחים.....	100..... 3
ה	א	ונפשות.....	100..... 4
ה	א	מוציאין את המדה כנגדן.....	100..... 5
ה	א	כמין טבלא מרובעת.....	100..... 6
ה	ב	נותנים קרפף לעיר.....	104..... 23
ה	ב	לא אמרו קרפף אלא בין שתי עירות.....	104..... 24
ה	ג	שלשה כפרים המשולשים.....	114..... 63
ה	ד	ולא ימדוד אלא כנגד לבו.....	115..... 67
ה	ד	היה מודד והגיע לגי'א.....	115..... 68
ה	ד	או לגדר.....	115..... 69
ה	ד	וחוזר למדתו.....	116..... 70
ה	ד	ובלבד שלא יצא חוץ לתחום.....	116..... 70
ה	ד	שמעתי שמקדיין בהרים.....	118..... 75
ה	ה	אין מודדין אלא מן המומחה.....	123..... 94
ה	ה	ריבה למקום אחד ומיעט למקום אחר.....	123..... 95
ה	ו	עיר של יחיד ונעשית של רבים.....	124..... 99
ה	ו	ושל רבים ונעשית של יחיד.....	124..... 100
ה	ז	מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב.....	130..... 118
ה	ז	לעירובו אלפים אמה ולביתו יותר מכאן.....	130..... 119
ה	ז	הנותן את עירובו בעיבורה של עיר.....	130..... 120
ה	ז	נתנו חוץ לתחום מה שנשכר הוא מפסיד.....	131..... 121
ה	ח	אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה.....	132..... 127
ה	ח	מי שהיה בעיר גדולה ונתן את עירובו בעיר קטנה.....	134..... 134
ה	ח	ר"ע אומר אין לו אלא ממקום עירובו אלפים אמה.....	135..... 135
ה	ט	ולמודד שאמרו נותנין אלפים אמה וכו' כלה במערב.....	135..... 136

מפתח למשניות עירובין

פרק ו'

פרק	משנה	עמוד	ציור
ו	ג	141.....	23
ו	ג	141.....	24
ו	ו	143.....	30
ו	ו	144.....	34
ו	ז	145.....	36
ו	ח	145.....	37
ו	ח	200.....	41
ו	ט	151.....	60,61
ו	י	151.....	62
ו	י	151.....	63
ו	י	151.....	64

פרק ז'

ז	א	153.....	1
ז	ב	156.....	15
ז	ב	156.....	16
ז	ג	164.....	51
ז	ג	162.....	52
ז	ד	162.....	53
ז	ד	163.....	54
ז	ד	163.....	55
ז	ה	165.....	66
ז	ה	165.....	67

פרק ח'

ח	ב	166.....	1
ח	ב	166.....	2
ח	ב	167.....	3
ח	ג	170.....	29
ח	ג	172.....	37
ח	ד	178.....	61
ח	ד	178.....	62
ח	ו	178.....	63
ח	ו	178,179.....	64,65
ח	ז	186.....	95
ח	ז	187.....	96
ח	ח	173.....	40
ח	ח	173.....	41
ח	ט		
ח		189.....	104
ח		189.....	105

מפתח למשניות עירובין

פרק	משנה	עמוד ציור
ח	י	107 190..... וחכמים אומרים אפי' גג או חצר מאה אמה
ח	י	108 190..... החצר והאכסדרה
ח	יא	109 190..... וכן שני דיוטאות זו כנגד זו ומקצתם עשו עוקה

פרק ט'

ט	א	1 191..... כל גגות העיר רשות אחת
ט	א	68 58..... אחד גגות ואחד חצרות ואחד קרפיפות
ט	ב	43 200..... גג גדול סמוך לקטן
ט	ב	44 200..... חצר גדולה שנפרצה לקטנה
ט	ב	69 200..... חצר שנפרצה לרה"ר
ט	ג	72 207..... חצר שנפרצה לרה"ר משתי רוחותיה
ט	ג	73 207..... וכן בית שנפרץ משתי רוחותיו
ט	ד	58 10..... הבונה עליה ע"ג שני בתים
ט	ד	59 10..... וכן גשרים המפולשים
ט	ד	42 7..... מבוי מפולש

פרק י'

י	א	10 212..... מצאן צבתים או כריכות
י	ג	11 213..... היה קורא בספר על האיסקופה
י	ג	12 213..... היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו
י	ד	17 215..... זיז שלפני החלון
י	ד	21 216..... עומד אדם ברשות היחיד ומטלטל ברה"ר
י	ו	22 216..... וכן בגת
י	ו	23 216..... קולט אדם מן המזחילה
י	ז	29 217..... בור ברה"ר וחוליתו גבוהה עשרה טפחים
י	ז	30 218..... אשפה ברה"ר גבוה י'
י	ח	31 218..... אילן שהוא מסך על הארץ
י	ח	32 218..... שרשיו גבוהים מן הארץ
י	ח	43 220..... הדלת שבמוקצה
י	ח	44 220..... חדיקים בפירצה
י	ח	45 220..... ומחצלות
י	ח	47 220..... אא"כ גבוהים מן הארץ
י	ט	21 216..... לא יעמוד אדם ברשות היחיד ויפתח ברה"ר
י	ט	62 222..... ברה"ר ויפתח ברשות היחיד
י	ט	63 222..... אא"כ עשה מחיצה גבוה י' טפחים
י	י	72 224..... נגר שיש בראשו גלוסטרא
י	א	75 224..... נגר הנגרר
י	יב	96 227..... מחזירין ציר התחתון
י	יג	100 227..... מחזירין רטיה
י	יג	101 228..... קושרין נימא במקדש
י	יד	102 228..... בזקין מלח על גבי כבש
י	יד	103 228..... ממלאים... בגלגל

מפתח לרמב"ם ושו"ע

רמב"ם

פרק שבת הלכה עמוד ציור					פרק שבת הלכה עמוד ציור				
21,22	216	א	ש	טו	101	228	ו	ש	י
67	223	א	ש	טו	25	93	טו	ש	יב
23,24	216	ג	ש	טו	21	91	טז	ש	יב
29	217	ט	ש	טו	22	92	טז	ש	יב
30	218	ט	ש	טו	31	197	ב	ש	יד
63,64	178	יא	ש	טו	33,34	159		ש	יד
65	179	יא	ש	טו	64,65	11	י	ש	יד
95-97	186	יא	ש	טו	70	223	א	ש	טו
11	2	טז	ש	יז	158,162	26	יא	ש	טו
26	4	יז	ש	יז	119	20	יב	ש	טו
182	29	יז	ש	יז	23	92	יג	ש	טו
68-76	12	יח	ש	יז	160	26	יג	ש	טו
83,84	14	יח	ש	יז	104	189	טז	ש	טו
85-88	15	יט	ש	יז	108	190	טז	ש	טו
89-92	16	כ	ש	יז	105	189	יח	ש	טו
196	30	כ	ש	יז	237	36	יב	ש	טז
123,124	21	כא	ש	יז	222	34	יב	ש	טז
128-133	21	כא	ש	יז	59,60	204	יד	ש	טז
32-36	6	כב	ש	יז	63,64	205	טו	ש	טז
107-112	18	כב	ש	יז	214	33	טז	ש	טז
197	30	כב	ש	יז	142	23	טז	ש	טז
198,199	31	כב	ש	יז	228-232	35	יח	ש	טז
94,95	16	כג	ש	יז	149	24	עט	ש	טז
96,98	16	כד	ש	יז	145	24	כ	ש	טז
177	28	כד	ש	יז	207	32	כב	ש	טז
178-181	29	כה	ש	יז	13-17	91	כג	ש	טז
183	29	כו	ש	יז	31	218	כד	ש	טז
172	28	כו	ש	יז	205	32	כד	ש	טז
121	20	כז	ש	יז	41-43	7	ג	ש	יז
39,40	6	לה	ש	יז	48	8	ג	ש	יז
145	24	לה	ש	יז	67	11	ג	ש	יז
110	68	לה	ש	יז	77-80	13	ה	ש	יז
72,74	207	לה	ש	יז	1	1	ז	ש	יז
61,62	178	טז	ערובין	א	171	27	ח	ש	יז
23	141	א	ע	ב	67	11	י	ש	יז
9,11	138	ה	ע	ב	94,95	16	יא	ש	יז
1	137	ט	ע	ב	100	17	יא	ש	יז
5	137	יא	ע	ב	4	1	יב	ש	יז
70	165	יב	ע	ב	212	33	יב	ש	יז
48	147	טו	ע	ב	171-176	28	יג	ש	יז
53	148	טו	ע	ב	1-3	1	יד	ש	יז

רמב"ם

פרק	ערובין	הלכה	עמוד	ציור	פרק	ערובין	הלכה	עמוד	ציור
ג	ע	א	153	1	ג	ע	כד	200	44
ג	ע	ב	153	2	ג	ע	כה	37	240-244
ג	ע	ב	155	14	ד	ע	ו	145	36
ג	ע	ג	165	66,67	ד	ע	ז	142	28
ג	ע	ג	160	39	ד	ע	ז	143	31-35
ג	ע	ג	128	111	ד	ע	ט	152	67
ג	ע	ד	157	22,23	ד	ע	י	152	68
ג	ע	ה	158	25-27	ד	ע	יא	152	70
ג	ע	ו	156	15	ד	ע	טו	170	29
ג	ע	ו	159	30-32	ד	ע	יט	151	60-64
ג	ע	ז	161	43-45	ד	ע	כג	93	28,29
ג	ע	ח	162	50	ד	ע	כז	190	109
ג	ע	ט	157	19	ה	ע	ז,ח,ט	93	31
ג	ע	י	156	16	ה	ע	יג	145	37-38
ג	ע	יא	161	46,47	ה	ע	יז	139	15,16
ג	ע	יב	162	51,52	ה	ע	יח	147	48
ג	ע	יג	157	20	ה	ע	כב	11	110
ג	ע	יג	162	53	ה	ע	כד	125	102,103
ג	ע	יג	164	61	ה	ע	כד	126	106,107
ג	ע	יד	163	54-57	ה	ע	כד	127	108,109
ג	ע	יד	164	64,65	ו	ע	ג	131	123,124
ג	ע	טו	156	17,18	ו	ע	ד	136	138
ג	ע	טז	171	32	ו	ע	ה	130	118-120
ג	ע	טז	170	28	ו	ע	ה	131	121
ג	ע	יח	58	68	ו	ע	ז	166	1,2
ג	ע	יח	199	36	ו	ע	ש	140	17,18
ג	ע	כא	178	63,64	ז	ע	ה	94	32
ג	ע	כב	180	69-72	ז	ע	ו	95	42
ג	ע	כג	176	51	ז	ע	ו	96	44
ג	ע	כג	177	57-59	ז	ע	ח	98	61
ג	ע	כד	12	69	ח	ע	א	96	45,46

שו"ע

סימן	סעיף	עמוד	ציור
שנח	ח	67	107,108
שנח	ט	58	66,67
שנח	ט	59	70
שנח	יא	62	84
שנח	יב	67	109
שנח	יג	68	118
שנח	יד	72	127
שנט	א	61	81,82
שסא	ב	206	69
שסא	ב	207	72-74
שסב	א	74	134
שסב	א	218	51
שסב	ב	205	63
שסב	ד	197	31
שסו	ג	178	61,62
שסז	א	165	70
שע	ג	142	28
שע	ג	143	31-35
שע	ג	200	44
שע	ג	12	69
שע	ה	145	36
שע	ז	152	67
שעב	א	58	68
שעב	א	199	36
שעב	ד	153	1,2
שעב	ו	205	64
שעב	ו	156	15,17
שעב	ז	156	16
שעב	ח	157	19-23
שעב	ח	160	39
שעב	יא	158	25,26
שעב	יב	159	30-32
שעב	יג	161	44,45
שעב	יד	161	46,47
שעב	טו	162	50
שעב	טז	156	18
שעב	טז	162	51,52
שעב	יז	162	53
שעב	יט	165	66,67
שעג		163	54-57
שעג		164	64,65
שעד	ד	200	43
שעה	א	128	111

סימן	סעיף	עמוד	ציור
רצו	ג	204	59,60
שא	מא	226	93
שז	כב	76	1
שח	ב	225	82
שיג	א	224	72,74
שיג	א	182	79
שיג	ג	220	42-47
שיג	ג	221	49-51
שיג	ד	221	53
שיג	ה	227	96-98
שטו	ב	225	84,85
שטו	יא	226	86-90
שכח	כה	227	100
שלו	ב	218	32,33
שלו	ב	219	34-39
שלח	ו	228	103
שמב	א	74	134
שמה	י	78	9
שמה	יד	52	45
שמו	ג	180	468
שמו	ג	140	19
שמט	א	93	25
שמט	ד	91	21
שנ	א	216	21,22
שנ	א	223	70
שנ	א	223	67
שנא	א	216	23,24
שנא	א	217	25-28
שנב	א	213	11
שנב	ב	213	12
שנג	ב	215	17-20
שנד	א	217	29
שנד	ב	218	30
שנו	א	178	63,64
שנו	א	186	95
שנו	א	187	97
שנז	א	189	104-105
שנו	א	190	108,110
שנח	א	61	56
שנח	ב	59	71,72
שנח	ה	66	102
שנח	ו	66	103
שנח	ז	66	104,105

שו"ע

סימן	סעיף	עמוד	ציור	סימן	סעיף	עמוד	ציור
שעה	ב	170	29	שצח	ו	102	15
שעה	ג	128	113	שצח	ו	105	32
שעו	א	180	69-72	שצח	ו	106	33,34
שעו	א	178	63-64	שצח	ז	103	22
שעו	א	179	65	שצח	ח	114	64
שעו	ב	176	51	שצח	ט	133	128,129
שעו	ג	177	57-59	שצח	יא	75	133
שעז		190	109	שצט	א,ג	115	67
שעה	א	93	28,29	שצט	ד	117	72
שעה	ב	151	60-63	שצט	ד	118	75
שעה	ד	151	64	שצט	ד	120	79-82
שעט	א	152	68	שצט	ד	121	87
שעט	ב	152	70	שצט	ד	123	94
שפ	א	141	23	שצט	ה	115	68
שפא	ב	138	9	שצט	ו	115	69
שפא	ג	138	11	שצט	ו	116	70,71
שפב	א	137	1	שצט	ז	123	94
שפב	יז	137	5	שצט	ח	123	95
שפב	יט	147	48	שצט	ט	124	96
שפב	כ	148	53	שצט	י	94	34
שפג	א	140	16	שצט	י	106	35
שפו	ט	93	31	שצט	י	110	47-49
שפז	א	145	37,38	תב	א	92	23
שפט	א	139	15	תג		87	3
שצ	א,ב	147	47	תה	ד	91	13,17
שצב	א	124	99,100	תז	ב	91	18
שצב	ב	127	109,110 *	תח	א	131	123,124
שצב	ב	128	112	תח	א	134	134
שצב	ג	129	116	תח	ב	136	138
שצב	ג	130	117	תח	ג	130	120
שצב	ד	126	106,107	תח	ג	132	126
שצב	ו	125	102,103	תח	ד	131	121
שצו	א	93	25	תט	ב	76	1,2
שצח	ב	100	6	תט	ג	85	41
שצח	ב	101	11	תט	ד	85	43
שצח	ג	107	36	תט	ז	166	1,2
שצח	ג	101	12,13	תט	יא	94	32
שצח	ד	101	10	תט	יא	95	42
שצח	ד	102	14-17	תט	יא	96	44
שצח	ד	114	65	תי	ג	98	61
שצח	ה	104	23,24	תיא		130	118,119
שצח	ו	99	1.2	תיב	א	96	45,46
שצח	ו	100	3,5	תקב		221	55-61